

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

Název programu:

„Škola pro život“

Název školy:

***Základní škola Brno, Novoměstská 21,
příspěvková organizace***

Adresa školy:

Novoměstská 21, 621 00 Brno

Ředitel školy:

Mgr. Josef Jelínek

Telefon:

541 32 15 08

Fax:

541 22 90 48

E-mail:

reditel@zsnovomestska.cz

kancelar@zsnovomestska.cz

Web:

www.zsnovomestska.cz

Rejstřík škol:

REDIZO:

600 108 198

IZO: škola

102 067 589

školní jídelna

103 067 205

školní družina

118 200 615

IČ:

70 26 29 69

Zřizovatel: Statutární město Brno, městská část Brno-Řečkovice a Mokrá Hora
Palackého nám. 11, 621 00 Brno
Tel. 541 421 711

Platnost dokumentu: od 31. 8. 2006

Verze č. 6 – platnost:

od 1. 9. 2017

Razítko školy

Podpis ředitele

I. OBSAH

I. OBSAH.....	1
II. ÚVOD	3
III. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY.....	4
IV. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU	9
V. UČEBNÍ PLÁN.....	31
VI. UČEBNÍ OSNOVY	33
VI. 1. Učební osnovy 1. stupeň	33
1. Vzdělávací oblast: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE	33
1. 1. Vzdělávací obor: Český jazyk a literatura.....	33
1. 2. Vzdělávací obor: Cizí jazyk a další cizí jazyk	48
2. Vzdělávací oblast: MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE	57
2. 1. Vzdělávací obor: Matematika a její aplikace	57
3. Vzdělávací oblast: INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE.....	67
3. 1. Vzdělávací obor: Informační a komunikační technologie	67
4. Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A JEHO SVĚT	71
4. 1. Vzdělávací obor: Člověk a jeho svět.....	71
5. Vzdělávací oblast: UMĚNÍ A KULTURA	93
5. 1. Vzdělávací obor: Hudební výchova	93
5. 2. Vzdělávací obor: Výtvarná výchova	101
6. Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A ZDRAVÍ	108
6. 1. Vzdělávací obor: Tělesná výchova.....	108
7. Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE	118
7. 1. Vzdělávací obor: Pracovní činnosti.....	118
VI. 2. Učební osnovy 2. stupeň	125
1. Vzdělávací oblast: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE	125
1. 1. 1. Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura	127
1. 2. Vzdělávací obor: Cizí jazyk	142
1. 2. 1. Vyučovací předmět: Anglický jazyk.....	142
1. 3. Vzdělávací obor: Další cizí jazyk.....	157
1. 3. 1. Vyučovací předmět: Německý jazyk	157
1. 3. 2. Vzdělávací předmět: Francouzský jazyk.....	164
2. Vzdělávací oblast: MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE	173
2. 1. Vzdělávací obor: Matematika a její aplikace	173
2. 1. 1. Vyučovací předmět: Matematika	173
3. Vzdělávací oblast: Informační a komunikační technologie	185
3. 1. Vzdělávací obor: Informační a komunikační technologie	185
3. 1. 1. Vzdělávací předmět: Informatika	185
4. Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A SPOLEČNOST	190

4.1. Vzdělávací obor: Dějepis	191
4. 1. 1. Vzdělávací předmět: Dějepis.....	191
4. 2. Vzdělávací obor: Výchova k občanství.....	201
4. 2. 1. Vyučovací předmět: Výchova k občanství.....	201
5. Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A PŘÍRODA.....	214
5. 1. Vzdělávací obor: Fyzika.....	215
5. 1. 1. Vyučovací předmět: Fyzika	215
5. 2. Vzdělávací obor: Chemie	226
5. 2. 1. Vzdělávací předmět: Chemie	226
5. 3. Vzdělávací obor: Přírodopis.....	235
5. 3. 1. Vyučovací předmět: Přírodopis.....	235
5. 4. Vzdělávací obor: Zeměpis.....	249
5. 4. 1. Vyučovací předmět: Zeměpis.....	249
6. Vzdělávací oblast: UMĚNÍ A KULTURA	261
6. 1. Vzdělávací obor: Hudební výchova	262
6. 1. 1. Vyučovací předmět: Hudební výchova	262
6. 2. Vzdělávací obor: Výtvarná výchova	273
6. 2. 1. Vyučovací předmět: Výtvarná výchova	273
7. Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A ZDRAVÍ	283
7. 1. Vzdělávací obor: Výchova ke zdraví	286
7. 1. 1. Vyučovací předmět: Výchova ke zdraví	286
7. 2. Vzdělávací obor: Tělesná výchova.....	304
7. 2. 1. Vyučovací předmět: Tělesná výchova	304
8. Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce	323
8. 1. Vzdělávací obor: Člověk a svět práce	324
8. 1. 1. Technické práce.....	324
8. 1. 2. Pěstitelské práce	329
8. 1. 3. Vyučovací předmět: Domácí nauky	335
8. 1. 4. Vyučovací předmět: Volba povolání.....	338
VII. HODNOCENÍ VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ	343

II. ÚVOD

Zpracování školního vzdělávacího programu

Školní vzdělávací program

- 1. verze od 1. 9. 2006
- 2. verze od 1. 7. 2009
- 3. verze od 1. 7. 2011
- 4. verze od 1. 9. 2013
- 5. verze od 1. 9. 2014
- 6. verze od 1. 9. 2017

Vedoucí projektu: Mgr. Josef Jelínek, ředitel školy

Koordinátor autorského týmu: Mgr. Lenka Svobodová, zástupkyně ředitele
Mgr. Hana Kramaříková

Autorský tým - pedagogičtí pracovníci školy:

Mgr. Doleželová Z., Mgr. Gryc J., Mgr. Kmošková I., Mgr. Konečná Z., Mgr. Kouřilová L.,
Mgr. Kramaříková H., Mgr. Králová K., Mgr. Kulichová E., Mgr. Ondráčková M., Mgr.
Pacalová B., Mgr. Petrová L., Mgr. Slavičková H., Mgr. Slavíková M., Mgr. Svobodová S.,
Mgr. Vojtová E.

*Cílem vzdělání a moudrosti je, aby člověk viděl před sebou
jasnou cestu života, po ní opatrně vykročoval,
pamatoval na minulost, znal přítomnost
a předvídal budoucnost.*

J. A. Komenský

III. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

III. 1. Úplnost a velikost školy

Základní škola Brno, Novoměstská 21, byla otevřena 1. září 1981. Od 1. 1. 2000 je právnickou osobou - příspěvkovou organizací. Zřizovatelem školy je Statutární město Brno, městská část Brno-Řečkovice a Mokrá Hora.

Sídlem organizace je ulice Novoměstská 21. Podrobné údaje jsou uvedeny na webových stránkách školy www.zsnovomestska.cz.

Škola je plně organizovaná, sdružuje **základní školu (1. a 2. stupeň), školní družinu a školní jídelnu**.

Převážná většina žáků jsou děti z nejbližšího okolí a zbytek jsou žáci dojíždějící z nedalekých obcí. Vzděláváme i děti cizích státních příslušníků.

Objekt školy se nachází v okrajové části Brna. Okolní zástavba je tvořena částečně sídlištěm a částečně rodinnými domky. Areál školy je umístěn v zeleni, v bezprostřední blízkosti se nachází sportovně-rekreační území Zamilovaný hájek, které využíváme hlavně při výuce tělesné výchovy a pro činnost školní družiny.

Areál školy je tvořen vlastní budovou se 2 atrií, rozlehlým hřištěm a rozsáhlou školní zahradou. Hřiště je využíváno především v tělesné výchově, dále pro rekreační činnost školní družiny a za příznivého počasí pro relaxační pobyty žáků o přestávkách.

Školní zahrada je využívána pro výuku pěstitelských prací.

Škola je rozdělena do několika pavilonů. Pavilon A tvoří prostor šatny, kde jsou umístěny žakovské šatní skříňky. Pavilon B je vyčleněn žákům druhého stupně. V pavilonu C a částečně v pavilonu D se vzdělávají žáci prvního stupně. V pavilonu D se nachází školní jídelna a pracuje zde i školní družina. Pavilon E tvoří ekonomický úsek a nachází se zde kanceláře vedení školy. V pavilonu F jsou umístěny dvě tělocvičny.

Budova školy procházela postupně modernizací. V roce 2007 byla zrekonstruována školní kuchyně s jídelnou tak, aby splňovala nejnovější technologické požadavky.

Školní sportovní areál byl rekonstruován na etapy v letech 2004 - 2011.

K zateplení budovy s novou fasádou a výměně oken došlo v roce 2011. V roce 2014 byla první část rekonstrukce ZTI a elektro v pavilonech A a B. Zde je nové osvětlení a sociální zařízení. Současně byly vybudovány nové šatny se skříňkami. V roce 2016 pokračovala druhou částí rekonstrukce ZTI na pavilonech C a F. V roce 2017 došlo k rekonstrukci pavilonů D a E.

Škola má nyní 12 tříd, které navštěvuje 250 žáků, 4 oddělení družiny se 120 dětmi. Pro výuku jsou k dispozici kmenové učebny, počítačová učebna, odborné pracovny pro fyziku a chemii, přírodopis, hudební výchovu, multimediální učebna pro 1. stupeň, vlastivědná učebna, cvičná kuchyňka, pěstírna, učebna technických prací, knihovna a dvě tělocvičny. Součástí školy je sportovní areál, hrací kout pro družinu a školní pozemek.

Výuka probíhá podle školního vzdělávacího programu „Škola pro život“, který byl zpracován pedagogickým sborem podle Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Výuka je zaměřena na rozvoj žakovských kompetencí, přípravu pro další studium

a praktický život. V rámci disponibilní hodinové dotace mají žáci více hodin cizích jazyků, výuku vaření, pěstitelství, technických dovedností a informatiky. Kromě obsahové náplně běžných předmětů jsou do výuky začleňována i témata z ekologie a ochrany životního prostředí, zdravého životního stylu, ochrany a chování člověka při mimořádných událostech. Pro žáky 9. ročníku jsou určena cvičení z českého jazyka a matematiky jako příprava k přijímacím zkouškám na střední školy. Žáci pracují různými formami. Učí se týmové práci ve skupinách, zpracovávají projekty, využívají počítače a interaktivní tabule. Navštěvují kulturní zařízení a akce zaměřené na zdravý životní styl i prevenci před patologickými jevy. Zapojují se do sportovních aktivit, předmětových soutěží a olympiád. Škola pořádá lyžařské kurzy, organizuje zájmové kroužky, výuku plavání a bruslení, školy v přírodě a letní tábory školní družiny.

O vzdělávání a chod školy se stará pedagogický sbor, vychovatelé školní družiny, asistentky pedagoga, ekonomická pracovnice, školník, uklízečky a pracovnice školní jídelny.

Školní jídelna je součástí školy. Prošla celkovou rekonstrukcí a splňuje nejnovější technické požadavky. Strávníci mají možnost výběru ze dvou druhů jídel. Školní jídelna zabezpečuje stravování našich žáků a zaměstnanců, vývoz do mateřské školy a prodej cizím strávníkům. Školní jídelna připravuje žákům i dopolední svačiny, zajišťuje pitný režim, distribuci dotovaných mléčných výrobků a ovoce, které je žákům poskytováno zdarma v rámci projektů „Ovoce a zelenina do škol“ a „Mléko do škol“.

Škola má velmi dobré podmínky pro sportování. Disponuje dvěma tělocvičnami a rozsáhlým venkovním areálem. Učitelé tělesné výchovy využívají výborných podmínek při organizaci sportovních soutěží brněnských škol. Naše sportoviště využívají i tělovýchovné oddíly pro tréninky žákovských družstev i dospělých sportovců.

III. 2. Charakteristika pedagogického sboru

Všichni pedagogičtí pracovníci našeho pedagogického sboru jsou plně kvalifikovaní a při vzdělávání žáků kladou důraz na poznávání, respektování a rozvíjení individuálních potřeb, možností a zájmů každého žáka (včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných). Motivují žáky k dalšímu učení, hledání a objevování. Podporují utváření takových hodnot a postojů, které vedou k uvážlivému a kultivovanému chování, k zodpovědnému rozhodování a respektování práv a povinností občana našeho státu i Evropské unie. Směřují k provázanosti vzdělávání a života školy se životem mimo školu.

Při pedagogické práci prosazují osobní a profesionální kvality učitele. Učitelé se dle plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků zúčastňují školení dle zájmu a aprobací.

O mimoškolní a zájmovou činnost ve školní družině se starají kvalifikovaní vychovatelé.

Ve třídách pomáhají asistenti pedagoga pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Ve škole pracuje jeden výchovný poradce, který spolupracuje se žáky, učiteli i zákonnými zástupci. Speciálně pedagogickou péči zajišťuje kvalifikovaný speciální pedagog. Na škole pracuje koordinátor ŠVP, koordinátor inkluze, asistent školského poradenského pracoviště, správce ICT a školní metodik prevence. Dále jsou žákům k dispozici doučovatelé.

V poradenské oblasti je žákům, zákonným zástupcům i pedagogickým pracovníkům k dispozici školské poradenské pracoviště ve složení: výchovný poradce, metodik prevence patologických jevů a speciální pedagog. Schůzky školského poradenského pracoviště se zpravidla účastní asistenti pedagoga a na pozvání třídní učitelé jednotlivých tříd.

Pedagogičtí pracovníci prvního stupně se setkávají na metodických poradách vedených zástupkyní ředitele. Pedagogičtí pracovníci druhého stupně spolupracují v rámci předmětových komisí.

Hlavním smyslem práce našich učitelů je výsledek v podobě postojů, dovedností, vědomostí i rozvoje schopností našich žáků. Výchova v širším smyslu, tedy formování osobnosti žáka je pro nás nemyslitelná bez podílu osobního příkladu učitele i celého pedagogického sboru naší školy.

III. 3. Dlouhodobé projekty

Zapojujeme se do projektů dle aktuální nabídky.

Nyní je to projekt města Brna „Prevence školní neúspěšnosti na základních školách ve městě Brně (CZ.02.3.61/0.0/0.0/16_021/0003126) s dobou realizace od 1. 9. 2017 do 29. 2. 2020.

Ekologickou tematikou se zabývá školní projekt nazvaný „Recyklohraní“. V rámci tohoto projektu sbíráme uzávěry od PET lahví, kovové uzávěry, baterie, staré elektrospotřebiče a papír. Učíme tak žáky vážit si našeho životního prostředí a aktivně přispívat k práci ve prospěch naší modré planety.

Pedagogové vzájemně spolupracují na celoškolském projektu zaměřeném k udržitelnému rozvoji (Den Země) a na projektech zaměřených na tradice (Mikulášská nadílka, Vánoce a Velikonoce, Den matek, Mezinárodní den dětí)

Dále na kulturních projektech např. Zpívání u vánočního stromu, zalévání Stromu života ve spolupráci s Domovem Tereza pro osoby se zdravotním postižením atd.

Další témata projektů volí vyučující podle věkových skupin, podle náplně učiva nebo reagují na aktuální dění ve společnosti.

Další pravidelně zařazované školní akce:

Návštěvy předškoláků ve výuce – budoucí prvňáčci spolu se svými učitelkami z mateřské školy seznamují se školním prostředím. Dále organizujeme sportovní odpoledne s předškoláky, kde si budoucí školáci prohlédnou školu a společně prožijí zábavné sportovní odpoledne. Akce se pravidelně účastní i rodiče žáků a přispíváme k vytváření partnerských vztahů mezi školou a veřejností a tímto k vytváření pozitivního obrazu školy.

Adaptační den pro žáky 6. ročníku – přispívá k hladšímu přechodu žáků z nižšího stupně vzdělávání na vyšší, zejména vytváří pozitivní vazby ve školním kolektivu a je prevencí proti závadovému chování žáků. Žáci si zde vytvářejí společná pravidla vzájemného chování vůči sobě ve školním prostředí.

Lyžařský výcvikový kurz – organizuje se při dostatečném počtu přihlášených žáků, Podporuje u žáků sportovní aktivitu a rozvíjí pozitivní vazby mezi žáky různých tříd. Je rovněž prevencí proti závadovému chování žáků. Přispívá k výchově ke zdravému životnímu stylu.

Školní parlament – žákovská samospráva projednává otázky týkající se školního života žáků a prostředí školy a tak se podílí na vytváření příznivých podmínek pro žáky a na upevňování pozitivního klimatu školy. Přispívá k výchově demokratického občana.

Den otevřených dveří – umožňujeme veřejnosti prohlédnout si všechny prostory školy, vidět žákovské výrobky a prezentace žáků. Přispíváme k vytváření partnerských vztahů mezi školou a veřejností a k vytváření pozitivního obrazu školy.

Zahradní slavnost – pořádáme slavnostní zakončení školního roku, kde si žáci připraví program pro rodiče a přátele školy a stráví společně příjemné odpoledne. Touto akcí se opět snažíme přispívat k vytváření partnerských vztahů mezi školou a veřejností a k vytváření pozitivního obrazu školy.

III. 4. Spolupráce se zákonnými zástupci a s jinými subjekty

Intenzivně spolupracujeme se zákonnými zástupci, poskytujeme jim základní a objektivní informace o škole a informujeme je o studijních výsledcích dětí. Na škole jsou pravidelně 4x až 5x ročně organizovány třídní schůzky, v kombinaci s hovorovými hodinami, v nichž mohou zákonní zástupci komunikovat se všemi vyučujícími. Mimo tyto pravidelné kontakty jsou učitelé zákonným zástupcům k dispozici v individuálně dohodnutých konzultačních hodinách.

Spolupráce školy se zákonnými zástupci žáků je především zaměřena na společné působení na děti a žáky při výchovně vzdělávacím procesu.

Rodiče se snažíme zapojovat do akcí školy pořádaných školou.

Od roku 2004 postupně vznikalo školské poradenské pracoviště. Rodiče mají možnost využívat odborné konzultace v oblasti výchovného poradenství, péče o žáky se specifickými vzdělávacími potřebami, v oblasti primární prevence a rovněž kariérového poradenství.

Chceme více rozvíjet vzájemnou spolupráci a důvěru. Připravujeme kulturní programy, snažíme se o propagaci výsledků činnosti školy (např. příprava kulturních programů před vánočními svátky, zahradní slavnost k ukončení školního roku, propagace práce školní družiny, spolupráce s místním časopisem Řeč). Těmito aktivitami chceme postupně proniknout do povědomí širší veřejnosti, rozmanitými akcemi dát vědět o sobě a o naší práci.

Naší snahou je poskytovat veřejnosti základní a objektivní informace o škole a nabízet služby (pronájem tělocvičen, učebeň, nabízet speciálně pedagogickou péči, půjčování knížek dětem i pedagogům, pořádání besed, nabízet účast v různých kurzech a zájmových kroužcích).

Průběžně spolupracujeme s Městskou policií Brno, Policií ČR, pedagogicko-psychologickými poradnami, speciálně pedagogickými centry, úřadem práce, se zřizovatelem a jinými organizacemi. Úzce spolupracujeme s mateřskými školami v nejbližším okolí. Děti z mateřských škol navštěvují naše prvňáčky ve výuce a společně se svými rodiči se účastní odpoledne se sportovními hrami.

Školská rada je významným partnerem školy. Zřizovatel školy stanovil počet členů školské rady na šest. Tvoří ji dva volení zástupci nezletilých žáků, dva volení zástupci pedagogů školy a dva členové jmenovaní zřizovatelem. Školská rada vykonává svou činnost na základě školského zákona č. 561/2004 Sb., v platném znění, § 167 a § 168. Školská rada je

vedením školy informována o činnosti školy, o výsledcích vzdělávání, záměrech a dalším rozvoji.

Školská rada se vyjadřuje k obsahu školního vzdělávacího programu a k jeho následnému uskutečňování. Schvaluje Výroční zprávu o činnosti školy a Školní řád, pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků, podílí se na zpracování koncepčních záměrů rozvoje školy, vyjadřuje se k rozboru hospodaření a navrhuje opatření ke zlepšení. Ředitelství školy umožňuje školské radě přístup k informacím o škole a seznamuje ji s výsledky kontrolní činnosti ve škole.

IV. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

IV. 1. Zaměření školy

Při tvorbě ŠVP jsme vycházeli z Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělání a z programu Národní škola č. j. 15 724/97-20. Název našeho ŠVP ZV „Škola pro život“ vyjadřuje základní myšlenku ŠVP utváření a rozvíjení klíčových kompetencí, poskytnutí spolehlivého základu všeobecného vzdělání orientovaného zejména na situace blízké životu a na praktické jednání. Naším záměrem je výchova uvážlivého, kultivovaného, zvědavého, zodpovědného, tvořivého člověka, který aktivně hledá své místo v životě, chápe hodnotu zdraví a aktivně usiluje o jeho ochranu – člověka svobodně a rozumně jednajícího v konkrétních praktických životních situacích. Výchova člověka v globálně propojeném světě, připraveného se zdokonalovat ve své zvolené profesi a aktivně se podílet na životě společnosti. K plnění těchto záměrů pedagogičtí pracovníci volí efektivní metody a formy výuky.

Zaměřujeme se na kvalitní mezilidské vztahy a celkové kulturní prostředí školy. Důraz klademe na pozitivní vztahy mezi žáky navzájem, mezi pedagogickými pracovníky a žáky, mezi pedagogickými pracovníky a zákonnými zástupci, mezi pedagogickými pracovníky a ostatními zaměstnanci školy, vztahy mezi vedením školy a pedagogickým sborem.

Ve škole pracuje Školní parlament, ve kterém se zástupci žáků 3. – 9. ročníku učí pod vedením pedagoga diskutovat, argumentovat a demokraticky prosazovat zájmy jedince a kolektivu.

Do školního vzdělávacího programu jsou zapracovány důležité součásti moderního vzdělávání žáků: osobnostní a sociální výchova, výchova demokratického občana, výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, multikulturní výchova, environmentální výchova, mediální výchova, etická výchova, filmová a audiovizuální výchova, pohybová výchova, výchova pro práci s informacemi, výchova ke zdravému životnímu stylu včetně zavádění preventivních metod z hlediska výskytu sociálně patologických jevů, šikany apod. Snažíme se předcházet výskytu výchovných problémů žáků a v případě jejich výskytu je řešíme bezodkladně. Důraz klademe na důkladnou, strukturovanou a účinnou prevenci výskytu sociálně patologických jevů.

Škola má vypracován školní **Minimální preventivní program** v oblasti prevence návykových látek a jiných sociálně patologických jevů, který aktualizujeme každý školní rok. V rámci předmětu Výchova ke zdraví a Výchova k občanství jsou témata prevence realizována i v projektovém vyučování, kde jsou využívány besedy a přednášky odborníků z různých organizací.

Veškeré mimoškolní aktivity prolínají preventivní a bezpečnostní témata.

Zařazení témat z oblasti bezpečnosti věnujeme velkou pozornost a jsou obsahem vyučovacích předmětů nebo jsou plněna formou projektových dnů (cvičení v přírodě s plněním prvků Ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí, Příprava občanů k obraně státu a Ochrana zdraví, Dopravní výchova).

Je vypracován evakuační plán školy a nácvik evakuace školy probíhá minimálně 1 x ročně. Probíhají cvičení v přírodě, kde plníme činnosti ve smyslu ochrany člověka za mimořádných situací. Provádíme nácvik první pomoci u žáků i učitelů pod odborným vedením.

Snažíme se naše žáky kvalitně vychovávat k zodpovědné volbě povolání. Za tímto účelem pracuje na škole výchovný a kariérní poradce, který spolupracuje s žáky, zákonnými zástupci a třídními učiteli. Využíváme nabídek středních škol ke spolupráci, dny otevřených dveří v jednotlivých školách, účastníme se besed s odborníky, sleduje aktuální vývoj na trhu práce, navštěvujeme Informační středisko pro volbu povolání při Úřadu práce. Každoročně navštěvujeme se žáky Veletrh středních škol.

IV. 2. Výchovné a vzdělávací strategie

Naše škola prostřednictvím všech pracovníků podporuje tyto tendence ve vzdělávání:

- zohledňuje při dosahování cílů základního vzdělávání potřeby a možnosti každého žáka;
- uplatňuje variabilní organizaci a individualizaci výuky podle potřeb a možností žáků a využívá vnitřní diferenciaci výuky;
- vytváří příznivé sociální, emocionální i pracovní klima založené na účinné motivaci, spolupráci a aktivizujících metodách výuky;
- prosazuje změny v hodnocení žáků směrem k průběžné diagnostice, individuálnímu hodnocení jejich výkonů a širšímu využívání slovního hodnocení;
- zachovává co nejdéle ve vzdělávání přirozené heterogenní skupiny žáků a s využitím podpůrných opatření oslabuje důvody k vyčleňování žáků do specializovaných tříd a škol;
- zdůrazňuje potřebu účinné spolupráce školy, školského poradenského zařízení, zákonných zástupců žáků, příp. dalších osob, které se podílejí na vzdělávání žáka.
- umožňuje žákům osvojit si strategie učení a motivovat je pro celoživotní učení;
- podněcuje žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů;
- vede žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci;
- rozvíjí u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých;
- připravuje žáky k tomu, aby se projevovali jako svěbytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti;
- vytváří u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací; rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě;
- učí žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědní;
- vede žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učí je žít společně s ostatními lidmi;

- pomáhá žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci.

IV. 3. Klíčové kompetence

Veškerý vzdělávací obsah i aktivity a činnosti školy směřují a přispívají k utváření a rozvíjení kompetencí žáka k učení, k řešení problémů, ke kompetencím komunikativním, sociálním a personálním, občanským i pracovním.

Klíčové kompetence představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti. Jejich výběr a pojetí vychází z hodnot obecně přijímaných ve společnosti a z obecně sdílených představ o tom, které kompetence jedince přispívají k jeho vzdělávání, spokojenému a úspěšnému životu a k posilování funkcí občanské společnosti.

Smyslem a cílem vzdělávání je vybavit všechny žáky souborem klíčových kompetencí na úrovni, která je pro ně dosažitelná, a připravit je tak na další vzdělávání a uplatnění ve společnosti.

Kompetence k učení

- vybavit žáky pro proces učení a motivovat je k učení jako celoživotnímu procesu. Na konci základního vzdělání žák:
  - vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie
  - plánuje a organizuje vlastní učení
  - projevuje ochotu k dalšímu studiu, celoživotnímu učení
  - propojuje informace se skutečným životem
  - pracuje v motivujícím prostředí
  - uplatňuje zvědavost, soutěživost, zodpovědnost
  - operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí
  - vytváří si komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy
  - samostatně pozoruje a experimentuje, porovnává a kriticky posuzuje výsledky
  - posuzuje vlastní pokrok, plánuje zdokonalení v procesu učení
  - kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich
  - zajišťuje dostatek informačních zdrojů
  - rozvíjí spolupráci, práci v týmu a prezentaci vlastních výsledků
  - poznává smysl učení, má k němu pozitivní vztah

Kompetence sociální a personální

- vybavit žáky pro proces vnímání problémových situací, vyhledávání informací k řešení problémů, řešení problémů a kritickému myšlení. Na konci základního vzdělání žák:
  - vnímá problémové situace ve škole i mimo ni
  - rozpozná a pochopí problém

- přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách
- promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- vyhledává informace vhodné k řešení problému
- nachází shodné, podobné a odlišné znaky problému
- využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení
- nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému
- samostatně řeší problémy
- volí vhodné způsoby řešení
- užívá při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací
- sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit
- uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí

Kompetence komunikativní

- vybavit žáky pro proces vyjadřování myšlenek, naslouchání druhým lidem, zapojení do diskuse, využívání informačních a komunikačních prostředků. Na konci základního vzdělání žák:
  - formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
  - naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje
  - účinně se zapojuje do diskuse
  - obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje
  - rozumí různým typům textu a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění
  - využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
  - využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence sociální a personální

- vybavit žáky pro proces efektivní spolupráce, utváření příjemné atmosféry, respektu k druhým lidem a k pocitu sebeuspokojení a sebeúcty. Na konci základního vzdělání žák:
  - účinně spolupracuje ve skupině
  - podílí se na vytváření pravidel práce v týmu
  - pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce

- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu
- projevuje úctu při jednání s druhými lidmi
- přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů
- umí poskytnout pomoc a také požádat o ni
- přispívá k diskusi, chápe potřebu efektivní spolupráce
- oceňuje zkušenosti druhých lidí
- respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém
- ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

Kompetence občanské

- vybavit žáky pro proces respektování druhých lidí, dodržování zákonů a společenských norem, kulturního dědictví, ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti. Na konci základního vzdělání žák:
  - respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot
  - je schopen se vcítit do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení
  - uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
  - chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy
  - je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
  - rozhoduje se zodpovědně podle dané situace
  - poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka
  - respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví
  - projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost
  - aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit
  - chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy
  - respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí
  - rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti

Kompetence pracovní

- vybavit žáky pro proces pracovních činností a vykonávání budoucí profese. Na konci základního vzdělání žák:
  - používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla
  - plní povinnosti a závazky
  - adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky
  - přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i

zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot

- využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost
- činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření
- orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci
- chápe podstatu, cíl a riziko podnikání
- rozvíjí své podnikatelské myšlení

IV. 4. Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření (§ 16 odst. 1 školského zákona).

Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti člení do pěti stupňů. Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje naše škola i bez doporučení školského poradenského zařízení na základě plánu pedagogické podpory (PLPP). Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením školského poradenského zařízení. Účelem podpory vzdělávání těchto žáků je plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého žáka s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti. Pedagogové naší školy tomu přizpůsobují své vzdělávací strategie na základě stanovených podpůrných opatření.

Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami se intenzivně věnují pedagogové školního poradenského pracoviště, které je tvořeno výchovným poradcem, školním metodikem prevence a speciálním pedagogem.

Ke spolupráci zve třídní učitele, asistenty pedagoga, vedení školy, žáka a zákonného zástupce žáka. Výchovný poradce je pedagogickým pracovníkem, který je pověřen spoluprací se školským poradenským zařízením.

Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními spočívajícími v úpravě vzdělávacích obsahů může být v souladu s principy individualizace a diferenciací vzdělávání zařazována do individuálního vzdělávacího plánu na doporučení školského poradenského zařízení speciálně pedagogická a pedagogická intervence. Počet vyučovacích hodin předmětů speciálně pedagogické péče je v závislosti na stupni podpory. Časová dotace na předměty speciálně pedagogické péče je poskytována zpravidla z disponibilní časové dotace. Pod pojmem „speciálně pedagogická intervence“ se rozumí zajištění předmětů speciálně pedagogické péče pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními, které jsou zaměřeny na oblast logopedických obtíží, řečové výchovy, nácviku sociální komunikace, zrakové stimulace apod. Pod pojmem „pedagogická intervence“ se rozumí vzdělávání žáka s přiznanými podpůrnými opatřeními ve vyučovacích předmětech, v nichž je třeba zlepšit jeho výsledky učení, případně kompenzovat nedostatečnou domácí přípravu na výuku.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení plánu pedagogické podpory (dále jen PLPP):

PLPP sestavuje třídní učitel ve spolupráci se všemi učiteli konkrétních vyučovacích předmětů za pomoci výchovného poradce, případně dalších pracovníků školního poradenského zařízení. PLPP má písemnou podobu. Před jeho zpracováním probíhají rozhovory s jednotlivými vyučujícími s cílem stanovení vhodných úprav v metodách práce s žákem, způsobech kontroly osvojení znalostí a dovedností, způsobu hodnocení apod.

Výchovný poradce plní koordinační a kontrolní funkci a odpovídá za konečnou podobu PLPP.

Výchovný poradce dále stanoví termín přípravy PLPP a organizuje společné schůzky s rodiči, pedagogy, vedením školy i žákem samotným. Konečné schválení PLPP je plně v kompetenci ředitele školy. Třídní učitel odpovídá za seznámení zákonných zástupců žáka s konečnou podobou PLPP. Vyhodnocení naplnění cílů PLPP proběhne po třech měsících jeho realizace na společné schůzce třídního učitele, všech učitelů příslušných předmětů a výchovného poradce (případně dalších pracovníků školního poradenského pracoviště). Konečné rozhodnutí o dalším postupu je v kompetenci výchovného poradce.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení individuálního vzdělávacího plánu (dále jen IVP):

IVP sestavuje třídní učitel ve spolupráci s výchovným poradcem, se všemi učiteli konkrétních vyučovacích předmětů a případně za pomoci dalších pracovníků školního poradenského zařízení. Podmínkou zpracování IVP je doporučení školského poradenského zařízení a žádost zákonného zástupce žáka. IVP má písemnou podobu. Před jeho zpracováním probíhají rozhovory s jednotlivými vyučujícími s cílem stanovení vhodných úprav v metodách práce s žákem, způsobech kontroly osvojení znalostí a dovedností, způsobu hodnocení apod.

Výchovný poradce plní koordinační a kontrolní funkci a odpovídá za konečnou podobu IVP.

Výchovný poradce dále stanoví termín přípravy IVP a organizuje společné schůzky s rodiči, pedagogy, vedením školy i žákem samotným. Konečné schválení IVP je plně v kompetenci ředitele školy. Výchovný poradce odpovídá za závěrečné projednání IVP se zákonným zástupcem a za získání informovaného souhlasu. Třídní učitel po podpisu IVP zákonným zástupcem a získání písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce žáka předá informace o zahájení poskytování podpůrných opatření podle IVP zástupci ředitele školy, který je zaznamená do školní matriky. Vyhodnocení plnění IVP proběhne po dohodě s příslušným pracovníkem školského poradenského zařízení nejpozději do 1 roku od začátku jeho realizace. Za vyhodnocení plnění IVP odpovídá třídní učitel.

Jako **podpůrná opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami** jsou v naší škole využívána podle doporučení školského poradenského zařízení a přiznaného stupně podpory zejména:

a) v oblasti metod výuky:

- respektování odlišných stylů učení jednotlivých žáků

- metody a formy práce, které umožní častější kontrolu a poskytování zpětné vazby
- důraz na logickou provázanost a smysluplnost vzdělávacího obsahu
- respektování pracovního tempa žáků a poskytování dostatečného času k zvládnutí úkolů

b) v oblasti organizace výuky:

- střídání forem a činností během výuky
- u mladších žáků využívání skupinové výuky
- postupný přechod k systému kooperativní výuky
- v případě doporučení může být pro žáka vložena do vyučovací hodiny krátká přestávka

Zabezpečení vzdělávání žáků s lehkým mozkovým postižením (LMP):

V případě podpůrného opatření (spočívajícího v úpravě očekávaných výstupů) pro žáky s LMP od třetího stupně podpory bude pro tvorbu IVP využívána minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření stanovená v RVP ZV na základě Doporučení školského poradenského zařízení rozpracována pro konkrétní ročník v IVP žáka s přiznaným podpůrným opatřením. V případě docházky žáka s jinými speciálními vzdělávacími potřebami je kontaktováno příslušné poradenské zařízení.

IV. 5. Zabezpečení výuky žáků nadaných a mimořádně nadaných:

Nadaným žákem se rozumí jedinec, který při adekvátní stimulaci vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, intelektových činností nebo v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení plánu pedagogické podpory (dále jen PLPP):

PLPP sestavuje třídní učitel ve spolupráci se všemi učiteli konkrétních vyučovacích předmětů za pomoci výchovného poradce, případně dalších pracovníků školního PLPP sestavuje třídní učitel ve spolupráci se všemi učiteli konkrétních vyučovacích předmětů za pomoci výchovného poradce, případně dalších pracovníků školního poradenského zařízení. PLPP má písemnou podobu. Před jeho zpracováním probíhají rozhovory s jednotlivými vyučujícími s cílem stanovení vhodných úprav v metodách práce s žákem, způsobech kontroly osvojení znalostí a dovedností, způsobu hodnocení apod.

Výchovný poradce plní koordinační a kontrolní funkci a odpovídá za konečnou podobu PLPP.

Třídní učitel dále stanoví termín přípravy PLPP a organizuje společné schůzky s rodiči, pedagogy, vedením školy i žákem samotným. Konečné schválení PLPP je plně v kompetenci ředitele školy. Třídní učitel odpovídá za seznámení zákonných zástupců žáka s konečnou podobou PLPP. Vyhodnocení naplnění cílů PLPP proběhne po třech měsících jeho realizace na společné schůzce třídního učitele, všech učitelů příslušných předmětů a

výchovného poradce (případně dalších pracovníků školního poradenského zařízení). Konečné rozhodnutí o dalším postupu je v kompetenci výchovného poradce.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení individuálního vzdělávacího plánu (dále jen IVP):

IVP sestavuje třídní učitel ve spolupráci s výchovným poradcem, se všemi učiteli konkrétních vyučovacích předmětů a případně za pomoci dalších pracovníků školního poradenského zařízení. Podmínkou zpracování IVP je doporučení školského poradenského zařízení a žádost zákonného zástupce žáka. IVP má písemnou podobu. Před jeho zpracováním probíhají rozhovory s jednotlivými vyučujícími s cílem stanovení vhodných úprav v metodách práce s žákem, způsobech kontroly osvojení znalostí a dovedností, způsobu hodnocení apod. Výchovný poradce plní koordinační a kontrolní funkci a odpovídá za konečnou podobu IVP. Výchovný poradce dále stanoví termín přípravy IVP a organizuje společné schůzky s rodiči, pedagogy, vedením školy i žákem samotným. Konečné schválení IVP je plně v kompetenci ředitele školy. Výchovný poradce odpovídá za závěrečné projednání IVP se zákonným zástupcem a za získání informovaného souhlasu. Třídní učitel po podpisu IVP zákonným zástupcem a získání písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce žáka předá informace o zahájení poskytování podpůrných opatření podle IVP zástupci ředitele školy, který je zaznamená do školní matriky. Vyhodnocení plnění IVP proběhne po dohodě s příslušným pracovníkem školského poradenského zařízení nejpozději do 1 roku od začátku jeho realizace. Za vyhodnocení plnění IVP odpovídá třídní učitel.

Mimořádně nadaným žákům můžeme nabídnout

- zajímavé, problémové úkoly a seminární práce pro rozvoj svého nadání,
- předčasný nástup dítěte ke školní docházce,
- náročnější domácí úkoly (Tito žáci zpracovávají zadání, která pro ně představují dostatečný stimul.),
- projektové vyučování (zadávání specifických úkolů, projektů),
- individualizaci výuky,
- metody výuky s podporou počítače,
- práci ve skupinách (Nadaní žáci řeší náročnější úlohy nebo působí jako vedoucí a organizátoři skupinové práce.),
- přeřazení do vyššího ročníku na základě žádosti rodičů, komisionální zkoušky a vyjádření poradenského zařízení,
- účast žáka na výuce jednoho nebo více vyučovacích předmětů ve vyšších ročnících školy,
- úpravu učebního rozvrhu žáka na základě žádosti rodičů u sportovně nadaných žáků,
- doplňkové učebnice, texty, pomůcky a didaktické hry pro individuální práci,
- zájmové kroužky a aktivity,
- spolupráci se středními školami,
- využití nabídky zajímavých vzdělávacích programů,

- reprezentaci školy, účast v olympiádách, přípravu a účast na soutěžích včetně celostátních a mezinárodních kol.

IV. 6. Průřezová témata

Průřezová témata reprezentují okruhy aktuálních problémů současného světa a stávají se významnou a nedílnou součástí základního vzdělávání naší školy. Jsou důležitým formativním prvkem základního vzdělávání, vytvářejí příležitosti pro individuální uplatnění žáků i pro jejich vzájemnou spolupráci a pomáhají rozvíjet osobnost žáka především v oblasti postojů a hodnot.

Průřezová témata obsahují silný výchovný aspekt a napomáhají osobnostnímu a charakterovému rozvoji žáků, vytvářejí prostor pro utváření jejich postojů a hodnotového systému. Proto klademe i při výuce důraz především na kultivaci postojů a hodnotových orientací žáka. Nároky kladené na utváření vědomostí a dovedností žáků vždy plně respektují jejich individuální možnosti. Tematické okruhy průřezových témat procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení vzdělávacích obsahů oborů. Tím přispívají ke komplexnosti vzdělávání žáků a pozitivně ovlivňují proces utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků. Žáci dostávají možnost utvářet si integrovaný pohled na danou problematiku a uplatňovat širší spektrum dovedností.

V našem školním vzdělávacím programu vymezujeme tato průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova
- Výchova demokratického občana
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Multikulturní výchova
- Environmentální výchova
- Mediální výchova

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka:

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- vede k porozumění sobě samému a druhým
- napomáhá ke zvládnutí vlastního chování
- přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni
- rozvíjí základní dovednosti dobré komunikace a k tomu příslušné vědomosti
- utváří a rozvíjí základní dovednosti pro spolupráci
- umožňuje získat základní sociální dovednosti pro řešení složitých situací (např. konfliktů)
- formuje studijní dovednosti
- podporuje dovednosti a přináší vědomosti týkající se duševní hygieny

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- pomáhá k utváření pozitivního (nezraňujícího) postoje k sobě samému a k druhým
- vede k uvědomování si hodnoty spolupráce a pomoci
- vede k uvědomování si hodnoty různosti lidí, názorů, přístupů k řešení problémů
- přispívá k uvědomování si mravních rozměrů různých způsobů lidského chování
- napomáhá primární prevenci sociálně patologických jevů a škodlivých způsobů chování

Tematické okruhy průřezového tématu

Tematické okruhy Osobnostní a sociální výchovy jsou členěny do tří částí, které jsou zaměřeny na osobnostní, sociální a mravní rozvoj.

Osobnostní rozvoj: rozvoj schopností poznávání, sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, psychohygiena, kreativita

Sociální rozvoj: poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice

Morální rozvoj: řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika

Výchova demokratického občana (VDO)

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka:

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- vede k aktivnímu postoji v obhajování a dodržování lidských práv a svobod
- vede k pochopení významu řádu, pravidel a zákonů pro fungování společnosti
- umožňuje participovat na rozhodnutích celku s vědomím vlastní odpovědnosti za tato rozhodnutí a s vědomím jejich důsledků
- rozvíjí a podporuje komunikativní, formulační, argumentační, dialogické a prezentační schopnosti a dovednosti
- prohlubuje empatii, schopnost aktivního naslouchání a spravedlivého posuzování
- vede k uvažování o problémech v širších souvislostech a ke kritickému myšlení

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- vede k otevřenému, aktivnímu, zainteresovanému postoji v životě
- vychovává k úctě k zákonu
- rozvíjí disciplinovanost a sebekritiku
- učí sebeúctě a sebedůvěře, samostatnosti a angažovanosti
- přispívá k utváření hodnot, jako je spravedlnost, svoboda, solidarita, tolerance a odpovědnost
- rozvíjí a podporuje schopnost zaujetí vlastního stanoviska v pluralitě názorů

- motivuje k ohleduplnosti a ochotě pomáhat zejména slabším
- umožňuje posuzovat a hodnotit společenské jevy, procesy, události a problémy z různých úhlů pohledu (lokální, národní, evropská, globální dimenze)
- vede k respektování kulturních, etnických a jiných odlišností
- vede k asertivnímu jednání a ke schopnosti kompromisu

Tematické okruhy průřezového tématu

Tematické okruhy průřezového tématu jsou zaměřeny na utváření a rozvíjení demokratických vědomostí, dovedností a postojů potřebných pro aktivní účast žáků – budoucích dospělých občanů – v životě demokratické společnosti: občanská společnost a škola, občan, občanská společnost a stát, formy participace občanů v politickém životě, principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka:

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- rozvíjí a integruje základní vědomosti potřebné pro porozumění sociálním a kulturním odlišnostem mezi národy
- prohlubuje porozumění vlivu kulturních, ideologických a sociopolitických rozdílů na vznik a řešení globálních problémů v jejich vzájemných souvislostech
- prohlubuje základní vědomosti nezbytné pro pochopení struktury a funkcí mezinárodních a nevládních organizací, jejich vlivu na řešení globálních i lokálních problémů v oblasti humanitární, politické, sociální, ekonomické, kulturní a dodržování lidských práv
- rozvíjí schopnost srovnávat projevy kultury v evropském a globálním kontextu, nacházet společné znaky a odlišnosti a hodnotit je v širších souvislostech
- rozšiřuje a prohlubuje dovednosti potřebné pro orientaci v evropském prostředí, seberealizaci a řešení reálných situací v otevřeném evropském prostoru
- prohlubuje vědomosti potřebné k pochopení souvislostí evropských kořenů a kontinuity evropského vývoje a podstaty evropského integračního procesu
- vede k pochopení významu společných politik a institucí Evropské unie; seznamuje s dopadem jejich činnosti na osobní i občanský život jednotlivce i s možnostmi jejich zpětného ovlivňování a využívání
- vede k poznání a pochopení života a díla významných Evropanů a iniciuje zájem žáků o osobnostní vzory
- rozvíjí schopnost racionálně uvažovat, projevovat a korigovat emocionální zaujetí v situacích motivujících k setkávání, srovnávání a hledání společných evropských perspektiv

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- pomáhá překonávat stereotypy a předsudky
- obohacuje pohledy žáka na sebe sama z hlediska otevřených životních perspektiv rozšířených o možnosti volby v evropské a mezinárodní dimenzi
- kultivuje postoje k Evropě jako širší vlasti a ke světu jako globálnímu prostředí života
- utváří pozitivní postoje k jinakosti a kulturní rozmanitosti
- podporuje pozitivní postoje k tradičním evropským hodnotám
- upevňuje osvojování vzorců chování evropského občana a smysl pro zodpovědnost

Tematické okruhy průřezového tématu

Tematické okruhy průřezového tématu podněcují zájem žáků o Evropu a svět a zprostředkovávají jim poznání Evropy a světa jako uspořádaného prostředí, měnícího se v čase, v němž se lidé setkávají, společně řeší problémy a utvářejí svůj život. Prostřednictvím tematických okruhů si žáci zpřesňují obraz Evropy, uvědomují si souvislosti řešení běžných situací občana s globálními problémy a možnosti utváření své vlastní životní perspektivy v evropském a globálním prostoru: Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět, jsme Evropané.

Multikulturní výchova (MuV)

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka:

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- poskytuje žákům základní znalosti o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti
- rozvíjí dovednost orientovat se v pluralitní společnosti a využívat interkulturní kontakty k obohacení sebe i druhých
- učí žáky komunikovat a žít ve skupině s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, uplatňovat svá práva a respektovat práva druhých, chápat a tolerovat odlišné zájmy, názory i schopnosti druhých
- učí přijmout druhého jako jedince se stejnými právy, uvědomovat si, že všechny etnické skupiny a všechny kultury jsou rovnocenné a žádná není nadřazena jiné
- rozvíjí schopnost poznávat a tolerovat odlišnosti jiných národnostních, etnických, náboženských, sociálních skupin a spolupracovat s příslušníky odlišných sociokulturních skupin
- rozvíjí dovednost rozpoznat projevy rasové nesnášenlivosti a napomáhá prevenci vzniku xenofobie
- učí žáky uvědomovat si možné dopady svých verbálních i neverbálních projevů a připravenosti nést odpovědnost za své jednání
- poskytuje znalost některých základních pojmů multikulturní terminologie: kultura, etnikum, identita, diskriminace, xenofobie, rasismus, národnost, netolerance aj.

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- pomáhá žákům prostřednictvím informací vytvářet postoje tolerance a respektu k odlišným sociokulturním skupinám, reflektovat zázemí příslušníků ostatních sociokulturních skupin a uznávat je
- napomáhá žákům uvědomit si vlastní identitu, být sám sebou, reflektovat vlastní sociokulturní zázemí
- stimuluje, ovlivňuje a koriguje jednání a hodnotový systém žáků, učí je vnímat odlišnost jako příležitost k obohacení, nikoliv jako zdroj konfliktu
- pomáhá uvědomovat si neslučitelnost rasové (náboženské či jiné) intolerance s principy života v demokratické společnosti
- vede k angažovanosti při potírání projevů intolerance, xenofobie, diskriminace a rasismu
- učí vnímat sebe sama jako občana, který se aktivně spolupodílí na utváření na utváření vztahu společnosti k minoritním skupinám

Tematické okruhy průřezového tématu

Tematické okruhy Multikulturní výchovy vycházejí z aktuální situace ve škole, reflektují aktuální dění v místě školy, současnou situaci ve společnosti: kulturní diferenciaci, lidské vztahy, etnický původ, multikulturalita, princip sociálního smíru a solidarity.

Environmentální výchova (EV)

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka:

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- rozvíjí porozumění souvislostem v biosféře, vztahům člověka a prostředí a důsledkům lidských činností na prostředí
- vede k uvědomování si podmínek života a možností jejich ohrožování
- přispívá k poznávání a chápání souvislostí mezi vývojem lidské populace a vztahy k prostředí v různých oblastech světa
- umožňuje pochopení souvislostí mezi lokálními a globálními problémy a vlastní odpovědností ve vztazích k prostředí
- poskytuje znalosti, dovednosti a pěstuje návyky nezbytné pro každodenní žádoucí jednání občana vůči prostředí
- ukazuje modelové příklady žádoucího i nežádoucího jednání z hledisek životního prostředí a udržitelného rozvoje
- napomáhá rozvíjení spolupráce v péči o životní prostředí na místní, regionální, evropské i mezinárodní úrovni
- seznamuje s principy udržitelnosti rozvoje společnosti
- učí hodnotit objektivnost a závažnost informací týkajících se ekologických problémů
- učí komunikovat o problémech životního prostředí, vyjadřovat, racionálně obhajovat a zdůvodňovat své názory a stanoviska

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- přispívá k vnímání života jako nejvyšší hodnoty
- vede k odpovědnosti ve vztahu k biosféře, k ochraně přírody a přírodních zdrojů
- vede k pochopení významu a nezbytnosti udržitelného rozvoje jako pozitivní perspektivy dalšího vývoje lidské společnosti
- podněcuje aktivitu, tvořivost, toleranci, vstřícnost a ohleduplnost ve vztahu k prostředí
- přispívá k utváření zdravého životního stylu a k vnímání estetických hodnot prostředí
- vede k angažovanosti v řešení problémů spojených s ochranou životního prostředí
- vede k vnímavému a citlivému přístupu k přírodě a přírodnímu a kulturnímu dědictví

Tematické okruhy průřezového tématu

Environmentální výchova je členěna do tematických okruhů, které umožňují celistvé pochopení problematiky vztahů člověka k životnímu prostředí, k uvědomění si základních podmínek života a odpovědnosti současné generace za život v budoucnosti: ekosystémy, základní podmínky života, lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí.

Mediální výchova (MeV)

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka:

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- přispívá ke schopnosti úspěšně a samostatně se zapojit do mediální komunikace
- umožňuje rozvíjet schopnost analytického přístupu k mediálním obsahům a kritického odstupu od nich
- učí využívat potenciál médií jako zdroje informací, kvalitní zábavy i naplnění volného času
- umožňuje pochopení cílů a strategií vybraných mediálních obsahů
- vede k osvojení si základních principů vzniku významných mediálních obsahů (zejména zpravodajských)
- umožňuje získat představu o roli médií v klíčových společenských situacích a v demokratické společnosti vůbec (včetně právního kontextu)
- vytváří představu o roli médií v každodenním životě v regionu (v lokalitě)
- vede k rozeznávání platnosti a významu argumentů ve veřejné komunikaci
- rozvíjí komunikační schopnost, zvláště při veřejném vystupování a stylizaci psaného a mluveného textu
- přispívá k využívání vlastních schopností v týmové práci i v redakčním kolektivu
- přispívá ke schopnosti přizpůsobit vlastní činnost potřebám a cílům týmu

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- rozvíjí citlivost vůči stereotypům v obsahu médií i způsobu zpracování mediálních sdělení
- vede k uvědomování si hodnoty vlastního života (zvláště volného času) a odpovědnosti za jeho naplnění
- rozvíjí citlivost vůči předsudkům a zjednodušujícím soudům o společnosti (zejména o menšinách) i jednotlivci
- napomáhá k uvědomění si možnosti svobodného vyjádření vlastních postojů a odpovědnosti za způsob jeho formulování a prezentace

Tematické okruhy průřezového tématu

Mediální výchova na úrovni základního vzdělávání obsahuje základní poznatky a dovednosti týkající se médií a mediální komunikace. Tematické okruhy mediální výchovy se člení na tematické okruhy receptivních činností a tematické okruhy produktivních činností.

Tematické okruhy receptivních činností: kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, stavba mediálních sdělení, vnímání autora mediálních sdělení, fungování a vliv médií ve společnosti.

Tematické okruhy produktivních činností: tvorba mediálního sdělení, práce v realizačním týmu.

Zařazení průřezových témat do ŠVP ZV (1. stupeň)

1. Osobnostní a sociální výchova

Název tematického okruhu	1. roč.	2. roč.	3. roč.	4. roč.	5. roč.
Osobnostní rozvoj					
rozvoj schopnosti poznávání	M, ČJ, AJ, PRV, HV, TV	M, ČJ, AJ, PRV, HV, TV	M, ČJ, AJ, PRV, HV, TV	M, ČJ, AJ, PRV, VL, HV, TV	M, ČJ, AJ, PRV, VL, HV, TV, INF
sebezpoznání a sebepojetí	PRV, TV	PRV, TV	PRV, TV	VL, PRV, TV	VL, PRV, TV, INF
seberegulace a sebeorganizace	M, ČJ, AJ, PRV, HV, TV	M, ČJ, AJ, PRV, HV, TV	M, ČJ, AJ, PRV, HV, TV	M, ČJ, AJ, PRV, HV, TV	M, ČJ, AJ, PRV, HV, TV, INF
psychohygiena	HV, TV, PRV	HV, TV, PRV	HV, TV, PRV	HV, TV, PRV	HV, TV, PRV
kreativita	M, ČJ, AJ, PRV, HV, TV, PČ, VV	M, ČJ, AJ, PRV, HV, TV, PČ, VV	M, ČJ, AJ, PRV, HV, TV, PČ, VV	M, ČJ, AJ, VL, PRV, HV, TV, PČ, VV	M, ČJ, AJ, VL, PRV, HV, TV, PČ, VV, INF
Sociální rozvoj					
poznávání lidí	PRV, TV	PRV, TV	PRV, TV	VL, PRV, TV	VL, PRV, TV
mezilidské vztahy	HV, TV, AJ, ČJ	HV, TV, AJ, ČJ	HV, TV, AJ, ČJ	HV, TV, AJ, ČJ, PRV	HV, TV, AJ, ČJ, PRV
komunikace	M, VV, AJ, TV, PČ, PRV, ČJ	M, VV, AJ, TV, PČ, PRV, ČJ	M, VV, AJ, TV, PČ, PRV, ČJ	M, VV, AJ, TV, PČ, VL, PRV, ČJ	M, VV, AJ, TV, PČ, VL, PRV, ČJ
kooperace a kompetice	M, VV, AJ, TV, PČ, PRV, ČJ	M, VV, AJ, TV, PČ, PRV, ČJ	M, VV, AJ, TV, PČ, PRV, ČJ	M, VV, AJ, TV, PČ, VL, PRV, ČJ	M, VV, AJ, TV, PČ, VL, PRV, ČJ, INF
Morální rozvoj					
řešení problémů a rozhodovací dovednosti	M, VV, AJ, PČ, PRV, ČJ	M, VV, AJ, PČ, PRV, ČJ	M, VV, AJ, PČ, PRV, ČJ	M, VV, AJ, PČ, VL, PRV, ČJ	M, VV, AJ, PČ, VL, PRV, ČJ, INF
hodnoty, postoje, praktická etika	PČ	PČ	PČ	PČ	PČ, INF

2. Výchova demokratického občana

Název tematického okruhu	1. roč.	2. roč.	3. roč.	4. roč.	5. roč.
občanská společnost a škola	HV, TV, AJ, PRV, PČ, ČJ	HV, TV, AJ, PRV, PČ, ČJ	HV, TV, AJ, PRV, PČ, ČJ	HV, TV, AJ, VL, PČ, ČJ	HV, TV, AJ, VL, PČ, ČJ
občan, občanská společnost a stát	TV, PRV	TV, PRV	TV, PRV	TV, PRV, VL	TV, PRV, VL
formy participace občanů v politickém životě					
principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování					

3. Výchova k myšlení v globálních a evropských souvislostech

Název tematického okruhu	1. roč.	2. roč.	3. roč.	4. roč.	5. roč.
Evropa a svět nás zajímá	AJ, ČJ, PRV	AJ, ČJ, PRV	AJ, ČJ, PRV	AJ, ČJ, VL, PRV	AJ, ČJ, VL, PRV
objevujeme Evropu a svět	PČ	PČ	PČ	PČ, VL	PČ, VL
jsme Evropané				VV, VL	VV, VL

4. Multikulturní výchova

Název tematického okruhu	1. roč.	2. roč.	3. roč.	4. roč.	5. roč.
kulturní difference	ČJ, AJ, M, HV, PRV	ČJ, AJ, M, HV, PRV	ČJ, AJ, M, HV, PRV	ČJ, AJ, M, HV, VL	ČJ, AJ, M, HV, VL
lidské vztahy	ČJ, AJ, M, PRV, VV, PČ, TV	ČJ, AJ, M, PRV, VV, PČ, TV	ČJ, AJ, M, PRV, VV, PČ, TV	ČJ, AJ, M, VL, VV, PČ, TV	ČJ, AJ, M, VL, VV, PČ, TV
etnický původ	M, AJ, ČJ	M, AJ, ČJ	M, AJ, ČJ	M, AJ, ČJ, PŘ	M, AJ, ČJ, PŘ
multikulturalita	VV	VV	VV	VV	VV
princip sociálního smíru a solidarity					

5. Environmentální výchova

Název tematického okruhu	1. roč.	2. roč.	3. roč.	4. roč.	5. roč.
ekosystémy	PRV	PRV	PRV	PŘ, VL	PŘ, VL
základní podmínky života	PRV	PRV	PRV	PŘ, VL	PŘ, VL
lidské aktivity a problémy životního prostředí	M, PRV, HV, VV, PČ	M, PRV, HV, VV, PČ	M, PRV, HV, VV, PČ	M, VL, PŘ, HV, VV, PČ	M, VL, PŘ, HV, VV, PČ
vztah člověka k prostředí	PRV, ČJ, VV, PČ	PRV, ČJ, VV, PČ	PRV, ČJ, VV, PČ	PŘ, VL, ČJ, VV, PČ	PŘ, VL, ČJ, VV, PČ

6. Mediální výchova

Název tematického okruhu	1. roč.	2. roč.	3. roč.	4. roč.	5. roč.
Tematické okruhy receptivních činností					
kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	HV, VV	HV, VV	HV, VV	HV, VV, VL, PŘ	HV, VV, VL, PŘ
interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	ČJ, AJ, M, VV	ČJ, AJ, M, VV	ČJ, AJ, M, VV	ČJ, AJ, M, VV	ČJ, AJ, M, VV
stavba mediálních sdělení	VV	VV	VV	VV	VV
vnímání autora mediálních sdělení	M, ČJ, AJ	M, ČJ, AJ	M, ČJ, AJ	M, ČJ, AJ	M, ČJ, AJ
fungování a vliv médií ve společnosti					
Tematické okruhy produktivních činností					
tvorba mediálního sdělení	VV	VV	VV	VV	VV
práce v realizačním týmu	ČJ, AJ, M, HV, VV	ČJ, AJ, M, HV, VV	ČJ, AJ, M, HV, VV	ČJ, AJ, M, HV, VV, PŘ	ČJ, AJ, M, HV, VV, PŘ

Zařazení průřezových témat do ŠVP ZV (2. stupeň)

1. Osobnostní a sociální výchova

Název tematického okruhu	6. roč.	7. roč.	8. roč.	9. roč.
Osobnostní rozvoj				
rozvoj schopnosti poznávání	M, ČJ, NJ, F, HV, VV, AJ, PŘ, D, Z, VKO, TP, PP, TV	M, ČJ, NJ, F, HV, VV, AJ, PŘ, D, Z, VKO, TP, PP, TV, FRJ	M, ČJ, NJ, F, HV, VV, AJ, PŘ, D, Z, VKO, TP, PP, TV, FRJ, INF, CH, VOPO	M, ČJ, NJ, F, HV, VV, AJ, PŘ, D, Z, VKO, TP, PP, TV, FRJ, INF, CH, VOPO
sebepoznání a sebepojetí	ČJ, PŘ, Z, VKO	ČJ, PŘ, Z, VKO, FRJ	ČJ, PŘ, Z, VKO, FRJ, INF, VOPO	ČJ, PŘ, Z, VKO, FRJ, INF, VOPO
seberegulace a sebeorganizace	M, ČJ, AJ, F, D, TV, VKO, VKZ, HV, TP, PP	M, ČJ, AJ, F, D, TV, VKO, HV, TP, PP, FRJ	M, ČJ, AJ, F, D, TV, VOPO, HV, VKZ, PP, FRJ, INF	M, ČJ, AJ, F, D, TV, VOPO, HV, VKZ, TP, FRJ, INF
psychohygiena	F, VKO, TV, PP, TP	F, VKO, TV, PP, TP, FRJ	F, VKO, TV, PP, FRJ, VKZ	F, VKO, TV, TP, FRJ, VKZ
kreativita	M, ČJ, NJ, F, HV, VV, AJ, PŘ, D, Z, VKO, TP, PP, TV	M, ČJ, NJ, F, HV, VV, AJ, PŘ, D, Z, VKO, TP, PP, TV, FRJ	M, ČJ, NJ, F, HV, VV, AJ, PŘ, D, Z, VKO, TP, PP, TV, FRJ, INF, CH, VOPO	M, ČJ, NJ, F, HV, VV, AJ, PŘ, D, Z, VKO, TP, PP, TV, FRJ, INF, CH, VOPO
Sociální rozvoj				
poznávání lidí	PŘ, VKO, TP, PP	PŘ, VKO, TP, PP, FRJ	PŘ, VKO, PŘ, PP, FRJ	PŘ, VKO, TP, FRJ
mezilidské vztahy	ČJ, AJ, Z, D, PŘ, VKO, VKZ	ČJ, AJ, Z, D, PŘ, VKO, VKZ, FRJ	ČJ, AJ, Z, D, PŘ, VKO, VKZ, VOPO, FRJ	ČJ, AJ, Z, D, PŘ, VKO, VKZ, VOPO, FRJ
komunikace	M, ČJ, HV, VV, AJ, D, PŘ, TP, PP, F, NJ, VKO	M, ČJ, HV, VV, AJ, D, PŘ, TP, PP, F, NJ, VKO	M, ČJ, HV, VV, AJ, D, PŘ, CH, PP, F, NJ, VKO	M, ČJ, HV, VV, AJ, D, PŘ, CH, PP, F, NJ, VKO
kooperace a kompetice	M, AJ, TV, Z, ČJ, F, VKO, PŘ, TP, PP	M, AJ, TV, Z, ČJ, F, VKO, PŘ, TP, PP	M, AJ, TV, Z, ČJ, F, VKO, PŘ, CH, INF, PP	M, AJ, TV, Z, ČJ, F, VKO, PŘ, CH, INF, TP
Morální rozvoj				
řešení problémů a rozhodovací dovednosti	M, AJ, F, ČJ, VKO, PŘ, TP, TV	M, AJ, F, ČJ, VKO, PŘ, TP, TV, FRJ	M, AJ, F, VKO, PŘ, TV, FRJ, CH, INF, VKZ, VOPO	M, AJ, F, VKO, PŘ, TV, FRJ, CH, INF, VKZ, VOPO
hodnoty, postoje, praktická etika	ČJ, Z, PŘ, D, VKO, VKZ, TV, TP, PP, AJ, HV	ČJ, Z, PŘ, D, VKO, FRJ, TV, TP, PP, AJ, HV	ČJ, Z, PŘ, D, VKO, FRJ, TV, TP, PP, AJ, HV, VOPO, VKZ, INF	ČJ, Z, PŘ, D, VKO, FRJ, TV, TP, PP, AJ, HV, VOPO, VKZ, INF

2. Výchova demokratického občana

Název tematického okruhu	6. roč.	7. roč.	8. roč.	9. roč.
občanská společnost a škola	AJ, Z, D, VKO, TP, TV, VKZ	AJ, Z, D, VKO, TP, TV, VKZ, DN	AJ, Z, D, VKZ, VKO, TV	AJ, Z, D, VKZ, VKO, TV, TP
občan, občanská společnost a stát	AJ, D, Z, ČJ, VKO, VKZ	AJ, D, Z, ČJ, VKO, VKZ	AJ, D, Z, ČJ, VKO, VKZ	AJ, D, Z, ČJ, VKO, VKZ
formy participace občanů v politickém životě	D, VKO	D, VKO	D, VKO	D, VKO
principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	M, F, Z, VKO, AJ, D, HV, VV	M, F, Z, VKO, AJ, D, HV, VV, FRJ	M, F, Z, VKO, AJ, D, HV, VV, FRJ	M, F, Z, VKO, AJ, D, HV, VV, FRJ

3. Výchova k myšlení v globálních a evropských souvislostech

Název tematického okruhu	6. roč.	7. roč.	8. roč.	9. roč.
Evropa a svět nás zajímá	M, PŘ, TV, F, D, VKO, AJ, Z, HV, VV	M, PŘ, TV, F, D, VKO, AJ, Z, HV, VV, FRJ, DN	M, PŘ, TV, F, D, VKO, AJ, Z, HV, VV, FRJ, DN, CH	M, PŘ, TV, F, D, VKO, AJ, Z, HV, VV, FRJ, DN, CH
objevujeme Evropu a svět	ČJ, NJ, Z, HV, D, VKO, VKZ	ČJ, NJ, Z, HV, D, VKO, VKZ, FRJ	ČJ, NJ, Z, HV, D, VKO, VKZ, FRJ	ČJ, NJ, Z, HV, D, VKO, VKZ, FRJ
jsme Evropané	AJ, Z, D, VKO	AJ, Z, D, VKO	AJ, Z, D, VKO	AJ, Z, D, VKO

4. Multikulturní výchova

Název tematického okruhu	6. roč.	7. roč.	8. roč.	9. roč.
kulturní difference	ČJ, M, Z, D, VKO, VKZ, HV, VV, AJ	ČJ, M, Z, D, VKO, VKZ, HV, VV, AJ, FRJ, DN	ČJ, M, Z, D, VKO, HV, VV, AJ, FRJ, VOPO	ČJ, M, Z, D, VKO, HV, VV, AJ, FRJ, VOPO
lidské vztahy	M, AJ, ČJ, Z, VKO, D, VKZ, TV, NJ	M, AJ, ČJ, Z, VKO, D, TV, NJ, FRJ	M, AJ, ČJ, Z, VKO, D, TV, NJ, FRJ, VKZ, VOPO	M, AJ, ČJ, Z, VKO, D, TV, NJ, FRJ, VKZ, VOPO
etnický původ	AJ, Z, D, VKO	AJ, Z, D, VKO, FRJ	AJ, Z, D, VKO, FRJ	AJ, Z, D, VKO, FRJ
multikulturalita	AJ, Z, VKO, VKZ, NJ, HV	AJ, Z, VKO, FRJ, NJ, HV	AJ, Z, VKO, FRJ, NJ, HV, VKZ	AJ, Z, VKO, FRJ, NJ, HV, VKZ
princip sociálního smíru a solidarity	D, VKO	D, VKO, FRJ	D, VKO, FRJ	D, VKO, FRJ

5. Environmentální výchova

Název tematického okruhu	6. roč.	7. roč.	8. roč.	9. roč.
ekosystémy	Z, D, PŘ	Z, D, PŘ	Z, D, PŘ	Z, D, PŘ
základní podmínky života	F, Z, PŘ, VV, VKZ, D, VKO, PP, TV	F, Z, PŘ, VV, DN, D, VKO, PP, TV	F, Z, PŘ, VV, VKZ, D, VKO, PP, TV, CH	F, Z, PŘ, VV, VKZ, D, VKO, TV, CH
lidské aktivity a problémy životního prostředí	M, HV, VV, AJ, VKO, TP, PP, F, VKZ, D, Z	M, HV, VV, AJ, VKO, TP, PP, F, DN, D, Z	M, HV, VV, AJ, VKO, TP, PP, F, VKZ, D, Z, CH	M, HV, VV, AJ, VKO, TP, PP, F, VKZ, D, Z, CH
vztah člověka k prostředí	M, HV, ČJ, PŘ, VV, AJ, VKO, TP, PP, F, VKZ, D, Z	M, HV, ČJ, PŘ, VV, AJ, VKO, TP, PP, F, D, Z	M, HV, ČJ, PŘ, VV, AJ, VKO, PP, F, VKZ, D, Z, CH	M, HV, ČJ, PŘ, VV, AJ, VKO, TP, F, VKZ, D, Z, CH

6. Mediální výchova

Název tematického okruhu	6. roč.	7. roč.	8. roč.	9. roč.
Tematické okruhy receptivních činností				
kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	ČJ, NJ, HV, AJ, F, D, VKO, VKZ	ČJ, NJ, HV, AJ, F, D, VKO, FRJ	ČJ, NJ, HV, AJ, F, D, VKO, FRJ, INF, VKZ	ČJ, NJ, HV, AJ, F, D, VKO, FRJ, INF, VKZ
interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	ČJ, D, VKO, TV, VKZ	ČJ, D, VKO, TV, DN	ČJ, D, VKO, TV, VKZ, INF	ČJ, D, VKO, TV, VKZ, INF
stavba mediálních sdělení	ČJ	ČJ	ČJ	ČJ
vnímání autora mediálních sdělení	ČJ	ČJ	ČJ	ČJ
fungování a vliv médií ve společnosti	ČJ, AJ, NJ, VKO, D	ČJ, AJ, NJ, VKO, D, FRJ	ČJ, AJ, NJ, VKO, D, FRJ	ČJ, AJ, NJ, VKO, D, FRJ
Tematické okruhy produktivních činností				
tvorba mediálního sdělení	ČJ, Z, VV, VKO, D	ČJ, Z, VV, VKO, D, FRJ	ČJ, Z, VV, VKO, D, FRJ, INF	ČJ, Z, VV, VKO, D, FRJ, INF
práce v realizačním týmu	M, AJ, ČJ, VKO, D	M, AJ, ČJ, VKO, D, FRJ, DN	M, AJ, ČJ, VKO, D, FRJ	M, AJ, ČJ, VKO, D, FRJ

Seznam použitých zkratk vyučovacích předmětů

Zkratka	Název předmětu
ČJ	Český jazyk
NJ	Německý jazyk
AJ	Anglický jazyk
FRJ	Francouzský jazyk
M	Matematika
INF	Informatika
D	Dějepis
VKO	Výchova k občanství
F	Fyzika
CH	Chemie
PŘ	Přírodopis
Z	Zeměpis
HV	Hudební výchova
VV	Výtvarná výchova
TV	Tělesná výchova
VKZ	Výchova ke zdraví
TP	Technické práce
PP	Pěstitelské práce
DN	Domácí nauky
VOPO	Volba povolání
PRV	Prvouka
VL	Vlastivěda
PŘV	Přírodověda
PČ	Pracovní činnosti

V. UČEBNÍ PLÁN

UČEBNÍ PLÁN pro 1. stupeň (platný od 1. 9. 2017)

Vzdělávací oblast	Vzdělávací obor	Vyučovací předmět	Ročník					Celkem předměty	MČD	Z toho DČD
			1.	2.	3.	4.	5.			
1. Jazyk a jazyková komunikace	1. 1. Český jazyk a literatura	1.1.1. Český jazyk a literatura	9	8	8	8	8	41	33	8
	1. 2. Cizí jazyk	1.2.1. Anglický jazyk	1	2	3	3	3	12	9	3
2. Matematika a její aplikace	2. 1. Matematika a její aplikace	2.1.1. Matematika	4	5	5	5	5	24	20	4
3. Informační a komunikační technologie	3. 1. Informační a komunikační technologie	3.1.1. Informatika	-	-	-	-	1	1	1	-
4. Člověk a jeho svět	4. 1. Prvouka	4.1.1. Prvouka	2	2	2	-	-	-	-	-
	4. 2. Vlastivěda	4.2.1. Vlastivěda	-	-	-	2	2	-	-	-
	4. 3. Přírodověda	4.3.1. Přírodověda	-	-	-	1	1	12	12	-
5. Umění a kultura	5. 1. Hudební výchova	5.1.1. Hudební výchova	1	1	1	1	1	-	-	-
	5. 2. Výtvarná výchova	5.2.1. Výtvarná výchova	1	1	1	2	2	12	12	-
6. Člověk a zdraví	6. 1. Tělesná výchova	6.1.1. Tělesná výchova	2	2	3	2	2	11	10	1
7. Člověk a svět práce	7. 1. Pracovní činnosti	7.1.1. Pracovní činnosti	1	1	1	1	1	5	5	-
Celková povinná časová dotace								118	102	-
z toho volná disponibilní časová dotace								-	-	16

Vysvětlivky: DČD - disponibilní časová dotace

MČD - minimální časová dotace

UČEBNÍ PLÁN pro 2. stupeň (platný od 1. 9. 2017)

Vzdělávací oblast	Vzdělávací obor	Vyučovací předmět	Ročník				Celkem předměty	MČD	Z toho DČD
			6.	7.	8.	9.			
1. Jazyk a jazyková komunikace	1. 1. Český jazyk a literatura	1.1.1. Český jazyk a literatura	5	4	4	4	17	15	2
	1. 2. Cizí jazyk	1.2.1. Anglický jazyk	3	3	3	3	12	12	-
	1. 3. Další cizí jazyk	1.3.1. Německý jazyk		2/0	2/0	2/0	6/0	6/0	-
		1.3.2. Francouzský jazyk		0/2	0/2	0/2	0/6	0/6	-
2. Matematika a její aplikace	2. 1. Matematika a její aplikace	2.1.1. Matematika	4	5	4	4	17	15	2
3. Informační a komunikační technologie	3.1. Informační a komunikační technologie	3.1.1. Informatika	-	-	1	1	2	1	1
4. Člověk a společnost	4. 1. Dějepis	4.1.1. Dějepis	2	2	2	2	12	11	1
	4. 2. Výchova k občanství	4.2.1. Výchova k občanství	1	1	1	1			
5. Člověk a příroda	5. 1. Fyzika	5.1.1. Fyzika	2	2	2	2	26	21	5
	5. 2. Chemie	5.2.1. Chemie	-	-	2	2			
	5. 3. Přírodopis	5.3.1. Přírodopis	2	2	2	1			
	5. 4. Zeměpis	5.4.1. Zeměpis	2	1	2	2			
6. Umění a kultura	6. 1. Hudební výchova	6.1.1. Hudební výchova	1	1	1	1	10	10	-
	6. 2. Výtvarná výchova	6.2.1. Výtvarná výchova	2	2	1	1			
7. Člověk a zdraví	7. 1. Výchova ke zdraví	7.1.1. Výchova ke zdraví	1	-	1	1	11	10	1
	7. 2. Tělesná výchova	7.2.1. Tělesná výchova	2	2	2	2			
8. Člověk a svět práce	8. 1. Člověk a svět práce	8.1.1. Technické práce	1	1	-	1	9	3	6
		8.1.2. Pěstitelské práce	1	1	1	-			
		8.1.3. Domácí nauky	-	1	-	-			
		8.1.4. Volba povolání	-	-	1	1			
Celková povinná časová dotace			29	30	32	31	122	104	-
z toho volná disponibilní časová dotace			5	4	4	5	-	-	18

Vysvětlivky: DČD - disponibilní časová dotace

MČD - minimální časová dotace

VI. UČEBNÍ OSNOVY

VI. 1 Učební osnovy 1. stupeň

1. Vzdělávací oblast: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

1. 1. Vzdělávací obor: Český jazyk a literatura

1. 1. 1. Vzdělávací předmět: Český jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Český jazyk se od počátku vzdělávání stává nejen nástrojem získávání většiny informací, ale i předmětem poznávání. Rozvíjí pozitivní vztah k mateřskému jazyku a jeho pochopení jako zdroje osobního a kulturního bohatství. Vede k vnímání a postupnému osvojování jazyka jako prostředku k vyjádření svých potřeb i prožitků a ke sdělování názorů. Klade důraz na získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama.

Obsah, organizace a časové rozvržení:

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do tří složek: Komunikační a slohové výchovy, Jazykové výchovy a Literární výchovy. Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých složek vzájemně prolíná.

V *Komunikační a slohové výchově* se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát, mluvit a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu různého typu vztahujícího se k nejrůznějším situacím.

V *Jazykové výchově* žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Učí se poznávat a rozlišovat jeho další formy. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování.

V *Literární výchově* žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory o přečteném díle. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky i schopnosti tvořivé recepce, dramatizace, interpretace a produkce literárního textu.

Předmět Český jazyk obsahuje učivo a výstupy z doplňujícího vzdělávacího oboru Dramatická výchova a Etická výchova pro 1. – 5. ročník.

Vyučovací předmět má časovou dotaci 9 vyučovacích hodin v 1. ročníku a 8 vyučovacích hodin v 2. – 5. ročníku.

Vyučování probíhá převážně ve třídách, v některých hodinách využíváme učebny s interaktivní tabulí, školní knihovnu, tělocvičnu, hřiště, ale i galerie, divadlo. Ve výuce mohou být využívány i výukové programy, besedy.

Průřezová témata:

OSV, VDo, VEMGS, MuV, EV, MeV

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Osobnostní rozvoj:

- Rozvoj schopnosti poznávání: verbální, neverbální komunikace v různých životních situacích, recitace, dramatizace
- Seberegulace a sebeorganizace: samostatná práce, domácí příprava, skupinová práce, práce ve dvojicích
- Kreativita: tvořivé úkoly, hry, tvůrčí psaní, dramatizace, křížovky, hádanky, soutěže

Sociální rozvoj:

- Komunikace: verbální, neverbální komunikace v různých životních situacích
- Mezilidské vztahy: formy společenského styku, zvyky, obyčeje
- Kooperace a kompetice: práce ve dvojicích, skupinách, projekty, soutěže

Morální rozvoj:

- Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: řešení problémových situací, práce ve dvojicích a ve skupinách

Výchova demokratického občana (VDo)

- Občanská společnost a škola (demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole, význam aktivního zapojení žáků do žákovské samosprávy)

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VEMG)

Evropa a svět nás zajímá (1. – 5. ročník)

- Rodinné příběhy
- Zážitky a zkušenosti z Evropy a světa
- Život dětí z jiných zemí
- Lidová slovesnost, zvyky a tradice

Multikulturní výchova (MuV)

Kulturní difference:

- Jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti (popis)
- Lidské vztahy: Právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci, udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi (dramatická výchova)
- Etnický původ
- Rovnocennost všech etnických skupin a kultur
- Postavení národnostních menšin (pohádky)

Environmentální výchova (EV)

- Četba zachycující vztah člověka k životnímu prostředí a důsledky lidských činností – kladné i záporné vzory

Mediální výchova (MeV)

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

- Hledání rozdílu mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením; chápání podstaty mediálního sdělení,
- Identifikování základních orientačních prvků v textu
- Vnímání mluveného i psaného projevu, jeho stavby, nejrozumnějších typů obsahů a uplatňování odpovídající škály výrazových prostředků

Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

- Různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce
- Rozdíl mezi reklamou a zprávou a mezi „faktickým“ a „fiktivním“ obsahem
- Identifikace společensky významných hodnot v textu, identifikace zjednodušení medializovaných sdělení, opakované užívání prostředků (ve zpravodajství, reklamě i zábavě)

Stavba mediálních sdělení

- Příklady pravidelností v uspořádání medializovaných sdělení zejména ve zpravodajství (zpravodajství jako vyprávění)

Vnímání autora mediálních sdělení

- Identifikování postojů a názorů autora, výrazové prostředky a jejich uplatnění
- Výběr a kombinace slov, obrazů a zvuků z hlediska záměru a hodnotového významu

Fungování a vliv médií ve společnosti

- Organizace a postavení médií ve společnosti; faktory ovlivňující média
- Vliv médií na každodenní život, společnost, politický život a kulturu
- Role a vliv médií v každodenním životě jednotlivce
- Vliv médií na kulturu (role filmu a televize v životě jednotlivce, rodiny, společnosti)

Tvorba mediálního sdělení

- Tvorba mediálního sdělení pro školní časopis
- Technologické možnosti a jejich omezení

Práce v realizačním týmu

- Redakce školního časopisu
- Utváření týmu, komunikace a spolupráce v týmu
- Stanovení si cíle, časového harmonogramu a utváření zodpovědnosti; faktory ovlivňující práci v týmu; pravidelnost mediální produkce

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Žáci:

- vyhledávají potřebné informace v textu
- využívají získané informace v procesu vlastní literární tvorby

- aktivně používají vhodné pomůcky při učení
- rozvíjí dovednosti potřebné pro samostatné učení
- pozorují, výsledky porovnávají a uvádí věci do širších souvislostí
- kriticky zhodnotí výsledky svého učení, diskutují o nich, snaží se o nápravu svých chyb

Učitel:

- probouzí u žáka pozitivní vztah k českému jazyku a literatuře
- předkládá žákům různé typy textů k vyhledávání informací
- rozvíjí učební dovednosti potřebné k samostatnému učení
- vede žáky k vlastnímu sebehodnocení

Kompetence k řešení problémů

Žáci:

- rozvíjejí důvěru ve vlastní schopnosti
- učí se vnímat jednoduché problémové situace
- učí se přesnosti a vytrvalosti při řešení úloh
- vyhledávají informace vhodné k řešení problémů
- využívají získané vědomosti a dovednosti k řešení problémových situací
- sledují vlastní pokrok při řešení problémů
- učí se kriticky myslet
- učí se obhajovat svá rozhodnutí a hodnotit výsledky svých činů

Učitel:

- dodává žákům sebedůvěru při řešení úloh
- dává žákům příležitost řešit jednoduché problémy
- motivuje žáky k vyhledávání informací
- učí žáky používat informace
- vede žáky k diskuzi o problému
- využívá formy hodnocení, které žákům umožní vnímat vlastní pokrok
- zařazuje do výuky metody kritického myšlení
- při řešení problémových úloh se opírá o zkušenosti žáků

Kompetence komunikativní

Žáci:

- rozvíjí dovednost porozumět, reprodukovat a písemně zpracovat vyslechnuté sdělení
- formulují a vyjadřují své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřují se výstižně
- využívají získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke spolupráci s ostatními lidmi
- rozvíjejí dovednost reprodukovat vyslechnuté nebo přečtené sdělení (scénky, písně, říkanky, dialogy)
- naslouchají promluvám druhých lidí, účinně se zapojují do diskuse, vhodně reagují
- vyjadřují se souvisle, výstižně v písemném i ústním projevu

Učitel:

- vede žáky k všestranné a účinné komunikaci

- pomáhá žákům při přípravě relací do školního rozhlasu
- učí žáky obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj vlastní názor, nést
- důsledky za svá rozhodnutí a poslouchat názor jiných
- učí žáky žít společně s ostatními, být tolerantní a ohleduplní k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám
- projektovým vyučováním rozvíjí komunikační dovednosti a schopnost prezentace vlastních výsledků
- zdokonaluje kultivovanost ústního projevu

Kompetence sociální a personální

Žáci:

- spolupracují ve skupině, vytváří a respektují pravidla práce v týmu
- poskytují v případě potřeby pomoc nebo o ni požádají
- přispívají k diskusi ve skupině nebo při debatě celé třídy
- ovládají a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhli pocitu sebeuspokojení a sebeúcty
- učí se spolupráci ve skupině, snaží se zbavovat egocentrického postoje a učí se chápat jiná stanoviska a přijímat jiné názory

Učitel:

- určuje role žáků ve skupině a vede k vytváření pravidel
- vytváří pozitivní klima ve třídě
- respektuje osobnost žáka a chválí jeho práci
- volí práci tak, aby každý žák cítil, že je ve skupině potřebný, sám je vzorem jednání a chování pro žáky

Kompetence občanské

Žáci:

- respektují a chrání tradice a kulturní dědictví
- dávají najevo kladný postoj k uměleckým dílům
- aktivně se účastní kulturních akcí, soutěží a besídek
- váží si vnitřních hodnot člověka

Učitel:

- vlastním chováním a jednáním jde žákům příkladem

Kompetence pracovní

Žáci:

- upevňují svoje pracovní návyky při psaní, čtení
- dodržují pravidla a bezpečnost práce
- využívají svých znalostí a zkušeností
- uvědomují si smysl pro povinnost (příprava na výuku)
- používají bezpečně a účinně materiály, nástroje a školní vybavení

Učitel:

- definuje pravidla a upevňuje správné návyky při práci a vede k jejich respektování,

- zařazuje úkoly tak, aby každý mohl uplatnit svoje individuální přednosti

Vyučovací složka: Komunikační a slohová výchova

Výstupy a učivo

1. období

Ročník: I.

Učivo:

- vyjadřování ve větách
- základní hygienické návyky spojené se psaním
- hlasité čtení jednoduchých vět se snahou o správnou intonaci
- čtení s porozuměním
- orientace v textu
- vyprávění podle obrázkové osnovy
- základy techniky mluveného projevu
- komunikační žánry
- rozlišování psacího a tiskacího písma a číslic
- technika psaní

Ročník: II.

Učivo:

- základní komunikační žánry (pozdrav, oslovení, omluva, prosba, vypravování)
- základní komunikační pravidla
- obrázková osnova
- rozvoj slovní zásoby
- naslouchání
- upevnění základních hygienických návyků při psaní
- opis, přepis textů
- poznávání hlásek a písmen w, q, x
- upevnění správných tvarů písmen abecedy
- plynulé čtení s porozuměním
- práce s textem
- rozvoj základů techniky mluveného projevu

- vyjadřování závislé na komunikační situaci

Ročník: III.

Učivo:

- čtení
  - plynulé čtení s porozuměním, orientační prvky v textu
  - čtení jako zdroj informací, práce s knihou, vyhledávání klíčových slov
- naslouchání – praktické naslouchání; věcné naslouchání
- mluvený projev
  - základy techniky mluveného projevu
  - vyjadřování závislé na komunikační situaci
  - komunikační žánry: pozdrav, oslovení, omluva, prosba, vzkaz, zpráva, oznámení, vypravování, dialog na základě obrazového materiálu
  - základní komunikační pravidla (oslovení, zahájení a ukončení dialogu, střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování)
  - mimojazykové prostředky řeči (mimika, gesta)
- písemný projev
  - základní hygienické návyky
  - technika psaní
- žánry písemného projevu

Žák:

- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti
- porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti
- respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru
- pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost
- v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči
- volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích
- na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev
- zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním
- píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev
- píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení
- seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- čte s porozuměním jednoduché texty

- *porozumí pokynům přiměřené složitosti*
- *dbá na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání*
- *zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním*
- *píše písmena a číslice – dodržuje správný poměr výšky písmen ve slově, velikost, sklon a správné tvary písmen*
- *spojuje písmena a slabiky*
- *převádí slova z mluvené do psané podoby*
- *dodržuje správné pořadí písmen ve slově a jejich úplnost opisuje a přepisuje krátké věty*

2. období

Ročník: IV.

Učivo:

- čtení
  - výrazné čtení s porozuměním
  - vyhledávání klíčových slov, orientace v textu
- mluvený projev – recitace, reprodukce textu
- písemný projev
  - popis předmětu, pracovního postupu
  - dopis
  - písemné formy společenského styku, úředního styku
- telefonický rozhovor, vzkaz na záznamníku, sms, email
- ETICKÁ VÝCHOVA: elementární prosociálnost, komunikace citů

Ročník: V.

Učivo:

- čtení
  - výrazné čtení s porozuměním
  - studijní čtení, předčítání,
- mluvený projev – recitace, reprodukce textu
- písemný projev
  - popis předmětu, pracovního postupu
  - dopis
  - písemné formy společenského styku, úředního styku (tiskopisy)
  - kultura písemného vyjadřování
  - reklama
- osnova vyprávění

- ETICKÁ VÝCHOVA: iniciativa, asertivní chování, verbální a neverbální komunikace

Žák:

- čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas
- rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává
- posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení
- reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta
- vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku
- rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě
- volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru
- rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace
- píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry
- sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržением časové posloupnosti

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- *vypráví vlastní zážitky, jednoduchý příběh podle přečtené předlohy nebo ilustrací a domluví se v běžných situacích*
- *má odpovídající slovní zásobu k souvislému vyjadřování*
- *v mluveném projevu volí správnou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo řeči*
- *popíše jednoduché předměty, činnosti a děje*
- *opisuje a přepisuje jednoduché texty*
- *píše správně a přehledně jednoduchá sdělení*
- *píše čitelně a úpravně, dodržuje mezery mezi slovy*
- *ovládá hůlkové písmo - tvoří otázky a odpovídá na ně*

Vyučovací složka: Jazyková výchova

Výstupy a učivo

1. období

Ročník: I.

Učivo:

- rozvoj fonemického sluchu
- rozvoj zrakového a sluchového vnímání
- poznávání všech hlásek a písmen (mimo w, q, x)
- skládání písmen do slabik, slabik do slov, slov do vět
- krátké a dlouhé samohlásky

Ročník: II.

Učivo:

- abeceda
- zvuková stránka jazyka (sluchové rozlišení hlásek, výslovnost samohlásek, souhlásek a souhláskových skupin)
- slovní zásoba a tvoření slov, slova a pojmy, význam slov
- skladba – věta, druhy vět podle postoje mluvčího, pořádek slov ve větě, věta jednoduchá a souvětí
- tvarosloví – slovní druhy (podstatná jména, slovesa, předložky, spojky)
- pravopis – pravopis souhlásek tvrdých a měkkých, vlastní jména, pravopis ú/ů

Ročník: III.

Učivo:

- zvuková stránka jazyka: slabičná a hlásková stavba slova
- slovní zásoba a tvoření slov
  - spodoba znělosti, slovní přízvuk, slova nadřazená, podřazená, souřadná; souznačná a protikladná; kořen slova a slova příbuzná
  - souhlásky tvrdé, měkké a obojetné
- tvarosloví
- slovní druhy, tvary slov
- skladba – věta jednoduchá a souvětí, základní skladební dvojice
- pravopis i/y po obojetných souhláskách, vyjmenovaná slova a slova příbuzná

Žák:

- rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky
- porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná
- porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost
- rozlišuje slovní druhy v základním tvaru

- užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves
- spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy
- rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky
- odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- rozlišuje všechna písmena malé a velké abecedy
- rozeznává samohlásky (odlišuje jejich délku) a souhlásky
- tvoří slabiky
- rozlišuje věty, slova, slabiky, hlásky
- píše velká písmena na začátku věty a ve vlastních jménech

2. období

Ročník: IV.

Učivo:

- druhy slov - slova ohebná, neohebná – seznámení
- podstatná jména – pád číslo, rod, vzor
- vlastní jména – zeměpisné názvy, jednoduché názvy států
- slovesa - osoba, číslo, čas (u slovesných tvarů v oznamovacím způsobu) a způsob
- stavba slova (předpona, kořen, přípona)
- vyjmenovaná slova a slova příbuzná
- rozdíl předpona, předložka
- základy tvoření jednoduchých souvětí
- skladba, přísudek, podmět
- shoda přísudku s podmětem
- psaní koncovek přičestí minulého v jednoduchých případech

Ročník: V.

Učivo:

- stavba slova
- souhláskové skupiny na švu slova
- předložky s, z
- vyjmenovaná slova a slova příbuzná
- tvarosloví - slovní druhy ohebné a neohebné, mluvnické kategorie: podstatná jména, přídavná jména, zájmena, číslovky, slovesa
- skladba – podmět a přísudek, věta jednoduchá a souvětí, přímá řeč

Žák:

- porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová
- rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku
- určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu
- rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary
- vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty
- odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí
- užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje
- píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách
- zvládá základní příklady syntaktického pravopisu

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- *pozná podstatná jména a slovesa*
- *dodržuje pořádek slov ve větě, pozná a určí druhy vět podle postoje mluvčího*
- *rozlišuje tvrdé, měkké a obojetné souhlásky a ovládá pravopis měkkých a tvrdých slabik*
- *určuje samohlásky a souhlásky*
- *seřadí slova podle abecedy*
- *správně vyslovuje a píše slova se skupinami hlásek dě-tě-ně-bě-pě-vě-mě*
- *správně vyslovuje a píše znělé a neznělé souhlásky*

Vyučovací složka: Literární výchova

Výstupy a učivo

Ročník: I.

Učivo:

- čtení jednoduchých textů přiměřeného rozsahu s porozuměním
- zážitkové čtení a naslouchání
- reprodukce čteného textu
- recitace básní, hledání rýmů
- vedení k individuální četbě
- dramatická výchova: psychosomatické dovednosti (práce s dechem, správné tvoření hlasu, držení těla, verbální a neverbální komunikace), sociálně komunikační dovednosti (spolupráce, komunikace v běžných životních situacích, v herních situacích a v situacích skupinové inscenační tvorby, prezentace, reflexe a hodnocení), dramatická situace (příběh – řazení situací v časové následnosti)

Ročník: II.

Učivo:

- čtení textů přiměřeného rozsahu s porozuměním
- reprodukce čteného textu
- vedení k individuální četbě
- tvořivé činnosti s literárním textem
- počátky tichého čtení
- recitace básní
- verš, rým
- základní literární pojmy
- dramatická výchova: psychosomatické dovednosti (práce s dechem, správné tvoření hlasu, držení těla, verbální a neverbální komunikace), sociálně komunikační dovednosti (spolupráce, komunikace v běžných životních situacích, v herních situacích a v situacích skupinové inscenační tvorby, prezentace, reflexe a hodnocení), náměty a témata v dramatických situacích, dramatická situace (příběh – řazení situací v časové následnosti), inscenační prostředky a přednes

Ročník: III.

Učivo:

- poslech literárních textů
- zážitkové čtení a naslouchání
- tvořivé činnosti s literárním textem – přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod

- základní literární pojmy – literární druhy a žánry: rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, bajka, povídka; spisovatel, básník, kniha, čtenář; divadelní představení, herec, režisér; verš, rým, přirovnání
- dramatická výchova: psychosomatické dovednosti (práce s dechem, správné tvoření hlasu, držení těla, verbální a neverbální komunikace), sociálně komunikační dovednosti (spolupráce, komunikace v běžných životních situacích, v herních situacích a v situacích skupinové inscenační tvorby, prezentace, reflexe a hodnocení), náměty a témata v dramatických situacích, dramatická situace (příběh – řazení situací v časové následnosti), inscenační prostředky a postupy přednes, komunikace s divákem (prezentace, sebereflexe)

Žák:

- čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku
- vyjadřuje své pocity z přečteného textu
- rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění
- pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností
- dramatická výchova: zvládá základy správného tvoření dechu, hlasu, artikulace a správného držení těla
- dokáže hlasem a pohybem vyjadřovat základní emoce a rozpoznávat je v chování druhých, rozlišuje herní a reálnou situaci
- přijímá pravidla hry; spolupracuje ve skupině na tvorbě jevištní situace
- prezentuje ji před spolužáky; sleduje prezentace ostatních, reflektuje s pomocí učitele svůj zážitek z dramatického díla (divadelního, filmového, televizního, rozhlasového)

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- *pamatuje si a reprodukuje jednoduché říkanky a dětské básně*
- *reprodukuje krátký text podle otázek a ilustrací*
- *při poslechu pohádek a krátkých příběhů udržuje pozornost*

2. období

Ročník: IV.

Učivo:

- práce s naučným textem
- reprodukce obsahu textu
- lidová slovesnost

- základní literární pojmy – literární druhy a žánry: rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, bajka, povídka; spisovatel, básník, kniha, čtenář; divadelní představení, herec, režisér; poezie (verš, rým), přirovnání, komiks, pověst, text písně
- pantomima, dramatizace
- ilustrace
- dramatická výchova: psychosomatické dovednosti (práce s dechem, správné tvoření hlasu, držení těla, verbální a neverbální komunikace), herní dovednosti (vstup do role, jevištní postava), sociálně komunikační dovednosti (spolupráce, komunikace v běžných životních situacích, prezentace, reflexe a hodnocení), dramatická situace (příběh – řazení situací v časové následnosti), inscenační prostředky a postupy – základ improvizované situace a minipříběhu, přednes), komunikace s divákem (prezentace, sebereflexe), základní divadelní druhy

Ročník: V.

Učivo:

- vyhledávání informací ve slovnících a odborných textech
- reprodukce textu
- vlastní tvorba na dané téma
- orientace v nabídce dětské literatury
- literární pojmy: poezie a próza; divadlo, film, televizní inscenace
- vedení k individuální četbě
- dramatická výchova: psychosomatické dovednosti (práce s dechem, správné tvoření hlasu, držení těla, verbální a neverbální komunikace), herní dovednosti (vstup do role, jevištní postava), sociálně komunikační dovednosti (spolupráce, komunikace v běžných životních situacích, v herních situacích a v situacích skupinové inscenační tvorby, prezentace, reflexe a hodnocení), dramatická situace (příběh – řazení situací v časové následnosti), inscenační prostředky a postupy (jevištní tvar na základě improvizované situace a minipříběhu; přednes), komunikace s divákem (prezentace, sebereflexe), současná dramatická umění a média, základní divadelní druhy

Žák:

- vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je
- volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma
- rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů
- při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy
- dramatická výchova: propojuje somatické dovednosti a kombinuje je za účelem vyjádření vnitřních stavů a emocí vlastních i určité postavy
- pracuje s pravidly hry a jejich variacemi; dokáže vstoupit do role a v herní situaci přirozeně a přesvědčivě jednat

- rozpoznává témata a konflikty v situacích a příbězích; nahlíží na ně z pozic různých postav; zabývá se důsledky jednání postav
- pracuje ve skupině na vytvoření menšího inscenačního tvaru a využívá přitom různých výrazových prostředků
- prezentuje inscenační tvar před spolužáky a na základě sebereflexe a reflexe spolužáků a učitele na něm dále pracuje, sleduje a hodnotí prezentace svých spolužáků
- reflektuje svůj zážitek z dramatického díla; rozlišuje na základě vlastních zkušeností základní divadelní druhy

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- *dramatizuje jednoduchý příběh*
- *vypráví děj zhlédnutého filmového nebo divadelního představení podle daných otázek*
- *čte krátké texty s porozuměním a reprodukuje je podle jednoduché osnovy*
- *určí v přečteném textu hlavní postavy a jejich vlastnosti*
- *rozlišuje prózu a verše*
- *rozlišuje pohádkové prostředí od reálného*
- *ovládá tiché čtení a orientuje se ve čteném textu*

1. 2. Vzdělávací obor: Cizí jazyk a další cizí jazyk

1. 2. 1. Vzdělávací předmět: Anglický jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Cizí jazyk a Další cizí jazyk přispívají k chápání a objevování skutečností, které přesahují oblast zkušeností zprostředkovaných mateřským jazykem. Poskytují živý jazykový základ a předpoklady pro komunikaci žáků v rámci integrované Evropy a světa. Osvojování cizích jazyků pomáhá snižovat jazykové bariéry, a přispívá tak ke zvýšení mobility jednotlivců jak v jejich osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění.

Umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice. Prohlubuje vědomí závažnosti vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance a vytváří podmínky pro spolupráci škol na mezinárodních projektech. Požadavky na vzdělávání v cizích jazycích formulované v RVP ZV vycházejí ze Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, který popisuje různé úrovně ovládání cizího jazyka 5.

Vzdělávání v Cizím jazyce předpokládá dosažení úrovně A2, vzdělávání v Další cizím jazyce předpokládá dosažení úrovně A1 (podle Společného evropského referenčního

rámce pro jazyky). Úspěšnost jazykového vzdělávání jako celku je závislá nejen na výsledcích vzdělávání v mateřském jazyce a v cizích jazycích, ale závisí i na tom, do jaké míry se jazyková kultura žáků stane předmětem zájmu i všech ostatních oblastí základního vzdělávání.

Obsah, organizace a časové rozvržení:

Výuka anglického jazyka je v 1. – 5. ročníku zařazena v učebním plánu jako samostatný předmět. Vyučuje se v časovém rozsahu v 1. ročníku 1 vyučovací hodina týdně, ve 2. ročníku v rozsahu 2 vyučovacích hodin týdně a ve 3. – 5. ročníku v rozsahu 3 vyučovacích hodin týdně.

V 1. – 5. ročníku se děti seznamují v průběhu výuky se základní slovní zásobou anglického jazyka pojmenováváním předmětů z jejich každodenní činnosti, s pozdravy, říkadly, písničkami, formou herních činností.

Výuka probíhá ve třídách dělených na skupiny v běžné třídě, jazykové třídě, učebně s interaktivní tabulí, knihovně.

Průřezová témata:

OSV, VDo, VEMGS, MuV, MeV

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Osobnostní rozvoj:

- Rozvoj schopnosti poznávání: verbální, neverbální komunikace v různých životních situacích, recitace
- Seberegulace a sebeorganizace: samostatná práce, domácí příprava, skupinová práce, práce ve dvojicích
- Kreativita: tvořivé úkoly, hry, křížovky

Sociální rozvoj:

- Komunikace: verbální, neverbální komunikace v různých životních situacích
- Mezilidské vztahy: formy společenského styku, zvyky, obyčeje
- Kooperace a kompetice: práce ve dvojicích, skupinách, projekty

Morální rozvoj:

- Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: práce ve dvojicích a ve skupinách

Výchova demokratického občana (VDo)

- Občanská společnost a škola (demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve třídě)

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VEMG)

Evropa a svět nás zajímá (1. – 5. ročník)

- zážitky a zkušenosti z Evropy a světa
- život dětí v jiných zemích
- zvyky a tradice

Multikulturní výchova (MuV)

Kulturní diference:

- Jedinečnost každého člověka

Lidské vztahy:

- Právo všech žáků žít společně a podílet se na spolupráci, udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s ostatními

Etnický původ

- Rovnocennost všech etnických skupin a kultur

Mediální výchova (MeV)

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

- Vnímání mluveného i psaného projevu, jeho stavby, nejrůznějších typů obsahů a uplatňování odpovídající škály výrazových prostředků

Fungování a vliv médií ve společnosti

- Vliv médií na kulturu (role filmu a televize v životě jednotlivce, rodiny, společnosti)

Tvorba mediálního sdělení

- Tvorba mediálního sdělení pro školní časopis

Práce v realizačním týmu

- Utváření týmu, komunikace a spolupráce v týmu
- Stanovení si cíle, časového harmonogramu a utváření zodpovědnosti; faktory ovlivňující práci v týmu
- Osvojení základních pravidel komunikace a dialogu

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Žáci:

- vyhledávají potřebné informace v textu
- využívají získané informace k vytvoření správné odpovědi
- aktivně používají slovníčky při učení
- rozvíjí dovednosti potřebné pro samostatné učení
- kriticky zhodnotí výsledky svého učení, snaží se o nápravu svých chyb

Učitel:

- probouzí u žáka pozitivní vztah k anglickému jazyku a učení
- předkládá žákům různá slova v tematických okruzích
- rozvíjí učební dovednosti potřebné k samostatnému učení
- vede žáky k vlastnímu sebehodnocení

Kompetence k řešení problémů

Žáci:

- rozvíjejí důvěru ve vlastní schopnosti
- učí se vnímat jednoduché problémové situace
- učí se přesnosti a vytrvalosti při osvojování cizích slov

- využívají získané vědomosti a třídí je
- sledují vlastní pokrok při zvládání učiva
- učí se obhajovat svá rozhodnutí a hodnotit výsledky svých činů

Učitel:

- dodává žákům sebedůvěru osvojování nových slov
- dává žákům příležitost řešit jednoduché úkoly
- motivuje žáky k vyhledávání informací
- učí žáky používat informace
- vede žáky k diskuzi o problému
- využívá formy hodnocení, které žákům umožní vnímat vlastní pokrok

Kompetence komunikativní

Žáci:

- rozvíjí dovednost porozumět, reprodukovat a zapsat nová slova
- formulují a vyjadřují své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřují se stručně
- rozvíjejí dovednost reprodukovat vyslechnuté nebo přečtené sdělení (písně, říkanky)
- naslouchají promluvám druhých lidí, vhodně reagují
- vyjadřují se výstižně v písemném i ústním projevu

Učitel:

- vede žáky k rozšiřování slovní zásoby
- pomáhá žákům při modifikaci vět
- učí žáky vyjádřit svůj vlastní názor a poslouchat názor jiných
- učí žáky být tolerantní a ohleduplní k jiným lidem, jejich kulturám a hodnotám
- projektovým vyučováním rozvíjí komunikační dovednosti a schopnost prezentace
- zdokonaluje kultivovanost ústního projevu

Kompetence sociální a personální

Žáci:

- spolupracují ve skupině, respektují pravidla práce
- poskytují v případě potřeby pomoc nebo o ni požádají
- ovládají a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhli pocitu sebeuspokojení a sebeúcty
- učí se spolupráci ve skupině, snaží se zbavovat egocentrického postoje a učí se chápat jiné názory

Učitel:

- určuje role žáků ve skupině a napomáhá vytváření pravidel
- vytváří pozitivní klima ve třídě
- respektuje osobnost žáka a chválí jeho práci, je vzorem jednání a chování pro žáky

Kompetence občanské

Žáci:

- respektují a chápou tradice
- dávají najevo kladný postoj k uměleckým dílům

- váží si vnitřních hodnot člověka

Učitel:

- vlastním chováním a jednáním jde žákům příkladem

Kompetence pracovní

Žáci:

- upevňují svoje pracovní návyky při psaní, čtení
- dodržují pravidla a bezpečnost práce
- využívají svých znalostí a zkušeností
- uvědomují si smysl pro povinnost (příprava na výuku)
- používají bezpečně a účinně školní vybavení, pracovní sešity i učebnice

Učitel:

- upevňuje správné návyky při práci a vede k jejich respektování
- zařazuje úkoly tak, aby každý mohl uplatnit svoje individuální schopnosti

Výstupy a učivo

1. období

Ročník: I.

Učivo:

- Zdravíme učitelku anglicky.
- Barvy - duha.
- Okno, dveře, stůl, podlaha.
- Sloveso být v jednotném čísle.
- Veselý, smutný, dobrý a zlobivý.
- Prosím, děkuji, ano, ne, promiň.
- Číslo od jedné do šesti (hrací kostka).
- Velký, malý, dlouhý, krátký.
- Oblečení. Otázka na počet knoflíků.
- Popis obličeje.
- Jednotné a množné číslo podstatných jmen.
- Nejbližší členové rodiny.
- Ovoce na vánočním stole. Tradice u nás a v Británii.
- Pohádkové postavy. Masky.
- Obrázkový diktát (průběžné opakování známých slov)
- Části těla: hlava, ramena, kolena, palce, paže, nohy, chodidla, ruce, břicho, zadek, záda, krk.
- Hračky. Opakování a míchání barev.
- Velikonoce u nás a v Británii.

- Čísla do desíti.
- Má oblíbená snídaně.
- Domácí zvířata.
- Psaní prvních anglických slov. Anglické rozpočítadlo.

Ročník: II.

Učivo:

- Seznámení s novou učebnicí, pracovní sešit - součást učebnice.
- Pokyny. Pozdravy.
- Školní potřeby. Otázka: Co je to?
- Čísla 1 až 10. Otázka na počet.
- Moje rodina (máma, táta, bratr, sestra).
- Píšeme anglicky barvy.
- Narozeniny. Otázka na věk.
- Hračky. Otázka: Je to...?
- Vánoce. Tradice u nás a v Británii (společné a rozdílné zvyky).
- Otázka na barvu věcí.
- Přídavná jména. Téma: Na pouti.
- Domácí mazlíčci. Přivlastňování a barvy mazlíčků.
- Sloveso mít v jednotném čísle.
- Na pikniku. Moje svačina. Co rád jím.
- Velikonoce. Tradice u nás a v Británii.
- Popis obličeje. Tvoření pravidelného množného čísla.
- Oblečení. Sloveso mít ve 3. osobě jednotného čísla.
- Opakování s obrázkovým slovníčkem.
- Umístění věcí v domě. Předložky IN a ON. Porozumění krátkému příběhu.

Ročník: III.

Učivo:

- Kamarádi – hrdinové knihy. Uvádění osobních údajů.
- Hláskování krátkých slov. Známé zkratky. Hláskování svého jména a jmen kamarádů.
- Příkazy, pokyny. Pozdravy a vhodné reakce.
- Určování věcí, jednoduchý popis.
- Čísla 0 až 12, telefonní čísla.
- Škola v Británii a u nás.
- Přivlastňovací zájmena.
- Věci, hračky, dárky.

- Uspořádání částí příběhu.
- Narozeninová oslava.
- Neurčité členy s podstatnými jmény.
- Přídavná jména opačných významů.
- Moje rodina. Členové užší rodiny. Rodokmen.
- Popis obličeje podle obrázku.
- Vánoce. Popis výroby ozdoby.
- Sloveso „mít“ v otázce.
- Zvířata ze ZOO.
- Sloveso „moci“ v otázce.
- Určení směru, cesty v mapě.
- Oblečení.
- Části těla.
- Hláskování nových slov.
- Velikonoce u nás a v Británii.
- Vazba: There is... /There are....
- Počítání věcí a zvířat. Otázka na počet.
- Světadíly a zvířata, která je obývají.
- Kolik je hodin? Celé hodiny.
- Geometrické tvary (kruh, trojúhelník, čtverec).

Žák:

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně
- zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal
- rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu
- rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu
- přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení
- píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- *je seznámen se zvukovou podobou cizího jazyka*

2. období

Ročník: IV.

Učivo:

- Záporný rozkazovací způsob. Předložky místa.
- Číslovky 1 až 100.
- Budovy a obchody ve městě.
- Běžné potraviny a cukrovinky. Zdvořilá žádost v obchodě. Můj snadný recept.
- Sloveso mít.
- 5.11. Bonfire night.
- Přítomný čas průběhový v kladné větě.
- Činnosti dětí ve volném čase.
- Předložky určující směr.
- Stav počasí. Názvy některých států.
- Vánoce a adventní kalendáře.
- Běžné činnosti ve volném čase. Sporty.
- Slovesa mít rád a nemít rád.
- Některá exotická zvířata – encyklopedická informace. Ovoce, zelenina a jídlo pro zvířata.
- Místnosti a nábytek. Názvy ulic a světových stran.
- Sloveso CAN s významovým slovesem (vidět, slyšet, najít).
- Osobní zájmena v předmětu.
- Přítomný čas prostý v otázce.
- Frekvenční příslovce.
- Dny v týdnu, vyučovací předměty ve škole.
- Měsíce v roce. Roční období.
- Řadové číslovky do 31. Otázka a odpověď na datum.
- Charakteristiky měsíců v roce.
- Sloveso být v minulém čase.
- Předměty a hračky v dětském pokoji, jejich vzhled.
- Sloveso mít v minulém čase.

Ročník: V.

Učivo:

- Popis umístění věci v místnosti, opakování předložek
- Určení času (celá a půl hodiny)
- Volný čas. Co chci dělat?
- Televize – čtení a překlad textu.
- Učebna ve škole – popis a chování v ní.

- Určování zvířat podle popisu.
- Přítomný čas prostý – opakování
- Sporty a zdraví.
- Frekvenční příslovce.
- Návštěva zoo, chování v zoo, znalosti o zvířatech
- Přídavná jména protikladných významů
- Pravidelná slovesa v minulém čase, pochopení krátkého příběhu v minulosti
- Práce policie – čtení a překlad textu.
- Některá nepravidelná slovesa v minulém čase
- Sloveso MUST ve větách
- muzeum a exponáty v něm, příslovce způsobu, čtení a překlad textu o věcech z muzea
- názvy a umístění budov ve městě, minulost Londýna – velký požár
- vyjádření příčiny a následku
- první frázová slovesa s GET a GO
- Vyjádření blízké budoucnosti vazbou GOING TO
- Opakování přítomného času prostého s časovým vymezením.
- Opakování slovesných časů.
- Slavné stavby – práce s textem a mapou.
- Posloupnost událostí v minulosti.
- Anglické vyjádření českého „někdo“.
- Zjednodušená četba – seznámení.

Žák:

POSLECH S POROZUMĚNÍM

- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností
- rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
- rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu

MLUVENÍ

- zapojí se do jednoduchých rozhovorů
- sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

- vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům

- rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

POSLECH S POROZUMĚNÍM

- rozumí jednoduchým pokynům učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností
- rozumí slovům a frázím, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)
- rozumí výrazům pro pozdrav a poděkování

MLUVENÍ

- pozdraví a poděkuje
- sdělí své jméno a věk
- vyjádří souhlas či nesouhlas, reaguje na jednoduché otázky (zejména pokud má k dispozici vizuální oporu)

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

- rozumí slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)

PSANÍ

- je seznámen s grafickou podobou cizího jazyka

2. Vzdělávací oblast: MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE

2. 1. Vzdělávací obor: Matematika a její aplikace

2. 1. 1. Vzdělávací předmět: Matematika

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Vzdělávací oblast Matematika a její aplikace směřuje k utváření vědomostí a dovedností potřebných pro orientaci v praktickém životě, rozvíjí paměť, abstraktní a logické myšlení, představivost, tvořivost. Vede žáky k vytváření zásob matematických nástrojů, provádění rozboru problému a plánu řešení, přesnému a stručnému vyjadřování užíváním matematického jazyka. Rozvíjí důvěru ve vlastní schopnosti při řešení úloh, sebekontrolu, k vytrvalosti, přesnosti.

Obsah, organizace a časové rozvržení:

Vzdělávací oblast Matematika a její aplikace je rozdělena na čtyři tematické okruhy:

- čísla a početní operace,
- závislosti, vztahy a práce s daty,
- geometrie v rovině a v prostoru,
- nestandardní aplikační úlohy a problémy.

Vyučovací předmět má časovou dotaci v 1. ročníku 4 vyučovací hodiny týdně, ve 2. – 5. ročníku 5 vyučovacích hodin týdně. Výuka probíhá ve třídách, v učebnách s interaktivní tabulí, v učebně informatiky.

Průřezová témata:

OSV, MuV, EV, MeV

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Osobnostní rozvoj:

- Rozvoj schopnosti poznávání: matematická terminologie, slovní úlohy
- Seberegulace a sebeorganizace: samostatná práce, domácí příprava
- Kreativita: logické, problémové úlohy, soutěže

Sociální rozvoj:

- Komunikace
- Kooperace a kompetice: práce ve dvojicích, skupinách, matematické a logické soutěže

Morální rozvoj:

- Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: řešení problémových a slovních úloh

Multikulturní výchova (MuV)

Kulturní diference:

- Jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti

Lidské vztahy:

- Právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci, udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi (projektové vyučování, spolupráce ve skupině)

Etnický původ:

- Rovnocennost všech etnických skupin a kultur

Environmentální výchova (EV)

- Slovní úlohy zachycující lidské aktivity a problémy životního prostředí – doprava, náš životní styl (šetření vodou...)

Mediální výchova (MeV)

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

- Hledání rozdílu mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením; chápání podstaty mediálního sdělení,

Vnímání autora mediálních sdělení

- Identifikování postojů a názorů autora, výrazové prostředky a jejich uplatnění
- Výběr a kombinace slov, obrazů a zvuků z hlediska záměru a hodnotového významu

Práce v realizačním týmu

- Redakce školního časopisu
- Utváření týmu, komunikace a spolupráce v týmu
- Stanovení si cíle, časového harmonogramu a utváření zodpovědnosti; faktory ovlivňující práci v týmu; pravidelnost mediální produkce

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Žáci:

- vyhledávají a třídí informace potřebné k vyřešení matematických úloh
- používají matematické termíny a znaky a uvádí věci do souvislostí (nakupování)

Učitel:

- probouzí u žáka pozitivní vztah k matematice a učení prostřednictvím zábavných matematických úloh
- vede žáka k vyhledávání a třídění potřebných informací nezbytných k vyřešení matematických úloh
- předkládá žákům obecně užívané matematické termíny a znaky

Kompetence k řešení problémů

Žáci:

- rozvíjejí důvěru ve vlastní schopnosti
- učí se vnímat jednoduché problémové situace
- učí se přesnosti a vytrvalosti při řešení úloh
- hledají způsoby a možnosti řešení problémových situací
- provádějí rozbor problémů a plány jejich řešení
- odhadují a vyhodnocují výsledky

Učitel:

- dodává žákům sebedůvěru při řešení úloh
- dává žákům příležitost řešit jednoduché problémy
- vede žáky k diskuzi o problému, k rozhodnutí pro způsob řešení, k obhajobě svého rozhodnutí
- volí úlohy tak, aby měly více řešení
- při řešení problémových úloh se opírá o zkušenosti žáků

Kompetence komunikativní

Žáci:

- učí se přesnému a stručnému vyjadřování užíváním jednoduché matematické terminologie
- učí se správně odpovídat na kladené otázky

- učí se formulovat své myšlenky pomocí matematické terminologie
- učí se respektovat názory ostatních žáků

Učitel:

- klade přesné a výstižné otázky
- rozvíjí slovní zásobu užíváním jednoduché matematické terminologie
- vede žáka k vyjádření myšlenek v logickém sledu
- učí žáka porozumět různým způsobům záznamu matematických úloh (tabulky, grafy)
- rozvíjí dovednost aplikovat matematické postupy v praxi (např. nakupování)
- vede žáky k diskusi a respektuje jejich názory
- zadává úkoly způsobem, který vede žáky k užívání správné matematické terminologie a symboliky

Kompetence sociální a personální

Žáci:

- učí se pracovat ve skupině, respektují ostatní členy skupiny
- podílejí se na svém sebehodnocení
- jsou vedeni ke kolegiální radě a pomoci
- zbavují se egocentrického postoje při spolupráci
- vytvářejí si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jejich sebedůvěru a samostatný rozvoj

Učitel:

- společně s žáky vyvozuje pravidla pro práci v týmu
- vytváří prostředí spolupráce a pomoci mezi spolužáky - upevňování vztahů
- rozděluje úkoly tak, aby se každý žák cítil ve skupině potřebný
- oceňuje zlepšení a chválí žáky
- zařazuje do výuky práci ve dvojicích nebo skupinách
- mění složení skupin a určuje různé role žáků ve skupině
- hodnotí žáky způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok

Kompetence občanské

Žáci:

- chovají se slušně bez hrubosti a násilí
- uznávají a oceňují nápady druhých
- plní svoje povinnosti
- pomáhají ostatním

Učitel:

- vede žáka k uvědomování si svých práv a povinností ve škole a mimo ni
- učí žáka empatii

Kompetence pracovní

Žáci:

- vytvářejí si jednoduché pracovní návyky
- udržují si v pořádku své matematické potřeby i své pracovní místo

- rozvíjí smysl pro povinnost a dodržování vymezených pravidel (zadávání domácích úkolů)
- učí se šetrně zacházet s matematickými pomůckami a rýsovacími potřebami
- učí se využívat matematické poznatky a dovednosti v praktických činnostech
- zachovávají při různých pracovních činnostech stanovená pravidla

Učitel:

- zadává žákům úkoly, které jim umožňují zdokonalovat se ve svých pracovních činnostech
- vede žáky k šetrnému zacházení s matematickými pomůckami
- učí žáky používat informace z různých informačních zdrojů
- volí úlohy, ve kterých žáci poznávají různé pracovní činnosti
- vede žáky k poznání vlastních možností
- vede žáka ke správnému a bezpečnému užívání pomůcek (rýsovací potřeby)
- uplatňuje důslednost (kontrola úkolů)

Výstupy a učivo

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

1. období

Ročník: I.

Učivo:

- číselná řada 0 – 20
- orientace na číselné ose
- psaní číslic 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 a zápis čísel do 20
- porovnávání čísel, znaky <, =, >, vztahy o kolik méně, více
- sčítání a odčítání do 20 bez přechodu desítky, s přechodem desítky
- zápis příkladů, znaky +, -
- řešení jednoduchých slovních úloh na + a –
- řešení slovních úloh typu o ... více, o... méně
- rozklady čísel
- základní jednotka délky, hmotnosti a objemu: m, kg, l
- počítání s penězi

Ročník: II.

Učivo:

- číselná řada 0 – 20
- numerace do 100
- orientace na číselné ose
- porovnávání čísel
- základní jednotky délky, hmotnosti, objemu: m, kg, l
- sčítání a odčítání do 100 s přechodem desítky
- počítání s použitím závorek
- malá násobilka
- řešení jednoduchých slovních úloh
- počítání s penězi - nákupy

Ročník: III.

Učivo:

- numerace do 100, 1000
- sčítání a odčítání dvojciferných čísel do 100 z paměti i písemně
- sčítání a odčítání trojiciferných čísel do 1000 písemně
- využití závorek při sčítání a odčítání v oboru do 100
- slovní úlohy o x méně, o x více, n-krát méně, n-krát více
- zaokrouhlování na 10, 100
- rovnost a nerovnost
- porovnávání čísel, rozklad čísel
- dělení se zbytkem
- počítání s penězi - nákupy
- práce s tabulkou
- jednotky délky, hmotnosti, objemu, času
- písemné násobení jednociferným činitelem
- násobení a dělení mimo obor násobílek

Žák:

- používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků
- čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti
- užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose
- provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly
- řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace
- orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času
- popisuje jednoduché závislosti z praktického života
- doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- porovnává množství a vytváří soubory prvků podle daných kritérií v oboru do
- čte, píše a používá číslice v oboru do 20, numerace do 100
- zná matematické operátory $+$, $-$, $=$, $<$, $>$ a umí je zapsat
- sčítá a odčítá s užitím názoru v oboru do 20
- řeší jednoduché slovní úlohy na sčítání a odčítání v oboru do 20 umí rozklad čísel v oboru do 20
- modeluje jednoduché situace podle pokynů a s využitím pomůcek
- doplňuje jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel v oboru do 20
- zvládá orientaci v prostoru a používá výrazy vpravo, vlevo, pod, nad, před, za, nahoře, dole, vpředu, vzadu
- uplatňuje matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi

2. období

Ročník: IV.

Učivo:

- přirozená čísla v oboru do 1 000 000
- čtení, zápis, odhad, porovnávání, zaokrouhlování
- zápis v desítkové soustavě, zobrazení čísel na číselné ose
- početní operace a jejich vlastnosti (násobení a dělení z paměti i písemně)
- čísla přirozená, celá a desetinná
- zlomky – čtení, zápis
- diagram, graf
- rovnice, nerovnice
- čtvercová síť
- slovní úlohy jednoduché a složené
- přímá úměrnost
- rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti, hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení, banka, úspory, půjčky
- číselné a obrázkové řady

Ročník: V.

Učivo:

- přirozená čísla v oboru do milionu a přes – čtení, zápis, odhad, porovnávání, zaokrouhlování, zobrazení na číselné ose

- sčítání a odčítání
- násobení jednociferným až čtyřciferným činitelem
- dělení jednociferným a dvojciferným dělitelem
- arabské a římské číslice
- sčítání a odčítání zlomků se stejným jmenovatelem
- desetinná čísla: desetiny, setiny
- zápis desetinného zlomku jako desetinné číslo
- záporné číslo a jeho vyznačení na číselné ose
- složené slovní úlohy
- grafy, jízdní řády
- rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti, hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení, banka, úspory, půjčky
- magické čtverce

Žák:

- využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení
- provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel
- zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel
- řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel
- modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku
- porovnává, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel
- přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty
- porozumí významu znaku „-“ pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose
- vyhledává, sbírá a třídí data
- čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy
- řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- čte, píše a porovnává čísla v oboru do 100 i na číselné ose, numerace do 1000
- sčítá a odčítá z paměti i písemně dvojciferná čísla
- zvládne s názorem řady násobků čísel 2 až 10 do 100
- zaokrouhluje čísla na desítky i na stovky s využitím ve slovních úlohách
- tvoří a zapisuje příklady na násobení a dělení v oboru do 100
- zapíše a řeší jednoduché slovní úlohy
- rozeznává sudá a lichá čísla - používá kalkulátor

- *vyhledá a rozřídí jednoduchá data (údaje, pojmy apod.) podle návodu*
- *orientuje se a čte v jednoduché tabulce*
- *určí čas s přesností na čtvrt hodiny, převádí jednotky času v běžných situacích*
- *provádí jednoduché převody jednotek délky, hmotnosti*
- *řeší jednoduché praktické slovní úlohy, jejichž řešení nemusí být závislé na matematických postupech*

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

1. období

Ročník: I.

Učivo:

- poznávání základních geometrických tvarů: čtverec, obdélník, trojúhelník, kruh
- orientace v prostoru: vzadu, vpředu, nahoře, dole, vysoko, nízko, široký, úzký apod.
- čára přímá, lomená, křivá

Ročník: II.

Učivo:

- základní geometrické tvary: čtverec, obdélník, trojúhelník, kruh
- bod, přímka, polopřímka, úsečka, délka úsečky v cm a mm
- geometrická tělesa – krychle, kvádr, koule, válec

Ročník: III.

Učivo:

- jednotky délky a jejich převody
- bod, přímka, úsečka, polopřímka, kružnice, vzájemná poloha dvou přímek, čtvercová síť (jednoduché souměrné útvary)
- rovina, rovinné útvary: čtverec, obdélník, trojúhelník, kruh
- geometrická tělesa – krychle, kvádr, koule, válec

Žák:

- rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci
- porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky
- rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- *pozná a pojmenuje základní geometrické tvary a umí je graficky znázornit*
- *rozezná přímku a úsečku, narysuje je a ví, jak se označují*
- *používá pravítko*

2. období

Ročník: IV.

Učivo:

- vzájemná poloha přímek, kolmice, rovnoběžky
- pravý úhel, pravoúhlý trojúhelník
- čtverec, obdélník, kružnice, kruh
- trojúhelník, trojúhelníková nerovnost
- trojúhelník rovnoramenný, rovnostranný a pravoúhlý
- konstrukce trojúhelníka pomocí tří stran
- obvod čtverce, trojúhelníka, obdélníka
- obsah obdélníka, čtverce
- jednotky obsahu
- grafický součet a rozdíl úseček
- lomená čára a její délka

Ročník: V.

Učivo:

- rovina
- úsečka: konstrukce středu, osy, porovnávání, sčítání a odčítání
- kružnice, kruh
- konstrukce trojúhelníka: pravoúhlý, rovnostranný, rovnoramenný, obecný
- obvod trojúhelníka
- konstrukce čtverce a obdélníka, jejich obvod a obsah pomocí čtvercové sítě, úhlopříčky
- jednotky obsahu
- mnohoúhelník, rovnoběžník
- geometrická tělesa: kvádr, krychle, koule, jehlan, kužel, válec
- osově souměrné útvary

Žák:

- narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce
- sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran
- sestrojí rovnoběžky a kolmice
- určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu
- rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- znázorní, narýsuje a označí základní rovinné útvary
- měří a porovnává délku úsečky
- vypočítá obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran
- sestrojí rovnoběžky a kolmice
- určí osu souměrnosti překládáním papíru - pozná základní tělesa

3. Vzdělávací oblast: INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE

3. 1. Vzdělávací obor: Informační a komunikační technologie

3. 1. 1. Vzdělávací předmět: Informatika

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Informační a komunikační technologie** umožňuje všem žákům dosáhnout základní úrovně informační gramotnosti – získat elementární dovednosti v ovládání výpočetní techniky a moderních informačních technologií, orientovat se ve světě informací, tvořivě pracovat s informacemi a využívat je při dalším vzdělávání i v praktickém životě.

Zvládnutí výpočetní techniky, zejména rychlého vyhledávání a zpracování potřebných informací pomocí internetu a jiných digitálních médií, umožňuje realizovat metodu „učení kdekoliv a kdykoliv“, vede k žádoucímu odlehčení paměti při současné možnosti využít mnohonásobně většího počtu dat a informací než dosud, urychluje aktualizaci poznatků a vhodně doplňuje standardní učební texty a pomůcky.

Dovednosti získané ve vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie umožňují žákům aplikovat výpočetní techniku s bohatou škálou vzdělávacího softwaru a informačních zdrojů ve všech vzdělávacích oblastech celého základního vzdělávání.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- poznání úlohy informací a informačních činností a k využívání moderních informačních a komunikačních technologií
- porozumění toku informací, počínaje jejich vznikem, uložením na médium, přenosem, zpracováním, vyhledáváním a praktickým využitím
- schopnosti formulovat svůj požadavek a využívat při interakci s počítačem algoritmické myšlení
- porovnávání informací a poznatků z většího množství alternativních informačních zdrojů, a tím k dosahování větší věrohodnosti vyhledaných informací
- využívání výpočetní techniky, aplikačního i výukového softwaru ke zvýšení efektivnosti své učební činnosti a racionálnější organizaci práce
- tvořivému využívání softwarových a hardwarových prostředků při prezentaci výsledků své práce
- pochopení funkce výpočetní techniky jako prostředku simulace a modelování přírodních i sociálních jevů a procesů
- respektování práv k duševnímu vlastnictví při využívání softwaru
- zaujetí odpovědného, etického přístupu k nevhodným obsahům vyskytujícím se na internetu či v jiných médiích
- šetrné práci s výpočetní technikou

Obsah, organizace a časové rozvržení:

Předmět Informatika je vyučován na prvním stupni v 5. ročníku s hodinovou dotací 1 hodina týdně.

Výuka je realizována v odborné učebně informatiky.

Průřezová témata:

OSV, MeV

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Osobnostní rozvoj

- Rozvoj schopností poznávání
- Sebepoznání a sebepojetí
- Seberegulace a sebeorganizace
- Kreativita

Sociální rozvoj

- Kooperace a kompetice

Morální rozvoj

- Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- Hodnoty, postoje, praktická etika

Mediální výchova (MeV)

- Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
- Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení:

Žáci:

- osvojují si základní pojmy z oblasti informatiky
- učí se dodržovat systém zápisů dat do složek dokumentů
- samostatně vyhledávají a třídí potřebná data na webových stránkách a aplikují je v praxi

Učitel:

- hledá vhodné metody a způsoby, při kterých docházejí žáci k závěrům sami
- v rámci mezipředmětových vztahů propojuje poznatky z různých vzdělávacích oblastí do širších celků
- učí žáky vyhledávat informace na webových stránkách a aplikovat je v ostatních předmětech

Kompetence k řešení problémů:

Žáci:

- řeší problémové situace pomocí internetu s využitím programů Open Office
- provádějí rozbor situace při náhlém výpadku sítě a počítačové stanice
- aktuálně řeší problémovou situaci se sítí a počítačovou stanicí

Učitel:

- navozuje problémové situace a úkoly
- vede žáky k objevování různých variant řešení problémů

Kompetence komunikativní

Žáci:

- formulují a vyjadřují své myšlenky a názory pomocí elektronické pošty, internetu
- učí se vystihnout jádro problému, které pak posílá po síti spolužákům
- komunikují na odpovídající úrovni

Učitel:

- vede žáky k užívání počítačové terminologie
- vyjadřuje své myšlenky v logickém sledu
- vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v ústním i písemném projevu

Kompetence sociální a personální

Žáci:

- žáci pracují v týmu prostřednictvím sítě intranet
- posílají si vzkazy a mezivýsledky rozpracovaného úkolu
- spolupodílí se na řešení problému na dálku

Učitel:

- zadává úkoly, při kterých mohou žáci spolupracovat
- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování
- vede žáky k utváření si pozitivní představy o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj

Kompetence občanské

Žáci:

- rozhodují se zodpovědně podle dané situace, dle svých možností poskytnou účinnou pomoc
- chovají se zodpovědně v krizových situacích

Učitel:

- vede žáky k zodpovědnému chování

Kompetence pracovní

Žáci:

- kategorizují znalosti a zkušenosti
- ilustrují různé způsoby možných řešení daného problému
- učí se vyhledávat údaje v tabulkách a grafech

Učitel:

- vyžaduje dodržování dohodnutých pracovních postupů
- vede žáky k ověřování výsledků

Výstupy a učivo

2. období

Ročník: V.

INFORMAČNÍ ČINNOST

POČÍTAČ

OPERAČNÍ SYSTÉM

FORMÁTY SOUBORŮ

BEZPEČNOST PRÁCE

Učivo:

- základní pojmy informační činnosti – informace, informační zdroje
- struktura, funkce a popis počítače a přídatných zařízení

- operační systémy a jejich základní funkce
- seznámení s formáty souborů
- multimediální využití počítače
- zásady bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik spojených s dlouhodobým využíváním výpočetní techniky

Žák:

- využívá základní standardní funkce počítače a jeho nejběžnější periferie
- respektuje pravidla bezpečné práce s hardwarem i softwarem a postupuje poučeně v případě jejich závady
- chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím

VYHLEDÁVÁNÍ INFORMACÍ A KOMUNIKACE ZPRACOVÁNÍ A VYUŽITÍ INFORMACÍ

Učivo:

- společenský tok informací
- základní způsoby komunikace (e-mail, chat, telefonování)
- metody a nástroje vyhledávání informací
- formulace požadavku při vyhledávání na internetu, vyhledávací atributy
- základní funkce textového a grafického editoru

Žák:

- při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty
- vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích
- komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení
- pracuje s textem a obrázkem v textovém a grafickém editoru

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- *ovládá základní obsluhu počítače*
- *dodržuje pravidla bezpečné a zdravotně nezávadné práce s výpočetní technikou*
- *komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení*
- *pracuje s výukovými a zábavními programy podle pokynu*

4. Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A JEHO SVĚT

4. 1. Vzdělávací obor: Člověk a jeho svět

Charakteristika vzdělávací oblasti:

Vzdělávací oblast **Člověk a jeho svět** je koncipována pouze pro 1. stupeň základního vzdělávání. Tato komplexní oblast vymezuje vzdělávací obsah týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví, bezpečí a dalších témat. Uplatňuje pohled do historie i současnosti a směřuje k dovednostem pro praktický život. Svým široce pojatým integrovaným obsahem spoluutváří povinné základní vzdělávání na 1. stupni.

Vzdělávání v oblasti Člověk a jeho svět rozvíjí poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině a v předškolním vzdělávání. Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti, utváří se tak jejich prvotní ucelený obraz světa. Poznávají sebe i své nejbližší okolí a postupně se seznamují s místně i časově vzdálenějšími osobami i jevy a se složitějšími ději. Učí se vnímat lidi, vztahy mezi nimi, všimnout si podstatných věcných stránek i krásy lidských výtvarů a přírodních jevů, soustředěně je pozorovat, přemýšlet o nich a chránit je. Na základě poznání sebe, svých potřeb a porozumění světu kolem sebe se žáci učí vnímat základní vztahy ve společnosti, porozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům (včetně situací ohrožení), učí se vnímat současnost jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti. Při osvojování poznatků a dovedností ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět se žáci učí vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a podněty jiných.

Podmínkou úspěšného vzdělávání v dané oblasti je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací při osvojování potřebných dovedností, způsobů jednání a rozhodování. Propojení této vzdělávací oblasti s reálným životem a s praktickou zkušeností žáků se stává velkou pomocí i ve zvládání nových životních situací i nové role školáka, pomáhá jim při nalézání jejich postavení mezi vrstevníky a při upevňování pracovních i režimových návyků.

Obsah, organizace a časové rozvržení:

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru **Člověk a jeho svět** je členěn do *pěti tematických okruhů*:

V tematickém okruhu „*Místo, kde žijeme*“ se žáci učí na základě poznávání nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí v něm chápat organizaci života v rodině, ve škole, v obci, ve společnosti. Důraz je kladen na praktické poznávání místních a regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků. Různé činnosti a úkoly by měly přirozeným způsobem probudit v žácích kladný vztah k místu jejich bydliště, postupně rozvíjet jejich národní cítění a vztah k naší zemi.

V tematickém okruhu „*Lidé kolem nás*“ si žáci postupně osvojují a upevňují základy vhodného chování a jednání mezi lidmi, uvědomují si význam a podstatu pomoci a solidarity mezi lidmi, vzájemné úcty, snášenlivosti a rovného postavení mužů a žen. Poznávají, jak se lidé sdružují, baví, jakou vytvářejí kulturu. Seznamují se se základními právy a povinnostmi, se světem financí, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí, celou společnost nebo i svět. Celý tematický okruh tak směřuje k prvotním poznatkům a dovednostem budoucího občana demokratického státu.

V tematickém okruhu „*Lidé a čas*“ se žáci učí orientovat v dějích a v čase. Poznávají, jak a proč se čas měří, jak události postupují v čase a utvářejí historii věcí a dějů. Učí se poznávat, jak se život a věci vyvíjejí a jakým změnám podléhají v čase. V tematickém okruhu se

vychází od nejznámějších událostí v rodině, obci a regionu a postupuje se k nejdůležitějším okamžikům v historii naší země. Podstatou tematického okruhu je vyvolat u žáků zájem o minulost, o kulturní bohatství regionu i celé země. Proto je důležité, aby žáci mohli samostatně vyhledávat, získávat a zkoumat informace z dostupných zdrojů, především pak od členů své rodiny i od lidí v nejbližším okolí, aby mohli společně navštěvovat památky, sbírky regionálních i specializovaných muzeí, veřejnou knihovnu atd.

V tematickém okruhu *Rozmanitost přírody* žáci poznávají Zemi jako planetu sluneční soustavy, kde vznikl a rozvíjí se život. Poznávají velkou rozmanitost i proměnlivost živé i neživé přírody naší vlasti. Jsou vedeni k tomu, aby si uvědomili, že Země a život na ní tvoří jeden nedílný celek, ve kterém jsou všechny hlavní děje ve vzájemném souladu a rovnováze, kterou může člověk snadno narušit a velmi obtížně obnovovat. Na základě praktického poznávání okolní krajiny a dalších informací se žáci učí hledat důkazy o proměnách přírody, učí se využívat a hodnotit svá pozorování a záznamy, sledovat vliv lidské činnosti na přírodu, hledat možnosti, jak ve svém věku přispět k ochraně přírody, zlepšení životního prostředí a k trvale udržitelnému rozvoji.

V tematickém okruhu *Člověk a jeho zdraví* žáci poznávají především sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti, která má své biologické a fyziologické funkce a potřeby. Poznávají zdraví jako stav bio-psycho-sociální rovnováhy života. Žáci se seznamují s tím, jak se člověk vyvíjí a mění od narození do dospělosti, co je pro člověka vhodné a nevhodné z hlediska denního režimu, hygieny, výživy, mezilidských vztahů. Získávají základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci a poskytování první pomoci. Osvojují si bezpečné chování a vzájemnou pomoc v různých životních situacích, včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel. Žáci si postupně uvědomují, jakou odpovědnost má každý člověk za své zdraví a bezpečnost i za zdraví jiných lidí. Žáci docházejí k poznání, že zdraví je důležitá hodnota v životě člověka.

Potřebné vědomosti a dovednosti ve vzdělávacím oboru Člověk a jeho svět získávají žáci především tím, že používají názorné pomůcky, pozorují přírodu a činnosti lidí, hrají určené role, řeší modelové situace atd.

Vzdělávací obor Člověk a jeho svět se vyučuje v 1. – 3. ročníku jako předmět **Prvouka** a to s časovou dotací 2 hodiny týdně. Ve 4. – 5. ročníku jako předmět **Vlastivěda** s časovou dotací 2 hodiny týdně a **Přírodověda** s časovou dotací 1 hodina týdně.

Vzdělávací obor Člověk a jeho svět obsahuje učivo a výstupy z doplňujícího vzdělávacího oboru Etická výchova pro 1. – 5. ročník. Vyučování probíhá ve třídách, v učebně s interaktivní tabulí, knihovně, muzeích, dopravním hřišti, v okolí školy, v městské části Brno Řečkovice-Mokrá hora, v centru Brna i jiných částech naší vlasti. Je využíváno i různých výukových programů.

4. 1. 1. Vzdělávací předmět: Prvouka

Průřezová témata:

OSV, VDo, VMEGS, EV, MuV, MeV

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Osobnostní rozvoj:

- Rozvoj schopnosti poznávání - dovednosti pro učení
- Sebezpoznání, sebepojetí - moje tělo, mé chování, moje učení
- Seberegulace a sebeorganizace - samostatná práce, domácí příprava, sebeovládání
- Psychohygienu - sebedůvěra, sebehodnocení, předcházení stresovým situacím
- Kreativita – projekty, soutěže

Sociální rozvoj:

- Poznávání lidí - vzájemné poznávání ve třídě, odlišnosti mezi lidmi
- Komunikace - verbální a neverbální komunikace, práce ve dvojicích, skupinách
- Kooperace a kompetice - práce ve dvojicích, skupinách, soutěže

Morální rozvoj:

- Řešení problémů a rozhodovací dovednosti - řešení problémových situací, vyhledávání a zpracování informací

Výchova demokratického občana (VDo)

- Občan, občanská společnost a stát (naše obec)
- Občan, občanská společnost a škola (demokratická atmosféra a principy ve škole)

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VEMG)

- Evropa a svět nás zajímá – naši sousedé

Multikulturní výchova (MuV)

- Porovnávání životního stylu v regionu s vlastní zkušeností z domova

Environmentální výchova (EV)

- Ekosystémy – les; pole; vodní zdroje
- Základní podmínky života
- Lidské aktivity a problémy životního prostředí
- Vztah člověka k prostředí – naše obec, náš životní styl; prostředí a zdraví
  - utváření základní hodnotové orientace člověka ve vztahu k přírodě
  - problematika vlivů prostředí na vlastní zdraví i na zdraví ostatních lidí
  - obecné zásady ochrany přírody
  - posouzení některých konkrétních činností člověka v přírodě a jejich dopad na životní prostředí

Mediální výchova (MeV)

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

- Hledání v informativním sdělení, chápání podstaty mediálního sdělení
- Vnímání jako zdroj informací televizi, tisk, internet (4. - 5. ročník)
- Identifikování základních orientačních prvků v textu

Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

- Různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce
- Rozdíl mezi „faktickým“ a „fiktivním“ obsahem

Vnímání autora mediálních sdělení

- Identifikování postojů a názorů autora, výrazové prostředky a jejich uplatnění
- Výběr a kombinace slov, obrazů a zvuků z hlediska záměru a hodnotového významu

Tvorba mediálního sdělení

- Tvorba mediálního sdělení pro školní časopis
- Technologické možnosti a jejich omezení
- Formy a metody výuky – skupinové práce, školní experimenty, práce s odbornou literaturou, problémové úkoly

Práce v realizačním týmu

- Redakce školního časopisu
- Utváření týmu, komunikace a spolupráce v týmu
- Stanovení si cíle, časového harmonogramu a utváření zodpovědnosti; faktory ovlivňující práci v týmu; pravidelnost mediální produkce

Formy a metody výuky

- Skupinové práce, školní experimenty, práce s odbornou literaturou, problémové úkoly
- Vesmír (návštěva planetária)
- Ekologie, svět lidské práce, technika
- Fyzikální veličiny, zkoumání látek

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Žáci:

- využívají pro učení vhodné informační zdroje a vhodné učební pomůcky
- rozvíjejí učební dovednosti potřebné k samostatnému učení
- pracují se základními termíny
- vyhodnocují výsledky svého učení, diskutují o nich
- pozorují, získané informace porovnávají a vyvozují z nich závěry

Učitel:

- probouzí u žáka kladný vztah k přírodě a učení
- předkládá dostatek informačních zdrojů
- používá vhodné učební pomůcky
- rozvíjí učební dovednosti potřebné k samostatnému učení
- seznamuje žáky se základními termíny, znaky a symboly
- učí žáky kriticky zhodnotit výsledky své práce

Kompetence k řešení problémů

Žáci:

- rozvíjejí důvěru ve vlastní schopnosti
- učí se vnímat jednoduché problémové situace

- objevují různé varianty řešení problémů
- učí se přesnosti a vytrvalosti při řešení úlohy

Učitel:

- motivuje žáka k rozpoznání problému
- rozvíjí sebedůvěru žáka
- vede žáka k pochopení problému a k objevování různých variant řešení
- dává žákům příležitost řešit jednoduché problémy

Kompetence komunikativní

Žáci:

- naslouchají promluvám jiných lidí, porozumí jim, vhodně na ně reagují
- účinně se zapojují do diskuse, obhajují svůj názor a vhodně argumentují
- využívají informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem

Učitel:

- rozvíjí u žáka dovednost porozumět, reprodukovat vyslechnuté sdělení, formulovat a vyjadřovat své myšlenky
- učí využívat získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke spolupráci s ostatními lidmi
- učí rozumět různým typům záznamů, obrazovým materiálům
- učí naslouchat promluvám druhých lidí, účinně se zapojit do diskuse, vhodně reagovat

Kompetence sociální a personální

Žáci:

- spolupracují ve skupině, vytvářejí a respektují pravidla práce v týmu
- přispívají k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy
- podílejí se na svém sebehodnocení

Učitel:

- učí žáka spolupracovat ve skupině, vytvářet a respektovat pravidla práce v týmu
- učí žáka v případě potřeby poskytnout pomoc nebo o ni požádat
- učí žáka ovládat a řídit svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

Kompetence občanské

Žáci:

- osvojují si znalosti o své obci a okolí
- získávají kladný vztah k životnímu prostředí

Učitel:

- učí žáka odpovědnosti k sobě samému, ke spolužákům, k učitelům
- učí žáka odmítat útlak, rozhodovat se v zájmu podpory a ochrany zdraví
- vede žáky ke znalostem svého regionu
- vede žáky k třídění odpadu a k ochraně životního prostředí

Kompetence pracovní

Žáci:

- používají bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení,
- dodržují vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky,
- adaptují se na změněné nebo nové pracovní podmínky
- uvědomují si smysl pro povinnost (příprava na výuku)

Učitel:

- vede žáka k samostatnosti a uvědomění si zodpovědnosti k sobě samému a k druhým lidem

Výstupy a učivo

1. období

Ročník: I.

Učivo:

MÍSTO, KDE ŽIJEME

- prostředí domova
- jsem školák
- bezpečná cesta do školy

LIDÉ KOLEM NÁS

- moje rodina
- soužití lidí
- chování lidí
- práva a povinnosti žáků školy
- nakupování

LIDÉ A ČAS

- rok, roční doby
- orientace v čase, dny, hodiny
- Mikuláš, Vánoce, Velikonoce

ROZMANITOST PŘÍRODY

- rostliny, houby a život zvířat v jednotlivých ročních obdobích
- ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody
- rizika v přírodě

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

- pečujeme o své zdraví
- prevence a první pomoc
- jsem chodec
- vhodná a nevhodná místa pro hru
- čísla tísňového volání

ETICKÁ VÝCHOVA

- komunikace v kolektivu
- komunikace v mezilidských vztazích

Ročník: II.

Učivo:

MÍSTO, KDE ŽIJEME

- domov
- školák
- obec, město
- naše vlast – domov, státní symboly

LIDÉ KOLEM NÁS

- příbuzenské vztahy
- technika a práce lidí
- soužití lidí – obchod
- chování lidí, vlastnosti lidí

LIDÉ A ČAS

- náš rok
- předměty denní potřeby
- určování času
- zvyky a tradice

ROZMANITOST PŘÍRODY

- základní společenstva – les, pole, louka, voda
- ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody
- domácí zvířata a jejich mláďata

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

- pečujeme o své zdraví
- bezpečné chování v silničním provozu
- dopravní hřiště
- vhodná a nevhodná místa pro hru

- přivolání pomoci v případě ohrožení, čísla tísňového volání
- sebeochrana, pomoc a prevence rizik

ETICKÁ VÝCHOVA

- sebepojetí
- schopnost spolupráce

Ročník: III.

Učivo:

MÍSTO, KDE ŽIJEME

- orientace v místě bydliště
- naše obec
- naše vlast - státní symboly

LIDÉ KOLEM NÁS

- pravidla slušného chování
- rizikové chování a rizikové situace

LIDÉ A ČAS

- určování času
- zvyky a tradice

ROZMANITOST PŘÍRODY

- živá a neživá příroda
- základní společenstva
- ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody
- rizika v přírodě

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

- lidské tělo - zásady zdravého způsobu života
- prevence a první pomoc při drobných poranění
- dopravní hřiště
- přivolání pomoci v případě ohrožení, čísla tísňového volání
- sebeochrana, pomoc a prevence rizik

ETICKÁ VÝCHOVA

- pozitivní hodnocení druhých
- akceptace druhého
- tvořivost v mezilidských vztazích

- elementární prosociálnost

Žák:

- vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí
- začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)
- rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost
- rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům
- odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností
- využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
- pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije
- uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost
- pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
- roztrídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě
- provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů
- uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví
- rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných
- chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek
- reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- *orientuje se v okolí svého bydliště a v okolí školy*

- *popíše a zvládne cestu do školy*
- *uvede nejvýznamnější místa v okolí svého bydliště a školy*
- *rozlišuje role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, rozlišuje blízké příbuzenské vztahy*
- *dodržuje základní pravidla společenského chování*
- *při setkání s neznámými lidmi se chová adekvátně*
- *projevuje toleranci k odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům*
- *pojmenuje nejběžnější povolání a pracovní činnosti*
- *pozná, kolik je hodin; orientuje se v čase*
- *zná rozvržení svých denních činností*
- *rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti*
- *poznává různé lidské činnosti*
- *pozoruje a na základě toho popíše některé viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích*
- *pozná nejběžnější druhy domácích a volně žijících zvířat*
- *pojmenuje základní druhy ovoce a zeleniny a pozná rozdíly mezi dřevinami a bylinami*
- *provede jednoduchý pokus podle návodu*

4. 2. 1. Vyučovací předmět: Vlastivěda

Průřezová témata:

OSV, VMEGS, VDo, EV, MuV, MeV

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Osobnostní rozvoj:

- Rozvoj schopnosti poznávání - cvičení dovednosti zapamatování, dovednosti pro učení.
- Seberegulace a sebeorganizace - samostatná práce, domácí příprava, sebeovládání.
- Kreativita - problémové úlohy, projekty, soutěže.

Sociální rozvoj:

- Poznávání lidí - odlišnosti mezi lidmi.
- Komunikace - verbální a neverbální komunikace, práce ve dvojicích, skupinách.
- Kooperace a kompetice - práce ve dvojicích, skupinách, soutěže.

Morální rozvoj:

- Řešení problémů a rozhodovací dovednosti, řešení problémových situací, vyhledávání a zpracování informací, problémy v mezilidských vztazích.

Výchova demokratického občana (VDo)

- Občan, občanská společnost a stát (práva a povinnosti občanů)
- Občan, občanská společnost a škola (škola jako model otevřeného partnerství a demokratického společenství)

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VEMG)

- Evropa a svět nás zajímá: Česká republika, sousedé ČR (4. - 5. ročník) - využít rodinné příběhy, zážitky z dovolených, mediálních informací
- Objevujeme Evropu a svět: Sousedé ČR (5. ročník)
- Jsme Evropané – kořeny a zdroje evropské civilizace, klíčové mezníky evropské historie, instituce Evropské unie

Environmentální výchova

- Ekosystémy – lidské sídlo – město – vesnice; kulturní krajina
- Základní podmínky života – voda; ovzduší; půda
- Lidské aktivity a problémy životního prostředí, zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství; doprava a životní prostředí; průmysl a životní prostředí; ochrana přírody a kulturních památek
- Vztah člověka k prostředí – naše obec, náš životní styl; prostředí a zdraví; nerovnoměrnost života na Zemi
  - utváření základní hodnotové orientace člověka ve vztahu k přírodě
  - problematika vlivů prostředí na vlastní zdraví i na zdraví ostatních lidí
  - obecné zásady ochrany přírody

Multikulturní výchova (MuV)

Multikulturalita:

- Kulturní diferenciaci - aktuálně využít událostí v obci, regionu - základní poznatky o regionech ČR – 5. roč.
- Lidské vztahy – právo všech lidí společně žít a podílet se na spolupráci s jinými lidmi

Mediální výchova (MeV)

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

- Hledání v informativním sdělení, chápání podstaty mediálního sdělení
- Vnímání jako zdroj informací televizi, tisk, internet (4.- 5. ročník)
- Identifikování základních orientačních prvků v textu

Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

- Různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce
- Rozdíl mezi „faktickým“ a „fiktivním“ obsahem

Vnímání autora mediálních sdělení

- Identifikování postojů a názorů autora, výrazové prostředky a jejich uplatnění
- Výběr a kombinace slov, obrazů a zvuků z hlediska záměru a hodnotového významu

Tvorba mediálního sdělení

- Tvorba mediálního sdělení pro školní časopis
- Technologické možnosti a jejich omezení
- Formy a metody výuky – skupinové práce, školní experimenty, práce s odbornou literaturou, problémové úkoly

Práce v realizačním týmu

- Redakce školního časopisu
- Utváření týmu, komunikace a spolupráce v týmu
- Stanovení si cíle, časového harmonogramu a utváření zodpovědnosti; faktory ovlivňující práci v týmu; pravidelnost mediální produkce

Formy a metody výuky

- Skupinové práce, školní experimenty, práce s odbornou literaturou, problémové úkoly
- Vesmír (návštěva planetária)
- Ekologie, svět lidské práce, technika
- Fyzikální veličiny, zkoumání látek

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Žáci:

- využívají pro učení vhodné informační zdroje a vhodné učební pomůcky
- rozvíjejí učební dovednosti potřebné k samostatnému učení
- pracují se základními termíny
- vyhodnocují výsledky svého učení, diskutují o nich
- pozorují, získané informace porovnávají a vyvozují z nich závěry

Učitel:

- probouzí u žáka kladný vztah k přírodě a učení
- předkládá dostatek informačních zdrojů
- používá vhodné učební pomůcky
- rozvíjí učební dovednosti potřebné k samostatnému učení
- seznamuje žáky se základními termíny, znaky a symboly
- učí žáky kriticky zhodnotit výsledky své práce

Kompetence k řešení problémů

Žáci:

- rozvíjejí důvěru ve vlastní schopnosti
- učí se vnímat jednoduché problémové situace
- objevují různé varianty řešení problémů
- učí se přesnosti a vytrvalosti při řešení úloh
- vyhledávají informace vhodné k řešení problémů
- hledají způsoby a možnosti řešení problémových situací
- provádějí rozbor problémů a plány jejich řešení
- odhadují a vyhodnocují výsledky

Učitel:

- motivuje žáka k rozpoznání problému
- vede žáka k pochopení problému a k objevování různých variant řešení
- dává žákům příležitost řešit jednoduché problémy
- vede žáky k diskuzi o problému
- při řešení problémových úloh se opírá o zkušenosti žáků

Kompetence komunikativní

Žáci:

- formulují a vyjadřují myšlenky v logickém sledu, vyjadřují se souvisle
- porozumí promluvám jiných lidí a vhodně na ně reagují, obhajují svůj názor a vhodně argumentují
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, gest, zvuků, reagují na ně a využívají je ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění
- využívají informační a komunikační prostředky a technologie ke komunikaci s okolním světem

Učitel:

- rozvíjí u žáků dovednost porozumět, reprodukovat a písemně zpracovat vyslechnuté sdělení
- učí žáky formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřovat se výstižně
- učí žáky využívat získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke spolupráci s ostatními lidmi
- rozvíjí dovednost reprodukovat vyslechnuté nebo přečtené sdělení
- učí žáky, aby uměli naslouchat promluvám druhých lidí, účinně se zapojovat do diskuse, vhodně reagovat
- učí je rozumět různým typům záznamů a obrazových materiálů
- učí žáky využívat informační a komunikační prostředky pro komunikaci s okolním světem

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- vede žáky k tomu, aby uměli využívat získané dovednosti a vědomosti k řešení daného problému
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů,
- vede žáky nebát se svá rozhodnutí obhájit

Kompetence občanské

Žáci:

- utvářejí si pracovní návyky v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- poznávají a chápou rozdíly mezi lidmi, jednají na základě respektu a přijatých pravidel
- utvářejí si slovní zásobu v osvojovaných tématech

Učitel:

- vede žáky k tomu, aby si uvědomovali odpovědnost k sobě samému, ke spolužákovi, k učiteli, respektovali přesvědčení druhých lidí, odmítali útlak a hrubé zacházení
- učí žáky chránit a oceňovat naše tradice a kulturní dědictví
- učí je respektu k životnímu prostředí
- učí je rozhodovat se v zájmu podpory a ochrany zdraví

Kompetence pracovní

Žáci:

- používají bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení
- dodržují vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky
- adaptují se na změněné nebo nové pracovní podmínky
- uvědomují si smysl pro povinnost (příprava na výuku)

Učitel:

- vede žáka k samostatnosti a uvědomění si zodpovědnosti k sobě samému a k druhým lidem

Výstupy a učivo

2. období

Ročník: IV.

Učivo:

- orientace v krajině, světové strany, bezpečný pohyb v krajině
- významná místa v krajině regionu, regionální pověsti
- náčrt, plán obce, mapa
- naše vlast ČR, demokratický stát
- sousední státy
- povrch, vodstvo, města, zemědělství, nerostné bohatství a průmysl České republiky
- ochrana životního prostředí: národní parky, chráněné krajinné oblasti
- armáda ČR
- cestujeme po vlasti – zajímavá místa ČR
- časová přímka
- české báje a pověsti
- současnost a minulost – proměny způsobů života, seznámení s hlavními reáliemi minulosti a současnosti naší vlasti
- hlavní události nejstarších českých dějin
- státní svátky a významné dny
- využití různých informačních zdrojů
- etická výchova: tvořivost v mezilidských vztazích, schopnost spolupráce

Ročník: V.

Učivo:

- naše vlast, kraje ČR, Praha – hlavní město
- mapa světa, globus
- Evropská unie
- vlastnictví
- armáda ČR
- Evropa
- poznatky získané cestováním dětí
- časová přímka
- seznámení s hlavními reáliemi minulosti a současnosti naší vlasti
- významné události nových českých dějin
- seznámení s některými uměleckými slohy

Žák:

- určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu
- určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
- rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli
- vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického
- zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích
- rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam
- vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)
- rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu řešení
- rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už nemohou tolerovat a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy
- orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy
- poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)

- pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy
- využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek
- rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik
- srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik
- objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- *popíše polohu svého bydliště na mapě, začlení svou obec (město) do příslušného kraje*
- *orientuje se na mapě České republiky, určí světové strany*
- *řídí se zásadami bezpečného pohybu a pobytu v přírodě*
- *má základní znalosti o České republice a její zeměpisné poloze v Evropě*
- *uvede pamětihodnosti, zvláštnosti a zajímavosti regionu, ve kterém bydlí*
- *sdělí poznatky a zážitky z vlastních cest*
- *pozná státní symboly České republiky*
- *dodržuje pravidla pro soužití ve škole, v rodině, v obci (městě)*
- *rozpozná nevhodné jednání a chování vrstevníků a dospělých*
- *uvede základní práva dítěte, práva a povinnosti žáka školy*
- *používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu jednoduchého nákupu a vrácené peníze*
- *porovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi, uvede příklady rizik půjčování peněz*
- *sestaví jednoduchý osobní/rodinný rozpočet, uvede příklady základních příjmů a výdajů*
- *rozeznává rozdíl mezi životem dnes a životem v dávných dobách*
- *uvede významné události, které se vztahují k regionu a kraji*
- *vyjmenuje nejvýznamnější kulturní, historické a přírodní památky v okolí svého bydliště*

4. 3. 1. Vyučovací předmět: Přírodověda

Průřezová témata:

OSV, VMEGS, EV, MuV, EV, MeV

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Osobnostní rozvoj:

- Rozvoj schopnosti poznávání - cvičení dovednosti zapamatování, dovednosti pro učení.
- Sebepoznání, sebepojetí - moje tělo, mé chování, moje učení.
- Seberegulace a sebeorganizace - samostatná práce, domácí příprava, sebeovládání.
- Psychohygiena - sebedůvěra, sebehodnocení, předcházení stresovým situacím.
- Kreativita - problémové úlohy, soutěže.

Sociální rozvoj:

- Poznávání lidí - odlišnosti mezi lidmi.
- Mezilidské vztahy - dobré vztahy ve třídě, společenské chování, respekt, pomoc.
- Komunikace - verbální a neverbální komunikace, práce ve dvojicích, skupinách.
- Kooperace a kompetice - práce ve dvojicích, skupinách, soutěže.

Morální rozvoj:

- Řešení problémů a rozhodovací dovednosti - řešení problémových situací, vyhledávání a zpracování informací, problémy v mezilidských vztazích

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VEMG)

- Evropa a svět nás zajímá – zážitky a zkušenosti z Evropy

Multikulturní výchova (MuV)

- Etnický původ (4. - 5. ročník): rovnocennost všech etnických skupin a kultur, odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost, postavení národnostních menšin

Environmentální výchova (EV)

- Ekosystémy – les; pole; vodní zdroje; moře, tropický deštný les; lidské sídlo – město – vesnice; kulturní krajina
- Základní podmínky života – voda; ovzduší; půda; ochrana biologických druhů; ekosystémy – biodiverzita; energie; přírodní zdroje
- Lidské aktivity a problémy životního prostředí
- Vztah člověka k prostředí – naše obec, náš životní styl; prostředí a zdraví
  - utváření základní hodnotové orientace člověka ve vztahu k přírodě
  - problematika vlivů prostředí na vlastní zdraví i na zdraví ostatních lidí
  - obecné zásady ochrany přírody
- Posouzení některých konkrétních činností člověka v přírodě a jejich dopad na životní prostředí

Mediální výchova (MeV)

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

- Hledání v informativním sdělení, chápání podstaty mediálního sdělení
- Vnímání jako zdroj informací televizi, tisk, internet (4. - 5. ročník)

- Identifikování základních orientačních prvků v textu

Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

- Různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce
- Rozdíl mezi „faktickým“ a „fiktivním“ obsahem

Vnímání autora mediálních sdělení

- Identifikování postojů a názorů autora, výrazové prostředky a jejich uplatnění
- Výběr a kombinace slov, obrazů a zvuků z hlediska záměru a hodnotového významu

Tvorba mediálního sdělení

- Tvorba mediálního sdělení pro školní časopis
- Technologické možnosti a jejich omezení
- Formy a metody výuky – skupinové práce, školní experimenty, práce s odbornou literaturou, problémové úkoly

Práce v realizačním týmu

- Redakce školního časopisu
- Utváření týmu, komunikace a spolupráce v týmu
- Stanovení si cíle, časového harmonogramu a utváření zodpovědnosti; faktory ovlivňující práci v týmu; pravidelnost mediální produkce

Formy a metody výuky

- Skupinové práce, školní experimenty, práce s odbornou literaturou, problémové úkoly
- Vesmír (návštěva planetária)
- Ekologie, svět lidské práce, technika
- Fyzikální veličiny, zkoumání látek

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Žáci:

- využívají pro učení vhodné informační zdroje a vhodné učební pomůcky
- rozvíjejí učební dovednosti potřebné k samostatnému učení
- pracují se základními termíny
- vyhodnocují výsledky svého učení, diskutují o nich
- pozorují, získané informace porovnávají a vyvozují z nich závěry

Učitel:

- probouzí u žáka kladný vztah k přírodě a učení
- předkládá dostatek informačních zdrojů
- používá vhodné učební pomůcky
- rozvíjí učební dovednosti potřebné k samostatnému učení
- seznamuje žáky se základními termíny, znaky a symboly
- učí žáky kriticky zhodnotit výsledky své práce

Kompetence k řešení problémů

Žáci:

- vnímají problémové situace
- vyhledávají informace vhodné k řešení problémů
- hledají způsoby a možnosti řešení problémových situací
- k řešení problémových situací využívají vlastních zkušeností
- provádějí rozbor problémů a plány jejich řešení

Učitel:

- vede žáky k diskuzi o problému
- při řešení problémových úloh se opírá o zkušenosti žáků
- učí žáky zpracovávat informace, hledat souvislosti, vyvozovat závěry

Kompetence komunikativní

Žáci:

- formulují a vyjadřují myšlenky v logickém sledu, vyjadřují se souvisle
- porozumí promluvám jiných lidí a vhodně na ně reagují, obhajují svůj názor a vhodně argumentují
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, gest, zvuků, reagují na ně a využívají je ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění
- využívají informační a komunikační prostředky a technologie ke komunikaci s okolním světem

Učitel:

- předkládá žákovi zobecněné a didakticky transformované informace
- učí žáka správně používat odbornou terminologii
- učí žáka aplikovat teoretické znalosti v praxi
- rozvíjí dovednost porozumět, reprodukovat a písemně zpracovat zadané úlohy vede žáka k samotnému ústnímu i písemnému vyjadřování

Kompetence sociální a personální

Žáci:

- spolupracují ve skupině, vytvářejí a respektují pravidla práce v týmu
- přispívají k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy
- podílejí se na svém sebehodnocení

Učitel:

- volí takové metody a formy práce, ve kterých žáci účinně spolupracují ve skupinách
- vytváří pravidla práce v týmu a jejich respektování
- uplatňuje individuální přístup jak k talentovanému, tak i k žákovi s poruchou učení
- vytváří partnerské vztahy učitel – žák (vnáší přátelskou atmosféru do procesu výuky)
- učí žáka podílet se na vytváření příjemné atmosféry ve skupině

Kompetence občanské

Žáci:

- získávají znalosti o svém regionu
- pečují o životní prostředí

Učitel:

- vede žáky k uvědomění si odpovědnosti k sobě samému, ke spolužákům, k učiteli
- respektuje individuální, intelektové, věkové, sociální a etnické zvláštnosti žáka

Kompetence pracovní

Žáci:

- používají bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení
- dodržují vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky
- adaptují se na změněné nebo nové pracovní podmínky
- uvědomují si smysl pro povinnost (příprava na výuku)

Učitel:

- vede žáka k samostatnosti a uvědomění si zodpovědnosti k sobě samému a k druhým lidem

Výstupy a učivo

2. období

Ročník: IV.

Učivo:

- živá příroda
- společenstva živých organismů
- pozorování, určování a základní třídění rostlin a živočichů
- práce s klíčem k určování rostlin a živočichů, atlasem
- rozmanitost podmínek života na Zemi
- význam rostlin a živočichů
- neživá příroda
- horniny a nerosty
- energetické zdroje
- fyzikální veličiny – měření, základní jednotky
- rovnováha v přírodě
- ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody
- dopravní výchova - cyklista

Ročník: V.

Učivo:

- člověk a neživá příroda, pokus
- horniny a nerosty, nerosty a suroviny

- voda, vzduch, půda
- vesmír a Země, sluneční soustava
- člověk jako součást přírody
- lidské tělo, stavba těla, orgány a jejich funkce
- základy lidské reprodukce, základy sexuální výchovy, bezpečné způsoby sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku, vývoj lidského jedince
- péče o zdraví - zdravý životní styl, osobní, duševní a intimní hygiena, správná výživa, drobné úrazy a poranění – první pomoc, prevence nemocí a úrazů
- ochrana člověka při mimořádných událostech
- dopravní výchova - cyklista

Žák:

- objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka
- vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období
- zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí
- porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy
- zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat
- stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit
- založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu
- využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a k podpoře vlastního zdravého způsobu života
- rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození
- účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob
- uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista
- předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek
- uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou
- rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc

- uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- *na jednotlivých příkladech poznává propojenost živé a neživé přírody*
- *popíše střídání ročních období*
- *zkoumá základní společenstva vyskytující se v nejbližším okolí a pozoruje přizpůsobení organismů prostředí*
- *zvládá péči o pokojové rostliny a zná způsob péče o drobná domácí zvířata*
- *chová se podle zásad ochrany přírody a životního prostředí*
- *popisuje vliv činnosti lidí na přírodu a jmenuje některé činnosti, které přírodnímu prostředí pomáhají a které ho poškozují*
- *reaguje vhodným způsobem na pokyny dospělých při mimořádných událostech*
- *provádí jednoduché pokusy se známými látkami*
- *uplatňuje základní znalosti, dovednosti a návyky související s preventivní ochranou zdraví a zdravého životního stylu*
- *rozlišuje jednotlivé etapy lidského života*
- *uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události*
- *uplatňuje základní pravidla silničního provozu pro cyklisty; správně vyhodnotí jednoduchou dopravní situaci na hřišti*
- *odmítá návykové látky*
- *ošetří drobná poranění a v případě nutnosti zajistí lékařskou pomoc*
- *uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku*

5. Vzdělávací oblast: UMĚNÍ A KULTURA

5. 1. Vzdělávací obor: Hudební výchova

5. 1. 1. Vzdělávací předmět: Hudební výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Předmět Hudební výchova žáky seznamuje prostřednictvím činností s výrazovými prostředky a s jazykem hudebního umění. Vede k porozumění, k aktivnímu vnímání hudby a zpěvu jako prostředku komunikace. Rozvíjí celkovou osobnost žáka.

Obsah, organizace a časové rozvržení:

Hudební výchova vede žáky prostřednictvím *vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností* k porozumění hudebnímu umění. Hudební činnosti se propojují s hudebními individuálními dovednostmi sluchovými, rytmickými, pěveckými, intonačními, instrumentálními, hudebně pohybovými, hudebně tvořivými i poslechovými.

Obsahem *Vokálních činností* je práce s hlasem, jeho kultivace pěveckého i mluvního projevu, uplatňování a posilování správných pěveckých návyků.

Obsahem *Instrumentálních činností* je hra na rytmické hudební nástroje a jejich využití při hudební reprodukci i produkci.

V *Hudebně pohybových činnostech* je žák veden k ztvárnění hudby a reagování na ni pomocí pohybu, tance a gest.

Obsahem *Poslechových činností* je aktivní vnímání znějící hudby, při níž žák poznává hudbu ve všech jejích žánrových, stylových i funkčních podobách.

Vyučovací předmět Hudební výchova má časovou dotaci pro 1. – 5. ročník 1 hodinu týdně.

Výuka probíhá ve třídách, tělocvičně za doprovodu keyboardu či klavíru, orffových hudebních nástrojů, reprodukci hudby, přičemž žáci zpívají, pohybují se. Součástí Hudební výchovy jsou i návštěvy koncertů, divadelních představení, společenských akcí.

V učivu Hudební výchova se nalézají očekávané výstupy z doplňujícího vzdělávacího oboru Taneční a pohybová výchova.

Průřezová témata:

OSV, VDo, EV, MuV, MeV

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Osobnostní rozvoj:

- Rozvoj schopnosti poznávání - dovednosti pro učení - hudební teorie.
- Seberegulace a sebeorganizace, sebeovládání, sebekontrola.
- Psychohygiena - sebedůvěra, sebehodnocení, předcházení stresovým situacím, dechová cvičení.
- Kreativita - hudební hádanky, tajenky, hry.

Sociální rozvoj:

- Mezilidské vztahy - nácvik a prezentace vystoupení.
- Kooperace a kompetice - práce ve dvojicích, skupinách.

Výchova demokratického občana (VDo)

Občanská společnost a škola (státní symboly – zpěv hymny)

Environmentální výchova (EV)

- hudební tvorba inspirovaná přírodou – písně, poslechové skladby,...

Multikulturní výchova (MuV)

Kulturní diference

- seznámení s lidovými a umělými písněmi, poznávání hudby
- poznávání hudebních nástrojů různých národů
- poslech skladeb světových hudebních skladatelů

Mediální výchova (MeV)

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

- Vnímání specifické „řeči“ znakových kódů, které užívají média
- Vnímání přirozeného jazyka, obrazu a zvuku

Vnímání autora mediálních sdělení

- Identifikování postojů a názorů autora, výrazové prostředky a jejich uplatnění
- Kritika a interpretace umělecké i běžné mediální produkce.

Práce v realizačním týmu

- Redakce školního časopisu
- Utváření týmu, komunikace a spolupráce v týmu
- Stanovení si cíle, časového harmonogramu a utváření zodpovědnosti, faktory ovlivňující práci v týmu

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Žáci:

- využívají získaných poznatků k rozvoji svých hudebních dovedností (pěvecké, pohybové, instrumentální)
- pracují s hudebními znaky (notami)

Učitel:

- prostřednictvím aktivizačních metod probouzí u žáka kladný vztah k hudební výchově
- používá vhodné učební pomůcky: Orffovy nástroje, audiovizuální technika, doprovodné nástroje, zpěvníky, obrazové publikace, pracovní listy
- rozvíjí individuální hudební vlohy, schopnosti a dovednosti žáků
- seznamuje žáky se základními hudebními termíny a znaky a poskytuje dostatek příležitostí k jejich procvičování

Kompetence k řešení problémů

Žáci:

- rozvíjejí důvěru ve vlastní schopnosti
- učí se hodnotit výsledky svých činů
- vnímají vlastní pokrok

Učitel:

- dodává žákům sebedůvěru při řešení úloh
- využívá formy hodnocení, které žákům umožní vnímat vlastní pokrok

Kompetence komunikativní

Žáci:

- učí se vystupovat před spolužáky,
- sdělovat svoje pocity prostřednictvím zvuků a hudby

Učitel:

- rozvíjí u žáka dovednost porozumět, reprodukovat vyslechnuté sdělení, formulovat a vyjadřovat své myšlenky
- učí rozumět různým typům hudebních záznamů
- učí naslouchat promluvám druhých lidí, účinně se zapojit do diskuse, vhodně reagovat

Kompetence sociální a personální

Žáci:

- aktivně se podílejí na navození příjemné atmosféry v týmu
- účinně spolupracují ve skupině
- chápou potřebu spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu
- čerpají poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- ovládají a řídí svoje jednání a chování

Učitel:

- zařazuje skupinovou výuku, určuje různé role žáků, mění složení skupin
- vede k vytvoření pravidel ve skupině
- vytváří pozitivní klima ve třídě, motivuje žáky k práci, respektuje osobnost žáka
- oceňuje zlepšení, umožňuje diferencované výkony žáků dle individuálních schopností
- uplatňuje různé metody výuky: práce ve skupině, dramatizace, modelové situace, brainstorming, rozhovor, diskuze, sebehodnocení

Kompetence občanské

Žáci:

- pochopí a poznají umělecké hodnoty
- aktivně se zapojují do kulturního dění účastí na kulturních akcích
- přistupují tolerantně ke kulturním hodnotám současnosti a minulosti
- seznamují se s kulturami jiných národů

Učitel:

- účastí na výchovných koncertech a kulturních akcích učí žáky chápat a ctít tradice, kulturní a historické dědictví našeho státu
- vede žáky ke znalostem regionu, místním tradicím

Kompetence pracovní

Žáci:

- vytvářejí si jednoduché pracovní návyky,
- rozvíjí smysl pro povinnost a dodržování vymezených pravidel
- improvizují pohyb na danou hudbu, tančí jednoduché lidové a společenské tance

Učitel:

- definuje pravidla a vede k jejich respektování,
- pojmenuje nástroje a vysvětlí funkci nástrojů,
- seznámí s bezpečností, zařazuje praktické činnosti, upozorňuje a opravuje nedostatky, oceňuje, srovnává, koordinuje metody

Výstupy a učivo

1. období

Ročník: I.

Učivo:

Vokální činnosti

- hlasová a dechová cvičení
- rytmická cvičení
- uvolněné zpívání

Instrumentální činnosti:

- doprovod na jednoduché hudební rytmické nástroje

Hudebně pohybové činnosti

- správné držení těla
- jednoduché taneční hry, chůze

Poslechové činnosti

- tón, zvuk
- poznávání hudebních nástrojů

Ročník: II.

Učivo:

Vokální činnosti

- hlasová a dechová cvičení
- rytmická cvičení
- uvolněné zpívání

Instrumentální činnosti:

- doprovod na jednoduché hudební rytmické nástroje
- notová osnova
- nota

Hudebně pohybové činnosti

- správné držení těla
- procvičování osvojených pohybových dovedností

Poslechové činnosti

- sestupná a vzestupná melodie

- poznávání hudebních nástrojů
- tempo
- lidové a umělé písně

Ročník: III.

Učivo:

Vokální činnosti

- prohlubování osvojených činností z předešlých ročníků
- správný pěvecký postoj

Instrumentální činnosti:

- prohlubování osvojených činností v doprovodu na jednoduché hudební rytmické nástroje
- hudební hry
- hodnota not

Hudebně pohybové činnosti

- správné držení těla
- jednoduché taneční hry, chůze
- taktování

Poslechové činnosti

- poslech hudby vážné a populární
- poznávání hudebních nástrojů

Žák:

- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase
- rytmitizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem
- využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře
- reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie
- rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby
- rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- *zpívá jednoduché písně v rozsahu kvinty*
- *právně a hospodárně dýchá a zřetelně vyslovuje při rytmitizaci říkadel i při zpěvu*
- *reaguje pohybem na tempové a rytmické změny*

- *rozliší sílu zvuku - pozorně vnímá jednoduché skladby*

2. období

Ročník: IV.

Učivo:

Vokální činnosti

- prohlubování osvojených činností z předešlých ročníků
- správný pěvecký postoj
- prodlužování výdechu
- nácvik dvojhlasého zpěvu

Instrumentální činnosti:

- prohlubování osvojených činností v doprovodu na jednoduché hudební rytmické nástroje
- hudební hry
- notopis
- kánon

Hudebně pohybové činnosti

- správné držení těla
- jednoduché taneční hry, taneční kroky
- taktování

Poslechové činnosti

- poslech hudby vážné a populární
- hudební formy

Ročník: V.

Učivo:

Vokální činnosti

- prohlubování osvojených činností z předešlých ročníků
- nácvik dvojhlasého zpěvu
- zpěv v durových a mollových tóninách

Instrumentální činnosti:

- doprovod písní a melodií na jednoduché hudební rytmické nástroje
- hudební hry
- notopis
- předehra, mezihra a dohra

Hudebně pohybové činnosti

- správné držení těla
- jednoduché taneční hry, pohybová improvizace s využitím tanečních kroků
- taktování

Poslechové činnosti

- poslech hudby vážné a populární
- hudební formy
- interpretace hudby
- hudební výrazové prostředky

Žák:

- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlasu v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti
- realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not
- využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché, popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní
- rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby
- vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace
- rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metroritmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny
- ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace

Taneční a pohybová výchova:

- vědomě přenáší pravidla správného držení těla do běžného života
- uplatňuje správné návyky používání svého těla, rozumí pojmu přirozený (správný, zdravý) pohyb
- vnímá a v pohybu aplikuje základní prostorové vztahy
- rozlišuje a vědomě používá základní dynamické stupně pohybu
- vnímá a vyjadřuje pohybem dvě, tři a čtyři doby
- slyší a vyjadřuje pohybem jednoduché rytmické modely

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- *zpívá písně v přiměřeném rozsahu k individuálním schopnostem*
- *propojí vlastní pohyb s hudbou*
- *doprovodí spolužáky na rytmické hudební nástroje*
- *odliší tóny podle výšky, síly a barvy*
- *pozorně vnímá znějící hudbu různých skladeb*

- *správně hospodaří s dechem při interpretaci písni*
- *frázování*

5. 2. Vzdělávací obor: Výtvarná výchova

5. 2. 1. Vzdělávací předmět: Výtvarná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Výtvarná výchova pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy, které jsou nástrojem poznávání a prožívání života lidí. Je postavena na tvůrčích činnostech – tvorbě, vnímání a interpretaci, které umožňují rozvíjet a uplatnit vlastní vnímání, cítění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici a invenci.

Obsah, organizace a časové rozvržení:

Výtvarná výchova je rozdělena do tří oblastí:

- *Rozvíjení smyslové citlivosti,*
- *Uplatňování subjektivity,*
- *Ověřování komunikačních účinků.*

Obsahem *Rozvíjení smyslové citlivosti* jsou činnosti, které umožňují žákovi rozvíjet schopnost rozeznávat podíl jednotlivých smyslů na vnímání reality a uvědomovat si vliv této zkušenosti na výběr a uplatnění vhodných prostředků pro její vyjádření.

Obsahem *Uplatňování subjektivity* jsou činnosti, které vedou žáka k uvědomování si a uplatňování vlastních zkušeností při tvorbě, vnímání a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření.

Obsahem *Ověřování komunikačních účinků* jsou činnosti, které umožňují žákovi utváření obsahu vizuálně obrazných vyjádření v procesu komunikace a hledání nových i neobvyklých možností pro uplatnění výsledků vlastní tvorby.

Výtvarná výchova probíhá ve třídách, učebně výtvarné výchovy, učebně s interaktivní tabulí. Nedílnou součástí jsou návštěvy výstav, galerií, muzeí apod. Žáci pracují samostatně nebo ve skupinách. Výtvarná výchova je vyučována s časovou dotací v 1. – 3. ročníku 1 vyučovací hodina týdně a ve 4. – 5. ročníku 2 vyučovací hodiny týdně jako celek s hygienickou přestávkou.

Průřezová témata:

OSV, VMEG, EV, MuV, MeV,

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Osobnostní rozvoj:

- Kreativita - pružnost nápadů, podpora originality.

Sociální rozvoj:

- Komunikace - práce ve dvojicích, skupinách.
- Kooperace a kompetice - práce ve dvojicích, skupinách.

Morální rozvoj:

- Řešení problémů a rozhodovací dovednosti - hodnocení své práce, obhájení svého postupu, názoru.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VEMG)

- Jsme Evropané (4., 5. roč.) - překonávání stereotypů při řešení problémů - utváření pozitivních postojů k jinakosti a kulturní rozmanitosti

Environmentální výchova (EV)

- příroda jako zdroj inspirace pro tvorbu výtvarných děl
- díla s tematikou zachycující lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí

Multikulturní výchova (MuV)

- lidské vztahy (romské děti a děti ostatních státních příslušníků)
- práce ve skupinách
- soutěže

Mediální výchova (MeV)

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

- Vnímání specifické „řeči“ znakových kódů, které užívají média
- Vnímání přirozeného jazyka, obrazu a zvuku

Vnímání autora mediálních sdělení

- Identifikování postojů a názorů autora, výrazové prostředky a jejich uplatnění
- Kritika a interpretace umělecké i běžné mediální produkce

Práce v realizačním týmu

- Redakce školního časopisu
- Utváření týmu, komunikace a spolupráce v týmu
- Stanovení si cíle, časového harmonogramu a utváření zodpovědnosti, faktory ovlivňující práci v týmu
- Tvorba mediálního sdělení - pozvánka, přání, plakát

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Žáci:

- uplatňují vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech
- rozvíjejí svůj tvůrčí potenciál, kultivují své projevy a potřeby a utváří si hierarchii hodnot

Učitel:

- povzbuzuje žáky k vlastní tvorbě a podněcuje jejich tvůrčí potenciál
- seznamuje žáky s různými výtvarnými technikami

Kompetence k řešení problémů

Žáci:

- rozvíjejí důvěru ve vlastní schopnosti
- objevují různé varianty řešení problémů
- učí se přesnosti a vytrvalosti při řešení úloh
- hledají způsoby a možnosti řešení problémových situací
- učí se hodnotit výsledky své práce
- učí se obhajovat své názory

Učitel:

- rozvíjí kreativitu žáka
- rozvíjí sebedůvěru žáka
- vede žáka k pochopení problému a k objevování různých variant řešení
- seznamuje s různými výtvarně vyjadřovacími prostředky
- rozvíjí kreativitu žáka
- při řešení problémových úloh se opírá o zkušenosti žáků
- vede žáka k hodnocení své práce
- učí žáka obhajovat své názory

Kompetence komunikativní

Žáci:

- účinně se zapojují do diskuse, obhajují svůj názor na výtvarné objekty a vhodně argumentují
- využívají informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci a prezentaci svých výtvarných prací

Učitel:

- učí žáka správně porozumět základním výtvarným termínům a používat je
- vede žáka k vyjádření myšlenek v logické návaznosti
- rozvíjí samostatné výtvarné ústní vyjadřování

Kompetence sociální a personální

Žáci:

- spolupracují ve skupině
- spolupracují s druhými při procesu tvorby a respektují různá hlediska
- vytvářejí si pozitivní představu o sobě samém

Učitel:

- nabízí spolupráci v týmu (vyvozuje společně s žáky pravidla pro práci ve skupině)
- dbá na respektování těchto stanovených pravidel
- vytváří prostředí pro upevňování vztahů a vzájemné pomoci
- rozvíjí partnerský vztah učitel - žák

- vede žáky k vytvoření pravidel ve skupině, vytváří pozitivní klima
- vytváří vstřícnou a podnětnou atmosféru pro poznání a pochopení uměleckých hodnot v sociálních a kulturních souvislostech
- umožňuje žákovi objevovat sebe samého jako svobodného jedince
- oceňuje, motivuje

Kompetence občanské

Žáci:

- jsou vedeni k pochopení a poznání uměleckých hodnot
- aktivně se zapojují do kulturního dění účastí na kulturních akcích
- seznamují se s kulturami jiných národů
- rozvíjejí tolerantní přístup ke kulturním hodnotám současnosti a minulosti

Učitel:

- vlastním chováním a jednáním jde žákům příkladem
- účastí na exkurzích a výstavách učí žáky chápat a ctít tradice, kulturní a historické dědictví našeho státu
- vede žáky ke znalostem regionu, místním tradicím
- učí žáky třídit odpad, chránit životní prostředí

Kompetence pracovní

Žáci:

- vytvářejí si jednoduché pracovní návyky,
- rozvíjí smysl pro povinnost, dodržování vymezených pravidel a dohodnutého postupu
- bezpečně a správně používají různé materiály a pomůcky

Učitel:

- definuje pravidla pro tvorbu, seznamuje s BOZP,
- pojmenovává výtvarné nástroje a materiály, techniky,
- organizuje exkurze,
- demonstruje využití znalostí z umělecké oblasti,
- umožňuje žákům se rozhodnout v procesu tvorby, vede žáka k poznání vlastních možností
- motivuje žáky k samostatnosti v opakujících se pracovních návycích

Výstupy a učivo

1. období

Ročník: I.

Učivo:

Rozvíjení smyslové citlivosti

- prvky vizuálně obrazného vyjádření – linie, tvary
- uspořádání objektů do celků - výraznost, velikost
- reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly – vizuálně obrazná vyjádření podnětů smyslových

Uplatňování subjektivity

- prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností
- typy vizuálně obrazných vyjádření – ilustrace, volná malba
- přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením - vnímání vizuální, haptické, statické

Ověřování komunikačních účinků

- osobní postoj v komunikaci
- komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření

Ročník: II.

Učivo:

Rozvíjení smyslové citlivosti

- prvky vizuálně obrazného vyjádření – linie, tvary, objemy
- uspořádání objektů do celků - výraznost, velikost, vzájemné postavení
- reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly – vizuálně obrazná vyjádření podnětů smyslových a pohybových

Uplatňování subjektivity

- prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností
- typy vizuálně obrazných vyjádření
- přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením - vnímání vizuální, haptické, statické

Ověřování komunikačních účinků

- osobní postoj v komunikaci
- komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření

Ročník: III.

Učivo:

Rozvíjení smyslové citlivosti

- prvky vizuálně obrazného vyjádření – světlostní a barevné kvality
- uspořádání objektů do celků - výraznost, velikost, vzájemné postavení
- reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly – vizuálně obrazná vyjádření podnětů pohybových

Uplatňování subjektivity

- prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností

- typy vizuálně obrazných vyjádření
- přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením - vnímání vizuální, haptické, statické

Ověřování komunikačních účinků

- osobní postoj v komunikaci
- komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření

Žák:

- rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ
- v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace
- vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky
- interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svou dosavadní zkušeností
- na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- *zvládá základní dovednosti pro vlastní tvorbu*
- *rozpoznává, pojmenovává a porovnává linie, barvy, tvary, objekty ve výsledcích tvorby vlastní, tvorby ostatních i na příkladech z běžného života (s dopomocí učitele)*
- *uplatňuje vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech, je schopen výsledky své činnosti sdělit svým spolužákům*

2. období

Ročník: IV.

Učivo:

Rozvíjení smyslové citlivosti

- prvky vizuálně obrazného vyjádření – kombinace a proměny v ploše
- uspořádání objektů do celků - výraznost, velikost, vzájemné postavení
- reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly – vizuálně obrazná vyjádření podnětů smyslových

Uplatňování subjektivity

- prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností
- typy vizuálně obrazných vyjádření
- přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením - vnímání vizuální, haptické, statické

Ověřování komunikačních účinků

- osobní postoj v komunikaci – jeho utváření a zdůvodňování odlišné interpretace z vizuálně obrazných vyjádření v rámci skupin, jejich porovnávání s vlastní interpretací
- komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření – v komunikaci se spolužáky, rodinnými příslušníky a v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje, vysvětlování výsledků tvorby podle svých schopností a zaměření

Ročník: V.

Učivo:

Rozvíjení smyslové citlivosti

- prvky vizuálně obrazného vyjádření – kombinace, objem, prostor
- uspořádání objektů do celků - výraznost, velikost, vzájemné postavení
- reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly – vizuálně obrazná vyjádření podnětů smyslových
- smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření

Uplatňování subjektivity

- prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností - pohyb, prostor
- typy vizuálně obrazných vyjádření – rozlišení, výběr, uplatnění
- přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením - smyslové vnímání

Ověřování komunikačních účinků

- osobní postoj v komunikaci – jeho utváření a zdůvodňování odlišné interpretace z vizuálně obrazných vyjádření v rámci skupin, jejich porovnávání s vlastní interpretací
- komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření – v komunikaci se spolužáky, rodinnými příslušníky a v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje, vysvětlování výsledků tvorby podle svých schopností a zaměření
- proměny komunikačního obsahu – záměry tvorby a proměny obsahu vlastních vizuálně obrazných vyjádření i děl výtvarného umění

Žák:

- při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné)
- užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a sochařské postupy; v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model

- při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy
- nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě
- osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění)
- porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace
- nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- *uplatňuje základní dovednosti pro vlastní tvorbu, realizuje svůj tvůrčí záměr*
- *rozlišuje, porovnává, třídí a pojmenovává linie, barvy, tvary, objekty, rozpoznává jejich základní vlastnosti a vztahy (kontrasty – velikost, barevný kontrast), uplatňuje je podle svých schopností při vlastní tvorbě, při vnímání tvorby ostatních i umělecké produkce i na příkladech z běžného života (s dopomocí učitele)*
- *při tvorbě vychází ze svých zrakových, hmatových i sluchových vjemů, vlastních prožitků, zkušeností a fantazie*
- *vyjádří (slovně, mimoslovně, graficky) pocit z vnímání tvůrčí činnosti vlastní, ostatních i uměleckého díla*

6. Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A ZDRAVÍ

6. 1. Vzdělávací obor: Tělesná výchova

6. 1. 1. Vzdělávací předmět: Tělesná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Vzdělávací obor Tělesná výchova směřuje k poznávání vlastních pohybových možností a zájmů, ale i k poznávání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. Pohybové vzdělávání postupuje od spontánní pohybové činnosti žáků k činnosti řízené a výběrové, jejímž smyslem je schopnost samostatně ohodnotit úroveň své zdatnosti a řadit do denního režimu pohybové činnosti pro uspokojování vlastních pohybových potřeb a zájmů, pro optimální rozvoj zdatnosti a výkonnosti, pro regeneraci sil a

kompenzaci různého zatížení, pro podporu zdraví a ochranu života. Předpokladem je prožitek z pohybu a z komunikace při pohybu, dobře zvládnutá dovednost.

Obsah, organizace a časové rozvržení:

Tělesná výchova vede žáky k pochopení zdraví jako vyváženého stavu tělesné, duševní i sociální pohody, k vnímání radostných prožitků z činností podpořených pohybem, příjemným prostředím a atmosférou příznivých vztahů. Cílem je vytvořit kladný vztah žáků ke zdravotně orientované zdatnosti a celoživotní pohybové aktivitě. Je chápána jako součást výchovy ke zdravému životnímu stylu, a to zejména na výchovu ke správnému dennímu režimu s pohybovou aktivitou zaměřenou na dosažení přiměřené úrovně zdravotně orientované zdatnosti a na komplexní relaxaci a regeneraci ve spojení se zdravou výživou.

Tělesná výchova je organizována tak, aby probouzela radost z pohybu a zdravou soutěživost, rozvíjela pohybové schopnosti, zejména koordinaci pohybu a vede žáky k vnímání krásy z pohybu, ladnosti, rytmu a tempa. Učí žáky orientovat se v prostoru a čase. Pěstuje v žácích vůli, cílevědomost, samostatné rozhodování, zdravou rivalitu, smíření s porážkou, uznání soupeřových kvalit. Pomáhá rozvíjet cit pro spravedlnost, kolegiálnost i kolektivnost. Vede žáky ke správnému držení těla, odhadu své síly a účelné relaxace.

Tělesná výchova je v 1. – 5. ročníku vyučována jako samostatný předmět, ale její prvky prostupují i jinými předměty i rekreačními přestávkami. Její časová dotace jsou 2 vyučovací hodiny týdně. Pouze ve 3. ročníku jsou 3 vyučovací hodiny týdně, vzhledem k tomu, že žáci absolvují plavecký výcvik. Ve 4. a 5. ročníku je zpravidla součástí Tělesné výchovy i kurz bruslení. Od 1. do 5. ročníku mohou probíhat zimní pobyty v přírodě s výukou lyžování, snowboardu a turistické jarní pobyty v přírodě.

Základní organizační formou Tělesné výchovy je vyučovací hodina, která obsahuje rušné, průpravné, nácvikové nebo výcvikové, kondiční, ale i uvolňovací a relaxační části.

Výuka probíhá většinou v tělocvičně nebo na hřišti. V učivu Tělesné výchovy se nalézají i očekávané výstupy z doplňujícího vzdělávacího oboru Taneční a pohybová výchova.

Průřezová témata:

OSV, MuV, VDo

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Osobnostní rozvoj:

- Rozvoj schopnosti poznávání - pravidla sportovních odvětví, technika, taktika.
- Sebepoznání, sebepojetí - osobní výkony.
- Seberegulace a sebeorganizace - sebeovládání, sebekontrola, vůle.
- Psychohygiena - sebedůvěra, sebehodnocení, předcházení stresovým situacím.
- Kreativita - tvořivé hry.

Sociální rozvoj:

- Poznávání lidí - poznávání ve skupině, ve třídě při sportu a pohybových aktivitách.
- Mezilidské vztahy - dobré vztahy ve třídě, respekt, pomoc.
- Komunikace - soutěže, cvičení, hry ve dvojicích, skupinách, sportovní hry.
- Kooperace a kompetice - soutěže, cvičení, hry ve dvojicích, skupinách, sportovní hry.

Morální rozvoj:

- Řešení problémů a rozhodovací dovednosti - řešení problémových situací, fair play

Výchova demokratického občana (VDo)

- Občan, společnost a stát (vzájemná komunikace a spolupráce)
- Občan, společnost a škola (dodržování pravidel, smysl pro čistou a bezkonfliktní hru)

Multikulturní výchova (MuV)

- Lidské vztahy - udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi (spolupráce v týmech)

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Žáci:

- využívají získané poznatky k rozvoji svých pohybových dovedností a schopností
- zhodnotí své výsledky a posoudí vlastní pokrok
- poznávají smysl a cíl učení pohybových dovedností a schopností

Učitel:

- probouzí u žáka pozitivní vztah k TV
- vede žáky k vnímání radostných prožitků z činností podpořených pohybem

Kompetence k řešení problémů

Žáci:

- rozvíjejí důvěru ve vlastní schopnosti
- učí se vnímat jednoduché problémové situace
- objevují různé varianty řešení problémů
- seznamují se s pravidly sportovních odvětví a učí se je dodržovat
- vnímají problémové situace
- k řešení problémových situací využívají vlastních zkušeností
- učí se vyrovnávat s nezdary, hledají cesty k jejich překonání
- seznamují se s pravidly sportovních odvětví a učí se je dodržovat
- dodržují fair play

Učitel:

- rozvíjí sebedůvěru žáka
- vede žáka k pochopení problému a k objevování různých variant řešení
- dává žákům příležitost řešit jednoduché problémy
- seznamuje žáky s pravidly sportu
- při řešení problémových úloh se opírá o zkušenosti žáků
- dává žákům příležitost řešit jednoduché problémy
- seznamuje žáky s pravidly sportu, fair play

Kompetence komunikativní

Žáci:

- využívají získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke spolupráci s ostatními lidmi

Učitel:

- učí naslouchat, porozumět a vhodně reagovat na promluvy jiných lidí

Kompetence sociální a personální

Žáci:

- spolupracují ve skupině, vytváří a respektují pravidla práce v týmu
- v případě potřeby poskytují pomoc nebo o ni požádají
- přispívají k diskusi ve skupině i celé třídě
- ovládají a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhli pocitu sebeuspokojení a sebeúcty
- jsou vedeni k vzájemné spolupráci, respektování ostatních

Učitel:

- nabízí spolupráci v týmu (vyvozuje společně s žáky pravidla pro práci ve skupině)
- dbá na respektování těchto stanovených pravidel
- umožňuje žákovi objevovat sebe samého jako svobodného jedince
- oceňuje, motivuje
- zadává úkoly, žáci spolupracují a zažívají pocit úspěchu

Kompetence občanské

Žáci:

- realizují pravidelný pohybový režim
- spojují pohybovou činnost se zdravím a zdravým životním stylem
- umí řadit do pohybového režimu korektivní cvičení
- myslí kriticky, hodnotí cvičení, ohleduplnost a takt

Učitel:

- upevňuje základní poznatky v oblasti prevence zdraví a chování při mimořádných událostech a situacích

Kompetence pracovní

Žáci:

- rozvíjí smysl pro povinnost, dodržování vymezených pravidel a dohodnutého postupu
- dodržuje vymezená pravidla
- plní závazky a povinnosti
- adaptují se na změněné nebo nové pracovní podmínky
- používají bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení

Učitel:

- umožňuje navrhovat společná pravidla
- dbá na hodnocení a sebehodnocení žáků

Výstupy a učivo

1. období

Ročník I.

Učivo:

Činnosti ovlivňující zdraví

- význam pohybu pro zdraví - pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu
- příprava organismu - před pohybovou činností, uklidnění, protahovací cvičení
- zdravotně zaměřené činnosti - správné držení těla, průpravná, kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení
- hygiena při TV – hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity
- bezpečnost při pohybových činnostech – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umývárkách, bezpečná příprava a ukládání náradí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV

Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností

- pohybové hry – s různým zaměřením
- základy gymnastiky – průpravná cvičení pro akrobacii, cvičení s náčiním a na náradí
- rytmické a kondiční formy cvičení pro děti – cvičení s hudbou nebo rytmickým doprovodem, vyjádření rytmu pohybem, taneční kroky
- průpravné úpoly – přetahy a přetlaky
- základy atletiky – rychlý běh, skok do dálky, hod míčkem, start polovysoký
- základy sportovních her – manipulace s míčem, herní činnosti jednotlivce, spolupráce ve hře
- turistika a pobyt v přírodě – přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze v terénu, ochrana přírody

Činnosti ovlivňující pohybové učení

- komunikace v TV – smluvené povely, signály
- organizace při TV – základní organizace prostoru a činností ve známém prostředí
- zásady jednání a chování – fair play
- pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností – her, závodů, soutěží
- měření a posuzování pohybových dovedností – měření výkonu

Ročník II.

Učivo:

Činnosti ovlivňující zdraví

- význam pohybu pro zdraví - pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu

- příprava organismu - před pohybovou činností, uklidnění, protahovací cvičení
- zdravotně zaměřené činnosti - správné držení těla, průpravná, kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení
- hygiena při TV – hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity
- bezpečnost při pohybových činnostech – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umývárkách, bezpečná příprava a ukládání nářadí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV

Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností

- pohybové hry – s různým zaměřením
- základy gymnastiky – průpravná cvičení pro akrobacii, cvičení s náčiním a na nářadí
- rytmické a kondiční formy cvičení pro děti – cvičení s hudbou nebo rytmickým doprovodem, vyjádření rytmu pohybem, taneční kroky
- průpravné úpoly – přetahy a přetlaky
- základy atletiky – rychlý běh, vytrvalostní, skok do dálky, hod míčkem, start polovysoký
- základy sportovních her – manipulace s míčem, herní činnosti jednotlivce, spolupráce ve hře, průpravné hry
- turistika a pobyt v přírodě – přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze v terénu, ochrana přírody

Činnosti ovlivňující pohybové učení

- komunikace v TV – smluvené povely, signály, základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností
- organizace při TV – základní organizace prostoru a činností ve známém prostředí
- zásady jednání a chování – fair play
- pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností – her, závodů, soutěží
- měření a posuzování pohybových dovedností – měření výkonu

Ročník III.

Učivo:

Činnosti ovlivňující zdraví

- význam pohybu pro zdraví - pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu
- příprava organismu - před pohybovou činností, uklidnění, protahovací cvičení
- zdravotně zaměřené činnosti - správné držení těla, průpravná, kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení a jejich praktické využití
- hygiena při TV – hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity
- bezpečnost při pohybových činnostech – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umývárkách, bezpečná příprava a ukládání nářadí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV

Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností

- pohybové hry – s různým zaměřením
- základy gymnastiky – průpravná cvičení pro akrobacii, cvičení s náčiním a na nářadí
- rytmické a kondiční formy cvičení pro děti – cvičení s hudbou nebo rytmickým doprovodem, vyjádření rytmu pohybem, taneční kroky
- průpravné úpoly – přetahy a přetlaky
- základy atletiky – rychlý běh, vytrvalostní, skok do dálky, hod míčkem, start polovysoký, nízký, běžecká abeceda
- základy sportovních her – manipulace s míčem, herní činnosti jednotlivce, spolupráce ve hře, průpravné hry
- turistika a pobyt v přírodě – přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze v terénu, ochrana přírody
- povinný plavecký kurz

Činnosti ovlivňující pohybové učení

- komunikace v TV – smluvené povely, signály, základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností
- organizace při TV – základní organizace prostoru a činností ve známém prostředí
- zásady jednání a chování – fair play
- pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností – her, závodů, soutěží
- měření a posuzování pohybových dovedností – měření výkonu, základní pohybové testy

Žák:

- spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení
- spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích
- uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy
- reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- *zvládá podle pokynů přípravu na pohybovou činnost*
- *dodržuje základní zásady bezpečnosti při pohybových činnostech a má osvojeny základní hygienické návyky při pohybových aktivitách*
- *reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti*
- *projevuje kladný postoj k motorickému učení a pohybovým aktivitám*

- *zvládá základní způsoby lokomoce a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů*

2. období

Ročník IV.

Učivo:

Činnosti ovlivňující zdraví

- význam pohybu pro zdraví - pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu
- příprava organismu - před pohybovou činností, uklidnění, protahovací cvičení
- zdravotně zaměřené činnosti - správné držení těla, správné zvedání zátěže, průpravná, kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení a jejich praktické využití
- hygiena při TV – hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity
- bezpečnost při pohybových činnostech – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umývárkách, bezpečná příprava a ukládání nářadí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV

Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností

- pohybové hry – s různým zaměřením
- základy gymnastiky – průpravná cvičení pro akrobacii, cvičení s náčiním a na nářadí
- rytmické a kondiční formy cvičení pro děti – cvičení s hudbou nebo rytmickým doprovodem, vyjádření rytmu pohybem, taneční kroky
- průpravné úpoly – přetahy a přetlaky
- základy atletiky – rychlý běh, vytrvalostní, běh terénem, skok do dálky, hod míčkem, start polovysoký, nízký, běžecká abeceda
- základy sportovních her – manipulace s míčem, herní činnosti jednotlivce, spolupráce ve hře, průpravné hry
- turistika a pobyt v přírodě – přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze v terénu, ochrana přírody
- povinný kurz bruslení

Činnosti ovlivňující pohybové učení

- komunikace v TV – smluvené povely, signály, základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností
- organizace při TV – základní organizace prostoru a činností ve známém prostředí
- zásady jednání a chování – fair play
- pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností – her, závodů, soutěží
- měření a posuzování pohybových dovedností – měření výkonu, základní pohybové testy

Ročník V.

Učivo:

Činnosti ovlivňující zdraví

- význam pohybu pro zdraví - pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu
- příprava organismu - před pohybovou činností, uklidnění, protahovací cvičení
- zdravotně zaměřené činnosti - správné držení těla, správné zvedání zátěže, průpravná, kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení a jejich praktické využití
- hygiena při TV – hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity
- bezpečnost při pohybových činnostech – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umývárkách, bezpečná příprava a ukládání náradí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV

Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností

- pohybové hry – s různým zaměřením
- základy gymnastiky – průpravná cvičení pro akrobacii, cvičení s náčiním a na náradí
- rytmické a kondiční formy cvičení pro děti – cvičení s hudbou nebo rytmickým doprovodem, vyjádření rytmu pohybem, taneční kroky
- průpravné úpoly – přetahy a přetlaky
- základy atletiky – rychlý běh, vytrvalostní, běh terénem, skok do dálky, hod míčkem, start polovysoký, nízký, běžecká abeceda
- základy sportovních her – manipulace s míčem, herní činnosti jednotlivce, spolupráce ve hře, průpravné hry
- turistika a pobyt v přírodě – přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze v terénu, ochrana přírody

Činnosti ovlivňující pohybové učení

- komunikace v TV – smluvené povely, signály, základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností
- organizace při TV – základní organizace prostoru a činností ve známém prostředí
- zásady jednání a chování – fair play
- pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností – her, závodů, soutěží
- měření a posuzování pohybových dovedností – měření výkonu, základní pohybové testy

Žák:

- podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti
- zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her

- uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka
- jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti
- jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví
- užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení
- zorganizuje nenáročné pohybové činnosti a soutěže na úrovni třídy
- změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky
- orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace
- adaptuje se na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání, zvládá v souladu s individuálními předpoklady základní plavecké dovednosti
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku, prvky sebezáchrany a bezpečnosti

Taneční a pohybová výchova:

- vědomě přenáší pravidla správného držení těla do běžného života
- uplatňuje správné návyky používání svého těla, rozumí pojmu přirozený (správný, zdravý) pohyb
- vnímá a v pohybu aplikuje základní prostorové vztahy
- rozlišuje a vědomě používá základní dynamické stupně pohybu
- vnímá a vyjádří pohybem dvoudobost, třídobost a čtyřdobost
- slyší a vyjadřuje pohybem jednoduché rytmické modely

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- *chápe význam tělesné zdatnosti pro zdraví a začleňuje pohyb do denního režimu*
- *zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení v souvislosti s vlastním svalovým oslabením*
- *zdokonaluje základní pohybové dovednosti podle svých pohybových možností a schopností*
- *uplatňuje hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné a bezpečné pohybové činnosti*
- *reaguje na pokyny k provádění vlastní pohybové činnosti*
- *dodržuje pravidla her a jedná v duchu fair play*
- *zlepšuje svou tělesnou kondici, pohybový projev a správné držení těla*
- *zvládá podle pokynu základní přípravu organismu před pohybovou činností i uklidnění organismu po ukončení činnosti a umí využívat cviky na odstranění únavy*

7. Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

7. 1. Vzdělávací obor: Pracovní činnosti

7. 1. 1. Vzdělávací předmět: Pracovní činnosti

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Oblast Člověk a svět práce postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získávání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků. Vychází z konkrétních životních situací, v nichž žáci přicházejí do přímého kontaktu s lidskou činností. Zaměřuje se na praktické pracovní dovednosti a návyky.

Obsah, organizace a časové rozvržení:

Vzdělávací obor Člověk a svět práce je na 1. stupni rozdělen na čtyři tematické okruhy:

- *Práce s drobným materiálem,*
- *Konstrukční činnosti,*
- *Pěstitelské práce,*
- *Příprava pokrmů.*

Žáci se učí pracovat s různými materiály, osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu.

Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci. Vede žáky k pozitivnímu vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce. Žáci používají vhodné nástroje, nářadí a pomůcky při práci, dodržují pořádek na svém pracovním místě. Učí se vytrvalosti a soustavnosti při plnění zadaných úkolů, k vynakládání úsilí na dosažení kvalitního výsledku.

Na 1. stupni je předmětu **Pracovní činnosti** věnovaná časová dotace 1 vyučovací hodina týdně. Některé pracovní činnosti prolínají i jinými předměty např. Prvouka, Matematika apod.

Realizace vzdělávacího obsahu probíhá většinou ve třídě, dílnách, pozemku, kuchyňce.

Průřezová témata:

OSV, VDo, VMEGS, EV, MuV

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Osobnostní rozvoj

- Kreativita - pružnost nápadů, podpora originality

Sociální rozvoj

- Komunikace - práce ve dvojicích, skupinách

- Kooperace a kompetice - práce ve dvojicích, skupinách
- Morální rozvoj

- Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
  - hodnocení své práce
- obhájení svého postupu, názoru

Výchova demokratického občana (VDo)

- Bezpečnost a hygiena práce

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VEMG)

- Objevujeme Evropu a svět – život Evropanů a styl života v evropských rodinách

Environmentální výchova (EV)

- Vztah člověka a prostředí – využití odpadového materiálu k tvorbě
- Příroda jako inspirace k vlastní tvořivé činnosti

Multikulturní výchova (MuV)

- Lidské vztahy - vztahy v rodině, škole, společnosti

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Žáci:

- osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky
- učí se bezpečně používat nářadí, nástroje a pomůcky při práci
- vynakládají úsilí k dosažení kvalitního výsledku své práce

Učitel

- vede žáky k pozitivnímu vztahu k práci
- vede žáky k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce

Kompetence k řešení problémů

Žáci:

- rozvíjejí důvěru ve vlastní schopnosti
- objevují různé varianty řešení problémů
- učí se přesnosti a vytrvalosti při řešení úloh
- hledají způsoby a možnosti řešení problémových situací
- k řešení problémových situací využívají vlastních zkušeností
- učí se hodnotit výsledky své práce
- učí se obhajovat své názory
- učí se vyrovnávat s nezdary

Učitel:

- rozvíjí kreativitu žáka
- zadává úkoly podporující kreativní přístup

- vede žáka k pochopení problému a k objevování různých variant řešení
- rozvíjí kreativitu žáka
- podporuje uplatňování vlastních zkušeností při řešení úkolů
- vede žáka k hodnocení své práce
- učí žáka obhajovat své názory

Kompetence komunikativní

Žáci:

- naslouchají promluvám jiných lidí, porozumí jim, vhodně reagují, účinně se zapojují do diskuse, obhajují svůj názor a vhodně argumentují.

Učitel:

- učí žáky využívat získané dovednosti k vytváření vztahu potřebnému k plnohodnotnému soužití a vede je ke kvalitní spolupráci s ostatními.

Kompetence sociální a personální

Žáci:

- jsou vedeni k pocitu sebeuspokojení a sebeúcty
- spolupracují ve dvojici a v malé skupině na řešení zadaného problému
- uvědomují si potřeby ohleduplnosti na pracovišti

Učitel:

- učitel volí práci ve skupinách, kde žáci vytváří a dodržují pravidla práce v týmu
- čerpá poučení z toho, co druzí dělají
- přiřazuje různé role v pracovní skupině a sleduje jejich prožívání

Kompetence občanské

Žáci:

- jsou vedeni ke kladnému vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu své práce
- respektují věkové, intelektové, sociální a etnické zvláštnosti žáka
- podporují ochranu kulturního dědictví a tradic

Učitel:

- vlastním chováním a jednáním jde žákům příkladem
- připravuje žáky jako osobnosti uplatňující svá práva a plnící své povinnosti
- upevňuje základní poznatky v oblasti prevence zdraví a chování při mimořádných událostech a situacích
- účastí na výstavách a exkurzích učí žáky chápat a ctít tradice, historické a kulturní dědictví našeho státu
- učí žáky chránit životní prostředí a třídit odpad

Kompetence pracovní

Žáci:

- rozvíjí smysl pro povinnost, dodržování vymezených pravidel a dohodnutého postupu
- využívají bezpečně a účinně nástroje a materiály
- užívají znalosti v jednotlivých oblastech k přípravě na svou budoucnost

Učitel:

- vede žáky k uvědomělému, správnému a bezpečnému používání všech používaných nástrojů a materiálů
- vede ke snaze o provedení práce v co nejlepší kvalitě
- vytváří prostor pro přijímání promyšlených rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesní orientaci

Výstupy a učivo

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM
KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI
PĚSTITELSKÉ PRÁCE
PŘÍPRAVA POKRMŮ

1. období

Ročník: I.

Učivo:

- základy bezpečnosti a ochrany práce
- seznámení s nástroji a pomůckami, jejich vlastnostmi, bezpečnost při práci s nimi
- organizace a plánování práce
- udržování pořádku a čistoty pracovního místa
- dodržování zásad hygieny
- poskytnutí první pomoci při drobném úrazu

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

- s papírem, s přírodninami, modelínou a netradičním materiálem

KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI

- stavebnice – montáž, demontáž

PĚSTITELSKÉ PRÁCE

- pozorování přírody

PŘÍPRAVA POKRMŮ

- vhodné chování při stolování

Ročník: II.

Učivo:

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

- s papírem, s přírodninami, modelínou, textilem, netradičním materiálem

KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI

- stavebnice – montáž, demontáž

PĚSTITESLKÉ PRÁCE

- pozorování přírody
- péče o nenáročné rostliny

PŘÍPRAVA POKRMŮ

- základní vybavení kuchyně

Ročník: III.

Učivo:

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

- s papírem, s přírodninami, textilem, dřevem a netradičním materiálem

KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI

- stavebnice – montáž, demontáž

PĚSTITESLKÉ PRÁCE

- pozorování přírody, záznam a zhodnocení výsledků pozorování
- péče o nenáročné rostliny

PŘÍPRAVA POKRMŮ

- pravidla správného stolování
- jednoduchá úprava jídelního stolu

Žák:

- vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů
- pracuje podle slovního návodu a předlohy
- zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi
- provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování
- pečuje o nenáročné rostliny
- připraví tabuli pro jednoduché stolování
- chová se vhodně při stolování

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- *zvládá základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami; vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů*
- *pracuje podle slovního návodu a předlohy*
- *zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi*
- *provádí pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích a popíše jeho výsledky*
- *pečuje o nenáročné rostliny*
- *upraví stůl pro jednoduché stolování*
- *chová se vhodně při stolování*

2. období

Ročník: IV.

Učivo:

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

- s papírem, s přírodninami, textilem, dřevem a netradičním materiálem

KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI

- stavebnice – montáž, demontáž
- práce s návodem, předlohou, náčrtem

PĚSTITELSKÉ PRÁCE

- pěstování a ošetřování pokojových rostlin
- pěstitelský pokus a pozorování

PŘÍPRAVA POKRMŮ

- příprava jednoduchého studeného pokrmu
- správné stolování a společenské chování
- orientace v základním vybavení kuchyně

Ročník: V.

Učivo:

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

- s papírem, s přírodninami, textilem, dřevem a netradičním materiálem

KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI

- stavebnice – montáž, demontáž

- práce s návodem, předlohou, náčrtem

PĚSTITELSKÉ PRÁCE

- pěstování a ošetřování pokojových rostlin
- pěstitelský pokus a pozorování - vhodná volba nástrojů a pomůcek

PŘÍPRAVA POKRMŮ

- samostatná příprava jednoduchého pokrmu
- správné stolování a společenské chování
- dodržování hygieny a bezpečnosti při práci

Žák:

- vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu
- využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic
- volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu
- udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu
- provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž
- pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu
- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu
- provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování
- ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny
- volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní
- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu
- orientuje se v základním vybavení kuchyně
- připraví samostatně jednoduchý pokrm
- dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování
- udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- vytváří přiměřenými pracovními postupy různé výrobky z daného materiálu
- využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem vlastní fantazii
- volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu
- udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při drobném poranění
- provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž

- *pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu*
- *udrží pořádek na svém pracovním místě, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při drobném úrazu*
- *užívá jednoduché pracovní nástroje a pomůcky*
- *dodržuje základní podmínky a užívá postupy pro pěstování vybraných rostlin*
- *ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny a provádí pěstitelská pozorování*
- *volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní*
- *dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu na zahradě*
- *uvede základní vybavení kuchyně*
- *připraví samostatně jednoduchý pokrm*
- *dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování při stolování*
- *udrží pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni*
- *uplatňuje zásady správné výživy*

VI. 2 Učební osnovy 2. stupeň

1. Vzdělávací oblast: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

Charakteristika vzdělávací oblasti:

Vzdělávací oblast **Jazyk a jazyková komunikace** zaujímá stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Dobrá úroveň jazykové kultury patří k podstatným znakům všeobecné vyspělosti absolventa základního vzdělávání. Jazyková výuka, jejímž cílem je zejména podpora rozvoje komunikačních kompetencí, vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznávání.

Obsah vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace se realizuje ve vzdělávacích oborech **Český jazyk a literatura, Cizí jazyk a Další cizí jazyk**. Kultivace jazykových dovedností a jejich využívání je nedílnou součástí všech vzdělávacích oblastí.

Dovednosti získané ve vzdělávacím oboru **Český jazyk a literatura** jsou potřebné nejen pro kvalitní jazykové vzdělání, ale jsou důležité i pro úspěšné osvojování poznatků v dalších oblastech vzdělávání. Užívání češtiny jako mateřského jazyka v jeho mluvené i písemné podobě umožňuje žákům poznat a pochopit společensko-kulturní vývoj lidské společnosti. Při realizaci tohoto vzdělávacího oboru se vytvářejí předpoklady k efektivní mezilidské komunikaci tím, že se žáci učí interpretovat své reakce a pocity tak, aby dovedli pochopit svoji roli v různých komunikačních situacích a aby se uměli orientovat při vnímání okolního světa i sebe sama.

Cizí jazyk a Další cizí jazyk přispívají k chápání a objevování skutečností, které přesahují oblast zkušeností zprostředkovaných mateřským jazykem. Poskytují živý jazykový základ a předpoklady pro komunikaci žáků v rámci integrované Evropy a světa.

Osvojování cizích jazyků pomáhá snižovat jazykové bariéry, a přispívá tak ke zvýšení mobility jednotlivců jak v jejich osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění. Umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice. Prohlubuje vědomí závažnosti vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance a vytváří podmínky pro spolupráci škol na mezinárodních projektech.

Požadavky na vzdělávání v cizích jazycích formulované v RVP ZV vycházejí ze Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, který popisuje různé úrovně ovládnutí cizího jazyka. Vzdělávání v Cizím jazyce předpokládá dosažení úrovně A2, vzdělávání v Další cizím jazyce předpokládá dosažení úrovně A1 (podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky).

Úspěšnost jazykového vzdělávání jako celku je závislá nejen na výsledcích vzdělávání v mateřském jazyce a v cizích jazycích, ale závisí i na tom, do jaké míry se jazyková kultura žáků stane předmětem zájmu i všech ostatních oblastí základního vzdělávání.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení jazyka jako nositele historického a kulturního vývoje národa a důležitého sjednocujícího činitele národního společenství
- pochopení jazyka jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství
- rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti
- vnímání a postupnému osvojování jazyka jako prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů
- zvládnutí pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama
- individuálnímu prožívání slovesného uměleckého díla, ke sdílení čtenářských zážitků, k rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře i k dalším druhům umění založeným na uměleckém textu a k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání

1. 1. Vzdělávací obor: Český jazyk a literatura

1. 1. 1. Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Vzdělávací obsah předmětu Český jazyk a literatura má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do tří složek: Komunikační a slohové výchovy, Jazykové výchovy a Literární výchovy. Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých složek prolíná.

Obsah, organizace a časové rozvržení:

Vyučovací předmět má na druhém stupni naší základní školy časovou dotaci v 6. ročníku 5 hodin týdně, v dalších ročnících 4 hodiny týdně.

Výuka probíhá většinou ve třídách, někdy v učebně informatiky, neboť využíváme všech dostupných výukových programů.

V Jazykové výchově žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Cílem je naučit žáky srozumitelně, jasně a přehledně se vyjadřovat ústně i písemně.

V Komunikační a slohové výchově je hlavním cílem rozvíjení komunikačních schopností žáků a fantazie.

V Literární výchově žáci poznávají pomocí četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, rozpoznat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory o daném díle. Literární výchova má za cíl humanizaci žákovy osobnosti, rozvíjení jeho citů, pochopení mezilidských vztahů, rozpoznání dobra a zla, rozvoj estetického citění, rozpoznání literárních hodnot od braků, podněcování žáků k četbě.

Do vyučovacího předmětu Český jazyk a literatura jsou zařazena průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Environmentální výchova a Mediální výchova.

Průřezová témata:

OSV, VDo, VMEGS, MuV, EV, MeV

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Osobnostní rozvoj (6. – 9. třída):

- kreativita
- sebehodnocení a autoregulace
- zhodnocení učebního stylu
- rozvoj percepce a paměťových dovedností
- práce s moderní výpočetní technikou a odbornou literaturou
- individuální a kooperativní práce
- reprodukce textu

- hry a soutěže zaměřené na pozornost a soustředění
- soutěže - charakteristika (7., 8., 9. ročník) - životopis (8., 9. ročník)
- psychohygienu: 6. - 9. ročník
- hry (řešení problémových situací, zvládání stresových situací)
- literární křížovky

Sociální rozvoj (6. - 9. ročník):

- budování zdravého vztahu k sobě i k druhým lidem
- adekvátní komunikace na verbální i neverbální úrovni
- budování vlastního názoru, respektování názorů druhých
- spisovnost řeči
- spolupráce a soutěživost
- prezentace svých myšlenek, reprodukce myšlenek druhých
- poznávání lidí: hry
- psychohry - charakteristika

Mezilidské vztahy (6. - 9. ročník):

- tematický okruh Jak jsem potkal lidi, O lásce a přátelství
- 7. ročník lit. - slohové práce (úvaha na téma mezilidských vztahů)

Komunikace (6. - 9. ročník):

- řečnická cvičení - nácvik komunikace v různých situacích (pozdrav, omluva, prosba, vysvětlení, žádost, přesvědčování, telefonování aj.)
- dramatizace textů

Morální rozvoj (6. - 9. ročník):

- adekvátní a přiměřené chování ve společnosti
- zdravá komunikace
- nauka a cit k hodnotám
- respektování jiných kultur
- etika a etiketa
- hledání pozitivního řešení problémů
- řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- interpretace textů

Výchova demokratického občana (VDo)

Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování (6. - 9. ročník):

- respektování demokratických norem a principů společnosti
- základní legislativní dokumenty demokracie
- vliv jedince na společnost; společnost jako celek

Občanská společnost a škola (6. - 9. ročník):

- vliv školy na život člověka a chod společnosti

- svobodná volba povolání
- hry, soutěže
- úvaha - volba povolání (besedy, diskuse)

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

Jsme Evropané (6. - 9. ročník) - evropská literatura

- respektování vlastního já, respektování druhých
- respektování jiných kultur Evropy i světa
- kulturní obohacování společnosti jinými subkulturami
- realie anglicky hovořících zemí
- slovanské jazyky
- vliv kultury na každodenní život

Evropa a svět nás zajímá (6. - 9. ročník)

- vnímání národní kultury a schopnost srovnání s jinými kulturami
- respektování odlišných kultur a jejich pravidel

Multikulturní výchova (MuV)

Etnický původ (6. - 9. ročník):

- rovnocennost všech etnik a kultur
- etnické povědomí a uvědomování

Lidské vztahy (6. - 9. ročník):

- rozvoj tolerance a spolupráce, zapojení žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy
- schopnost podílet se na budování pozitivních vztahů
- budování zdravé společnosti a zdravého já
- tolerantnost
- respektování individuálních lidských zvláštností
- schopnost vcítit se a naslouchat

Kulturní diferenciaci (6. - 9. ročník):

- respektování vlastního já, respektování druhých
- respektování jiných kultur
- kulturní obohacování společnosti jinými subkulturami
- realie anglicky hovořících zemí

Environmentální výchova (EV)

Lidské aktivity a problémy životního prostředí (8. a 9. ročník)

- úvaha (ochrana životního prostředí)
- referát (význam ochrany kulturních památek)
- diskuse (Den Země)

Vztah člověk k prostředí (8. a 9. ročník)

- úvaha (naš životní styl)

- budování vlastního názoru na ekologické problémy lidstva
- navrnutí možných řešení

Mediální výchova (MeV)

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (6. - 9. ročník):

- zpráva, oznámení (6. a 7. ročník)
- reklama (8. a 9. ročník) - hledání rozdílů mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením)
- stavba mediálních sdělení: 9. ročník - diskuse (skladba a výběr sdělení v časopisech pro dospívající, televizní stanice a jejich programové zaměření)

Fungování a vliv médií ve společnosti (8. a 9. ročník)

- úvaha (vliv médií na každodenní život, chování a postoje lidí)
- diskuse (vliv médií na kulturu – role filmu a televize v životě jednotlivce, rodiny a společnosti)
- tvorba mediálního sdělení: 6. - 9. ročník - zpráva, oznámení
- vnímání autora mediálních sdělení: 9. ročník

Práce v realizačním týmu (6. - 9. ročník):

- schopnost samostatnosti i spolupráce
- respektování názorů druhých
- komunikace v týmu
- časové rozvržení povinností
- budování zodpovědnosti a zvolení přiměřeného cíle

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Žáci:

- dokáží zvolit pro sebe sebevzdělávání vhodnou pracovní metodu
- umí si naplánovat vlastní celoživotní vzdělávání
- vyhledávají a třídí informace, dokáží je pochopit, utřídit a efektně využívat jak v učení, pak v praktickém životě
- znají obsah obecně využívaných termínů, umí je dávat do vzájemných souvislostí a využívat tak komplexní pohled na svět

Učitel:

- používá vhodné učební pomůcky (slovníky, jazykové příručky, encyklopedie, tabule gramatických přehledů) a audiovizuální techniku
- předkládá dostatek informačních zdrojů (učebnice, pracovní texty)
- klade důraz na pozitivní motivaci žáka
- vede k samostatnému učení (práce s jazykovými příručkami a slovníky)
- věnuje se dovednosti sebekontroly

Kompetence k řešení problémů

Žáci:

- dokáží vnímat problémovou situaci, kriticky a objektivně jí vyhodnotí a pokusí se hledat optimální řešení
- snaží se samostatně řešit problémy, hledat vhodné postupy
- usilují o racionální řešení, jsou schopni jej obhájit a jsou zodpovědní za svá rozhodnutí

Učitel:

- motivuje žáka k samostatnému řešení daného problému
- napomáhá žákovi hledat další řešení,
- zadává úkoly k posílení schopnosti žáka využívat
- vlastních zkušeností (např. získaných z četby a samostudia) a z vlastního úsudku
- vede žáka k prohlubování svých intelektových dovedností
- předkládá modelové situace a vede žáka k jejich optimálnímu řešení
- učí žáka analyzovat přečtené texty a kriticky posoudit obsah

Kompetence komunikativní

Žáci:

- umí zformulovat a vyjádřit své myšlenky a to jak ústně tak písemně
- kultivovaně se umí zapojit diskuze, respektuje názory partnerů, přemýšlí o nich, reaguje na ně a umí je reprodukovat

Učitel:

- vede žáka ke srozumitelnému ústnímu i písemnému vyjadřování svých myšlenek a názorů (např. řečnická cvičení a slohové práce na dané téma)
- vede žáka k užívání i mimojazykových prostředků komunikace a porozumění jim
- učí žáka pohotově reagovat v běžných komunikačních situacích, diskutovat a obhajovat svůj názor, akceptovat názor jiných, formulovat otázky
- směřuje žáka k využívání informační a komunikační technologie pro komunikaci s okolním světem
- vede žáka k rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti
- vede žáka k pochopení jazyka jako prostředku historického a kulturního vývoje národa, důležitého sjednocujícího činitele národního společenství
- vede žáka k pochopení jazyka jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání

Kompetence sociální a personální

Žáci:

- účinně spolupracují ve skupině, podílí se společně s učitelem na práci týmu
- přispívají k upevňování dobrých mezilidských vztahů, poskytnou pomoc a umí o ni požádat
- chápou potřebu efektivní spolupráce, oceňují zkušenosti druhých

Učitel:

- vede žáka k práci ve skupině, tj. vytvoření pravidel práce v týmu a jejich respektování
- uplatňuje individuální přístup k talentovaným žákům, ale i k žákům s poruchami učení (spolupráce se speciálním pedagogem)
- posiluje sebedůvěru žáka a jeho samostatný rozvoj, vnáší přátelskou atmosféru do procesu výuky

Kompetence občanské

Žáci:

- respektují své spoluobčany, jsou schopni vžít se do situace ostatních
- odmítají násilí v jakékoliv formě a uvědomují si nutnost boje proti násilí
- chápou základní principy morálky, vytváří si morální postoj
- respektují a chrání tradice a kulturní a historické dědictví, jsou pozitivně naladěni vůči umění a kultuře
- chápou základní ekologické souvislosti environmentální problémy, respektují požadavky na kvalitu životního prostředí, rozhodují se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti

Učitel:

- vede žáka k uvědomění si odpovědnosti k sobě samému, ke spolužákům i k učiteli,
- respektuje věkové, intelektové, sociální a etnické zvláštnosti žáka
- směřuje žáka k projevování pozitivních postojů k uměleckým dílům, k ochraně kulturního dědictví a ocenění našich tradic,
- vede žáka k aktivnímu zapojení do kulturního dění, k tvořivosti

Kompetence pracovní

Žáci:

- využívají znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost
- orientují se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění svých záměrů, chápou podstatu, cíl i riziko, rozvíjí své myšlení

Učitel:

- vede žáka k samostatnosti a dodržování vymezených pravidel
- rozvíjí u žáka smysl pro povinnost (příprava na výuku)
- kontroluje samostatné práce žáka

Výstupy a učivo

Ročník: VI.

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Učivo:

- nauka o jazyce, jazykověda, jazykové příručky

- zvuková stránka jazyka - hláskosloví, spisovná výslovnost, slovní přízvuk, zvuková stránka věty
- stavba slova - slova příbuzná, změny hlásek při odvozování, skupiny hlásek při odvozování
- pravopis - bě/bje, pě, vě/vje, mě/mně, s-, z-, vz-, předložky s, z, i/y po obojetných souhláskách
- tvarosloví
  - druhy podstatných jmen (abstraktní, konkrétní, pomnožná, hromadná, látková, obecná, vlastní, skloňování podstatných jmen vlastních
  - druhy přídavných jmen a vzory, skloňování, stupňování
  - zájmena
  - jejich druhy a skloňování
  - číslovky - jejich druhy a skloňování
  - slovesa
  - mluvnické významy (osoba, číslo, způsob, čas)
- skladba
  - základní větné členy
  - shoda přísudku s podmětem
- přímá a nepřímá řeč

Žák:

- spisovně vyslovuje česká slova
- samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a dalšími slovníky a příručkami
- rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití v dané komunikační situaci
- v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché
- správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich využívá ve vhodné komunikační situaci
- rozlišuje základní větné členy

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Učivo:

- vypravování
- popis (předmětu, osoby)
- zpráva a oznámení
- výpisky, výtah
- dopis

Žák:

- využívá svojí slovní zásoby k vytvoření probíraných slohových útvarů

- rozliší zprávu, oznámení a dokáže je zpracovat
- využívá informací o způsobu práce s učebnicí a se zápisy v sešitech při přípravě na vyučování
- využívá základy studijního čtení - formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu, samostatně připraví a s oporou textu přednese referát
- dokáže napsat dopis se všemi náležitostmi
- uspořádá své myšlenky a informace ve smysluplný a gramaticky správný písemný a mluvený projev
- komunikuje otevřeně a pravdivě
- vytváří si zdravé sebevědomí
- analyzuje a aplikuje empatii kolektivu

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Učivo:

- mýty, báje, pohádky, pověsti
- česká literatura 19. století
- příběhy odvahy a dobrodružství
- příběhy se zvířecím hrdinou
- příběhy s dětským hrdinou

Žák:

- uceleně reprodukuje písemnou i ústní formou přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla
- formuluje ústně a písemně strukturu, jazyk, smysl a dojmy ze školní i své četby
- rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele
- rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora
- tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie
- rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty
- uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře
- porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování
- vyhledává informace v různých typech médií

Ročník: VII.

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Učivo:

- tvarosloví - ohebné slovní druhy, tvary slov, slovesa - mluvnické významy (rod, třída, vzor) neohebné slovní druhy
- pravopis - lexikální (psaní velkých písmen), morfologický a syntaktický
- slovní zásoba a tvoření slov - význam slova, slova jednoznačná, mnohoznačná, homonyma, synonyma, antonyma, odborné názvy, obohacování slovní zásoby způsoby tvoření slov,
- skladba - věta jednoduchá (věta jednočlenná, dvojčlenná, větný ekvivalent), souvětí - stavba věty, větné členy základní a rozvíjející

Žák:

- v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché a méně složitých souvětích
- správně třídí slovní druhy a druhy slov, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci
- rozliší a příklady v textu doloží nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov
- rozlišuje větné členy ve větě
- samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a dalšími slovníky a příručkami

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Učivo:

- vypravování
- popis (uměleckých děl, pracovních postupů)
- charakteristika
- žádost
- pozvánka
- životopis

Žák:

- rozšiřuje svoji slovní zásobu
- zpracuje jednoduchou charakteristiku blízké osoby
- využívá svých poznatků o jazyce a stylu ke správnému písemnému a ústnímu projevu
- uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, dodržuje pravidla mezivětného navazování
- odliší spisovný a nespisovný projev
- komunikuje otevřeně a pravdivě
- vytváří si zdravé sebevědomí

- analyzuje a aplikuje empatii kolektivu
- nahrazuje agresivní a pasivní chování chováním asertivním
- spolupracuje i v obtížných situacích

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Učivo:

- příběhy rozvíjející fantazii
- příběhy o přátelství a lásce
- staré příběhy
- příběhy o soubojích, prohrách a vítězství
- příběhy o životě lidí
- humorné příběhy
- úvod do teorie literatury

Žák:

- uceleně reprodukuje písemnou i ústní formou přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla
- formuluje ústně a písemně strukturu, jazyk, smysl a dojmy ze školní i své četby
- rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele
- rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora
- tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie
- rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty
- uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře
- porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování
- vyhledává informace v různých typech médií

Ročník: VIII.

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Učivo:

- slovní zásoba a tvoření slov – nauka o tvoření slov, slova přejatá (pravopis, výslovnost)
- tvarosloví – skloňování jmen přejatých a cizích vlastních jmen, užití vlastních jmen v textu, slovesný vid
- pravopis – lexikální, morfologický, syntaktický

- skladba – věta jednoduchá, souvětí, druhy vedlejších vět – opakování; souvětí souřadné - významové poměry mezi souřadně spojenými větami hlavními, významové poměry mezi souřadně spojenými větami vedlejšími a větnými členy; souvětí podřadné, spojovací výrazy v souvětí, interpunkce v souvětí, složitější souvětí, jazykové rozbory
- obecné poučení v jazyce – slovanské jazyky, útvary českého jazyka a jazyková kultura

Žák:

- spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova
- rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémech
- správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci
- rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí
- v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí
- rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití
- samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Učivo:

- výklad a výtah
- charakteristika literární postavy
- líčení
- úvaha
- funkční styly, slohové postupy, slohové útvary

Žák:

- dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci
- odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru
- v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči
- využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu
- formuluje vlastní názory na základě svých dispozic názory
- dokáže popsat své pocity a nálady

- využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát
- učí se rozpoznávat manipulativní komunikaci
- rozeznává v textu fakta od názorů
- uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Učivo:

Česká literatura:

- středověk, doba renesanční a barokní
- doba národního obrození
- literatura druhé poloviny 19. století

Světová literatura:

- nejstarší literatura a její vývoj
- literatura ve středověku
- renesance a humanismus
- literatura v 17. a 18. století
- období romantismu
- literatura druhé poloviny 19. století - realismus a naturalismus (včetně)
- práce s literárními texty, dramatizace
- filmová výuka

Žák:

- uceleně reprodukuje písemnou i ústní formou přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla
- formuluje ústně a písemně strukturu, jazyk, smysl a dojmy ze školní i své četby
- rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele
- rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora
- tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie
- rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty
- uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře
- porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování
- vyhledává informace v různých typech médií

Ročník: IX.

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Učivo:

- slovní zásoba a tvoření slov – slovo, sousloví, věcné významy; rozvoj slovní zásoby, jádro slovní zásoby; synonyma, homonyma, antonyma; rozvrstvení slovní zásoby – odborné názvy, slova domácí a mezinárodní
- nauka o tvoření slov – stavba slova; odvozování, skládání a zkracování slov
- tvarosloví – slovní druhy, mluvnické významy, přechodníky
- skladba – věty podle postojů mluvčího, věty jednočlenné, dvojčlenné, větné ekvivalenty; věta jednoduchá a souvětí; mluvnický zápor; skladební dvojice; souvětí souřadné – významové poměry mezi větami hlavními, větami vedlejšími a větnými členy; souvětí podřadné, druhy vedlejších vět; složitá souvětí; řeč přímá a nepřímá; samostatný větný člen, vsuvka, věta neúplná; pořádek slov ve větě
- pravopis - lexikální, morfologický, syntaktický; vlastní jména
- zvuková stránka jazyka – zásady spisovné výslovnosti, slovní přízvuk (akcent); modulace souvislé řeči (přízvuk slovní a větný), intonace, členění souvislé řeči (pauzy, frázování)

Žák:

- spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova
- rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémech
- správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci
- rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí
- v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí
- rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití
- samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Učivo:

- výklad
- popis uměleckého díla, subjektivně zabarvený popis
- charakteristika
- vypravování
- úvaha
- proslov

- diskuse
- fejeton
- funkční styly, slohové postupy, slohové útvary

Žák:

- dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci
- odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru
- v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči
- konverzuje na dané téma, řídí se pravidly dialogu
- učí se asertivnímu chování
- využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu
- dokáže popsat své pocity a nálady
- formuluje vlastní názory na základě svých dispozic názory
- využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát
- učí se rozpoznávat manipulativní komunikaci
- rozeznává v textu fakta od názorů
- uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Učivo:

Česká literatura:

- od 90. let 19. století do 20. let 20. století – od literární moderny
- od vzniku Československa do začátku druhé světové války
- od začátku 40. let do konce 60. let 20. století
- od začátku 70. let 20. století do současnosti
- práce s literárními texty

Světová literatura:

- literatura druhé poloviny 20. století – od literární moderny
- literatura první poloviny 20. století
- literatura po druhé světové válce
- práce s literárními texty, dramatizace
- filmová výuka

Žák:

- uceleně reprodukuje písemnou i ústní formou přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla
- formuluje ústně a písemně strukturu, jazyk, smysl a dojmy ze školní i své četby
- rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele
- rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora
- tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie
- rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty
- uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře
- porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování
- vyhledává informace v různých typech médií

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- spisovně vyslovuje česká slova
- rozlišuje spisovný a nespisovný jazyk
- pozná a určí slovní druhy; skloňuje podstatná jména a přídavná jména; pozná osobní zájmena; časuje slovesa
- rozlišuje větné členy ve větě
- samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a dalšími slovníky a příručkami
- rozezná větu jednoduchou od souvětí
- správně píše slova s předponami a předložkami
- ovládá pravopis vyjmenovaných slov
- zvládá pravopis podle shody přísudku s podmětem
- orientuje se v literárním textu, nachází jeho hlavní myšlenku
- ústně formuluje dojmy z četby, divadelního nebo filmového představení
- rozezná základní literární druhy a žánry
- dokáže vyhledat potřebné informace v oblasti literatury - má pozitivní vztah k literatuře
- využívá svojí slovní zásoby k vytvoření probíraných slohových útvarů
- čte plynule s porozuměním; reprodukuje text
- komunikuje v běžných situacích, v komunikaci ve škole užívá spisovný jazyk
- píše běžné písemnosti; podle předlohy sestaví vlastní životopis a napíše žádost; popíše děje, jevy, osoby, pracovní postup; vypráví podle předem připravené osnovy; s vhodnou podporou pedagogického pracovníka písemně zpracuje zadané téma
- vytváří si zdravé sebevědomí

- *analyzuje a aplikuje empatii kolektivu*

1. 2. Vzdělávací obor: Cizí jazyk

1. 2. 1. Vyučovací předmět: Anglický jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Vyučovací předmět je založen na tzv. čtyřech dovednostech, které jsou součástí *Společného evropského referenčního rámce pro jazyky*, tj. poslech s porozuměním, čtení s porozuměním, písemný a mluvený projev. Anglický jazyk tvoří nezbytnou součást znalostí žáka 21. století, jelikož se jedná o jazyk světový. Tento předmět poskytne žákovi základní znalosti a dovednosti, které aplikuje v reálném životě nejen v anglicky hovořících zemích a díky nimž může prolomit jazykovou bariéru. Nezbytnou součástí předmětu jsou také reálie a kultura těchto zemí.

Vzdělávání poskytne žákovi znalost nejen základních dovedností, ale také znalost základů syntaxe, gramatiky, fonetiky a její transkripce, slovní zásoby a jejich využití v praxi.

Obsah, organizace a časové rozvržení:

Vzdělávací oblast je na I. stupni rozdělena do pěti a na II. stupni do čtyř tematických okruhů:

- řečové dovednosti (pouze I. stupeň),
- poslech s porozuměním,
- mluvení,
- čtení s porozuměním,
- psaní.

Žáci využívají nejen klasické zdroje pro práci s informacemi, ale také moderní výpočetní technologie, které jim práci usnadní (např. hledání v elektronickém slovníku). Je aplikována individuální, hromadná i skupinová výuka. Základním kurikulárním dokumentem je série učebnic *Project* (1 - 4) 4. edice s pracovními sešity od nakladatelství Oxford. Ve výuce jsou využívány i pracovní listy.

Vyučovací předmět má dotaci 3 vyučovací hodiny týdně v 6., 7., 8. i 9. ročníku. Výuka probíhá převážně v kmenových třídách, v případě potřeby je využívána třída s interaktivní tabulí a reproduktory. Zároveň jsou ve výuce nárazově používány bilingvní slovníky, autentická i upravená cizojazyčná literatura, elektronika a podpůrné výukové programy.

Průřezová témata:

OSV, VDo, VMEGS, MuV, EV, MeV

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Osobnostní rozvoj (6. - 9. ročník):

- kreativita
- sebehodnocení a autoregulace
- zhodnocení učebního stylu
- rozvoj percepce a paměťových dovedností
- práce s časovou přímkou a cizojazyčnou terminologií
- práce s moderní výpočetní technikou a odbornou literaturou
- individuální a kooperativní práce

Sociální rozvoj (6. - 9. ročník):

- budování zdravého vztahů k sobě i k druhým lidem
- adekvátní komunikace na verbální i neverbální úrovni
- budování vlastního názoru, respektování názorů druhých
- spisovnost řeči
- spolupráce a soutěživost
- prezentace svých myšlenek, reprodukce myšlenek druhých

Morální rozvoj (6. - 9. ročník):

- adekvátní a přiměřené chování ve společnosti
- zdravá komunikace
- nauka a cit k hodnotám
- respektování jiných kultur
- etika a etiketa
- hledání pozitivního řešení problémů

Výchova demokratického občana (VDo)

Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování (6. - 9. ročník):

- respektování demokratických norem a principů společnosti
- schopnost srovnat demokratické režimy a zásady anglicky hovořících zemí
- principy konstituční monarchie
- základní legislativní dokumenty demokracie
- vliv jedince na společnost; společnost jako celek

Občanská společnost a škola (6. - 9. ročník):

- vliv školy na život člověka a chod společnosti
- svobodná volba povolání
- školský systém v anglicky hovořících zemích

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

Jsme Evropané (6. - 9. ročník):

- respektování vlastního já, respektování druhých
- respektování jiných kultur Evropy i světa
- kulturní obohacování společnosti jinými subkulturami
- realie anglicky hovořících zemí

Evropa a svět nás zajímá (6. - 9. ročník)

- vnímání národní kultury a schopnost srovnání s jinými kulturami
- respektování odlišných kultur a jejich pravidel
- kultura anglicky hovořících zemí
- vliv kultury na každodenní život

Multikulturní výchova (MuV)

Etnický původ (6. - 9. ročník):

- rovnocennost všech etnik a kultur
- etnické povědomí a uvědomování
- odlišné způsoby života

Multikulturalita (6. - 9. ročník):

- multikulturalismus v anglicky hovořících zemích
- budování tolerance a respektu
- reciprocita kultur
- užívání cizího jazyka jako komunikačního prostředku

Lidské vztahy (6. - 9. ročník):

- schopnost podílet se na budování pozitivních vztahů
- budování zdravé společnosti a zdravého já
- tolerantnost
- respektování individuálních lidských zvláštností
- schopnost vcítit se a naslouchat

Kulturní diferenciaci (6. - 9. ročník):

- respektování vlastního já, respektování druhých
- respektování jiných kultur
- kulturní obohacování společnosti jinými subkulturami
- realie anglicky hovořících zemí

Environmentální výchova (EV)

Lidské aktivity a problémy životního prostředí (6. - 9. ročník):

- životní prostředí a jeho ochrana
- moderní způsob života a jeho vliv na životní prostředí
- znečišťování světa

Vztah člověka k prostředí (6. - 9. ročník):

- budování pozitivního vztahu k našemu okolí
- životní styl
- budování vlastního názoru na ekologické problémy lidstva
- navrhnoutí možných řešení

Mediální výchova (MeV)

Práce v realizačním týmu (6. - 9. ročník):

- schopnost samostatnosti i spolupráce
- respektování názorů druhých
- komunikace v týmu
- časové rozvržení povinností
- budování zodpovědnosti a zvolení přiměřeného cíle

Fungování a vliv médií ve společnosti (6. - 9. ročník):

- vliv médií na každodenní život
- rozvoj kritického myšlení
- základy interpretace a evaluace mediálních zdrojů

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Žáci:

- vybírají pro svůj učební styl vhodné metody, strategie, jsou sami sobě koordinátorem,
- projevují o vzdělávání zájem, ví, že učení je proces celoživotní,
- umí náležitě třídit a pracovat s informacemi, které mají k dispozici, umí je systematizovat a nebojí se požádat o informace dodatečně,
- osvojené informace si propojují, jsou si vědomi, že spolu souvisejí,
- dokáží pracovat s odbornou terminologií,
- jsou si vědomi mezipředmětových vztahů,
- experimentují, vytváří si zdravé návyky, dovednosti a postoje, kriticky uvažují,
- vytváří si pozitivní vztah k učení, jsou si vědomi svých nedostatků, vidí pokrok a motivují se k dalšímu vzdělávání,
- chápou důležitost komunikace pomocí anglického jazyka,
- vnímají nezbytnost písemného i mluveného projevu.

Učitel:

- volí pro žáky vhodný vyučovací styl, formy, metody a prostředky,
- motivuje žáky k dalšímu vzdělávání a osvojení si probírané problematiky,
- je ochotný podat žákům dodatečné vysvětlení a informace,
- pracuje s odbornou terminologií, aktivně ji užívá,
- využívá mezipředmětových vazeb,
- má pozitivní vztah k žákům, pracuje na sobě a sám sebe motivuje k dalšímu vzdělávání.

Kompetence k řešení problémů

Žáci:

- jsou si vědomi problémových situací ve škole i mimo ni, zamýšlí se nad jejich příčinami, průběhem i důsledky, volí adekvátní řešení,
- využívají nabytých schopností a dovedností k řešení problémových situací,
- jsou seznámeni s alternativními možnostmi řešení problémů,
- nenechají se odradit neúspěchem,

- monitorují vlastní pokrok při zdolávání problémů,
- kriticky myslí, stojí si za svými rozhodnutími, která dokáží obhájit a podpořit vhodnou argumentací,
- přebírají zodpovědnost za své činy
- učí se řešit jednoduché problémové situace v cizojazyčném prostředí.

Učitel:

- snaží se předcházet problémovým situacím, zejména pak sociálně-patologickým jevům,
- monitoruje jednotlivé žáky a volí vhodná výchovná opatření,
- nabízí alternativní řešení problémů,
- podporuje žáky, je jim oporou ve složitých situacích,
- pozitivně žáky motivuje k řešení problémů.

Kompetence komunikativní

Žáci:

- jasně formulují své myšlenky, názory a postoje, umí se adekvátně a slušně vyjadřovat, mají souvislý, koherentní a kohezivní projev,
- naslouchají druhým lidem, jsou empatictí, zapojují se do diskuzí,
- dokáží obhájit svůj názor nebo postoj,
- chápou důležitost neverbální komunikace,
- jsou seznámeni s různými typy textů a dalších komunikačních prostředků,
- aktivně využívají moderní technologie určené ke komunikaci s okolním světem,
- využívají verbální i neverbální mluvu za účelem pozitivního vytváření vztahů, atmosféry třídy i klimatu školy.

Učitel:

- vede žáky k adekvátnímu osvojování postojů, nabádá žáky ke slušné a zdravé mluvě, jeho projev je taktéž koherentní a kohezivní,
- naslouchá svým žákům, je empatický, vede žáky k empatii,
- používá verbální i neverbální komunikaci,
- seznamuje žáky s rozdílnými typy komunikačních médií,
- vytváří spolu se žáky pozitivní atmosféru třídy,
- učí nebát se mluvit cizím jazykem.

Kompetence sociální a personální

Žáci:

- podílí se na kooperaci, vytvářejí spolu s pedagogem pravidla práce,
- vytváří příjemnou pracovní atmosféru, ve které dochází k osvojování schopností, dovedností, postojů, názorů a hodnot,
- upevňují dobré mezilidské vztahy mezi sebou,
- v případě potřeby dovedou požádat o pomoc,
- přispívají k diskuzi a svými podněty vyvolávají debatu, chápou potřebu spolupráce, respektují jiné zkušenosti druhých, odlišné kultury a jsou empatictí,
- vytváří si pozitivní představu o sobě samých, řídí své jednání za účelem uspokojení a sebeúcty.

Učitel:

- vytváří podmínky pro kooperaci i individuální vyjádření žáků,
- podílí se na vytváření pozitivní pracovní atmosféry,
- pomáhá upevňovat dobré mezilidské vztahy,
- poskytuje pomoc a radu,
- podílí se s žáky na diskuzi, dává prostor vyjádřit se všem žákům, respektuje jejich názory a zkušenosti,
- zdůrazňuje dodržovat v cizojazyčném prostředí zásady slušného chování.

Kompetence občanské

Žáci:

- váží si vnitřních hodnot, respektují názory, postoje a přesvědčení druhých, jsou empatičtí, nepovažují násilí za vyjadřovací prostředek, odmítají šikanu,
- rozumí a respektují základní principy demokratické společnosti, znají svá práva i povinnosti v prostorách školy i mimo ni,
- v obtížných situacích se rozhodují podle svého nejlepšího svědomí, snaží se pomoci druhým, respektují zdraví jiných,
- vnímají kulturní a historické dědictví naší země, snaží se učit historické kultuře, respektují ale i kultury odlišné,
- vnímají environmentální problémy, snaží se je řešit a poskytnout vhodná řešení za účelem podpory zdraví nejen sebe, ale i druhých.

Učitel:

- respektuje názory, postoje a přesvědčení žáků, je empatický, svým chováním brání vzniku sociálně-patologických jevů,
- podílí se na vytváření pravidel a chodu demokratické společnosti,
- chrání zdraví žáků,
- rozvíjí a šlechtí historické dědictví naší země, učí žáky historické kultuře,
- upozorňuje na aktuální environmentální problémy společnosti, chrání zdraví jiných,
- utváří představu o zvycích v anglicky hovořících zemích a vede k porovnávání těchto zvyků s našimi.

Kompetence pracovní

Žáci:

- respektují bezpečnost práce, dodržují školní řád a obecně platné normy společnosti, dbají dobrým mravům, plní povinnost školní docházky, dokáží se přizpůsobit operativním podmínkám,
- snaží se svým konáním být hospodární a šetrní, chrání svoje zdraví a zdraví druhých, mají na paměti společenské a historické hodnoty společnosti,
- promítají do pracovních činností své osobní zájmy, dbají na vlastní rovnoměrný rozvoj, snaží se připravit na budoucnost a další studium a hledají profesní zaměření,
- využívají znalosti z jednotlivých vyučovacích předmětů a vzdělávacích oblastí poskytované školským zařízením,
- učí se pracovat s bilingvním a výkladovým slovníkem.

Učitel:

- respektuje zásady bezpečnosti práce a ochrany zdraví při práci, dodržuje obecně platné normy společnosti, dbá dobrým mravům a vytváří ideální podmínky náplně práce,
- snaží se být hospodárný a šetrný, chrání zdraví své i svých žáků, má na paměti kulturní a historické dědictví naší společnosti,
- dbá na rovnoměrný rozvoj osobnosti dítěte, v případě potřeby žákům dodá potřebné informace o možnostech budoucího zaměření a profesního růstu,
- podněcuje užívat anglický jazyk za účelem získávání informací.

Výstupy a učivo

Ročník: VI.

POSLECH S POROZUMĚNÍM

MLUVENÍ

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

PSANÍ

Učivo:

- neurčitý člen *a/an*,
- imperativa,
- vytvoření plurálu,
- vazba *there is, there are*,
- čísla 1 – 100,
- abeceda,
- sloveso *be* ve všech svých podobách, vytvoření kladu, záporu a otázky,
- přivlastňovací přídavná jména – *my, your, his, her, its, our, their*,
- 's genitiv,
- *yes* and *no* otázky s odpovědí, *wh-* otázky,
- státy ve světě,
- rodina a přátelé,
- dny v týdnu,
- *have got, has got* – kladná forma, zápor, otázka, krátká odpověď,
- přídavná jména a jejich pozicování,
- domácí mazlíčci,
- předměty ve škole,
- časové předložky,
- přítomný čas prostý – klad, zápor, otázka, krátká odpověď,
- určení času v analogové i digitální formě,
- volnočasové aktivity a denní rutina,
- předložky místa,
- vazba *there is, there are*,
- modální slovesa *can, can't* a jeho plná forma,
- nábytek a části domu,
- místa ve městě

- popisování osob – fyzický vzhled a povahové rysy,
- oblečení,
- přítomný čas průběhový – klad, zápor, otázka, krátká odpověď,
- srovnání přítomného času prostého a průběhového, pravidla užití,
- vazba *how much is, how much are...*?

Žák:

- umí rozlišit použití neurčitého členu *a* a *an* před samohláskou,
- dokáže rozpoznat příkaz a zformulovat ho,
- dovede vytvořit množné číslo z jednotného a naopak,
- umí použít vazbu *there is, there are* pro jednotné a množné číslo, jednoduše popíše obrázek,
- ovládá kardinální čísla od jedné do sta, má představu číselné osy,
- se zeptá na telefonní číslo,
- bez problémů umí abecedu s bezchybnou výslovností,
- zná sloveso *be* ve všech jeho tvarech a dokáže ho aplikovat na jednotlivé osoby jednotného a množného čísla,
- umí rozlišit jednotlivá osobní a přivlastňovací zájmena,
- pracuje s přivlastňovacím s' genitivem ve všech osobách,
- dokáže vytvořit *wh-* otázky a krátké *yes, no* odpovědi,
- dovede pracovat s primitivní slepu mapou a identifikuje jednotlivé státy na celém světě,
- zná slovní zásobu z oblasti rodiny a přátel, dokáže pracovat s jednoduchým genealogickým stromem a popsat jednotlivé členy rodiny,
- vyjmenuje a vypíše jednotlivé dny v týdnu,
- umí používat vazbu *have got, has got* v jednotlivých osobách pro přivlastňovací účely,
- zná základní přídavná jména a jejich pozici ve větě,
- dovede vyjmenovat a jednoduše popsat tradiční domácí mazlíčky, umí popsat svého oblíbeného mazlíčka,
- zná jednotlivé vyučovací předměty ve škole v českém i anglosaském prostředí, umí srovnat jednotlivé rozvrhy hodin, dokáže narýsovat a popsat svůj vlastní školní rozvrh,
- ovládá základní časové předložky,
- zná základní strukturu přítomného času prostého, dovede vytvořit kladnou, zápornou větu, otázku a krátkou odpověď,
- rozliší čas v analogové a digitální podobě, přesně ho určí, umí se zeptat, kolik je hodin,
- se seznámí s aktivitami volného času a denní rutiny, dokáže analyzovat své vlastní,
- je seznámen s místními předločkami,
- bez problému ovládá vazbu *there is, there are* pro jednotné a množné číslo, zná její zápornou formu,
- poradí, jak se dostat ve městě na určené místo, trénuje popis na svém vlastním bydlišti,
- zná modální sloveso *can* a *can't* včetně jeho úplné formy,
- třídí nábytek do jednotlivých místností v domě, dokáže je zařadit a jednoduše popsat, popíše svůj vlastní pokoj,

- dovede pracovat s jednoduchou fiktivní slepou mapou města, dovede rozlišit jednotlivá místa ve městě,
- umí jednoduše popsat fyzické i povahové vlastnosti osob, reálných i smyšlených,
- třídí a zná oblečení denní potřeby,
- používá přítomný čas průběhový pro momentální situaci, ovládá kladnou a zápornou formu, otázku a krátkou odpověď,
- dokáže srovnat přítomné časy a zná základní pravidla pro jejich užití,
- zná vazbu *how much is, how much are...*? pro nakupování,
- rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně,
- rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy nebo konverzace, který se týká osvojených témat,
- zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích,
- mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech,
- vypráví jednoduchý příběh nebo událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života,
- vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech,
- rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace,
- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat,
- reaguje na jednoduchá písemná sdělení.

Ročník: VII.

POSLECH S POROZUMĚNÍM

MLUVENÍ

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

PSANÍ

Učivo:

- sloveso *be*,
- modální sloveso *can*,
- vazba *have got, has got*,
- můj život,
- sport a volnočasové aktivity,
- přivlastňovací zájmena,
- přítomný čas prostý – klad, zápor, otázka, krátká odpověď,
- řadové číslovky,
- měsíce v roce,
- datum,
- *yes, no* otázky, *wh-* otázky,
- příslovce,

- domácí práce,
- prázdniny a festivaly,
- přítomný čas prostý a průběhový – srovnání, pravidla užití, všechny tvary,
- modální sloveso *must*,
- podmětová a předmětová zájmena,
- domácí a divoká zvířata,
- minulý čas prostý,
- pravidelná a nepravidelná slovesa,
- fráze s předložkami *at, in, on*,
- prázdniny a prázdninové problémy,
- jídlo a pití,
- počitatelná a nepočitatelná podstatná jména,
- partitiva,
- neurčitý člen *a/an*,
- určitý člen *the*,
- rozdíl *some, any*,
- vazba *how much, how many?*
- *a little, a few*,
- *how* otázky,
- komparativ a superlativu přídavných jmen,
- vazba *as.....as*,
- počasí a krajina,
- vazba *going to* pro vyjadřování plánované budoucnosti,
- adjektiva x adverbia,
- modální sloveso *have to*,
- vyjádření návrhu,
- typy televizních programů a filmů, zábava.

Žák:

- ovládá sloveso *be* ve všech jeho tvarech a dokáže ho aplikovat na jednotlivé osoby jednotného a množného čísla,
- zná modální sloveso *can* a *can't* včetně jeho úplné formy,
- umí používat vazbu *have got, has got* v jednotlivých osobách pro přivlastňovací účely,
- dokáže jednoduše popsat každodenní aspekty svého života,
- zná slovní zásobu spojenou s volným časem a sportovními aktivitami,
- ovládá a pamatuje si jednotlivá přivlastňovací zájmena pro všechny osoby jednotného a množného čísla,
- zná a zopakuje si základní strukturu přítomného času prostého, dovede vytvořit kladnou, zápornou větu, otázku a krátkou odpověď,
- je seznámen s řadovými číslovkami a jejich částečnou nepravidelností,
- vyjmenuje jednotlivé měsíce v roce,
- dokáže napsat a říct datum v anglickém jazyce,
- dovede položit a odpovědět na *yes, no* a *wh-* otázku,
- si utřídí jednotlivé příslovce,

- zná slovní zásobu spojenou s domácností a domácími pracemi,
- popíše a časově zařadí jednotlivé prázdniny a festivaly v anglosaských zemích, dovede je srovnat s těmi českými, umí hovořit o svých vlastních prázdninách,
- dokáže srovnat přítomné časy a zná základní pravidla pro jejich užití,
- zná modální sloveso *must* vyjadřující intrinsickou a extrinsickou povinnost,
- zná rozdíl mezi podmětovými a předmětovými zájmeny,
- třídí jednotlivá domácí a divoká zvířata, dokáže je jednoduše popsat, hovoří o svém oblíbeném zvířeti,
- ovládá minulý čas prostý pro ukončené děje v minulosti,
- memoruje nepravidelná slovesa, dokáže je odlišit od sloves pravidelných,
- dokáže napsat jednoduchý pohled z dovolené,
- zná fráze s místními předložkami *at, in, on* a aktivně jich užívá,
- dokáže sestavit jednoduchý recept, ovládá zásobu spojenou s jídlem a pitím
- rozliší mezi počítatelnými a nepočítatelnými podstatnými jmény,
- dovede aktivně využívat partitiv a nahrazuje tak nepočítatelná podstatná jména,
- zná rozdíl mezi neurčitým a určitým členem,
- aktivně rozlišuje mezi *some, any*, umí je použít pro nepočítatelná podstatná jména,
- dokáže sestavit jednoduchý nákupní seznam,
- zná rozdíl mezi *a little, a few*,
- dokáže vytvořit *how* otázky a odpovědět na ně,
- srovnává pomocí komparativ, stupňuje pomocí superlativ, dokáže srovnat svůj denní program s programem jiného spolužáka,
- je seznámen s vazbou *as.....as* a jejím užitím,
- ovládá slovní zásobu spojenou s počasím a krajinou, dovede srovnat jednotlivá roční období a dvě rozdílná místa,
- zná vazbu *going to* pro vyjadřování plánované budoucnosti,
- dokáže rozlišit mezi adjektivy a adverbii, ví, jak se tvoří příslovce pomocí přípony *-ly*, zná nepravidelná adverbia,
- ovládá modální sloveso *have to* pro vnější příkazy,
- rozumí návrhu a dokáže sám zorganizovat a navrhnout schůzku,
- zná jednotlivé typy televizních programů a filmů, jejich základní charakteristiky a uvede příklady z reálného světa,
- rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně,
- rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy nebo konverzace, který se týká osvojených témat,
- zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích,
- mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech,
- vypráví jednoduchý příběh nebo událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života,
- vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech,
- rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace,

- vyplní o sobě základní údaje ve formuláři,
- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat,
- reaguje na jednoduchá písemná sdělení.

Ročník: VIII.

POSLECH S POROZUMĚNÍM
MLUVENÍ
ČTENÍ S POROZUMĚNÍM
PSANÍ

Učivo:

- přítomný čas prostý a průběhový v kladu, záporu, otázce a odpovědi,
- minulý čas prostý v kladu, záporu, otázce a odpovědi,
- pravidelná a nepravidelná slovesa,
- životní etapy, můj život,
- rodina a přátelé,
- budoucí časy,
- modální sloveso *will* pro nespecifikovanou budoucnost
- *will* pro okamžité rozhodnutí,
- vazba *going to* pro plánovanou budoucnost,
- místa a čas, vesmír,
- minulý čas průběhový v kladu, záporu, otázce a odpovědi,
- srovnání minulého času prostého a průběhového, pravidla a užití,
- kolokace,
- přírodní katastrofy,
- dům a nábytek,
- město, místa ve městě, dávání a dostávání instrukcí,
- neurčitý člen *a/an*,
- určitý člen *the*,
- zájmena *somebody, anybody, everybody*,
- zkušenosti,
- předpřítomný čas prostý v kladu, záporu, otázce a odpovědi
- příslovce *ever, never, just, already, yet, for, since*,
- modální sloveso *should, shouldn't*,
- modální sloveso *must, mustn't*,
- modální sloveso *have to*, srovnání s *must*,
- frázová slovesa.

Žák:

- zopakuje si pravidla užití přítomného času prostého v kladu, záporu, odpovědi, umí vytvořit krátkou odpověď, dokáže ho srovnat s přítomným časem průběhovým,

- ovládá minulý čas prostý pro ukončené děje, rovněž v kladu, záporu, vytváří odpovědi a krátkou odpověď,
- zná nepravidelná a pravidelná slovesa, zná jejich způsob tvoření a všechny formy,
- jednoduše popíše svůj život a jednotlivé životní etapy, dokáže popsat někoho, koho má rád nebo nerad,
- dokáže popsat a vyjmenovat jednotlivé členy rodiny, aktivně pracuje s genealogickým stromem života,
- ovládá budoucí časy pomocí slovesa *will*, vazby *going to* a *ingové* formy, tvoří kladnou, zápornou větu, otázku i odpověď,
- rozlišuje mezi okamžitým vyjadřováním budoucnosti pomocí *will* a plánem pomocí vazby *going to*, dokáže popsat své vlastní plány,
- používá sloveso *will* pro predikce a předpovídání vlastní budoucnosti,
- orientuje se na slepé mapě, dokáže dávat i dostávat instrukce k pohybu a přesunu, zná místní předložky a aktivně jich užívá,
- je seznámen se základní terminologií vesmíru a techniky s ním spojenou,
- umí vytvořit minulý čas průběhový v kladu, záporu, vytváří otázky a odpovědi, umí srovnat minulý čas průběhový s minulým časem prostým a kombinovat je pro přerušované děje,
- zná základní kolokace pro každodenní konverzaci,
- si zopakuje slovní zásobu spojenou s počasím a krajinou, seznámí se s přírodními katastrofami, dokáže určit typické přírodní jevy v českém i anglosaském prostředí,
- zná jednotlivé části domu, jeho vybavení a strukturu, dokáže popsat dům nebo byt, ve kterém bydlí,
- rozlišuje mezi určitým a neurčitým členem *a/the*, zná pravidla jejich užití,
- je seznámen se zájmeny *somebody*, *anybody* a *everybody*, dokáže je třídit a využívat v běžné konverzaci,
- mluví o svých minulých zkušenostech, dokáže poradit,
- ovládá předpřítomný čas prostý v kladu, záporu, tvoří otázku a krátkou odpověď,
- zná příslovce, které souvisejí s předpřítomným časem – *ever*, *never*, *just*, *already*, *yet*, *for*, *since*,
- dokáže správně použít modální slovesa *should*, *shouldn't*, *must*, *mustn't* a dokáže srovnat sloveso *must* a *have to* pro vyjadřování povinnosti,
- je seznámen se základními a nejfrekventovanějšími frázovými slovesy, jichž aktivně užívá v psané i mluvené formě,
- rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně,
- rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy nebo konverzace, který se týká osvojených témat,
- zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích,
- mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech,
- vypráví jednoduchý příběh nebo událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života,
- vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech,

- rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace,
- vyplní o sobě základní údaje ve formuláři,
- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat,
- reaguje na jednoduchá písemná sdělení.

Ročník: IX.

POSLECH S POROZUMĚNÍM

MLUVENÍ

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

PSANÍ

Učivo:

- přítomný čas prostý, přítomný čas průběhový – užití, pravidla, klad, zápor, otázka, krátká odpověď,
- stavová slovesa,
- budoucí časy – *will*, *going to* – klad, zápor, otázka, krátká odpověď,
- minulý čas prostý, minulý čas průběhový – srovnání, užití, klad, zápor, otázka, odpověď,
- semi-modální slovesa *used to*, *didn't use to*,
- spojení pomocí *too*, *enough*,
- materiály,
- složená podstatná jména,
- popisování oblečení,
- sláva a bohatství,
- předpřítomný čas prostý – pravidla užití, klad, zápor, otázka, krátká odpověď,
- předložky *for* a *since* ve spojení s předpřítomným časem,
- podstatná a přídavná jména,
- tzv. „*question tags*“,
- rozdíl mezi *been* a *gone*,
- zdraví a bezpečnost,
- vztažná zájmena, vztažné věty,
- modální slovesa *should*, *might*,
- vyjádření souhlasu a nesouhlasu,
- hrdinové a hrdinky, středověcí rytíři,
- vazba se slovesem + *-ingovou* formou,
- vazba *there's someone/something + -ing*,
- vazba *can see/hear someone/something + -ing*,
- adjektiva s koncovkou *-ed* nebo *-ing*,
- objednávání si v restauraci,
- naše životní prostředí,
- trpný rod,
- vyjádření obav,

- vztahy mezi lidmi,
- frázová slovesa.

Žák:

- zopakuje si pravidla užití přítomného času prostého v kladu, záporu, odpovědi, umí vytvořit krátkou odpověď, dokáže ho srovnat s přítomným časem průběhovým,
- zná stavová slovesa, dokáže je odlišit od sloves dynamických,
- rozumí dvěma základním budoucím časům, zná pravidla jejich užití,
- dokáže rozlišit minulý čas prostý a průběhový,
- ovládá semi-modální sloveso *used to* v kladu i záporu,
- je seznámen s užitím spojení *too, enough*,
- umí popsat rozličné fyzické materiály a látky,
- aktivně používá složená podstatná jména,
- dokáže popsat vlastní i cizí oblečení,
- má bohatou slovní zásobu z oblasti slávy a bohatství,
- bez problému používá předpřítomný čas prostý ve všech tvarech a jeho spojitost s předložkami *for* a *since*,
- si zopakuje rozdíl mezi podstatnými a přídavnými jmény,
- zakončuje otázky pomocí tzv. „*question tagů*“,
- zná rozdíl mezi *been* a *gone*,
- má rozšířenou slovní zásobu z oblastní zdraví a bezpečnosti,
- je seznámen se vztažnými větami a vztažnými zájmeny,
- používá modální sloveso *should* pro vyjádření rady a *might* pro hypotetické situace,
- dokáže vyjádřit svůj souhlas nebo nesouhlas,
- ovládá slovní zásobu z oblasti hrdinství a heroických činů,
- využívá vazeb slovesa + *-ing* formy,
- zná vazbu *there's someone/something + -ing*,
- užívá vazby *can see/hear someone/something + -ing*,
- ovládá adjektiva s koncovkou *-ed* a *-ing*,
- dokáže si bez problému objednat jídlo v restauraci,
- aktivně se zajímá o slovní zásobu a dění v oblasti životního prostředí,
- umí aktivně pracovat s trpným rodem,
- dokáže vyjádřit své i cizí obavy,
- zajímá se o vztahy mezi lidmi,
- je seznámen se základními a nejfrekventovanějšími frázovými slovesy, jichž aktivně užívá v psané i mluvené formě,
- rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně,
- rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy nebo konverzace, který se týká osvojených témat,
- zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích,
- mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech,

- vypráví jednoduchý příběh nebo událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života,
- vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech,
- rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace,
- vyplní o sobě základní údaje ve formuláři,
- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat,
- reaguje na jednoduchá písemná sdělení.

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech, které se týkají osvojených tematických okruhů,
- rozumí jednoduchým otázkám, které se týkají jeho osoby,
- odpoví na jednoduché otázky, které se týkají jeho osoby,
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které se týkají osvojených tematických okruhů (zejména má-li k dispozici vizuální oporu),
- reaguje na jednoduchá písemná sdělení, která se týkají jeho osoby.

1. 3. Vzdělávací obor: Další cizí jazyk

1. 3. 1. Vyučovací předmět: Německý jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu

Cílem je vzbudit u žáků zájem o druhý cizí jazyk a jeho realie a podporovat tak jazykovou výuku u žáků. Předmět směřuje k tomu, aby žáci byli schopni jednoduše komunikovat v běžných životních situacích i v druhém cizím jazyce.

Do vyučovacího předmětu Německý jazyk bylo zapracováno učivo a výstupy z doplňujícího vzdělávacího oboru Etická výchova pro 2. stupeň.

Do vyučovacího předmětu Německý jazyk jsou zařazena tato průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova a Mediální výchova.

Obsah, organizace a časové rozvržení

Německý jazyk se jako druhý cizí jazyk na 2. stupni ZŠ vyučuje od 7. do 9. ročníku. Časová dotace je 2 hodiny týdně.

Výuka probíhá zpravidla ve třídách dělených na skupiny. Využívá se i učebna s interaktivní tabulí a počítačová učebna k procvičování gramatiky a slovní zásoby.

Průřezová témata:

OSV, VMEGS, MuV, MeV

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

- dialogy (7. - 9. ročník)
- poslechy učebnicových i mimo učebnicových nahrávek (7. - 9. ročník)
- hry, soutěže (7. - 9. ročník)
- dotazník (8. - 9. ročník)
- práce s textem (čtení s porozuměním 7. - 9. ročník)

Osobnostní rozvoj (7. - 9. ročník):

- sebepoznání a sebepojetí
- kreativita

Sociální rozvoj (7. - 9. ročník):

- kooperace a kompetice
- poznávání lidí
- komunikace

Morální rozvoj (7. - 9. ročník):

- řešení problémů a rozhodovací dovednosti

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

Evropa a svět nás zajímá (7. - 9. ročník):

- Evropský den jazyků
- německy mluvící země
- státy Evropy (9. ročník)

Multikulturní výchova (MuV)

Kulturní diference a multikulturalita (7. - 9. ročník):

- ovlivnění češtiny němčinou, germanizmy v češtině (7. ročník)
- zvyky a tradice
- německá a česká kuchyně
- písně

Mediální výchova (MeV)

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

- využití internetu jako zdroje informací (7. - 9. ročník)

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Žáci:

- učí se vyhledávat a třídit informace

- informace efektivně využívají v procesu učení, přesně a jasně formulují svoje myšlenky
- zdokonalují grafický projev

Učitel:

- předkládá dostatek informačních zdrojů
- klade důraz na pozitivní motivaci a vzbudí u žáka zájem o studium německého jazyka
- používá vhodné učební pomůcky (obrazový materiál, encyklopedie, mapy, slovníky, jazykové příručky, tabule gramatických přehledů) a audiovizuální techniku
- rozvíjí kreativitu
- rozvíjí učební dovednosti potřebné k samostatnému učení (slovníky)

Kompetence k řešení problémů

Žáci:

- učí se vyhledávat informace
- vnímají problémové situace a učí se hledat způsob jejich řešení
- objevují vnitřní a vnější souvislosti jevů, učí se odhadnout výsledek

Učitel:

- zadává úkoly k posílení schopnosti žáka využívat vlastních zkušeností, individuálního přístupu k problému, znalostí a kreativity při jeho řešení
- vede žáka k různým typům úloh
- předkládá modely gramatických a komunikačních struktur a vede žáka k jejich správnému používání
- motivuje žáka k řešení daného problému, napomáhá hledat řešení

Kompetence komunikativní

Žáci:

- učí se formulovat své myšlenky
- naslouchají promluvám ostatních
- rozvíjí svou slovní zásobu, učí se verbalizovat svoje postoje a vědomosti

Učitel:

- učí novou slovní zásobu a rozšiřuje dané tematické okruhy
- učí žáka přirozeně reagovat v běžných situacích
- zadává otázky, povely v německém jazyce
- rozvíjí dovednost porozumět, reprodukovat a písemně zpracovat vyslechnuté sdělení (dialogy, scénky, písňe, říkanky, poslechy autentických nahrávek)
- vede k samostatnému ústnímu i písemnému vyjadřování
- seznamuje žáka s reáliemi německy mluvících zemí

Kompetence sociální a personální

Žáci:

- učí se spolupracovat ve skupině, snaží se zbavovat egocentrického postoje a učí se chápat jiná stanoviska, jiné názory

Učitel:

- vede žáka k práci ve skupině, tj. vytvoření pravidel práce v týmu a jejich respektování
- uplatňuje individuální přístup jak k talentovanému, tak i k žákovi s poruchou učení
- vytváří partnerské vztahy učitel – žák a vnáší přátelskou atmosféru do procesu výuky

Kompetence občanské

Žáci:

- poznávají principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy
- učí se chápat svá práva a povinnosti ve společnosti

Učitel:

- vede žáka k uvědomění si odpovědnosti k sobě samému, ke spolužákům i k učitelům
- respektuje věkové, intelektové, sociální a etnické zvláštnosti žáka

Kompetence pracovní

Žáci:

- upevňují svoje pracovní návyky při psaní, čtení
- učí se dodržovat pravidla a bezpečnost práce, využívají svých znalostí a zkušeností

Učitel:

- rozvíjí smysl pro povinnost (příprava na výuku)
- zadává a kontroluje domácí přípravu
- vede žáka k samostatnosti

Výstupy a učivo

Ročník: VII.

Učivo:

- fonetika: ü, i, ö
- slovní zásoba z tematických okruhů seznamování se
- nejznámější města Německa, Rakouska a Švýcarska
- škola, školní potřeby, můj školní den
- sport
- zvířata
- příroda
- moje třída
- barvy
- určení času, dny v týdnu
- záliby a volný čas

- zvyky, tradice a svátky
- časování pravidelných i nepravidelných sloves
- německá abeceda
- tykání x vykání
- způsobové sloveso mögen a können
- tvorba otázky (Wo? Wie? Woher?)
- pořádek slov ve větě s časovými údaji a způsobovými slovesy
- číslovky 0 – 1000
- určitý člen
- přivlastňovací zájmena mein – dein
- předložky in – aus (in Deutschland x in der Schweiz), nominativ x akusativ
- sloveso haben
- množné číslo
- člen a osobní zájmena (der – er)
- slovesa s odlučitelnou a neodlučitelnou předponou

Žák:

- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
- rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat
- zapojí se do jednoduchých rozhovorů
- sdělí a odpovídá základním způsobem na základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům
- rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu a vyhledá v něm požadovanou informaci
- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení
- umí pozdravit, poděkovat, představit se
- vyplní formulář
- umí říct, co má a nemá rád
- hláskuje své jméno a řekne o sobě základní informace
- napíše krátký text o zvířatech
- mluví o koníčkách
- popíše svůj den
- řekne, co umí a neumí

Ročník: VIII.

Učivo:

- Fonetika: koncovky –er, -e, dvojhlásek, w, měkké b a tvrdé p, g/k a d/t, dlouhé o a u
- slovní zásoba z tematických okruhů rodina, povolání, kapesné, nakupování, bydlení, můj pokoj, domov, jídlo, volný čas, roční období a měsíce
- realie německy mluvících zemí, zvyky, tradice a svátky
- přivlastňovací zájmena, přivlastňování pomocí – s
- předložky se 3. a 4. pádem
- rozkazovací způsob
- způsobové sloveso müssen
- nulový člen
- gern – lieber – am liebsten
- ja – nein – doch
- slova složená
- vazba es gibt
- neosobní zájmeno man
- způsobové sloveso wollen
- nicht x kein
- předložky um x im x am

Žák:

- popíše obrázek nebo fotografii
- mluví o své rodině a o povoláních
- mluví o cenách, řekne, co by chtěl mít
- pojmenuje své pocity
- popíše svůj pokoj
- hovoří o domácích činnostech
- řekne co rád a nerad jí
- objedná si jídlo
- mluví o aktivitách ve volném čase
- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
- rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat
- zapojí se do jednoduchých rozhovorů
- sdělí a odpovídá základním způsobem na základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat

- rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům
- rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu a vyhledá v něm požadovanou informaci
- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení

Ročník: IX.

Učivo:

- fonetika: z, a – ä – e – i dlouze, Ich-Laut, Ach-Laut, ng
- slovní zásoba z tematických okruhů lidské tělo, zdraví, oblečení, nakupování, móda, párty, pozvánka, moje město, popis cesty, prázdniny, cestování, dopravní prostředky, počasí, státy Evropy
- realie německy mluvících zemí, zvyky, tradice a svátky
- množné číslo
- skloňování osobních zájmen
- předložka für + akusativ
- spojka deshalb
- préteritum haben – sein
- časové údaje v minulosti
- perfektum pravidelných i nepravidelných sloves
- předložky se 3. pádem
- řadové číslovky v 1. pádě

Žák:

- hovoří o lidském těle, oblečení, módě
- popíše sebe i ostatní
- napíše pozvánku, blahopřání
- mluví o svém městě, popíše cestu do školy, zeptá se na cestu
- rozumí emailu
- hovoří o minulosti
- plánuje cestu
- formuluje argumenty pro a proti
- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
- rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat

- zapojí se do jednoduchých rozhovorů
- sdělí a odpovídá základním způsobem na základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům
- rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu a vyhledá v něm požadovanou informaci
- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- *rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně*
- *rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu*
- *rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat*
- *zapojí se do jednoduchých rozhovorů*
- *sdělí a odpovídá základním způsobem na základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat - rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům*
- *rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům*
- *rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu a vyhledá v něm požadovanou informaci*
- *vyplní základní údaje o sobě ve formuláři*
- *napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat*
- *stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení*

1. 3. 2. Vzdělávací předmět: Francouzský jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Cílem předmětu francouzský jazyk je poskytnout žákům základ slovní zásoby běžných konverzačních okruhů a běžných konverzačních frází. Vzbudit u žáků zájem o cizí jazyk, cestování, kulturu a realie francouzsky mluvících zemí.

Na jednoduchých textech budovat čtenářské dovednosti a schopnost psát. V souvislosti s probíraným zeměpisným a dějepisným učivem se žáci seznamují i s reáliemi francouzsky mluvících zemí. Předmět směřuje k tomu, aby žáci byli schopni se porozumět s cizincem a komunikovali v běžných každodenních situacích.

Výuka vychází ze čtyř základních dovedností (čtení, psaní, poslech a konverzace), ale důraz je kladen převážně na audioorální oblast (porozumět a komunikovat).

Obsah, organizace a časové rozvržení:

Francouzský jazyk je vyučován v sedmém až devátém ročníku. Hodinová dotace je 2 vyučovací hodiny týdně. Výuka probíhá ve třídách dělených na skupiny. Využívá se i učebna s interaktivní tabulí a počítačová učebna k procvičování gramatiky a slovní zásoby.

Průřezová témata:

OSV, VDo, VMEGS, MuV, MeV

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Osobnostní rozvoj (7. - 9. ročník)

- Rozvoj schopnosti poznávání
- Sebepoznání a sebepojetí
- Seberegulace a sebeorganizace
- Psychohygiena
- Kreativita
  - cvičení dovednosti zapamatování a soustředění
  - cvičení práce s odborným textem, obrázky i nahrávkami
  - organizace vlastního času při plánování učení, stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení
  - cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnost nápadů, originality řešení, rozvoj tvořivosti)

Sociální rozvoj (7. - 9. ročník)

- Poznávání lidí
- Mezilidské vztahy
- Komunikace
- Kooperace a kompetice
  - vzájemné poznávání se ve třídě
  - rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech
  - rozvoj dobrých vztahů ve třídě/škole
  - respekt, podpora, pomoc ve třídě/škole
  - verbální a neverbální sdělování, komunikační dovednosti, komunikace v různých situacích
  - rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro spolupráci
  - cvičení pozorování a aktivního naslouchání
  - dovednosti pro verbální sdělování získaných informací

- schopnost vést logický dialog o problému
- práce ve skupinách a ve dvojicích

Morální rozvoj (7. - 9. ročník):

- Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- Hodnoty, postoje, praktická etika
  - řešení problémů v problémových situacích
  - rozvoj vnímání odpovědnosti, spolehlivosti, spravedlivosti
  - respektovat a být respektováni

Výchova demokratického občana (VDo)

- Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování (7. - 9. ročník)
  - řád, norma

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

- Evropa a svět nás zajímá (7. - 9. ročník)
- Objevujeme Evropu a svět (7. - 9. ročník)
  - zážitky a zkušenosti z Francie
  - život dětí ve Francii
  - lidová slovesnost, zvyky a tradice ve Francii
  - státní symboly Francie
  - život a styl života ve Francii
  - vzdělávání ve Francii
  - historie Francie (jen klíčové události)

Multikulturní výchova (MuV)

- Kulturní difference (7. - 9. ročník)
- Lidské vztahy (7. - 9. ročník)
- Etnický původ (7. - 9. ročník)
- Multikulturalita (7. - 9. ročník)
- Princip sociálního smíru a solidarity (7. - 9. ročník)
  - respektování zvláštností různých etnik
  - vztahy mezi kulturami
  - význam lidské solidarity
  - nutnost uznávání rovnosti všech etnických skupin a kultur
  - projevy rasové nesnášenlivosti a jejich důsledky
  - odpovědnost a přispění každého jedince za odstranění diskriminace a předsudků vůči etnickým skupinám
  - mateřský jazyk a další skupiny jazyků

Mediální výchova (MeV)

Tematické okruhy receptivních činností (7. - 9. ročník):

- Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

- Fungování a vliv médií ve společnosti
  - kritický přístup k informacím
  - vliv médií na fungování společnosti

Tematické okruhy produktivních činností (7. - 9. ročník):

- Tvorba mediálního sdělení
  - referáty, projekty
- Práce v realizačním týmu
  - využití zpracovaného materiálu v referátu
  - práce v týmu, ve skupinách

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení:

Žáci:

- uvědomují si smysl a cíl učení
- plánují a řídí své učení, posuzují vlastní pokrok
- umí si vyhledat a třídit informace a použít je při svém učení a v praktickém životě

Učitel:

- klade důraz na pozitivní motivaci a vzbudí u žáka zájem o studium francouzského jazyka
- předkládá dostatek informačních zdrojů
- používá vhodné učební pomůcky a audiovizuální techniku
- rozvíjí kreativitu učební dovednosti potřebné k samostatnému učení (práce se slovníkem)
- věnuje se dovednosti autokorekce chyb (pracovní sešit)

Kompetence k řešení problémů:

Žáci:

- rozpoznávají problém, přemýšlí o jeho řešení, nenechají se odradit případným nezdarem, pracují s chybou

Učitel:

- motivuje žáka k řešení daného problému, napomáhá hledat řešení
- zadává úkoly k posílení schopnosti žáka využívat vlastních zkušeností, individuálního přístupu k problému, znalostí a kreativity při jeho řešení
- instruuje žáka k různým typům úloh
- předkládá modely gramatických a komunikačních struktur a vede žáka k jejich správnému používání

Kompetence komunikativní:

Žáci:

- naslouchají promluvám jiných lidí, porozumí jim, účinně se zapojují do diskuse

- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazovým materiálům, běžně užívaným gestům, zvukům, reagují na ně a aktivně se zapojují do společenského dění
- využívají dostupné komunikační a informační prostředky

Učitel:

- učí novou slovní zásobu a rozšiřuje dané tematické okruhy
- učí žáka přirozeně reagovat v běžných situacích
- rozvíjí dovednost porozumět, reprodukovat a písemně zpracovat vyslechnuté sdělení (dialogy, scénky, písně, říkanky, poslechy autentických nahrávek)
- vede k samostatnému ústnímu i písemnému vyjadřování
- seznamuje žáky s realitami francouzsky mluvících zemí

Kompetence sociální a personální:

Žáci:

- podílí se na práci skupiny na základě společně stanovených pravidel
- vytváří příjemnou tvůrčí atmosféru, v případě potřeby poskytnou pomoc nebo o ni požádají
- respektují různá hlediska
- posilují své sebevědomí, váží si sami sebe

Učitel:

- vede žáka k práci ve skupině, tj. vytvoření pravidel práce v týmu a jejich respektování
- uplatňuje individuální přístup jak k talentovanému, tak i k žákovi s poruchou učení
- vytváří partnerské vztahy učitel – žák a vnáší přátelskou atmosféru do procesu výuky

Kompetence občanské:

Žáci:

- tolerují a respektují ostatní
- dle svých možností poskytují pomoc, chovají se zodpovědně v situacích, které ohrožují život a zdraví člověka
- jsou hrdí na naše kulturní dědictví a tradice, chrání je

Učitel:

- vede žáka k uvědomění si odpovědnosti k sobě samému, ke spolužákům i k učiteli
- respektuje věkové, intelektové, sociální a etnické zvláštnosti žáka

Kompetence pracovní:

Žáci:

- umí si zorganizovat svoji práci
- myslí na budoucí využití získaných znalostí a dovedností

Učitel:

- rozvíjí smysl pro povinnost (příprava na výuku)

- zadává a kontroluje domácí přípravu
- vede žáka k samostatnosti

Výstupy a učivo

Ročník: VII.

Učivo:

- pozdravy
- abeceda
- jména
- čísla od 1 do 20
- francouzská kultura a frankofonie
- parler-etre
- oui x non
- á, en
- quel(s), quelle(s)
- různé národy na mapě Evropy a cizí jazyky
- rodina a její členové
- profese rodičů
- domácí zvířata
- popis osoby
- počítání do 69
- habiter, etre, avoir
- předložky a příslovce vyjadřující vztahy v prostoru
- přivlastňovací zájmena nesamostatná
- rodina a její členové ve Francii a v ČR
- školní pomůcky
- barvy
- dny v týdnu
- části dne
- hodiny
- běžné denní činnosti
- komunikace ve třídě
- neurčitý člen un, une, des
- určitý člen le, la, les
- množné číslo podstatných a přídavných jmen
- préférer
- zvrtná slovesa (úvod)
- commencer
- aller

- il y a
- škola ve Francii a u nás
- zájmy a záliby
- je sais + infinitiv
- ça me plait
- faire
- je fais du (de la. de l?)
- otázka co
- stahování členu v čísle jednotném
- přivlastňovací zájmena nesamostatná (2. část)
- osobnosti z různých frankofonních zemí a ČR

Žák:

- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
- rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat
- zapojí se do jednoduchých rozhovorů
- sdělí a odpovídá základním způsobem na základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům
- rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu a vyhledá v něm požadovanou informaci
- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení

Ročník: VIII.

Učivo:

- názvy měsíců v roce
- datum
- oslava narozenin
- dárky
- počítání do 100
- domluvit si čas a místo schůzky
- vlastní názor
- souhlas, nesouhlas

- napsat pozvánku na oslavu, blahopřání
- futur proche
- je voudrais
- choisir
- zvrtná slovesa - 2. část
- předložka de ve funkci 2. pádu
- stahování členu v množném čísle
- ce, cet, cette, ces
- mettre
- miniprojet
- prázdninové činnosti
- prendre, descendre, pouvoir, vouloir
- škola
- dopravní prostředky
- orientace ve městě
- minulý čas s avoir
- sortir, partir
- bydlení
- popis všedního dne
- minulý čas s etre i zvrtná slovesa
- číslovky řadové
- shoda přídavných jmen v rodě a čísle
- město x venkov

Žák:

- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
- rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat
- zapojí se do jednoduchých rozhovorů
- sdělí a odpovídá základním způsobem na základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům
- rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu a vyhledá v něm požadovanou informaci
- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení

Ročník: IX.

- Jídlo a stolování
- nákup v obchodě
- vyjadřujeme množství
- boire
- dělivý člen de po výrazech množství
- en ve funkci zájmena
- časování zvrtných sloves i v záporu
- proč, protože
- nákupní a stravovací zvyklosti ve Francii
- projet 1 – svátky, tradice, zvyky, data
- oblečení, módní doplňky, materiály
- voir, savoir
- zájmenná příslovce y, en
- postavení přídavných jmen před/za pods. jmény
- nouveau, beau
- osobní zájmena ve 4. pádu
- miniprojet – vive la mode
- lidské tělo, zdraví/nemoc, u lékaře
- se sentir, devoir, venir
- zápor ne...plus
- blízká minulost venir de+infinitiv
- vyjádření času – avant, il y a, dans,...
- zdravý životní styl
- vztahy s přáteli, v rodině, škole
- popis osoby
- komunikace přes internet
- vivre, dire, connaitre, écrire, vieux
- imparfait
- osobní zájména ve 3. pádu
- vztažné věty s qui, que
- frankofonní poezie
- projet 2 – určení směru, příroda, zvířata, podmiňovací způsob

Žák:

- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu

- rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat
- zapojí se do jednoduchých rozhovorů
- sdělí a odpovídá základním způsobem na základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům
- rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu a vyhledá v něm požadovanou informaci
- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- *je seznámen se zvukovou podobou cizího jazyka*
- *rozumí výrazům pro pozdrav a poděkování*
- *rozumí jednoduchým slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)*
- *rozumí otázkám, které se týkají základních osobních údajů (zejména jména a věku)*
- *rozumí jednoduchým pokynům učitele*
- *pozdraví a poděkuje, vyjádří souhlas a nesouhlas*
- *sdělí své jméno a věk*
- *rozumí jednoduchým slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)*
- *reaguje na jednoduchá písemná sdělení, která se týkají jeho osoby*

2. Vzdělávací oblast: MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE

2. 1. Vzdělávací obor: Matematika a její aplikace

2. 1. 1. Vyučovací předmět: Matematika

Charakteristika vzdělávací oblasti:

Vzdělávací oblast je založena především na aktivních činnostech, které jsou typické pro práci s matematickými objekty a pro užití matematiky v reálných situacích. Poskytne

vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě a umožňuje tak získávat matematickou gramotnost. Pro tuto svoji nezastupitelnou roli prolíná celým základním vzděláváním a vytváří předpoklady pro další studium.

Vzdělávání klade důraz na důkladné porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům. Žáci si postupně osvojí některé pojmy, algoritmy, terminologie, symboliku a způsoby jejich užití.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- využívání matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech – odhady, měření a porovnávání velikostí a vzdáleností, orientace
- rozvíjení paměti žáků prostřednictvím numerických výpočtů a osvojování si nezbytných matematických vzorců a algoritmů
- rozvíjení kombinatorického a logického myšlení, ke kritickému usuzování a srozumitelné a věcné argumentaci prostřednictvím řešení matematických problémů
- rozvíjení abstraktního a exaktního myšlení osvojováním si a využíváním základních matematických pojmů a vztahů, k poznávání jejich charakteristických vlastností a na základě těchto vlastností k určování a zařazování pojmů
- vytváření zásoby matematických nástrojů (početních operací, algoritmů, metod řešení úloh) a k efektivnímu využívání osvojeného matematického aparátu
- vnímání složitosti reálného světa a jeho porozumění; k rozvíjení zkušenosti s matematickým modelováním (matematizací reálných situací), k vyhodnocování matematického modelu a hranic jeho použití; k poznání, že realita je složitější než její matematický model, že daný model může být vhodný pro různorodé situace a jedna situace může být vyjádřena různými modely
- provádění rozboru problému a plánu řešení, odhadování výsledků, volbě správného postupu k vyřešení problému a vyhodnocování správnosti výsledku vzhledem k podmínkám úlohy nebo problému
- přesnému a stručnému vyjadřování užíváním matematického jazyka včetně symboliky, prováděním rozborů a zápisů při řešení úloh a ke zdokonalování grafického projevu
- rozvíjení spolupráce při řešení problémových a aplikovaných úloh vyjadřujících situace z běžného života a následně k využití získaného řešení v praxi; k poznávání možností matematiky a skutečnosti, že k výsledku lze dospět různými způsoby
- rozvíjení důvěry ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh, k soustavné sebekontrolě při každém kroku postupu řešení, k rozvíjení systematickosti, vytrvalosti a přesnosti, k vytváření dovednosti vyslovovat hypotézy na základě zkušenosti nebo pokusu a k jejich ověřování nebo vyvracení pomocí protipříkladů

Obsah, organizace a časové rozvržení:

Vzdělávací oblast je rozdělena na čtyři tematické okruhy:

- čísla a početní operace (1. a 2. stupeň) + číslo a proměnná (2. stupeň)
- závislosti, vztahy a práce s daty
- geometrie v rovině a v prostoru
- nestandardní aplikační úlohy a problémy

Žáci se učí využívat výpočetní techniky, zdokonalují se v samostatné a kritické práci se zdroji informací.

Vyučovací předmět má časovou dotaci 4 vyučovací hodiny týdně v 6., 8. a 9. ročníku. V 7. ročníku je matematika vyhrazeno 5 vyučovacích hodin týdně.

Výuka probíhá převážně ve třídách, v některých hodinách využíváme učebny výpočetní techniky a učebny s interaktivní tabulí.

Ve výuce mohou být využívány také výukové programy.

Průřezová témata:

OSV, VDo, VMEGS, MuV, EV, MeV

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Osobnostní rozvoj (6. – 9. ročník):

- Rozvoj schopností poznání
- Sebeorganizace
- Kreativita
  - matematická terminologie
  - slovní a konstrukční úlohy
  - logické hry
  - soutěže – Matematická olympiáda, Pythagoriáda, Matematický Klokán, Eurorebus, atd.
  - samostatná práce (organizace, plánování, sebekontrola)
  - efektivní domácí příprava

Sociální rozvoj (6. – 9. ročník):

- Komunikace
- Kooperace a kompetice
  - nácvik obhajoby vlastního řešení (popř. počtu řešení v konstrukčních úlohách), dovednost odstoupit od vlastního nápadu
  - práce ve dvojicích a ve skupinách
  - matematické a logické soutěže

Morální rozvoj (6. – 9. ročník):

- Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
  - řešení problémových a slovních úloh

Výchova demokratického občana (VDo)

Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování (6. – 9. ročník):

- Demokratické způsoby řešení problémů
- Řád, norma

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

Evropa a svět nás zajímá (6. – 9. ročník):

- Schopnost racionálního uvažování, projevování a korigování emocionálního zaujetí v situacích motivujících k setkávání, srovnávání a hledání společných evropských perspektiv

Multikulturní výchova (MuV)

Kulturní diferenciaci (6. – 9. ročník):

- Jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti

Lidské vztahy (6. – 9. ročník):

- Právo podílet se na spolupráci, udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi
- Harmonický rozvoj osobnosti, tolerance, empatie, solidarita

Enviromentální výchova (EV)

Lidské aktivity a problémy životního prostředí (6. – 9. ročník):

- Doprava a životní prostředí
- Průmysl a životní prostředí

Vztah člověka k prostředí (6. – 9. ročník):

- Náš životní styl
- Příčiny, souvislosti, důsledky, možnosti řešení, hodnocení, vlastní názor

Mediální výchova (MeV)

Práce v realizačním týmu (6. – 9. ročník):

- Utváření týmu, skupiny
- Komunikace v týmu
- Stanovení si cíle, časového harmonogramu a delegování úkolů a zodpovědnosti, faktory ovlivňující práci v týmu

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Žáci:

- osvojují si základní matematické pojmy a vztahy postupnou abstrakcí a zobecňováním reálných pojmů
- vytvářejí si zásobu matematických nástrojů (pojmů, vztahů, algoritmů, metod řešení úloh)
- využívají prostředků výpočetní techniky
- vybírají a využívají pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie

- vyhledávají a třídí informace a využívají je v procesu učení a praktickém životě
- uvádí věci do souvislostí, propojují je do širších souvislostí
- získané výsledky porovnávají, posuzují, vyvozují z nich závěry
- plánují proces učení, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutují o nich

Učitel:

- vede žáky k plánování postupů a úkolů
- zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů
- vede žáky k aplikaci znalostí v ostatních vyučovacích předmětech a v reálném životě
- zadává úkoly s využitím informační a komunikační technologie
- navozuje logické úvahy

Kompetence sociální a personální

Žáci:

- spolupracují ve dvojicích nebo ve skupině
- dodržují pravidla spolupráce ve skupině a podílejí se na vytváření příjemné atmosféry, pozitivně ovlivňují kvalitu společné práce
- učí se věcně argumentovat, přispívají k diskusi, oceňují zkušenosti druhých lidí, respektují různá hlediska a čerpají poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- učí se schopnosti sebekontroly, vytváří si pozitivní představu o sobě samém, pracují na posílení sebevědomí, sebeuspokojení a sebeúcty

Učitel:

- motivuje žáky k práci ve dvojicích nebo ve skupině
- vede žáky k vytváření pravidel práce ve skupině
- vytváří pozitivní klima ve třídě
- respektuje osobnost žáka
- umožňuje žákovi objevovat jeho kladné stránky

Kompetence k řešení problémů

Žáci:

- učí se zvolit správný postup při řešení slovních úloh a reálných problémů
- učí se diskusi o problému
- zjišťují, že realita je složitější, než její matematický model
- vyhledávají informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívají získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení
- ověřují prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikují při řešení obdobných nebo nových problémových situací
- sledují vlastní pokrok, kriticky myslí, rozhodují, obhajují
- uvědomují si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů umí zhodnotit

Učitel:

- vede žáky k plánování správných postupů při řešení slovních a problémových úloh
- s chybou žáka pracuje jako s příležitostí, jak ukázat cestu ke správnému řešení
- vede žáky k ověřování výsledků

Kompetence komunikativní

Žáci:

- zdůvodňují matematické postupy
- vytvářejí hypotézy
- komunikují na odpovídající úrovni
- vyjadřují své myšlenky v logickém sledu

Učitel:

- důsledně používá matematickou terminologii a symboliku
- přesně formuluje své myšlenky
- vede žáky k užívání správné matematické terminologie a symboliky
- podle potřeby žákům pomáhá, vytváří vztahy potřebné k plnohodnotné spolupráci

Kompetence občanské

Žáci:

- formují si volní a charakterové rysy
- respektují názory ostatních
- zodpovědně se rozhodují podle dané situace

Učitel:

- umožňuje žákům, aby na základě jasných kritérií hodnotili své činnosti a výsledky
- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování
- zajímá se, jak žákům vyhovuje způsob jeho výuky
- vytváří u žáků kladný vztah ke kolektivu třídy prostřednictvím vzájemné spolupráce

Kompetence pracovní

Žáci:

- jsou vedeni k efektivitě při organizování vlastní práce
- zdokonalují si grafický projev
- dodržují dohodnutou kvalitu práce a termín jejího provedení
- získané poznatky a dovednosti uplatňují při volbě svého budoucího povolání

Učitel:

- definuje přesné pracovní postupy a vyžaduje jejich dodržování
- vede žáky ke správnému a bezpečnému používání pomůcek a techniky
- volí úlohy, které umožňují žákům získávat informace z různých pracovních oborů

Výstupy a učivo

Ročník: VI.

ČÍSLO A PROMĚNNÁ

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

Učivo:

- přirozená čísla – početní operace, slovní úlohy
- desetinná čísla – znázornění na číselné ose, porovnávání, zaokrouhlování, početní operace, převody jednotek délky, obsahu, objemu, hmotnosti, slovní úlohy s desetinnými čísly
- dělitelnost přirozených čísel – prvočíslo, číslo složené, násobek, dělitel, nejmenší společný násobek, největší společný dělitel, kritéria dělitelnosti
- číselné a logické řady
- číselné a obrázkové analogie

Žák:

- ovládá početní operace v oboru přirozených čísel
- zvládá početní operace s desetinnými čísly
- zaokrouhluje a provádí odhady výsledků s danou přesností, účelně užívá kalkulátor
- s využitím desetinných čísel řeší jednoduché slovní úlohy z praxe
- používá jednotky fyzikálních veličin a zvládá jejich převádění s využitím násobení a dělení 10, 100 a 1000
- rozeznává prvočíslo od čísla složeného
- řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel
- ve slovních úlohách se orientuje v situacích z každodenního života
- užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení
- nové učivo zapojí do svého systému znalostí a ověří si praktický smysl pro život

GEOMETRIE V ROVINĚ A PROSTORU

Učivo:

- rovinné útvary – přímka, polopřímka, úsečka, osa úsečky, kružnice, úhel, trojúhelník, čtyřúhelník, vzájemná poloha přímek v rovině
- úhel – velikost, měření a odhad velikosti, druhy úhlů, rýsování, osa úhlu, písemné i grafické sčítání, odčítání, násobení úhlů, dvojice úhlů
- osová souměrnost a útvary osově souměrné

- trojúhelník – trojúhelníková nerovnost, rozdělení, výšky, těžnice, střední příčky, kružnice vepsaná, opsaná, rovnostranný a rovnoramenný trojúhelník
- krychle, kvádr – síť, povrch, objem

Žák:

- zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů
- používá běžné matematické symboly a pojmy
- používá základy pravidel správného rýsování s důrazem na jeho přesnost a čistotu
- měří a sestrojuje úsečky dané délky
- rýsuje rovnoběžky, kolmice
- charakterizuje a třídí základní rovinné útvary
- načrtne a sestrojí rovinné útvary
- odhaduje a vypočítá obvod a obsah základních rovinných útvarů
- narýsuje úhel dané velikosti
- určuje velikost úhlu měřením i výpočtem
- rozliší typy úhlů, dvojice úhlů (vedlejší, vrcholové, souhlasné, střídavé)
- přenáší, sčítá a odčítá úhly
- sestrojí obraz rovinného útvaru v osově souměrnosti
- určí osově souměrné útvary
- načrtne a sestrojí trojúhelníky
- určuje vlastnosti trojúhelníků
- sestrojí výšky, těžnice, střední příčky, kružnici vepsanou i opsanou
- rozezná kvádr a krychli, analyzuje jejich vlastnosti
- načrtne a sestrojí jejich síť
- načrtne a sestrojí jejich obraz v rovině
- užívá jednotky objemu
- odhaduje a počítá objem a povrch kvádru a krychle
- analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu

Ročník: VII.

ČÍSLO A PROMĚNNÁ

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

Učivo:

- zlomky – celek a jeho část, zlomky na číselné ose, zápis zlomku desetinným číslem, rozšiřování, krácení, uspořádání, porovnávání
- početní operace se zlomky, smíšená čísla, složený zlomek
- celá čísla – kladná, záporná a opačná čísla, absolutní hodnota, početní operace, znázornění, porovnávání

- racionální čísla – záporná desetinná čísla a záporné zlomky, porovnávání, početní operace
- poměr – úpravy, rozšiřování a krácení poměru, zvětšování, zmenšování v poměru, postupný poměr, měřítko plánu a mapy, přímá, nepřímá úměrnost, trojčlenka
- procenta – základ, počet procent, procentová část, úrok, promile
- funkce – pravoúhlá soustava souřadnic, přímá a nepřímá úměrnost
- závislost a data – grafy, tabulky, diagramy

Žák:

- provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel
- zaokrouhluje a provádí odhady výsledků s danou přesností
- umí vyjádřit racionální číslo více způsoby
- využívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek – část: přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem
- řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem
- pracuje s měřítky map a plánů
- pomocí trojčlenky řeší úlohy z praxe
- řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)
- určuje vztah přímé a nepřímé úměrnosti
- vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí a grafem
- užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací
- řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí

GEOMETRIE V ROVINĚ A PROSTORU

Učivo:

- shodnost geometrických útvarů - věty o shodnosti trojúhelníků
- shodná zobrazení – středová souměrnost, osová souměrnost
- rovnoběžníky, trojúhelníky, lichoběžníky – vlastnosti, obvod, obsah, konstrukce
- kolmé hranoly – povrch a objem, náčrt a sestrojení obrazu hranolu, náčrt a sestrojení sítě

Žák:

- rozumí pojmu shodnost geometrických útvarů, v praxi umí použít věty o shodnosti trojúhelníků
- načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osové souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar
- charakterizuje a třídí základní rovinné útvary, analyzuje jejich vlastnosti, počítá jejich obvody a obsahy

- při konstrukci rovinných obrazců (trojúhelníků, čtyřúhelníků, lichoběžníků), provádí rozbor a umí zapsat pomocí matematických symbolů její postup
- vypočítá obsahy trojúhelníků, čtyřúhelníků a lichoběžníků
- charakterizuje a třídí kolmé hranoly, počítá jejich povrchy a objemy, načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině, načrtne a sestrojí síť těles

Ročník: VIII.

ČÍSLO A PROMĚNNÁ

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

Učivo:

- druhá mocnina a odmocnina – hledání v tabulkách, práce s kalkulátorem, výpočty, slovní úlohy
- mocniny s přirozeným mocnitelem – početní operace s mocninami
- zápis čísla v desítkové soustavě
- výrazy – číselné, s proměnnou – početní operace, vytýkání, úprava podle vzorečků
- mnohočleny – sčítání, odčítání a násobení mnohočlenů, rozklad na součin, vzorce
- lineární rovnice – ekvivalentní úpravy, slovní úlohy
- základy statistiky – základní pojmy, statistické šetření

Žák:

- provádí početní operace s racionálními čísly, ve výpočtech používá druhou mocninu a odmocninu
- hledá v tabulkách a pracuje účelně s kalkulátorem
- provádí početní operace s mocninami
- provádí početní operace s výrazy a rozklad mnohočlenu na součin
- matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných a funkčních vztahů
- řeší jednoduché lineární rovnice
- analyzuje složitější slovní úlohy
- ovládá základy statistiky
- provede jednoduché statistické šetření, vyhodnotí jej, přehledně zapíše do tabulky
- zpracuje výsledky statistického šetření do diagramu (sloupcového i kruhového)
- určí aritmetický průměr, modus a medián
- užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací
- řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí

GEOMETRIE

Učivo:

- metrické vlastnosti v rovině a prostoru – Pythagorova věta
- konstrukční úlohy – množiny bodů dané vlastnosti, konstrukce trojúhelníků a čtyřúhelníků
- kruh, kružnice – vzájemná poloha kružnice a přímky, dvou kružnic, Thaletova kružnice, obvod, obsah kruhu
- válec – objem a povrch, síť

Žák:

- užívá k řešení úloh v rovině a prostoru Pythagorovu větu
- využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení konstrukčních úloh
- při konstrukci čtyřúhelníků provádí rozbor, umí zapsat postup konstrukce pomocí matematických symbolů, vypočítá jejich obvod a obsah
- poznatky o vlastnostech kruhu a kružnice využívá při řešení úloh z praxe
- zná Thaletovu větu a používá ji při konstrukci pravoúhlého trojúhelníku při konstrukci tečny z bodu ke kružnici
- výpočet povrchu a objemu válce umí použít v praktických úlohách, narýsuje síť válce

Ročník: IX.

ČÍSLO A PROMĚNNÁ

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

Učivo:

- výrazy – číselné, algebraické, lomené
- lineární rovnice – se zlomky a závorkami, rovnice s neznámou ve jmenovateli, slovní úlohy
- soustava dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými – úpravy, grafy, slovní úlohy
- funkce – pravoúhlá soustava souřadnic, lineární i nelineární funkce
- základy finanční matematiky

Žák:

- při řešení početních operací užívá naučené matematické postupy pro početní výkony s lomenými výrazy
- matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných
- formuluje a řeší reálné situace pomocí rovnic
- formuluje a řeší reálné situace pomocí soustavy rovnic (využívá k tomu dosazovací a sčítací metodu)

- chápe funkce jako závislost proměnných
- funkční vztah vyjádří tabulkou, rovnicí a grafem
- řeší soustavu rovnic graficky
- řeší jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů
- vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data
- interpretuje výsledky získané porovnáváním souborů dat
- seznámí se se základy finanční matematiky
- analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel
- užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací

GEOMETRIE

Učivo:

- podobnost trojúhelníků (věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků)
- goniometrické funkce
- tělesa (jehlan, kužel, koule)
- logické a netradiční geometrické úlohy

Žák:

- užívá k argumentaci a při výpočtech věty o podobnosti trojúhelníků
- definuje funkce sinus, kosinus, tangens
- vyjádří vztahy z pravoúhlého trojúhelníku a aplikuje je při řešení slovních úloh ze života
- provádí odhady s danou přesností a účelně využívá kalkulátor
- charakterizuje jehlan, kužel, kouli
- načrtne jejich síť a obraz v rovině
- vypočítá jejich objem a povrch
- analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu
- řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- *písemně sčítá, odčítá, násobí a dělí víceciferná čísla, dělí se zbytkem*
- *pracuje se zlomky a smíšenými čísly, používá vyjádření vztahu celek–část (zlomek, desetinné číslo, procento)*
- *čte desetinná čísla, zná jejich zápis a provádí s nimi základní početní operace*
- *provádí odhad výsledku, zaokrouhluje čísla*
- *píše, čte, porovnává a zaokrouhluje čísla v oboru do 1 000 000*
- *používá měřítko mapy a plánu*
- *řeší jednoduché úlohy na procenta*
- *zvládá orientaci na číselné ose*
- *vyhledává a třídí data*
- *porovnává data*
- *vypracuje jednoduchou tabulku*
- *užívá a ovládá převody jednotek délky, hmotnosti, času, obsahu, objemu*
- *vyznačuje, rýsuje a měří úhly, provádí jednoduché konstrukce*
- *vypočítá obvod a obsah trojúhelníka, čtverce, obdélníka, kruhu*
- *provádí jednoduché konstrukce*
- *rozeznává a rýsuje základní rovinné útvary*
- *sestrojí základní rovinné útvary ve středové a osově souměrnosti*
- *vypočítá povrch a objem kvádru, krychle a válce*
- *sestrojí sítě základních těles*
- *načrtne základní tělesa*
- *zobrazuje jednoduchá tělesa*
- *odhaduje délku úsečky, určí délku lomené čáry, graficky sčítá a odčítá úsečky*
- *umí zacházet s rýsovacími pomůckami a potřebami*
- *používá technické písmo*
- *čte a rozumí jednoduchým technickým výkresům*
- *samostatně řeší praktické úlohy*
- *hledá různá řešení předložených situací*
- *aplikuje poznatky a dovednosti z jiných vzdělávacích oblastí*
- *využívá prostředky výpočetní techniky při řešení úloh*
- *zvládá početní úkony s penězi*

3. Vzdělávací oblast: Informační a komunikační technologie

3. 1. Vzdělávací obor: Informační a komunikační technologie

3. 1. 1. Vzdělávací předmět: Informatika

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Informační a komunikační technologie** umožňuje všem žákům dosáhnout základní úrovně informační gramotnosti – získat elementární dovednosti v ovládání výpočetní techniky a moderních informačních technologií, orientovat se ve světě informací, tvořivě pracovat s informacemi a využívat je při dalším vzdělávání i v praktickém životě.

Zvládnutí výpočetní techniky, zejména rychlého vyhledávání a zpracování potřebných informací pomocí internetu a jiných digitálních médií, umožňuje realizovat metodu „učení kdekoli a kdykoli“, vede k žádoucímu odlehčení paměti při současné možnosti využít mnohonásobně většího počtu dat a informací než dosud, urychluje aktualizaci poznatků a vhodně doplňuje standardní učební texty a pomůcky.

Dovednosti získané ve vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie umožňují žákům aplikovat výpočetní techniku s bohatou škálou vzdělávacího softwaru a informačních zdrojů ve všech vzdělávacích oblastech celého základního vzdělávání.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- poznání úlohy informací a informačních činností a k využívání moderních informačních a komunikačních technologií
- porozumění toku informací, počínaje jejich vznikem, uložením na médium, přenosem, zpracováním, vyhledáváním a praktickým využitím
- schopnosti formulovat svůj požadavek a využívat při interakci s počítačem algoritmické myšlení
- porovnávání informací a poznatků z většího množství alternativních informačních zdrojů, a tím k dosahování větší věrohodnosti vyhledaných informací
- využívání výpočetní techniky, aplikačního i výukového softwaru ke zvýšení efektivnosti své učební činnosti a racionálnější organizaci práce
- tvořivému využívání softwarových a hardwarových prostředků při prezentaci výsledků své práce
- pochopení funkce výpočetní techniky jako prostředku simulace a modelování přírodních i sociálních jevů a procesů
- respektování práv k duševnímu vlastnictví při využívání softwaru
- zaujetí odpovědného, etického přístupu k nevhodným obsahům vyskytujícím se na internetu či v jiných médiích
- šetrné práci s výpočetní technikou

Obsah, organizace a časové rozvržení:

Předmět Informatika je vyučován na 2. stupni v 8. a 9. ročníku s dotací jedna hodina týdně.

Výuka probíhá v odborné učebně informatiky a výpočetní techniky.

Průřezová témata:

OSV, MeV

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Osobnostní rozvoj

- Rozvoj schopností poznávání
- Sebepoznání a sebepojetí
- Seberegulace a sebeorganizace
- Kreativita

Sociální rozvoj

- Kooperace a kompetice

Morální rozvoj

- Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- Hodnoty, postoje, praktická etika

Mediální výchova (MeV)

- Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
- Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení:

Žáci:

- osvojují si základní pojmy z oblasti informatiky
- učí se dodržovat systém zápisů dat do složek dokumentů
- samostatně vyhledávají a třídí potřebná data na webových stránkách a aplikují je v praxi

Učitel:

- hledá vhodné metody a způsoby, při kterých docházejí žáci k závěrům sami
- v rámci mezipředmětových vztahů propojuje poznatky z různých vzdělávacích oblastí do širších celků
- učí žáky vyhledávat informace na webových stránkách a aplikovat je v ostatních předmětech

-

Kompetence k řešení problémů:

Žáci:

- řeší problémové situace pomocí internetu s využitím programů Open Office
- provádějí rozbor situace při náhlém výpadku sítě a počítačové stanice
- aktuálně řeší problémovou situaci se sítí a počítačovou stanicí

Učitel:

- navozuje problémové situace a úkoly
- vede žáky k objevování různých variant řešení problémů

Kompetence komunikativní

Žáci:

- formulují a vyjadřují své myšlenky a názory pomocí elektronické pošty, internetu
- učí se vystihnout jádro problému, které pak posílá po síti spolužákům
- komunikují na odpovídající úrovni

Učitel:

- vede žáky k užívání počítačové terminologie
- vyjadřuje své myšlenky v logickém sledu
- vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v ústním i písemném projevu

Kompetence sociální a personální

Žáci:

- žáci pracují v týmu prostřednictvím sítě intranet
- posílají si vzkazy a mezivýsledky rozpracovaného úkolu
- spolupodílí se na řešení problému na dálku

Učitel:

- zadává úkoly, při kterých mohou žáci spolupracovat
- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování
- vede žáky k utváření si pozitivní představy o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj

Kompetence pracovní

Žáci:

- kategorizují znalosti a zkušenosti
- ilustrují různé způsoby možných řešení daného problému
- učí se vyhledávat údaje v tabulkách a grafech

Učitel:

- vyžaduje dodržování dohodnutých pracovních postupů
- vede žáky k ověřování výsledků

Výstupy a učivo

Ročník: VIII.

POČÍTAČ
SOUBORY A DATA
OPEN OFFICE
INTERNET

Učivo:

- struktura a funkce počítače a běžných periférií
- práce s daty a soubory
- pravidla při práci na internetu
- práce v jednotlivých částech Open Office – textový editor, tabulkový editor

- tvorba prezentací

Žák:

- ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost
- ovládá práci s textovými a grafickými editory i tabulkovými editory a využívá vhodných aplikací
- uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s textem a obrazem
- zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové, grafické a multimediální formě

Ročník: IX.

**ZPRACOVÁNÍ A VYUŽITÍ INFORMACÍ
VYUŽITÍ DIGITÁLNÍCH TECHNOLOGIÍ**

Učivo:

- práce s textovým, grafickým a tabulkovým editorem
- digitální technika
- digitální technologie
- počítačové programy pro zpracování informací
- mobilní služby

Žák:

- ovládá základní funkce digitální techniky
- propojuje vzájemně jednotlivá digitální zařízení
- pracuje uživatelským způsobem s mobilními technologiemi
- ošetřuje digitální techniku a chrání ji před poškozením
- dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při práci s digitální technikou a poskytne první pomoc při úrazu

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- *vyhledává potřebné informace na internetu; dodržuje pravidla zacházení s výpočetní technikou; osvojí si základy elektronické komunikace*
- *ovládá základy psaní na klávesnici, na uživatelské úrovni práci s textovým editorem; využívá vhodné aplikace; zvládá práci s výukovými programy*
- *vyhledává potřebné informace na internetu – dodržuje pravidla bezpečného zacházení s výpočetní technikou*
- *ovládá základní funkce vybraných digitálních zařízení*

- *propojuje vzájemně jednotlivá vybraná digitální zařízení*
- *pracuje uživatelským způsobem s mobilními technologiemi v situacích, které odpovídají okruhu jeho zájmů a potřeb*
- *ošetřuje digitální techniku a chrání ji před poškozením*
- *dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při práci s digitální technikou a poskytne první pomoc při úrazu*

4. Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A SPOLEČNOST

Charakteristika vzdělávací oblasti:

Vzdělávací oblast **Člověk a společnost** v základním vzdělávání vybavuje žáka znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života demokratické společnosti. Vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci poznali dějinné, sociální a kulturně historické aspekty života lidí v jejich rozmanitosti, proměnlivosti a ve vzájemných souvislostech. Seznamuje žáky s vývojem společnosti a s důležitými společenskými jevy a procesy, které se promítají do každodenního života a mají vliv na utváření společenského klimatu. Zaměřuje se na utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjí vědomí přináležitosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu a podporuje přijetí hodnot, na nichž je budována současná demokratická Evropa, včetně kolektivní obrany. Důležitou součástí vzdělávání v dané vzdělávací oblasti je prevence rasistických, xenofobních a extremistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv, k rovnosti mužů a žen a výchova k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí i k ochraně uměleckých a kulturních hodnot. Tato vzdělávací oblast přispívá také k rozvoji finanční gramotnosti a k osvojení pravidel chování při běžných i rizikových situacích a při mimořádných událostech.

Ve vzdělávací oblasti Člověk a společnost se u žáků formují dovednosti a postoje důležité pro aktivní využívání poznatků o společnosti a mezilidských vztazích v občanském životě. Žáci se učí rozpoznávat a formulovat společenské problémy v minulosti i současnosti, zjišťovat a zpracovávat informace nutné pro jejich řešení, nacházet řešení a vyvozovat závěry, reflektovat je a aplikovat v reálných životních situacích.

Vzdělávací oblast Člověk a společnost zahrnuje vzdělávací obory Dějepis a Výchova k občanství.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení zájmu o současnost a minulost vlastního národa i jiných kulturních společností, utváření a upevňování vědomí přináležitosti k evropské kultuře
- odhalování kořenů společenských jevů, dějů a změn, promýšlení jejich souvislostí a vzájemné podmíněnosti v reálném a historickém čase

- hledání paralel mezi minulými a současnými událostmi a jejich porovnávání s obdobnými či odlišnými jevy a procesy v evropském a celosvětovém měřítku
- utváření pozitivního hodnotového systému opřené o historickou zkušenost
- rozlišování mýtů a skutečnosti, rozpoznávání projevů a příčin subjektivního výběru a hodnocení faktů i ke snaze o objektivní posouzení společenských jevů současnosti i minulosti
- vytváření schopnosti využívat jako zdroj informací různorodé verbální i neverbální texty společenského a společenskovedního charakteru
- rozvíjení orientace v mnohotvárnosti historických, sociokulturních, etických, politických, právních a ekonomických faktů tvořících rámec každodenního života; k poznávání a posuzování každodenních situací a událostí ve vzájemných vazbách a širších souvislostech včetně souvislostí mezinárodních a globálních
- úctě k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům; k rozvíjení respektu ke kulturním či jiným odlišnostem (zvláštnostem) lidí, skupin i různých společenství
- uplatňování aktivního přístupu k ochraně zdraví, života, majetku při běžných, rizikových i mimořádných událostech i poznávání otázek obrany státu
- získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU, NATO a ve světě, k rozvíjení zájmu o veřejné záležitosti
- utváření vědomí vlastní identity a identity druhých lidí, k rozvíjení realistického sebepoznávání a sebehodnocení, k akceptování vlastní osobnosti i osobnosti druhých lidí
- orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního (rodinného) rozpočtu s ohledem na měnící se životní situaci
- utváření pozitivních vztahů k opačnému pohlaví v prostředí školy i mimo školu, k rozpoznávání stereotypního nahlížení na postavení muže a ženy v rodině, v zaměstnání i v politickém životě, k vnímání předsudků v nazírání na roli žen ve společnosti
- rozpoznávání názorů a postojů ohrožujících lidskou důstojnost nebo odporujících základním principům demokratického soužití; ke zvyšování odolnosti vůči myšlenkové manipulaci
- uplatňování vhodných prostředků komunikace k vyjadřování vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů, k zaujímání a obhajování vlastních postojů a k přiměřenému obhajování svých práv

4.1. Vzdělávací obor: Dějepis

4.1.1. Vzdělávací předmět: Dějepis

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Vyučovací předmět Dějepis přináší základní poznatky o konání člověka v minulosti. Jeho hlavním posláním je kultivace historického vědomí jedince a uchování kontinuity

historické paměti, především ve smyslu předávání historické zkušenosti. Důležité je zejména poznávání dějů, skutků a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti a promítly se do obrazu naší současnosti. Důraz je kladen především na dějiny 19. a 20. století, kde leží kořeny většiny současných společenských jevů.

Významně se uplatňuje zřetel k základním hodnotám evropské civilizace. Podstatné je rozvíjet takové časové a prostorové představy i empatie, které umožňují žákům lépe proniknout k pochopení historických jevů a dějů. Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí a shlukem faktů a definitivních závěrů, ale je kladením otázek, jimiž se současnost prostřednictvím minulosti ptá po svém vlastním charakteru a své možné budoucnosti.

Důraz je v dějepise kladen na schopnosti žáka odhalit a definovat příčiny a následky jednotlivých událostí a historických jevů a pochopit problematiku dnešního světa. Mezi životní kompetence, které se v tomto předmětu uplatňují, patří schopnost žáka argumentovat či zobecňovat historická fakta, funkční osvojování poznatků, tvůrčí řešení problému, hodnocení dějinných jevů a následné zaujímání postojů k dané problematice.

Do vyučovacího předmětu Dějepis bylo zapracováno učivo a výstupy z doplňujícího vzdělávacího oboru Etická výchova.

Obsah, organizace a časové rozvržení:

Vzdělávací oblast je rozdělena na čtyři tematické okruhy:

- Pravěk a starověk - 6. ročník
- Středověk - 7. ročník
- Novověk - 8. ročník
- Novověk a nejnovější dějiny (současnost) - 9. ročník

Vyučovací předmět dějepis se vyučuje na 2. stupni základní školy ve všech ročnících a má časovou dotaci 2 vyučovací hodiny týdně.

Výuka probíhá převážně ve třídách, v některých hodinách využíváme učebny výpočetní techniky a učebny s interaktivní tabulí.

V některých hodinách pracujeme s textem (učebnice, odborná literatura, časopisy, internet), otázkami za textem v učebnici, dějepisnými atlasy, mapou, časovou přímkou i audiovizuálními dokumenty. Vhodnou součástí přiblížení historických problémů jsou návštěvy muzeí i příležitostných výstav a exkurze na zajímavá historická místa.

Průřezová témata:

OSV, VDo, VMEGS, MuV, EV, MeV

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Osobnostní rozvoj (6. - 9. ročník):

- Rozvoj schopností zapamatování

- Seberegulace a sebeorganizace
- Kreativita
  - cvičení dovednosti zapamatování a soustředění
  - cvičení práce s odborným textem, časovou přímkou, mapami, atlasy, grafy, obrázky i nahrávkami
  - organizace vlastního času při plánování učení, stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení
  - cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnost nápadů, originality řešení, rozvoj tvořivosti)

Sociální rozvoj (6. - 9. ročník):

- Mezilidské vztahy
- Komunikace
  - uvědomování si důležitosti vztahů mezi lidmi pro vývoj lidské společnosti
  - lidská práva jako regulativ vztahů
  - pohled na svět očima druhého
  - cvičení pozorování a aktivního naslouchání
  - dovednosti pro verbální sdělování získaných informací
  - schopnost vést logický dialog o problému
  - dějepisné soutěže, olympiáda
  - práce ve skupinách a ve dvojicích

Morální rozvoj (6. - 9. ročník):

- Hodnoty, postoje, praktická etika
  - vytváření povědomí o významu odpovědnosti, spolehlivosti, spravedlnosti a respektování druhého člověka v historickém vývoji člověka

Výchova demokratického občana (VDo)

- Občanská společnost a škola (6. - 9. ročník)
- Občan, občanská společnost a stát (6. - 9. ročník)
- Formy participace občanů v politickém životě (6. - 9. ročník)
- Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování (6. - 9. ročník)
  - uplatňování demokratických principů a hodnot ve výuce dějepisu
  - význam školství pro rozvoj společnosti
  - rozdílnost chápání vzdělávání v různých historických etapách (schopnost porovnávat)
  - občan je odpovědný člen lidské společnosti
  - chápání práva a spravedlnosti v jednotlivých historických etapách
  - význam vzniku státu pro vývoj a rozvoj lidské společnosti
  - základní principy demokratických a nedemokratických států během jejich vývoje
  - principy vzájemného soužití s menšinami
  - vývoj volebních systémů od starověku dodnes, zapojování občanů do společenských organizací a hnutí
  - demokracie jako protiváha diktatury a anarchie

- principy demokracie (demokracie ve starověku a demokracie současnosti)
- význam Ústavy jako základního zákona země
- řád, norma v historickém kontextu

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

- Evropa a svět nás zajímá (6. - 9. ročník)
- Objevujeme Evropu a svět (6. - 9. ročník)
- Jsme Evropané (6. - 9. ročník)
  - české země byly vždy nedílnou součástí Evropy
  - vzájemný vliv událostí v jedné zemi na dění u sousedů
  - prolínání kmenů národů a národností v Evropě během jejího vytváření
  - kořeny a zdroje evropské civilizace
  - začátky a vývoj mezinárodních organizací různých typů
  - naši sousedé v historickém vývoji

Multikulturní výchova (MuV)

- Kulturní difference (6. - 9. ročník)
- Lidské vztahy (6. - 9. ročník)
- Etnický původ (6. - 9. ročník)
- Princip sociálního smíru a solidarity (6. - 9. ročník)
  - člověk jako nedílná jednota tělesné a duševní stránky (antická kalokagathie)
  - důležitost respektování zvláštností různých etnik a náboženství k udržení kladných vztahů ve společnosti (platné pro celou dobu vývoje lidstva)
  - právo všech lidí žít ve společnosti ostatních a spolupodílet se na vytváření hodnot prospívajících všem bez ohledu na jejich kulturní, sociální a náboženskou příslušnost
  - význam lidské solidarity v dějinách
  - nutnost uznávání rovnosti všech etnických skupin a kultur
  - projevy rasové nesnášenlivosti a jejich důsledky v historii
  - odpovědnost a přispění každého jedince za odstranění diskriminace a předsudků vůči etnickým skupinám

Enviromentální výchova (EV)

- Ekosystémy (6. - 9. ročník)
- Základní podmínky života (6. - 9. ročník)
- Lidské aktivity a problémy životního prostředí (6. - 9. ročník)
- Vztah člověka a prostředí (6. - 9. ročník)
  - změny krajiny v souvislosti s vývojem člověka
  - vývoj způsobů hospodaření člověka v krajině
  - vznik lidských sídel, jejich vliv na krajinu
  - voda, podnebí, půda – hlavní podmínky rozvoje prvních států
  - změny v potřebě zemědělské půdy a způsobu jejího využití a zpracování
  - vývoj využívání energetických a surovinových zdrojů ve prospěch člověka
  - důsledky průmyslových revolucí na krajinu

- na základě získaných zkušeností a informací dojít k závěru o sounáležitosti života lidské společnosti a krajiny, kterou potřebuje k plnohodnotnému životu
- globalizace
- vývoj životního stylu v historických souvislostech

Mediální výchova (MeV)

Tematické okruhy receptivních činností (6. - 9. ročník):

- Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
- Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality
- Fungování a vliv médií ve společnosti
  - kritický přístup ke zpravodajství v historických souvislostech
  - hledání rozdílů mezi informativním a zábavním sdělením
  - na základě získaných odborných informací a zkušeností si uvědomit
  - možnost zneužití historických událostí ve prospěch politických cílů, vliv propagandy na masy
  - vliv médií na fungování společnosti

Tematické okruhy produktivních činností (6. - 9. ročník):

- Tvorba mediálního sdělení
- Práce v realizačním týmu
  - hledání historického materiálu a podkladů (seznámení s možnými zdroji informací k dané problematice)
  - způsob jejich zpracování
  - využití zpracovaného materiálu v referátu
  - práce v týmu, ve skupinách

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Žáci:

- chápou probírané oblasti v dějepisně-zeměpisném kontextu
- vyhledávají a třídí informace o probíraných oblastech podle zadaných kritérií
- při zpracování informací rozlišují podstatné a nepodstatné
- seznamují se s obecně používanými znaky, termíny a symboly vzdělávacího oboru a dávají je do vzájemných souvislostí
- mají zájem o současnost a minulost vlastního národa
- informace využívají v běžném životě

Učitel:

- vybírá a užívá vhodné metody a způsoby, při kterých dochází žáci k závěrům sami
- umožňuje práci se slovníky, encyklopediemi, internetem
- uvádí věci do souvislostí, propojuje poznatky z různých vzdělávacích oborů do širších celků a vytváří komplexnější pohled na společenské jevy
- vede žáky k aplikaci vědomostí v ostatních vyučovacích předmětech a v reálném životě

Kompetence k řešení problémů

Žáci:

- vnímají nejrůznější společenské problémy v jejich vývoji, dívají se na ně z různých úhlů
- při řešení problémů objevují paralely s historií, utváří si vlastní názor
- nevzdávají se při prvním nezdaru, hledají pomoc v různých zdrojích, pracují s chybou

Učitel:

- navozuje problémové situace
- dokládá ukázky dobré praxe
- vede žáka k analýze dané situace a k samostatnému řešení, pomáhá odkrývat souvislosti

Kompetence komunikativní

Žáci:

- vyjadřují se kultivovaně v ústním i písemném projevu
- souvisle a výstižně formulují své názory na společenské dění,
- chápou potřebu vyslechnout odlišný názor a zabývat se jím
- osvojují si postupy při užívání informačních a komunikačních prostředků a učí se je
- tvořivě využívat jako nástroje poznání
- naslouchají druhým, dotazují se na nejasnosti

Učitel:

- rozvíjí slovní zásobu
- vede žáky k vyjadřování vlastními slovy, připouští diskusi, respektuje názory žáků

Kompetence sociální a personální

Žáci:

- uplatňují zásady slušného chování
- chápou význam týmové práce a postavení samostatné práce
- uvědoměle přijímají, získávají role v různých skupinách
- seznamují se s možnostmi utváření příjemné atmosféry v týmu
- sebehodnotí se, důvěřují si

Učitel:

- zadává úkoly, při kterých mohou žáci spolupracovat
- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování
- navozuje diskusi žáků v malé skupině
- vede žáky k pochopení role mas a jedince v historickém kontextu
- vede žáky k rozvíjení úcty k vlastnímu a jiným národům
- respektuje kulturní a jiné odlišnosti

Kompetence občanské

Žáci:

- orientují se v historických, etických, politických a právních faktorech, se kterými se během svého života setkají
- přijímají základní principy, na kterých spočívají zákony a společenské normy
- poznávají naše kulturní tradice a historické dědictví a tímto poznáním cítí potřebu je chránit
- odsuzují násilí a bojují proti němu
- přejímají zodpovědnost za své činy
- respektují přesvědčení druhých lidí a váží si jejich vnitřních hodnot
- nachází nenásilné cesty k řešení konfliktů

Učitel:

- upevňuje vědomí sounáležitosti s evropskou kulturou
- podporuje zájem o minulost vlastního národa
- vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé
- vede žáky k chápání základních ekologických souvislostí a environmentálních problémů
- vede žáky k respektování požadavků na kvalitní životní prostředí
- vede žáky k rozhodování se v zájmu podpory a ochrany zdraví
- vede žáky k dodržování práv a povinností člověka

Kompetence pracovní

Žáci:

- organizují si svoji práci
- nachází způsoby, jak využívat znalostí získané ve škole i mimo ni pro svůj další rozvoj
- sami tvoří
- rozvíjí své myšlení a nachází nová řešení

Učitel:

- vyžaduje dodržování dohodnutých pracovních postupů
- zařazuje praktické činnosti
- demonstruje využití
- podporuje žákovu samostatnost

Výstupy a učivo

Ročník: VI.

ČLOVĚK V DĚJINÁCH

POČÁTKY LIDSKÉ SPOLEČNOSTI

NEJSTARŠÍ CIVILIZACE, KOŘENY EVROPSKÉ KULTURY

Učivo:

- úvod do studia dějepisu
- historické prameny a instituce
- vznik člověka
- člověk a lidská společnost v pravěku
- nejstarší starověké civilizace a jejich kulturní odkaz
- antické Řecko a Řím

Žák:

- uvede konkrétní příklady potřebnosti dějepisných znalostí
- uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány
- orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu
- charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu
- objasní význam zemědělství, dobytkářství a zpracování kovů pro lidskou společnost
- uvede příklady archeologických kultur na našem území
- rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací
- uvede nejvýznamnější typy památek
- demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a objasní její důležitost pro vznik evropské civilizace, zrod křesťanství a souvislost s judaismem
- porovná formy vlády a společenské postavení v jednotlivých státech, vysvětlí podstatu antické demokracie

Ročník: VII.

**KŘESŤANSTVÍ A STŘEDOVĚKÁ SPOLECNOST
OBJEVY A DOBÝVÁNÍ**

Učivo:

- nový etnický obraz Evropy
- utváření států, jejich specifický vývoj
- islámské říše ovlivňující Evropu (Arabové, Turci)
- Velká Morava a český stát
- šíření křesťanství
- struktura středověké společnosti
- kultura středověké společnosti
- husitství
- objevné plavby a dobývání světa
- renesance a humanismus

- reformace a protireformace
- český stát a velmocí v 15. stol., v 16. stol. a v první polovině 17. stol
- třicetiletá válka

Žák:

- popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států
- porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti
- objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto útvarů v evropských souvislostech
- vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, vysvětlí konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným vírám
- ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury
- vysvětlí znovuoobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve
- vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život
- popíše a demonstrovuje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky
- objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy i uvnitř vznikající habsburské monarchie
- objasní postavení českého státu v habsburské monarchii
- na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchii, parlamentarismus
- objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky

Ročník: VIII.

POČÁTKY NOVÉ DOBY

MODERNIZACE SPOLEČNOSTI

Učivo:

- barokní kultura a osvícenství
- Velká francouzská revoluce a napoleonské období
- vznik USA
- industrializace a její důsledky pro společnost, sociální otázka
- národní hnutí, utváření novodobého českého národa
- revoluce 19. století jako prostředek řešení politických, sociálních a národnostních problémů
- politické proudy, ústava, politické strany, občanská práva
- kulturní rozrůzněnost, konflikty mezi velmocemi, kolonialismus

- první světová válka a její důsledky

Žák:

- rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů, uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek
- vymezí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizace společnosti
- odhalí souvislost mezi francouzskou revolucí a napoleonskými válkami na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé
- porovná fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů
- na vybraných příkladech demonstruje základní politické proudy
- vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy
- vymezí význam kolonií
- na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světové válce a jeho důsledky

Ročník: IX.

MODERNÍ DOBA

ROZDĚLENÝ A INTEGRUJÍCÍ SE SVĚT

Učivo:

- nové uspořádání Evropy, význam Československa a jeho vývoj
- mezinárodní situace ve 20. a 30. letech
- totalitní systémy
- druhá světová válka, holocaust, situace v našich zemích, důsledky války pro Československo a svět
- studená válka a rozpad koloniálního systému
- vnitřní situace v zemích východního bloku, charakteristika západních zemí
- vývoj Československa od roku 1945 do roku 1989, vznik České republiky
- problémy současnosti
- věda, technika a vzdělání jako faktory vývoje, sport a zábava
- otevřená komunikace (úroveň komunikace, zásady verbální komunikace, komunikační chyby, dialog, komunikace ve ztížených podmínkách
- aktivní naslouchání – cíle, výhody, zásady, způsob a nácvik aktivního naslouchání

Žák:

- demonstruje zneužití techniky i lidských zdrojů ve válce
- dokáže vystihnout, v čem spočívala neúspěšnost evropské demokracie ve střetu s totalitními režimy v Německu, Itálii a SSSR
- charakterizuje rozdíly mezi demokratickými a totalitními systémy

- rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu
- na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv
- zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech, jeho vnitřní, sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí
- vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa
- posoudí postavení rozvojových zemí
- vysvětlí a na příkladech doloží důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce
- prokáže základní orientaci v problémech současného světa
- komunikuje otevřeně, pravdivě, s porozuměním pro potřeby druhých a přiměřeně situaci

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- *chápe význam dějin jako možnost poučit se z minulosti*
- *rozliší základní rozdíly ve způsobu života pravěkých a současných lidí*
- *podle obrázků popíše pravěká zvířata, způsob lovu, zbraně, předměty denní potřeby*
- *uvědomuje si souvislosti mezi přírodními podmínkami a vývojem starověkých států*
- *popíše život v době nejstarších civilizací*
- *uvede státní útvary na našem území*
- *charakterizuje rozkvět českého státu ve středověku*
- *popíše úlohu a postavení církve*
- *charakterizuje husitské hnutí*
- *popíše důsledky objevných cest a poznávání nových civilizací pro Evropu*
- *pojmenuje nejvýraznější osobnosti českých dějin v novověku*
- *uvede základní historické události v naší zemi v 19. století*
- *vyjmenuje nejvýznamnější osobnosti českých dějin 19. století*
- *rozlišuje rozdíly ve způsobu života společností jednotlivých historických etap*
- *uvede příčiny a politické, sociální a kulturní důsledky 1. světové války*
- *uvede základní informace o vzniku samostatné Československé republiky*
- *popíše průběh a důsledky 2. světové války a politický a hospodářský vývoj v poválečné Evropě*
- *chápe význam události v roce 1989 a vítězství demokracie v naší vlasti*

4. 2. Vzdělávací obor: Výchova k občanství

4. 2. 1. Vyučovací předmět: Výchova k občanství

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Posláním vyučovacího předmětu Výchova k občanství je naučit se rozpoznávat problémy současné společnosti a nacházet vhodná řešení. Otevírá cestu k realistickému sebepoznání a poznávání osobnosti druhých lidí a k pochopení vlastního jednání i jednání druhých lidí v kontextu různých životních situací. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem, činnostmi důležitých politických institucí a orgánů a s možnými způsoby zapojení jednotlivců do občanského života. Učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky. Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků, posiluje smysl jednotlivců pro osobní i občanskou odpovědnost a motivuje žáky k aktivní účasti na životě demokratické společnosti. Podílí se na utváření pozitivních občanských postojů a hodnot, na kterých je budována současná demokratická společnost.

Každý je veden k úctě k životu, odpovědnosti za zdraví své, i při mimořádných událostech, a zdravý rozvoj společnosti.

Cílem je vést žáky ke znalosti nejzákladnějších pojmů z psychologie, sociologie, etiky, ekonomie, ekologie a práva.

Úkolem vzdělávacího oboru Výchova k občanství je také přispívat k rozvoji finanční gramotnosti a k osvojení pravidel chování při běžných rizikových situacích i při mimořádných událostech, rozvíjí orientaci žáků ve světě financí a rovněž přibližuje žákům úkoly důležitých politických institucí a orgánů včetně činností armády.

V hodinách jsou také průběžně připomínány státní svátky, významné dny a období a s nimi spojené tradice.

V učivu Občanské výchovy se nalézají výstupy a učivo z doplňujícího vzdělávacího oboru Etická výchova pro 6. – 9. ročník.

Obsah, organizace a časové rozvržení:

Vyučovací předmět má časovou dotaci 1 hodinu týdně v 6. - 9. ročníku.

Výuka probíhá převážně ve třídách, v některých hodinách využíváme učebny výpočetní techniky a učebny s interaktivní tabulí.

Úvodní část každé hodiny je věnována prezentaci a komentářům k nejdůležitějším událostem domácím i zahraničním, kterou vždy vypracují vybraní žáci. Během pololetí připravuje aktuality každý žák nejméně jednou.

V rámci výuky se snažíme navštěvovat vzdělávací a kulturní akce, napomáhající hlubšímu chápání souvislostí a umožňující lepší orientaci v problematice dnešního světa.

Průřezová témata:

OSV, VDo, VMEGS, MuV, EV, MeV

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Osobnostní rozvoj (6. - 9. ročník)

- Rozvoj schopnosti poznávání

- Sebepoznání a sebepojetí
- Seberegulace a sebeorganizace
- Psychohygiena
- Kreativita
  - cvičení dovednosti zapamatování a soustředění
  - cvičení práce s odborným textem, obrázky i nahrávkami
  - organizace vlastního času při plánování učení, stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení
  - cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnost nápadů, originality řešení, rozvoj tvořivosti)
  - já jako zdroj informací o sobě, druzí jako zdroj informací o mně
  - moje já a já a okolí

Sociální rozvoj:

- Poznávání lidí
- Mezilidské vztahy
- Komunikace
- Kooperace a kompetice
  - vzájemné poznávání se ve třídě
  - rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech
  - rozvoj dobrých vztahů ve třídě/škole
  - respekt, podpora, pomoc ve třídě/škole
  - verbální a neverbální sdělování, komunikační dovednosti, komunikace v různých situacích
  - jak řešit konflikt
  - asertivní chování
  - rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro spolupráci
  - uvědomování si důležitosti vztahů mezi lidmi pro vývoj lidské společnosti
  - lidská práva jako regulativ vztahů
  - pohled na svět očima druhého
  - cvičení pozorování a aktivního naslouchání
  - dovednosti pro verbální sdělování získaných informací
  - schopnost vést logický dialog o problému
  - práce ve skupinách a ve dvojicích

Morální rozvoj:

- Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- Hodnoty, postoje, praktická etika
  - řešení problémů v problémových situacích
  - rozvoj vnímání odpovědnosti, spolehlivosti, spravedlivosti
  - respektovat a být respektováni

Výchova demokratického občana (VDo)

- Občanská společnost a škola (6. - 9. ročník)
- Občan, občanská společnost a stát (6. - 9. ročník)

- Formy participace občanů v politickém životě (6. - 9. ročník)
- Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování (6. - 9. ročník)
  - uplatňovaná demokratických principů a hodnot ve výuce výchovy k občanství a v životě školy
  - občan je odpovědný člen lidské společnosti
  - chápání práva a spravedlnosti
  - základní principy demokratických a nedemokratických států
  - principy vzájemného soužití s menšinami
  - vývoj volebních systémů, volby, zapojování občanů do společenských organizací a hnutí
  - demokracie jako protiváha diktatury a anarchie
  - principy demokracie
  - význam Ústavy jako základního zákona země
  - řád, norma
  - demokratický stát, státní moc, právo a morálka
  - občanská společnost – sdružování občanů

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

- Evropa a svět nás zajímá (6. - 9. ročník)
- Objevujeme Evropu a svět (6. - 9. ročník)
- Jsme Evropané (6. - 9. ročník)
  - aktuality ze zahraničí
  - kultura, historické typy států
  - vývoj lidských práv
  - svět a Evropa
  - kořeny a zdroje evropské civilizace
  - začátky a vývoj mezinárodních organizací různých typů
  - naši sousedé
  - národ, národní tradice, státní symboly
  - člověk a předpoklady harmonického soužití se světem

Multikulturní výchova (MuV)

- Kulturní diference (6. - 9. ročník)
- Lidské vztahy (6. - 9. ročník)
- Etnický původ (6. - 9. ročník)
- Multikulturalita (6. - 9. ročník)
- Princip sociálního smíru a solidarity (6. - 9. ročník)
  - člověk jako nedílná jednota tělesné a duševní stránky
  - důležitost respektování zvláštností různých etnik a náboženství k udržení kladných vztahů ve společnosti
  - právo všech lidí žít ve společnosti ostatních a spolupodílet se na vytváření hodnot prospívajících všem bez ohledu na jejich kulturní, sociální a náboženskou příslušnost

- význam lidské solidarity
- nutnost uznávání rovnosti všech etnických skupin a kultur
- projevy rasové nesnášenlivosti a jejich důsledky
- odpovědnost a přispění každého jedince za odstranění diskriminace a předsudků vůči etnickým skupinám
- mateřský jazyk a slovanské jazyky, další skupiny jazyků
- porušování lidských práv
- lidská práva a jejich porušování, základní dokumenty

Environmentální výchova (EV)

- Základní podmínky života (6. - 9. ročník)
- Lidské aktivity a problémy životního prostředí (6. - 9. ročník)
- Vztah člověka a prostředí (6. - 9. ročník)
  - vývoj životního stylu
  - složky životního prostředí a jejich ochrana
  - globální problémy světa, energetické zdroje
  - domov a jeho přírodní okolí
  - přírodní bohatství, ekologie, ochrana životního prostředí, kultura a umění
  - moje obec, region, země
  - ochrana životního prostředí, ekologické problémy světa

Mediální výchova (MeV)

Tematické okruhy receptivních činností (6. - 9. ročník):

- Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
- Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality
- Fungování a vliv médií ve společnosti
  - kritický přístup ke zpravodajství
  - hledání rozdílů mezi informativním a zábavním sdělením
  - vliv médií na fungování společnosti

Tematické okruhy produktivních činností (6. - 9. ročník):

- Tvorba mediálního sdělení
  - aktuality
  - tisk a veřejné mínění
- Práce v realizačním týmu
  - využití zpracovaného materiálu v referátu
  - práce v týmu, ve skupinách

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Žáci:

- posuzují každodenní situace ve vzájemných souvislostech, včetně souvislostí

mezinárodních a globálních

- využívají různých informačních zdrojů
- získané informace využívají v běžném životě
- vyhledávají a třídí informace o probíraných oblastech podle zadaných kritérií
- seznamují se s obecně používanými znaky, termíny a symboly vzdělávacích oborů dějepis, výchova k občanství a dávají je do vzájemných souvislostí

Učitel:

- nabízí žákům aktivační metody, které jim přiblíží podstatu Občanské výchovy, povedou k ochotě zajímat se o předmět a pochopit význam vzdělávání vůbec
- předkládá žákům informační zdroje s tematikou Občanské výchovy a vede je k jejich využívání
- uvádí do souvislostí přírodní, společenské a kulturní jevy, propojuje poznatky z různých vzdělávacích oblastí
- učí kriticky posuzovat společenské jevy a události, vyvozovat z nich závěry pro budoucnost
- vede žáky k hodnocení výsledků svého učení, nabízí způsoby, jak učení zdokonalit
- podněcuje k pochopení občanských práv a povinností
- umožňuje práci s internetem

Kompetence k řešení problémů

Žáci:

- kriticky myslí, jsou odolní vůči manipulaci
- rozpoznávají a pochopí problém, dívají se na něj z různých úhlů
- navrhuji různé varianty řešení problému, ty jsou schopni obhájit
- při zkoumání společenských jevů si vytváří vlastní názor, svůj pohled na problematiku

Učitel:

- vede k porovnávání společenských situací a reagování na různé životní situace
- pomáhá najít souvislosti ve společenských disciplínách
- podněcuje k diskusi o problémech dnešní společnosti
- navozuje problémové situace,
- dokládá ukázky dobré praxe,
- vede žáka k analýze dané situace a k samostatnému řešení

Kompetence komunikativní

Žáci:

- souvisle a výstižně formulují své názory na společenské dění
- chápou potřebu vyslechnout odlišný názor a zabývat se jím
- osvojují si postupy při užívání informačních a komunikačních prostředků a učí se je tvořivě využívat jako nástroje poznání
- využívají získané komunikační dovednosti k vytváření kvalitních vztahů
- vyjadřují se kultivovaně v ústním i písemném projevu

- ovládají způsoby neverbální komunikace
- komunikují s okolím prostřednictvím médií
- vyjadřují přiměřeným způsobem vlastní názor
- naslouchají druhým, dotazuje se na nejasnosti
- zapojují se do diskuse, vhodně argumentuje

Učitel:

- rozvíjí slovní zásobu,
- vede žáky k vyjadřování vlastními slovy, připouští diskusi, respektuje názory žáků
- učí žáky vyjadřovat výstižně, souvisle a kultivovaně své myšlenky a názory v písemném i ústním projevu, naslouchat druhým lidem, zapojovat se do diskuse, obhajovat svůj názor
- umožňuje žákům poznat základní symboly, značky a zkratky související s obsahem učiva Občanské výchovy
- vede žáky k využívání informačních a komunikačních prostředků a technologií
- ke sledování politické a ekonomické situace v České republice i v zahraničí
- vede žáky k aktivnímu zapojení se do společenského dění a ke spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence sociální a personální

Žáci:

- uplatňují zásady slušného chování
- chápou význam týmové práce a postavení samostatné práce
- uvědoměle přijímají, získávají role v různých skupinách
- seznamují se s možnostmi utváření příjemné atmosféry v týmu
- sebehodnotí se, důvěřují si
- učí se diskutovat

Učitel:

- zadává úkoly, při kterých mohou žáci spolupracovat
- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování
- navozuje diskusi žáků v malé skupině
- vede žáky ke spolupráci ve skupině, pozitivnímu ovlivňování kvality společné práce, ohleduplnosti a respektování hledisek ostatních
- vede žáky k tomu, jak v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu
- podílí se na utváření příjemné atmosféry při výuce ochotou poskytnout pomoc nebo ni slušně požádat
- podporuje sebedůvěru a vědomí jedinečnosti každého člověka jako zdroje sebeúcty a spokojenosti se svým místem ve společnosti
- vede žáky k uplatňování aktivního přístupu k ochraně zdraví, života, majetku při běžných, rizikových i mimořádných událostech i poznávání otázek obrany státu

Kompetence občanské

Žáci:

- orientují se v historických, etických, politických a právních faktorech, se kterými se během svého života setkávají
- přijímají základní principy, na kterých spočívají zákony a společenské normy
- poznávají naše kulturní tradice a historické dědictví a tímto poznáním cítí potřebu je chránit
- odsuzují násilí a bojují proti němu
- přejímají zodpovědnost za své činy
- respektují přesvědčení druhých lidí a váží si jejich vnitřních hodnot
- nachází nenásilné cesty k řešení konfliktů

Učitel:

- upevňuje vědomí sounáležitosti s evropskou kulturou
- podporuje zájem o symboly naší země, její historii, současnost a budoucnost
- vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé
- vede žáky k chápání základních ekologických souvislostí a environmentálních problémů
- vede žáky k respektování požadavků na kvalitní životní prostředí
- vede žáky k rozhodování se v zájmu podpory a ochrany zdraví
- vede žáky k dodržování práv a povinností člověka

Kompetence pracovní

Žáci:

- si organizují svoji práci
- nachází způsoby, jak využívat znalostí získané ve škole i mimo ni pro svůj další rozvoj
- sami tvoří
- rozvíjí své myšlení a nachází nová řešení

Učitel:

- vyžaduje dodržování dohodnutých pracovních postupů
- zařazuje praktické činnosti
- demonstruje využití
- podporuje žákovu samostatnost

Výstupy a učivo

Ročník: VI.

Učivo:

- člověk v rytmu času
- kalendář
- rodinný život
- život ve škole

- obec
- má vlast
- z historie
- miniúvod do lidských práv

Žák:

- dokáže vysvětlit co je to čas, vznik kalendáře
- chápe závislosti člověka na přírodě v návaznosti na vegetační cyklus přírody
- dokáže vysvětlit pojem domov, obec, vlast, Evropa, svět, význam rodiny pro vývoj člověka
- posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci
- uvědomuje si význam vzdělání, společenských pravidel a norem ve školním kolektivu, význam tolerance i spolupráce
- vlastními slovy dokáže vyjádřit vztah k místu, kde žije
- objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání
- popíše základní funkce složek státní moci, charakterizuje demokratický systém
- rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu
- zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a v situacích ohrožení
- označuje odlišnosti, vytváří si postoje k toleranci a respektu, zaujímá aktivní postoje proti projevům netolerance
- respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám
- komunikuje otevřeně, pravdivě, s porozuměním pro potřeby druhých a přiměřeně situaci
- analyzuje a aplikuje empatii v kolektivu
- nahrazuje agresivní a pasivní chování asertivním chováním, neagresivním způsobem obhajuje svá práva

Ročník: VII.

Učivo:

- život mezi lidmi
- člověk a kultura
- přírodní a kulturní bohatství
- majetek v našem životě
- řízení společnosti
- svět kolem nás
- lidská práva

Žák:

- rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu, kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí
- uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem
- rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání
- zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají
- aktivně užívá slušné chování
- vysvětlí rozdíl mezi vírou a náboženstvím
- zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje
- uvádí příklady vlastnictví, včetně duševního
- objasní demokratické principy, druhy států, průběh voleb v ČR
- objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám
- rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti
- zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a ohrožení
- komunikuje otevřeně, pravdivě, s porozuměním pro potřeby druhých a přiměřeně situaci
- nahrazuje agresivní a pasivní chování asertivním chováním, neagresivním způsobem obhajuje svá práva

Ročník: VIII.

Učivo:

- osobnostní a psychické procesy a stavy
- člověk v sociálních vztazích
- hospodaření
- právní minimum
- ústava
- základní práva a svobody

Žák:

- objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života
- posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek
- uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem

- rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání
- objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života
- popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru
- rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti
- na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu
- provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci
- objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí
- zaujímá tolerantní postoje k menšinám
- rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti
- rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu
- vyloží smysl voleb do zastupitelských orgánů v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů
- přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí
- posoudí význam ochrany lidských práv a svobod
- objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství
- nahrazuje agresivní a pasivní chování asertivním chováním, neagresivním způsobem obhajuje svá práva
- rozhoduje se uvážlivě a vhodně v každodenních situacích a nevyhýbá se řešení osobních problémů

Ročník: IX.

Učivo:

- občan
- občan a právo
- právní ochrana
- v pracovním poměru
- rodina a zákony
- hospodaření
- globální svět
- životní perspektivy

Žák:

- rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu
- posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci
- uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem
- objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám
- posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních cílů
- dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování
- přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí
- posoudí význam ochrany lidských práv a svobod
- provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky
- uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava, koupě, oprava či pronájem věci
- rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů
- rozliší protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestní čin
- uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele
- rozumí povinnostem občana při zajišťování obrany státu
- diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání
- rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí
- kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání
- rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního (způsoby jejich ochrany)
- sestaví jednoduchý rozpočet, uvede hlavní příjmy a výdaje (pravidelné i jednorázové)
- chápe princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti
- uvádí na příkladech příklady hotovostního a bezhotov. placení, debetní a kreditní karty
- vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, druhy pojištění
- zváží nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu
- vyloží podstatu fungování trhu na příkladech (nabídka, poptávka, cena, náklady, zisk, DPH, inflace)
- rozlišuje příjmy a výdaje státu, dávky a příspěvky ze státního rozpočtu pro občany
- uvede některé globální problémy současnosti
- uvede některé prvky globalizace
- objasní souvislosti globálních a lokálních problémů
- uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme postoj k jeho řešení
- popíše zajišťování obrany státu v zahraničních misích
- objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru, zahraniční mise Armády ČR

- dokáže objasnit své plány a cíle do budoucnosti
- posoudí vliv vlastních osobních vlastností na dosahování individuálních cílů

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- *přistupuje kriticky k projevům vandalismu*
- *v modelové situaci uplatní dovednosti potřebné k ochraně osob za mimořádných událostí*
- *respektuje mravní principy a pravidla společenského soužití*
- *uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích a rozlišuje projevy nepřiměřeného chování a porušování společenských norem*
- *rozpoznává hodnoty přátelství a vztahů mezi lidmi a je ohleduplný ke starým, nemocným a postiženým spoluobčanům*
- *chápe význam vzdělávání v kontextu s profesním uplatněním*
- *formuluje své nejbližší plány*
- *stručně popíše sociální, právní a ekonomické otázky rodinného života a rozlišuje postavení a role rodinných příslušníků*
- *sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi*
- *ukáže na příkladech vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, vysvětlí, k čemu slouží bankovní účet*
- *uvede příklady služeb, které banky nabízejí občanům*
- *uvědomuje si význam sociální péče o potřebné občany*
- *uvede základní prvky fungování demokratické společnosti*
- *chápe státoprávní uspořádání České republiky, zákonodárných orgánů a institucí státní správy*
- *uvede symboly našeho státu a zná způsoby jejich užívání*
- *vyjmenuje základní práva a povinnosti občanů*
- *na příkladu vysvětlí, jak reklamovat výrobek nebo službu*
- *uvede příklady, jak se bránit v případě porušení práv spotřebitele*
- *uvědomuje si rizika porušování právních ustanovení a důsledky protiprávního jednání*
- *uvede základní informace o sociálních, právních a ekonomických otázkách rodinného života a rozlišuje postavení a role rodinných příslušníků*
- *vyřizuje své osobní záležitosti včetně běžné komunikace s úřady; požádá v případě potřeby vhodným způsobem o radu*
- *uvede příklady základních práv občanů ČR v rámci EU a způsoby jejich uplatňování*
- *uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má ČR vztah, a ví o výhodách spolupráce mezi státy*
- *uvede příklady mezinárodního terorismu*

5. Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A PŘÍRODA

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Člověk a příroda** zahrnuje okruh problémů spojených se zkoumáním přírody. Poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům a jejich zákonitostem.

V této vzdělávací oblasti dostávají žáci příležitost poznávat přírodu jako systém, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se.

Vzdělávací obory vzdělávací oblasti Člověk a příroda, jimiž jsou **Fyzika, Chemie, Přírodopis a Zeměpis**, svým činnostním a badatelským charakterem výuky umožňují žákům hlouběji porozumět zákonitostem přírodních procesů, a tím si uvědomovat i užitečnost přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě. Zvláště významné je to, že při studiu přírody specifickými poznávacími metodami si žáci osvojují i důležité dovednosti.

Ve výše zmíněných vzdělávacích oborech žáci postupně poznávají složitost a mnohotvárnost skutečnosti, podstatné souvislosti mezi stavem přírody a lidskou činností, především pak závislost člověka na přírodních zdrojích a vlivy lidské činnosti na stav životního prostředí a na lidské zdraví. Učí se zkoumat změny probíhající v přírodě, odhalovat příčiny a následky ovlivňování důležitých místních i globálních ekosystémů a uvědoměle využívat své přírodovědné poznání ve prospěch ochrany životního prostředí a principů udržitelného rozvoje. Komplexní pohled na vztah mezi člověkem a přírodou, jehož významnou součástí je i uvědomování si pozitivního vlivu přírody na citový život člověka, utváří – spolu s fyzikálním, chemickým a přírodopisným vzděláváním – také vzdělávání zeměpisné, které navíc umožňuje žákům postupně odhalovat souvislosti přírodních podmínek a života lidí i jejich společenství v blízkém okolí, v regionech, na celém území ČR, v Evropě i ve světě.

Vzdělávací oblast Člověk a příroda navazuje na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět, která na elementární úrovni přibližuje přírodovědné poznávání žákům 1. stupně základního vzdělávání, a kooperuje především se vzdělávacími oblastmi Matematika a její aplikace, Člověk a společnost, Člověk a zdraví a Člověk a svět práce a přirozeně i s dalšími vzdělávacími oblastmi.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- zkoumání přírodních faktů a jejich souvislostí s využitím různých empirických metod poznávání (pozorování, měření, experiment) i různých metod racionálního uvažování
- potřebě klást si otázky o průběhu a příčinách různých přírodních procesů, které mají vliv i na ochranu zdraví, životů, životního prostředí a majetku, správně tyto otázky formulovat a hledat na ně adekvátní odpovědi

- způsobu myšlení, který vyžaduje ověřování vyslovovaných domněnek o přírodních faktech více nezávislými několika nezávislými způsoby
- posuzování důležitosti, spolehlivosti a správnosti získaných přírodovědných dat pro potvrzení nebo vyvrácení vyslovovaných hypotéz či závěrů
- zapojování do aktivit směřujících k šetrnému chování k přírodním systémům, ke svému zdraví i zdraví ostatních lidí
- porozumění souvislostem mezi činnostmi lidí a stavem přírodního a životního prostředí
- uvažování a jednání, která preferují co nejefektivnější využívání zdrojů energie v praxi, včetně co nejširšího využívání jejich obnovitelných zdrojů, zejména pak slunečního záření, větru, vody a biomasy
- utváření dovedností vhodně se chovat při kontaktu s objekty či situacemi potenciálně či aktuálně ohrožujícími životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí lidí

5. 1. Vzdělávací obor: Fyzika

5. 1. 1. Vyučovací předmět: Fyzika

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Předmět Fyzika je vyučován na 2. stupni a svým obsahem navazuje na předmět Přírodověda.

Fyzika vede žáky ke zkoumání přírody a jejích zákonitostí. Učí je pozorovat, experimentovat a měřit, zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti a vztahy mezi nimi, vyhledávat a analyzovat informace. Dává žákům základ pro pochopení a využívání současných technologií, pomáhá jim lépe se orientovat v běžném životě. Vzdělávání v oboru Fyzika směřuje k podpoře hledání a poznávání fyzikálních faktů a jejich vzájemných souvislostí. Fyzika svým charakterem umožňuje žákům hlouběji porozumět zákonitostem přírodních jevů a tím si uvědomovat i užitečnost přírodovědných poznatků a jejich aplikaci v praktickém životě. Upozorňuje žáky na fakt, že řadu fyzikálních zákonů denně využívají v praktickém životě. Vzdělávání klade důraz na porozumění základním postupům a pojmům fyziky.

Fyzika úzce souvisí s dalšími předměty vzdělávací oblasti Člověk a příroda, snahou je tedy propojit učivo tak, aby žák chápal souvislosti. Jedná se zejména o vazby:

- chemie: vlastnosti a skupenství látek, atomy, atomové teorie, jaderné reakce, radioaktivita
- přírodopis: energie (fotosyntéza), optika (zrak), akustika (sluch), přenos elektromagnetických signálů
- zeměpis: magnetické póly Země, kompas, sluneční soustava

Obsah, organizace a časové rozvržení:

Vyučovací předmět má časovou dotaci 2 vyučovací hodiny týdně v 6., 7., 8. a 9. ročníku. Výuka probíhá v celých třídách převážně v odborné učebně. V některých hodinách využíváme učebnu výpočetní techniky a učebnu s interaktivní tabulí. Ve výuce mohou být využívány také výukové programy.

Formy a metody práce se užívají podle charakteru učiva a cílů vzdělávání:

- frontální výuka s demonstračními pomůckami
- skupinová práce s využitím pomůcek, přístrojů a měřidel, pracovních listů, odborné literatury
- samostatné pozorování
- krátkodobé projekty

Cílové zaměření vyučovacího předmětu

Vzdělávání v předmětu Fyzika směřuje a vede žáka k:

- k vytváření komplexního pohledu na vztah mezi člověkem a přírodou
- zkoumání přírodních faktů a jejich souvislostí s využitím pozorování, měření, experimentů
- potřebě klást si otázky o příčinách a průběhu různých přírodních procesů
- osvojení základních fyzikálních pojmů a odborné terminologie
- vytváření a ověřování hypotéz
- používání různých zdrojů informací
- posuzování důležitosti, spolehlivosti a správnosti získaných dat pro potvrzení či vyvrácení vyslovovaných hypotéz či závěrů
- dodržování zásad bezpečnosti při práci s elektrickými přístroji a zařízeními
- využívání známých vztahů a používání fyzikálních veličin a jednotek soustavy SI
- aplikaci matematických dovedností při výpočtech
- porozumění sobě samému a druhým

Průřezová témata:

OSV, VDo, VMEGS, MuV, EV, MeV

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Osobnostní rozvoj (6. – 9. ročník):

- rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů; dovednosti pro učení a studium
- rozvoj osobních postojů k přírodnímu prostředí
- seberegulace a sebeorganizace – plánování učení a studia; stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení
- psychohygiena – rozumové zpracování problému, efektivní komunikace
- ochrana zdraví a života
- kreativita
  - soutěže – Fyzikální olympiáda, Archimediáda, Přírodovědný klokan

- samostatná práce (organizace, plánování, sebekontrola)
- efektivní domácí příprava

Sociální rozvoj (6. – 9. ročník):

- komunikace – řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání
- kooperace a kompetice – dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky, rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (řešení konfliktů, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny)

Morální rozvoj (6. – 9. ročník):

- řešení problémů a rozhodovací dovednosti
  - řešení problémových úloh
  - zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu

Výchova demokratického občana (VDo)

Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování (6. – 9. ročník):

- demokratické způsoby řešení problémů
- řád, norma

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

- jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti
- právo podílet se na spolupráci, udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi
- harmonický rozvoj osobnosti, tolerance, empatie, solidarita
- objasňování důsledků globálních vlivů na životní prostředí v okolí žáků s důrazem na potřebu a závažnost ochrany tohoto prostředí především v dané lokalitě

Multikulturní výchova (MuV)

Evropa a svět nás zajímá (6. – 9. ročník):

- schopnost racionálního uvažování, projevování a korigování emocionálního zaujetí v situacích motivujících k setkávání, srovnávání a hledání společných evropských perspektiv
- napomáhá žákům uvědomit si vlastní identitu, být sám sebou, reflektovat vlastní sociokulturní zázemí
- poznání a pochopení života a díla významných Evropanů iniciuje zájem žáků o osobnostní vzory

Environmentální výchova (EV)

Lidské aktivity a problémy životního prostředí (6. – 9. ročník):

- postavení člověka v přírodě
- přírodní zdroje energie, principy hospodaření s přírodními zdroji

- energie a život
- využívání energie, možnosti a způsoby šetření, místní podmínky
- principy hospodaření s přírodními zdroji
- dovednosti a návyky nezbytné pro každodenní žádoucí jednání občana vůči prostředí
- ekologické problémy

Vztah člověka k prostředí (6. – 9. ročník):

- náš životní styl
- žádoucí i nežádoucí jednání z hledisek životního prostředí a udržitelného rozvoje
- příčiny, souvislosti, důsledky, možnosti řešení, hodnocení, vlastní názor
- ochrana životního prostředí

Mediální výchova (MeV)

Práce v realizačním týmu (6. – 9. ročník):

- utváření týmu, skupiny
- komunikace v týmu
- stanovení si cíle, časového harmonogramu a delegování úkolů a zodpovědnosti, faktory ovlivňující práci v týmu

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Žáci:

- osvojují si základní fyzikální pojmy a vztahy
- pracují s fyzikálními tabulkami, grafy a schémata
- vytvářejí si zásobu nástrojů (pojmů, vztahů, algoritmů, metod řešení úloh)
- využívají prostředků výpočetní techniky
- zpracovávají nové informace o fyzikálních a přírodních objevech
- vybírají a využívají pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie
- vyhledávají a třídí informace a využívají je v procesu učení a praktickém životě
- uvádí věci do souvislostí, propojují je do širších souvislostí
- získané výsledky porovnávají, posuzují, vyvozují z nich závěry

Učitel:

- vyjadřuje se jasně a přesně při důsledném používání odborné terminologie
- vede žáky k osvojování si základních fyzikálních veličin a pojmů
- vede žáky k plánování postupů a úkolů
- zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů
- vede žáky k aplikaci znalostí v ostatních vyučovacích předmětech a v reálném životě
- zadává úkoly s využitím informační a komunikační technologie
- srovnáváním dat z různě věrohodných zdrojů učí žáka nutnosti ověřovat informace a vede ho k opatrnému a kritickému pohledu na zdroje informací

Kompetence sociální a personální

Žáci:

- spolupracují ve dvojicích nebo ve skupině
- dodržují pravidla spolupráce ve skupině a podílejí se na vytváření příjemné atmosféry, pozitivně ovlivňují kvalitu společné práce
- učí se věcně argumentovat, přispívají k diskusi, oceňují zkušenosti druhých lidí, respektují různá hlediska a čerpají poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- učí se schopnosti sebekontroly, vytváří si pozitivní představu o sobě samém, pracují na posílení sebedůvěry, sebeuspokojení a sebeúcty

Učitel:

- vytváří pozitivní klima ve třídě
- podporuje kolektivní spolupráci
- při práci ve dvojicích nebo ve skupině vede žáky k vytváření pravidel práce ve skupině
- respektuje osobnost žáka
- dodržováním zásad bezpečnosti práce vede žáky k ohleduplnosti a pocitu zodpovědnosti
- umožňuje žákovi objevovat jeho kladné stránky
- pěstuje zdravé sebevědomí žáků
- hodnotí žáky způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok

Kompetence k řešení problémů

Žáci:

- učí se zvolit správný postup při řešení reálných problémů
- vedou diskuzi o problému
- teoretické vědomosti z fyziky ověřují v praktických situacích
- sledují vlastní pokrok, kriticky myslí, rozhodují, obhajují
- uvědomují si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky své práce se snaží zhodnotit

Učitel:

- zadává problémové úkoly, aby žáky vedl k hledání efektivního řešení
- podněcuje žáka k odhadování výsledku, učí jej řádovému, hrubému odhadu a rozvíjí jeho dovednosti učinit si představu o rozměru zkoumané fyzikální veličiny
- cení intuitivní přístupy
- vede žáky k diskuzi o problému
- nabádá žáky k logickému myšlení a k ověřování výsledků
- směřuje žáka s jeho chybným řešením a posiluje v něm vědomí, že chyby jsou cenným zdrojem poučení
- vede žáka k rozlišení modelu od reality

Kompetence komunikativní

Žáci:

- učí se formulovat své myšlenky
- učí se rozvíjet slovní zásobu o fyzikální pojmy
- popisují modelové situace

- učí se respektovat názory ostatních žáků
- vytvářejí hypotézy
- komunikují na odpovídající úrovni
- vyjadřují své myšlenky v logickém sledu
- rozvíjí základní dovednosti dobré komunikace a k tomu příslušné vědomosti

Učitel:

- důsledně používá fyzikální terminologii a symboliku
- přesně formuluje fyzikální zákony
- vede žáky k užívání správných fyzikálních značek, jednotek
- dbá na správnou výslovnost jmen fyziků, objevitelů
- navozuje modelové situace
- podle potřeby žákům pomáhá, vede ke spolupráci

Kompetence občanské

Žáci:

- poznáním českých význačných vynálezců a fyziků si budují národní hrdost
- učí se toleranci
- respektují názory ostatních
- zodpovědně se rozhodují podle dané situace

Učitel:

- vede žáky k uvědomělému plnění svých povinností
- vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé
- pěstuje v žácích vlastenectví a národní hrdost
- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování
- zajímá se, jak žákům vyhovuje způsob jeho výuky

Kompetence pracovní

Žáci:

- dodržují řád odborné učebny
- zachovávají při různých pracovních činnostech stanovená pravidla
- učí se šetrně zacházet s fyzikálními pomůckami
- ověřují teoretické znalosti v praxi
- dbají na dodržování zásad bezpečnosti práce při fyzikálních experimentech
- jsou vedeni k efektivitě při organizování vlastní práce
- zdokonalují si grafický projev
- dodržují dohodnutou kvalitu práce a termín jejího provedení

Učitel:

- vede žáky k poznání vlastních možností
- dbá na bezpečnost při experimentech, hygienu a zdraví žáků
- definuje přesné pracovní postupy a vyžaduje jejich dodržování
- vede žáky ke správnému a bezpečnému používání pomůcek a techniky

Výstupy a učivo

Ročník: VI.

LÁTKY A TĚLESA FYZIKÁLNÍ VELIČINY A JEJICH MĚŘENÍ ELEKTRICKÝ OBVOD

Učivo:

- látka pevná, kapalná a plynná
- souvislost skupenství látek s jejich částicovou stavbou, difuze
- gravitační síla, vzájemné působení těles
- částicová stavba látek, atom, iont
- elektrické pole
- magnetické pole
- měřené veličiny (délka tělesa, hmotnost tělesa, objem tělesa, hustota látky, teplota a její změna, čas)

Žák:

- chápe rozdíl mezi pojmy látka a těleso, uvede příklady
- rozumí rozdílu v uspořádání částic v látkách pevných, kapalných, plynných
- chápe pojem síla, umí uvést příklady vzájemného působení těles
- popíše účinky gravitačního pole
- popíše model atomu, jednotlivé části a částice
- popíše vzájemné silové působení částic s různým elektrickým nábojem
- uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že částice látek na sebe vzájemně působí
- má základní představu o neustálém neuspořádaném pohybu částic – difúze, Brownův pohyb a umí uvést příklady jevů
- chápe v základu pojem magnetické pole a magnetická síla, rozdíl mezi přírodním a umělým magnetem
- pochopí, že měřitelné vlastnosti látek a těles jsou fyzikální veličiny
- rozumí pojům značka, jednotka, měřidlo
- u délky tělesa umí zapsat značku, jednotku, určit způsob měření, zvládá převody jednotek
- změří opakovaně délku, uvede výpočet aritmetického průměru
- seznámí se se značkou, jednotkami a způsoby měření hmotnosti, zvládne převody jednotek
- změří hmotnost tělesa na rovníramenných vahách
- zapíše značku pro objem, umí jednotky a jejich převody včetně jednotek pro objem kapalin, pochopí způsoby měření objemu tělesa
- změří objem pevného i kapalného tělesa odměrným válcem

- seznámí se s pojmem hustota látky, značkou, jednotkami a jejich převody, dokáže vyhledat hustotu různých látek v tabulkách
- osvojí si vztah pro výpočet hustoty a pochopí fyzikální význam hustoty
- využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů
- umí značku pro čas, jednotky i převody, pochopí způsoby měření času
- změří čas pomocí stopek
- seznámí se se značkou, jednotkami a způsoby měření teploty tělesa
- předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty
- změří a zaznamenává teplotu vzduchu v průběhu dne

Ročník: VII.

POHYB TĚLES

SÍLY

MECHANICKÉ VLASTNOSTI TEKUTIN

Učivo:

- pohyby těles – pohyb rovnoměrný a nerovnoměrný; pohyb přímočarý a křivočarý
- gravitační pole a gravitační síla – přímá úměrnost mezi gravitační silou a hmotností tělesa
- tlaková síla a tlak – vztah mezi tlakovou silou, tlakem a obsahem plochy, na niž síla působí
- třecí síla – smykové tření, ovlivňování velikosti třecí síly v praxi
- výslednice dvou sil stejných a opačných směrů
- Newtonovy zákony – první, druhý (kvalitativně), třetí
- rovnováha na páce a pevné kladce
- Pascalův zákon – hydraulická zařízení
- hydrostatický a atmosférický tlak – souvislost mezi hydrostatickým tlakem, hloubkou a hustotou kapaliny; souvislost atmosférického tlaku s některými procesy v atmosféře
- Archimédův zákon – vztlková síla; potápění, vznášení se a plavání těles v klidných tekutinách

Žák:

- popíše pohyb rovnoměrný a nerovnoměrný, pohyb otáčivý a posuvný
- rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu
- s porozuměním používá při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles
- převádí jednotky rychlosti
- znázorní sílu pomocí orientované úsečky, umí skládat síly působící na těleso
- chápe pojem výslednice sil
- změří velikost působící síly

- určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici
- pochopí pojmy posuvné a otáčivé účinky síly a aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů
- využívá Newtonovy pohybové zákony pro objasňování či předvídání změn pohybu těles v jednoduchých situacích
- seznámí se se značkou tlaku, jednotkami a užívá s porozuměním vztah mezi tlakem, tlakovou silou a obsahem plochy
- využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů
- užívá Pascalův zákon k vysvětlení funkce hydraulických zařízení
- vysvětlí vznik hydrostatického tlaku a zvládne jeho výpočet
- na základě Archimédova zákona objasní působení hydrostatické vztlakové síly, uvádí její výpočet a pochopí důsledky Archimédova zákona na chování těles v kapalině
- předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní
- vysvětlí vznik atmosférického tlaku, určí tlak v uzavřené nádobě, užívá pojmy podtlak a přetlak

Ročník: VIII.

PRÁCE, ENERGIE, TEPLA
ELEKTRICKÉ JEVY
ZVUKOVÉ JEVY
POČASÍ KOLEM NÁS

Učivo:

- mechanická práce, výkon
- polohová a pohybová energie, vzájemná přeměna různých druhů energie
- zákon zachování energie
- vnitřní energie tělesa, teplo
- přeměny skupenství – tání a tuhnutí, skupenské teplo tání; vypařování a kapalnění; hlavní faktory ovlivňující vypařování a teplotu varu kapaliny
- spalovací motory vznětové a zážehové
- elektromagnetické jevy
- elektrický náboj, elektrické pole
- elektrický obvod, elektrický proud, napětí, odpor (Ohmův zákon)
- zvukové jevy (zdroje, šíření, rychlost zvuku)
- vlastnosti zvuku – látkové prostředí jako podmínka vzniku šíření zvuku, rychlost šíření zvuku v různých prostředích; odraz zvuku na překážce, ozvěna; pohlcování zvuku; výška zvukového tónu

Žák:

- seznámí se se značkou, jednotkami (práce, výkon)
- určí v jednotlivých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa
- chápe rozdíl v pojmu práce ve fyzice a hovorové řeči
- užívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem
- pochopí souvislost pohybové energie s rychlostí tělesa a polohové energie s výškou nad povrchem Země
- využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních úloh (zákon zachování energie)
- charakterizuje teplo jako změnu vnitřní energie při tepelné výměně
- určí v jednoduchých případech teplo přijaté a odevzdané
- pochopí fyzikální význam měrné tepelné kapacity
- posoudí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí
- uvede základní skupenství a změny skupenství látky
- orientuje se ve fyz. tabulkách (při vyhledávání měrného skupenského tepla tání a tuhnutí)
- podle modelu popíše fungování motoru, chápe pojem účinnost motoru
- uvažuje ekologicky v souvislosti s užíváním motorů
- seznámí se se značkami, jednotkami a fyzikálními vztahy (elektrický proud, napětí, odpor)
- sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu (zvládne zapojit jednoduchý a rozvětvený elektrický obvod)
- rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí
- dodržuje pravidla bezpečné práce při zacházení s elektrickými zařízeními
- používá s porozuměním Ohmův zákon ve fyzikálních úlohách i pro část obvodu při řešení praktických problémů
- rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností
- rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku
- zná přibližně intervaly frekvencí pro zvuk, ultrazvuk a infrazvuk
- řeší úlohy, ve kterých se vyskytuje rychlost zvuku
- uvede příklady využití ultrazvuku
- posoudí vliv nadměrného hluku na životní prostředí
- dovede se chránit před nadměrným hlukem

Ročník: IX.

ELEKTROMAGNETICKÉ JEVY
SVĚTELNÉ DĚJE
JADERNÁ ENERGIE
ZEMĚ A VESMÍR

Učivo:

- magnetické pole cívky s proudem, užití elektromagnetu
- vznik střídavého proudu; pojmy perioda, kmitočet
- transformátory, rozvodná elektrická síť
- elektrický proud v kapalinách a plynech, vznik blesku
- polovodiče N a P, odpor polovodičů
- elektrické spotřebiče v domácnosti, ochrana před úrazem elektrickým proudem
- světelné jevy – lom, odraz
- čočky, optické vlastnosti oka
- atomy, jádra atomů, radioaktivita
- jaderné záření, reakce, ochrana
- Sluneční soustava a její hlavní složky, měsíční fáze, naše Galaxie, počátky kosmonautiky
- hvězdy a jejich složení
- závěrečné opakování fyzikálních pojmů, veličin a jejich jednotek

Žák:

- popíše magnetické pole cívky s proudem, vysvětlí užití elektromagnetu
- objasní vznik střídavého proudu
- chápe pojmy perioda, kmitočet
- podle obrázku popíše transformátor, seznámí se s rozvodnou elektrickou sítí
- vysvětlí vznik elektrického proudu v kapalinách a plynech, chápe vznik blesku
- porozumí pojmům polovodiče N a P, odpor polovodičů
- seznámí se s elektrickými spotřebiči v domácnosti, chápe bezpečnostní předpisy a chrání se před úrazem elektrickým proudem
- na základě provedených pokusů objasní světelné jevy – lom a odraz světla
- zkoumá čočky, rozliší spojku a rozptylku, chápe vady lidského oka
- využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh
- rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici, či od kolmice a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami
- uvádí příklady atomů, popíše jádra atomů, objasní pojem radioaktivita
- chápe možnosti využití jaderného záření, zapíše rovnici jaderné reakce
- s využitím obrázku popíše jaderný reaktor
- popíše Sluneční soustavu i naši Galaxii, zajímá se o počátky kosmonautiky
- objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců kolem planet
- odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností
- opakuje si důležité fyzikální pojmy, veličiny a jejich jednotky

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- *změří v jednoduchých konkrétních případech vhodně zvolenými měřidly důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa – délku, hmotnost, čas*
- *rozeznává, že je těleso v klidu, či pohybu vůči jinému tělesu*
- *pozná vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného přímočarého pohybu těles při řešení jednoduchých problémů*
- *rozezná, zda na těleso v konkrétní situaci působí síla*
- *předvídá změnu pohybu těles při působení síly*
- *aplikuje poznatky o jednoduchých strojích při řešení jednoduchých praktických problémů*
- *využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení jednoduchých praktických problémů*
- *uvede vzájemný vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem (bez vzorců)*
- *rozpozná vzájemné přeměny různých forem energie, jejich přenosu a využití*
- *rozezná v jednoduchých příkladech teplo přijaté či odevzdané tělesem*
- *pojmenuje výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí*
- *rozpozná zdroje zvuku, jeho šíření a odraz*
- *posoudí vliv nadměrného hluku na životní prostředí a zdraví člověka*
- *sestaví podle schématu jednoduchý elektrický obvod*
- *vyjmenuje zdroje elektrického proudu*
- *rozliší vodiče od izolantů na základě jejich vlastností*
- *zná zásady bezpečnosti při práci s elektrickými přístroji a zařízeními*
- *zná druhy magnetů a jejich praktické využití*
- *rozpozná, zda těleso je, či není zdrojem světla*
- *zná způsob šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí*
- *rozliší spojnou čočku od rozptylky a zná jejich využití*
- *objasní pohyb planety Země kolem Slunce a pohyb Měsíce kolem Země*
- *odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností - zná planety sluneční soustavy a jejich postavení vzhledem ke Slunci*
- *osvojí si základní vědomosti o Zemi jako vesmírném tělese a jejím postavení ve vesmíru*

5. 2. Vzdělávací obor: Chemie

5. 2. 1. Vzdělávací předmět: Chemie

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Výuka je zaměřena na seznámení se s novým vědním oborem, jeho zákonitostmi, pravidly a vztahy k ostatním oborům. Žáci si osvojují důležité dovednosti zejména v oblasti zkoumání, pozorování, měření a experimentování. Vytvářejí hypotézy, které se učí obhajovat a kriticky zkoumat.

Chemie v 8. ročníku je zaměřena především na seznámení se s touto vědou a jejími základy. Žáci si vytváří základní zásobu odborných pojmů, učí se jim rozumět a používat je. Seznámí se s jednoduchými vzorci a názvy anorganických sloučenin, vypočítají složení roztoku, sestaví jednoduchou chemickou rovnici.

Výuka seznamuje žáky s některými negativními jevy, které působí na naši přírodu, učí je zamyslet se nad danou situací a pokusit se navrhnout nějaké řešení modelových situací.

V 9. ročníku se žáci seznamují se základními pojmy organické chemie a biochemie. Seznámí se s přírodními látkami, které jsou součástí jejich těla i jejich okolí. Využívají svých znalostí z biologie rostlin, živočichů i člověka. Uvědomí si, že chemie je všude kolem nás a je pro nás velmi důležitá.

Obsah, organizace a časové rozvržení:

Vzdělávací oblast je rozdělena na několik částí, žáci získávají základní poznatky z obecné a anorganické chemie, dále z biochemie a z dalších chemických oborů.

Předmět chemie je zařazen na 2. stupeň, kde se vyučuje jako samostatný předmět s časovou dotací 2 hodiny týdně, v 8. a 9. ročníku.

Výuka předmětu je většinou realizována v odborné učebně, může probíhat i v počítačové učebně a případně používáme výukové programy. Součástí výuky jsou i práce s laboratorní technikou.

Průřezová témata:

OSV, VMEGS, EV

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Osobnostní rozvoj (8. a 9. ročník)

- Rozvoj schopnosti poznávání
- Kreativita

Sociální rozvoj (8. a 9. ročník)

- Komunikace
- Kooperace a kompetice

Morální rozvoj (8. a 9. ročník)

- Řešení problémů a rozhodovací dovednosti

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

Evropa a svět nás zajímají (8. a 9. ročník)

Environmentální výchova (EV)

Základní podmínky života (8. a 9. ročník)

Lidské aktivity a problémy životního prostředí (8. a 9. ročník)

Vztah člověka k prostředí (8. a 9. ročník)

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Žáci:

- osvojují si základní chemické pojmy, zákonitosti a výpočty
- vybírají a využívají vhodné způsoby učení, metody a strategie
- samostatně pozorují a experimentují, získané výsledky porovnávají a vyvozují z nich závěry
- vyhledávají a třídí potřebné informace z různých pramenů a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívají v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- mají pozitivní vztah k učení, překonávají překážky a dokáží kriticky zhodnotit výsledky své práce

Učitel:

- vede žáky k plánování postupů a úkolů
- zadává úkoly s využitím informační a komunikační technologie
- navozuje logické úvahy
- koordinuje činnost žáků
- podporuje tvůrčí myšlení žáků
- vede žáky k plánování postupů a úkolů

Kompetence k řešení problémů

Žáci:

- učí se zvolit správný postup při řešení problémů, na které narazí během studia
- provádí rozbor problémů, plánují řešení a odhadují výsledky
- využívají vlastního úsudku a zkušeností
- korigují chybné řešení problémů
- osvojené metody řešení chemických problémů aplikují při řešení obdobných či nových problémových situací
- kriticky myslí, volí logický postup, výsledky zhodnotí

Učitel:

- volí problémovou metodu výuky
- vede žáky k ověřování výsledků
- vytváří modelové situace, klade otevřené otázky
- společně se žáky formuluje cíl činnosti, úkolu
- ukazuje žákům, jak mají vytvořit hypotézy a jak mají ověřovat jejich pravdivost pokusem nebo pozorováním

Kompetence komunikativní

Žáci:

- formulují a vyjadřují své myšlenky v logickém sledu
- naslouchají druhým lidem a na jejich promluvu vhodně reagují
- účinně se zapojují do diskuse a obhajují svůj názor

Učitel:

- důsledně používá chemickou terminologii
- připouští diskusi, respektuje názory žáků
- vede žáky ke správnému užívání chemické terminologie

Kompetence sociální a personální

Žáci:

- spolupracují ve skupině
- společně s učitelem vytváří pravidla pro týmovou práci
- přispívají k diskusi ve skupině i v celé třídě
- oceňují zkušenosti druhých lidí a respektují různé názory na daný problém
- čerpají poučení z toho, co si druzí lidé myslí, dělají a říkají

Učitel:

- respektuje osobnost žáka
- vytváří pozitivní klima ve třídě
- umožňuje žákům skupinovou práci nebo práci ve dvojicích, pomáhá žákům vytvářet pravidla pro týmovou práci
- vhodnými prostředky posiluje sebedůvěru žáka, vede žáka k sebehodnocení

Kompetence občanské

Žáci:

- respektují názory ostatních
- rozhodují se zodpovědně podle dané situace, chovají se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka
- chápou základní ekologické souvislosti a environmentální problémy

Učitel:

- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování a jednání
- prostřednictvím vzájemné spolupráce vytváří u žáků pozitivní vztah k třídnímu kolektivu
- vede žáky k naslouchání druhým a tolerování jejich názoru
- plní si své povinnosti a vyžaduje plnění úkolů u žáků

Kompetence pracovní

Žáci:

- jsou vedeni k organizování vlastní práce
- dodržují bezpečnost práce a zásady ochrany životního prostředí

- využívají získaných znalostí a zkušeností k vlastnímu rozvoji a přípravě na budoucnost

Učitel:

- seznámí žáky s bezpečností práce
- přesně definuje pracovní postupy a vyžaduje jich dodržování
- vede žáky ke správnému používání pomůcek a pracovních postupů
- umožňuje žákům prezentovat výsledky jejich práce

Výstupy a učivo

Ročník: VIII.

POZOROVÁNÍ POKUS A BEZPEČNOST PRÁCE LABORATORNÍ PRÁCE

Učivo:

- zásady bezpečné práce – v životě i ve škole
- chemie jako jedna z přírodních věd
- vlastnosti látek – hustota, rozpustnost, teplota tání a varu, skupenství
- pozorování, měření, pokus
- nebezpečné látky a přípravky – H-věty, P-věty, piktogramy a jejich význam
- mimořádné události, havárie a úniky

Žák:

- rozliší látky a tělesa, určí společné a rozdílné vlastnosti látek
- rozpozná, kdy u běžných dějů dochází k chemické přeměně látek
- bezpečně pracuje s běžně používanými chemickými látkami
- orientuje se ve varovných značkách a symbolech
- rozpozná přeměny skupenství látek
- posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím nesmí pracovat
- objasní nejefektivnější jednání v modelových případech havárií s únikem nebezpečných látek
- zpracuje protokol o cíli, průběhu a výsledcích své experimentální práce a zformuje v něm závěry, k nimž došel
- dodržuje pravidla bezpečné práce a ochrany životního prostředí při experimentální práci
- poskytne první pomoc při úrazu v laboratoři

SMĚSI

Učivo:

- směsi – různorodé, stejnorodé; směsi v přírodě a v běžném životě

- vyjadřování složení roztoků – hmotnostní zlomek, koncentrace
- nasycený a nenasycený roztok
- oddělování složek směsí na základě jejich rozdílných vlastností
- voda – druhy vod, výroba pitné vody, čistota vody
- vzduch – složení vzduchu, čistota ovzduší a zdroje znečištění, ozonová vrstva

Žák:

- zná vybrané chemické prvky a jejich značky
- rozlišuje směsi a chemické látky
- objasní základní faktory ovlivňující rychlost rozpouštění pevných látek
- správně používá pojmy koncentrovanější, zředěnější, nasycený a nenasycený roztok
- na základě znalostí složení směsí navrhne způsoby oddělení jejich složek
- vybere a prakticky využívá vhodné pracovní postupy, přístroje, zařízení a pomůcky pro konání konkrétních měření a experimentů
- popíše jednotlivé druhy vod a jejich použití
- popíše složení vzduchu, vznik teplotní inverze a smogu
- vyjmenuje zdroje znečištění vod a ovzduší, navrhne preventivní opatření a sám přispívá ke zlepšení jejich čistoty

ČÁSTICOVÉ SLOŽENÍ LÁTEK A CHEMICKÉ PRVKY

Učivo:

- atom, molekula, atomové jádro, atomový obal, proton, elektron, neutron.
- změny elektronového obalu v chemických reakcích
- prvky – názvy, značky, vlastnosti, použití vybraných prvků
- orientace v periodické soustavě prvků, skupiny, periody, protonové číslo, periodický zákon
- chemické sloučeniny – chemická vazba, iontové sloučeniny

Žák:

- používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech
- popíše složení atomu
- rozlišuje chemické prvky a sloučeniny a pojmy užívá ve správných souvislostech
- orientuje se v periodické soustavě prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy
- vysvětlí pojem protonové číslo a používá ho k určení prvků a počtu protonů a elektronů v atomu prvku
- určí počet molekul, prvků a atomů v dané sloučenině
- definuje pojem kation a anion

CHEMICKÉ REAKCE

Učivo:

- zákon zachování hmotnosti, chemické rovnice, látkové množství, molární hmotnost
- výpočty z rovnic
- klasifikace chemických reakcí – slučování, neutralizace, exotermní a endotermní reakce
- faktory ovlivňující rychlost chemické reakce
- chemie a elektřina – výroba elektrické energie chemickou cestou

Žák:

- rozliší reaktanty a produkty chemických reakcí
- přečte chemické rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozích látek nebo produktů
- aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi

ANORGANICKÉ SLOUČENINY

Učivo:

- halogenidy – názvosloví, vlastnosti a použití vybraných halogenidů
- oxidy – názvosloví, vlastnosti a použití vybraných oxidů
- hydroxidy a kyseliny – názvosloví, vlastnosti a využití vybraných zástupců
- kyselost a zásaditost, pH
- první pomoc při poleptání hydroxidem nebo kyselinou
- soli kyslíkatých a bezkyslíkatých kyselin – názvosloví, vlastnosti a využití vybraných solí

Žák:

- ovládá názvosloví oxidů, kyselin a hydroxidů
- popíše vlastnosti a použití vybraných oxidů, kyselin a hydroxidů
- prakticky zvládne poskytnout první pomoc při otravě oxidem uhelnatým, při poleptání pokožky roztokem kyseliny nebo hydroxidu
- vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet
- orientuje se na stupnici pH, změří pH univerzálním indikátorovým papírkem

Ročník: IX.

REDOXNÍ REAKCE, ELEKTROLYTICKÉ DĚJE

Učivo:

- redoxní reakce – oxidace, redukce
- elektrochemická řada napětí kovů
- získávání kovů z rud na principu redoxních reakcí
- elektrolýza a její využití

- galvanický článek
- koroze

Žák:

- definuje redoxní reakci, oxidaci, redukci, oxidační a redukční činidlo
- na základě řady reaktivity kovů určí, zda daná chemická reakce může probíhat
- uvede způsoby výroby kovů na principu redoxních reakcí
- definuje elektrolýzu, podmínky elektrolýzy
- objasní pojmy elektrolyt, elektroda, katoda, anoda
- vysvětlí rozdíl mezi suchým článkem a akumulátorem
- definuje pojem koroze a uvede příklady ochrany povrchů kovů před korozi

ZDROJE ENERGIE

Učivo:

- zdroje energie
- neobnovitelné zdroje energie
- obnovitelné zdroje energie

Žák:

- uvede příklady fosilních a průmyslově vyráběných paliv a popíše jejich vlastnosti a použití
- rozliší obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie, zhodnotí jejich využití z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi
- popíše složení uhlí, ropy a zemního plynu
- objasní nevýhody a ekologické problémy spojené s těžbou, dopravou a zpracováním neobnovitelných zdrojů
- objasní výhody a nevýhody využití jednotlivých obnovitelných zdrojů

ORGANICKÁ CHEMIE – UHLOVODÍKY, DERIVÁTY UHLOVODÍKŮ, PŘÍRODNÍ LÁTKY

Učivo:

- uhlovodíky – příklady v praxi významných alkanů, uhlovodíků s násobnými vazbami a aromatických uhlovodíků
- základní názvosloví uhlovodíků
- deriváty uhlovodíků – uhlovodíkový zbytek, charakteristická skupina
- příklady v praxi významných halogenderivátů, alkoholů, karbonylových sloučenin a karboxylových kyselin, základy názvosloví
- přírodní látky – zdroje, vlastnosti a příklady funkcí bílkovin, tuků, sacharidů a vitamínů v lidském těle
- fotosyntéza

Žák:

- rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití
- zapíše vzorce alkanů, alkenů, alkynů a arenů
- rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití
- umí napsat vzorce vybraných derivátů
- popíše zdroje, vlastnosti a funkci vybraných sacharidů, tuků, bílkovin a vitamínů v lidském těle a jejich vhodný obsah ve stravě

CHEMIE A SPOLEČNOST

CHEMIE ZDRAVÍ A VÝŽIVA

PLASTY, SYNTETICKÁ VLÁKNA A DROGY

CHEMIE A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Učivo:

- chemický průmysl v ČR – výrobky, rizika v souvislosti se životním prostředím, recyklace surovin
- průmyslová hnojiva
- tepelně zpracovávané materiály – cement, vápno, sádra, keramika
- plasty a syntetická vlákna
- detergenty, pesticidy a insekticidy
- hořlaviny – význam tříd nebezpečnosti
- léčiva a návykové látky

Žák:

- aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe
- orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka
- zná a vysvětlí pojmy hnojiva, pesticidy, léčiva, plasty, syntetická vlákna, drogy

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- *rozliší společné a rozdílné vlastnosti látek*
- *pracuje bezpečně s vybranými běžně používanými nebezpečnými látkami*
- *reaguje na případy úniku nebezpečných látek*
- *rozpozná přeměny skupenství*
- *pozná směsi a chemické látky*
- *rozezná druhy roztoků a jejich využití v běžném životě*
- *rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich použití*
- *uvede zdroje znečištění vody a vzduchu ve svém nejbližším okolí*
- *uvede nejobvyklejší chemické prvky a jednoduché chemické sloučeniny a jejich značky*
- *rozpozná vybrané kovy a nekovy a jejich možné vlastnosti*

- *pojmenuje výchozí látky a produkty nejjednodušších chemických reakcí*
- *popíše vlastnosti a použití vybraných prakticky využitelných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a zná vliv těchto látek na životní prostředí*
- *orientuje se na stupnici pH, změří pH roztoku univerzálním indikátorovým papírkem*
- *poskytne první pomoc při zasažení pokožky kyselinou nebo hydroxidem*
- *zhodnotí užívání paliv jako zdrojů energie*
- *vyjmenuje některé produkty průmyslového zpracování ropy*
- *uvede příklady bílkovin, tuků, sacharidů a vitamínů v potravě z hlediska obecně uznávaných zásad správné výživy*
- *zhodnotí využívání různých látek v praxi vzhledem k životnímu prostředí a zdraví člověka*
- *vybere a prakticky využívá pracovní postup konkrétní laboratorní činnosti a dodrží kázeň při práci s přístroji, zařízením a pomůckami nutnými pro konání pozorování, měření, experimentu*
- *dodržuje hygienu práce a zásady bezpečné práce s laboratorní technikou, příslušnými nástroji, přístroji a pomůckami při laboratorních činnostech*
- *poskytne první pomoc při úrazu v laboratoři*

5. 3. Vzdělávací obor: Přírodopis

5. 3. 1. Vyučovací předmět: Přírodopis

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Předmět přírodopis svým badatelským charakterem výuky umožňuje žákům hlouběji porozumět zákonitostem přírodních procesů a tím si uvědomit důležitost přírodovědných poznatků a jejich aplikace v praktickém životě. Žáci si při studiu osvojují důležité dovednosti. Rozvíjí se schopnosti soustavně pozorovat, experimentovat a měřit, vytvářet a ověřovat hypotézy o pozorovaných přírodních jevech, analyzovat výsledky tohoto ověřování a vyvozovat z nich závěry.

V 6. ročníku se žáci seznámí s rostlinnou, živočišnou a bakteriální buňkou, charakterizují jednotlivé skupiny nižších živočichů a rostlin. Na základě svých zkušeností určují jednotlivé zástupce a umí je zařadit do systému. Součástí výuky je práce s mikroskopem i lupou.

V 7. ročníku se výuka zaměřuje na orientaci žáků v kmeni strunatců, určují a zařazují zástupce a umí popsat jejich životní prostředí. Dále se výuka zaměřuje na stavbu rostlinného těla a pokračuje charakteristikou nahosemenných a krytosemenných rostlin.

V 8. ročníku se žáci dozvídají něco o vlastním druhu. Výuka je zaměřena na biologii člověka a úvod do genetiky. Žáci se orientují ve vlastním těle, určí jednotlivé soustavy a

orgány, jejich význam, funkci i umístění. Současně se seznamují se základy první pomoci a zdravé životosprávy.

V 9. ročníku žáci objevují zákonitosti živé a neživé přírody. Poznávají jednotlivé nerosty a horniny a seznamují se s jejich významem a využitím. Dozvídají se o vzniku jednotlivých hornin, vlivu a významu vnějších a vnitřních geologických dějů. Žákům je představena teorie o vzniku Země a vývoji života na Zemi.

Obsah, organizace a časové rozvržení:

Předmět přírodopis je zařazen na druhém stupni s hodinovou dotací 2 hodiny týdně v 6. – 8. ročníku a 1 hodina týdně v ročníku 9.

Výuka předmětu je většinou realizována v odborné učebně, může probíhat i v počítačové učebně nebo v terénu. K výuce mohou být použity názorné pomůcky i výukové programy. Součástí výuky je i práce s laboratorní technikou.

Průřezová témata:

OSV, VMEGS, EV

Osobnostní a sociální rozvoj (OSV)

Osobnostní rozvoj (6. – 9. ročník)

- Rozvoj schopnosti poznávání
- Sebepoznání
- Kreativita

Sociální rozvoj (6. – 9. ročník)

- Poznávání lidí
- Mezilidské vztahy
- Komunikace
- Kooperace a kompetice

Morální rozvoj (6. – 9. ročník)

- Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- Hodnoty, postoje, praktická etika

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

Evropa a svět nás zajímají (6. – 9. ročník)

Environmentální výchova (EV)

Lidské aktivity a problémy životního prostředí (6. – 9. ročník)

- Ekosystém – les, pole, moře, tropický deštný les, lidské sídlo, kulturní krajina
- Základní podmínky života – voda, ovzduší, půda, biodiverzita
- Vztah člověka k prostředí – prostředí a zdraví

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení:

Žáci:

- osvojují si základní biologické pojmy a vztahy
- aktivně operují s obecně užívanými biologickými termíny
- samostatně provádějí jednoduchá pozorování a popis přírodních jevů a vyvozují z nich závěry
- poznávají znaky organismů a přírodnin a dokáží je na základě těchto znaků správně taxonomicky zařadit
- vyhledávají a třídí informace a na základě jejich pochopení propojení a systematizace je dokáží efektivně využít v procesu poznávání přírody
- operují s obecně užívanými termíny a pojmy, uvádí poznatky do souvislostí a propojují do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si utvářejí komplexnější pohled na problematiku přírodních věd

Učitel:

- vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie
- předkládá vhodné pomůcky, materiály, příklady a jejich alternativy
- vede žáky k aplikaci vědomostí v ostatních vyučovacích předmětech a v reálném životě
- rozvíjí u žáků vhodnými postupy schopnost uvádět věci do souvislostí, propojuje poznatky z různých vzdělávacích oblastí do širších celků a vytváří komplexnější pohled na přírodu a život
- koordinuje činnosti žáků např. ve skupinách
- vyhodnocuje správnost výběru informačních zdrojů
- nabízí možnosti: encyklopedie, internet, klíče, atlasy, mediální zdroje

Kompetence k řešení problémů:

Žáci:

- vnímají nejružnější aspekty ekologické problematiky globálního i každodenního rázu, pochopí podstatu problému, přemýšlí o případných nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a navrhnou způsob řešení problémů a využívají k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- vyhledávají informace týkající se řešení problémů, využívají získané vědomosti a dovednosti k objeovávání různých variant řešení problémů
- nacházejí shodné, podobné a odlišné znaky a souvislosti v různých aspektech dané problematiky
- samostatně řeší zadané úkoly v rámci cvičení a laboratorních prací, při tom využívají dostupné zdroje (literatura, pomůcky)
- umí zvládat jednoduché techniky v rámci daného předmětu
- kriticky hodnotí vlastní práci a výkon, sledují vlastní pokrok při zdolávání problémů

Učitel:

- umožňuje žákům praktické ověření poznatků v rámci cvičení a laboratorních prací a vede žáky k analýze získaných výsledků
- vede žáky k praktickému ověření správnosti získaných výsledků a pozorování, předkládá možné alternativy a pomáhá žákům uvádět získané výsledky do souvislostí
- reaguje na danou situaci, analyzuje ji, navrhuje možnosti řešení a vede žáky k aplikaci a srovnání různých variant řešení
- povzbuzuje žáky, aby se nenechali odradit případným nezdarem a vytrvale hledali konečné řešení problému
- vede diskusi se žáky na danou problematiku

Kompetence komunikativní:

Žáci:

- formulují a vyjadřují své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřují se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reagují na ně a tvořivě je využívají ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení do společenského dění
- využívají informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem

Učitel:

- podněcuje žáky k rozvíjení slovní zásoby, navozuje situace a zařazuje témata a možnosti písemného i ústního vyjádření
- připouští diskusi, respektuje názory žáků a vede žáky k dodržování pravidel diskuse
- vede žáky k správnému formulování myšlenek, usměrňuje projevy a vede k vyjadřování vlastními slovy
- vede žáky k využití získaných komunikativních dovedností k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence sociální a personální:

Žáci:

- účinně spolupracují ve skupině, podílí se společně s pedagogem na vytváření pravidel práce v týmu a učí se pozitivně ovlivňovat kvalitu společné práce na základě vlastních schopností a vloh
- respektují ostatní ve svém okolí a vystupují ohleduplně a uctivě při jednání s druhými lidmi, přispívají k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytnou pomoc nebo o ni požádají
- přispívají k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápou potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného problému
- vytváří si pozitivní postoj k vlastní osobě, která podporuje jejich sebedůvěru a samotný rozvoj, ovládají a řídí svoje jednání a chování

Učitel:

- motivuje žáky k práci ve skupině a vytváří pozitivní klima ve třídě, zařazuje práci ve dvojici, skupině do výuky, určuje různé role žáků ve skupině, mění podle potřeby složení pracovních skupin
- určuje různé role žáků ve skupině, vede k vytvoření pravidel ve skupině
- respektuje osobnost žáka, umožňuje žákovi objevovat jeho schopnosti a vlohy, oceňuje zlepšení a chválí
- vede žáky k respektování různých hledisek a k přemýšlení nad tím, co si lidé v okolí myslí, říkají a dělají

Kompetence občanské:

Žáci:

- chápou základní principy, na nichž spočívají společenské normy a zákony, jsou si vědomi svých práv a zároveň povinností, respektují přesvědčení druhých lidí a váží si jejich vnitřních hodnot
- rozhodují se zodpovědně podle dané situace, poskytnou podle svých možností účinnou pomoc, umí se chovat zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka
- chápou základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektují požadavky na kvalitního životního prostředí, rozhodují se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti

Učitel:

- uplatňuje svá práva a vede žáky k uvědomění si jejich práv
- plní si své povinnosti a vyžaduje plnění povinností u žáků
- podporuje u žáků vytváření vlastních názorů a postojů, vede žáky ke schopnosti vcítit se do situací ostatních lidí, odmítnutí útlaku a hrubého zacházení, k uvědomění si povinnosti postavit se proti fyzickému i psychickému násilí

Kompetence pracovní:

Žáci:

- vnímají problémové situace, rozpoznají a pochopí problém, promyslí a naplánují způsob řešení
- žáci samostatně řeší problémy, volí vhodná řešení, užívají logické postupy
- používají bezpečně a účinně pomůcky a materiál poskytnutý učitelem k výuce, pozorování nebo měření, dodržují vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptují se na změněné nebo nové pracovní podmínky
- využívají získané znalosti a zkušenosti v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost

Učitel:

- definuje pravidla a vede k respektování dohodnutých pracovních postupů
- pojmenuje používané pomůcky, materiál nebo nástroje používané v rámci cvičení nebo laboratorních prací, vysvětlí jejich správné použití, význam a funkci

- seznámí s bezpečností práce
- zařazuje praktické činnosti, učí pracovat s návody a správně zaznamenávat výsledky pozorování, nebo měření
- upozorňuje na nedostatky, případně oceňuje úspěchy

Výstupy a učivo

Ročník: VI.

VESMÍR A ZEMĚ

Učivo:

- Země a život na ní
- Vesmír
- sféry Země, vznik života na Zemi
- rozmanitost života na Zemi

Žák:

- objasní vznik a stavbu planety Země, s porozuměním používá pojmy vesmír, galaxie, sluneční soustava, Slunce
- orientuje se ve vybraných sférách Země
- dělí přírodu na živou a neživou, objasní rozdíl mezi organickými a anorganickými látkami
- definuje fotosyntézu a zná její význam
- vlastními slovy popíše vznik života na Zemi, přechod organismů na souš

PROJEVY A POTRAVNÍ VZTAHY ORGANISMŮ

Učivo:

- projevy života
- podmínky života
- potravní vztahy mezi organismy

Žák:

- rozliší základní projevy a podmínky života
- popíše potravní závislosti mezi organismy
- s porozuměním používá pojem ekosystém, uvede příklady
- objasní rozdíl mezi potravním řetězcem a potravní pyramidou

STAVBA A TRŽDĚNÍ ORGANISMŮ

Učivo:

- buňka, stavba rostlinné, živočišné a bakteriální buňky
- pozorování buněk pod mikroskopem
- mikroskop a práce s ním
- jednobuněčné a mnohobuněčné organismy
- taxonomické třídění organismů

Žák:

- využívá dalekohled, lupu a mikroskop při pozorování přírody, samostatně zhotoví jednoduchý mikroskopický preparát
- definuje buňku, rozliší buňku rostlinnou, živočišnou, bakteriální
- s porozuměním používá pojmy buňka, tkáň, orgán, orgánová soustava, organismus
- objasní pojmy: rod a druh a uvede příklady, vyjmenuje říše organismů a další základní systematické jednotky

NEJEDNODUŠŠÍ ORGANISMY

Učivo:

- viry
- bakterie
- sinice
- jednobuněčné rostliny – řasy
- houby a lišejníky
- prvoci

Žák:

- vyjmenuje hlavní znaky virů, bakterií a sinic
- zná rozdíl mezi virovými a bakteriálními onemocněními a zdůvodní použití antibiotik
- zná způsob, jak se vyvarovat některým bakteriálním a virovým onemocněním
- zná význam bakterií v přírodě
- objasní vznik vodního květu, a proč bychom se v takové vodě neměli koupat
- vyjmenuje základní znaky jednobuněčných rostlin a některé zástupce, objasní pojem plankton
- rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků
- vysvětlí různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích
- objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníků
- vyjmenuje základní znaky prvoků, určí místa jejich výskytu a způsob rozmnožování
- dělí prvoky podle způsobu jejich pohybu a uvede příklady

BEZOBRATLÍ ŽIVOČICHOVÉ

Učivo:

- systém bezobratlých živočichů
- zástupci bezobratlých živočichů
- třídění bezobratlých živočichů

Žák:

- objasní pojem bezobratlí živočichové a vymezí rozdíl mezi bezobratlými živočichy a obratlovci
- popíše životní prostředí a hlavní vnější znaky žahavců, ploštěnců a hlístů
- dělí měkkýše na plže, mlže a hlavonožce, určí jejich společné a rozdílné znaky
- dělí klepítkatce na štíry, pavouky, sekáče a roztoče, popíše jejich životní prostředí a hlavní vnější znaky
- popíše životní prostředí a hlavní znaky korýšů, stonožek a mnohonožek
- popíše životní prostředí, hlavní vnější znaky a způsob rozmnožování hmyzu
- rozdělí hmyz na hmyz s proměnou nedokonalou a hmyz s proměnou dokonalou
- dělí ostnokožce na hvězdice, ježovky a sumýše, popíše jejich životní prostředí a hlavní vnější znaky

SUCHOZEMSKÉ EKOSYSTÉMY V ČR Z HLEDISKA BEZOBRATLÝCH PARAZITŮ

Učivo:

- ekosystém půda
- ekosystém les
- ekosystém louka
- ekosystém pastviny a step
- ekosystém pole, sady a zahrady
- ekosystém parky
- ekosystém lidská sídla
- parazité

Žák:

- s porozuměním používá pojem ekosystém
- vymezí základní znaky jednotlivých ekosystémů
- rozdělí bezobratlé živočichy v daném ekosystému podle místa, kde žijí a způsobu výživy na býložravce, masožravce, parazity, všežravce, živočichy živícími se mrtvými těly a výkaly
- objasní rozdíl mezi přírodními a člověkem ovlivněnými suchozemskými ekosystémy
- objasní rozdíl mezi vnitřním a vnějším parazitem

VODNÍ EKOSYSTÉMY V ČR Z HLEDISKA BEZOBRATLÝCH

CIZOKRAJNÉ EKOSYSTÉMY Z HLEDISKA BEZOBRATLÝCH

Učivo:

- ekosystém rybník a jezero
- ekosystém potok a řeka
- suchozemské cizokrajné ekosystémy
- ekosystém moře a oceán

Žák:

- objasní rozdíl mezi suchozemským a vodním ekosystémech
- vymezí základní znaky daného ekosystému
- rozdělí bezobratlé živočichy podle místa, kde žijí ve vybraném ekosystému a podle způsobu obživy
- uvede příklad cizích ekosystémů – tropický deštný les, savany, pouště, polopouště

Ročník: VII.

SYSTÉM ŽIVOČICHŮ TŘÍDĚNÍ STRUNATCŮ

Učivo:

- strunatci
- pláštěnci a bezlebeční
- třídy savců a jejich charakteristika a zástupci

Žák:

- vymezí rozdíl mezi bezobratlými živočichy a strunatci
- vyjmenuje základní znaky strunatců
- popíše životní prostředí, hlavní vnější znaky a vyjmenuje zástupce u pláštěnců a bezlebečných
- porovná základní vnější a vnitřní stavbu živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů
- rozlišuje a porovnává jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin

EKOSYSTÉMY ČR Z HLEDISKA STRUNATCŮ CIZOKRAJNÉ EKOSYSTÉMY Z HLEDISKA STRUNATCŮ

Učivo:

- ekosystém les
- ekosystém louka a pole
- ekosystém park

- ekosystém lidská obydlí a jejich okolí
- ekosystém rybník a jezero
- ekosystém potok a řeka
- suchozemské cizokrajné ekosystémy
- ekosystém moře a oceán

Žák:

- zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka, uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy
- vymezí základní znaky ekosystémů a vymezí rozdíly mezi nimi
- rozdělí strunatce v ekosystémech podle místa, kde žijí
- rozdělí strunatce na volně žijící a chované člověkem
- uvede příklady cizokrajných ekosystémů

ŘÍŠE ROSTLINY

Učivo:

- systém rostlin
- třídění rostlin a vybraní zástupci
- stavba těla krytosemenných rostlin

Žák:

- odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům
- porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů a uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku
- vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin
- rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů
- popíše přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí

EKOSYSTÉMY V ČR Z HLEDISKA ROSTLIN

CIZOKRAJNÉ EKOSYSTÉMY Z HLEDISKA ROSTLIN

Učivo:

- ekosystém les
- ekosystém louka, pastviny, step
- ekosystém zahrada a sad, pole
- ekosystém parky a botanické zahrady
- ekosystém rumiště

- ekosystém lidská obydli
- ekosystém rybník a jezero
- ekosystém potok a řeka
- cizokrajné suchozemské ekosystémy
- ekosystém moře a oceán

Žák:

- na základě pozorování rozliší lesní patra, uvědomí si význam lesa v krajině
- určuje rostliny typické pro jednotlivé ekosystémy
- pomocí klíčů a atlasů určuje vybrané rostliny
- u jednotlivých ekosystémů si vytváří pro ně typickou zásobu pojmů, kterým rozumí a umí je používat
- uvede příklady potravních vztahů v ekosystému

**LÉČIVÉ A JEDOVATÉ ROSTLINY
OCHRANA ROSTLIN**

Učivo:

- léčivé a jedovaté rostliny
- ochrana rostlin

Žák:

- vyjmenuje a pozná typické zástupce léčivých rostlin a popíše jejich použití
- vyjmenuje a pozná příklady jedovatých rostlin
- vysvětlí význam ochrany přírody
- rozliší základní typy chráněných území v ČR, vyjmenuje národní parky

Ročník: VIII.

**VÝVOJ ČLOVĚKA
VARIABILITA ČLOVĚKA**

Učivo:

- úvod do biologie člověka
- vývoj člověka
- variabilita člověka

Žák:

- charakterizuje odlišnost člověka od ostatních živočichů
- objasní biologickou a společenskou podstatu člověka
- orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka

- charakterizuje vznik odlišných lidských skupin jako výsledek působení prostředí, uvede příklady lidí žijících v rozdílném prostředí a příklady přizpůsobení se tomuto prostředí

ANATOMIE ČLOVĚKA

GENETIKA

ČLOVĚK A ZDRAVÍ

Učivo:

- buňka
- tkáň
- orgán, orgánová soustava
- období lidského života
- genetika
- člověk a zdraví

Žák:

- určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy
- rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby
- objasní význam zdravého způsobu života
- aplikuje první pomoc při poranění a jiném poškození těla
- orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka
- objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří

Ročník: IX.

ÚVOD DO STUDIA GEOLOGIE

Učivo:

- geologické vědy
- Země ve vesmíru

Žák:

- dokáže pojmenovat jednotlivé ekologické vědy
- uvede příklady využití ekologie v praxi
- objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života
- chápe závislost živé přírody na neživé jak v současné době, tak v celé historii Země
- dovede popsat hlubinnou stavbu Země

MINERÁLY HORNINY

Učivo:

- krystalová stavba minerálů
- vlastnosti minerálů
- přehled minerálů (nerostů)
- rozdělení hornin
- vnitřní a vnější geologické děje
- vyvřelé, usazené a přeměněné horniny

Žák:

- rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek
- dovede charakterizovat minerály, ovládá jejich třídění
- pozná základní a hospodářsky nejdůležitější minerály
- rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin
- uvede příklady hornin, rozumí jejich výskytu, významu v přírodě a pro život člověka
- charakterizuje nejdůležitější nerostné suroviny v dějinách lidstva, zejména v současné době

PŮDA A VODA

Učivo:

- půda
- podzemní voda a prameny

Žák:

- porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy, rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy v naší přírodě
- vysvětlí co je půdní eroze a co ji způsobuje, urychluje a zabraňuje jí
- objasní vznik krasových jevů a území a uvede jejich výskyt
- charakterizuje význam vody v přírodě a pro život organismů na Zemi
- rozumí rozložení hydrosféry na Zemi

DĚJINY ZEMĚ

Učivo:

- dějiny Země
- regionální geologie

Žák:

- rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků
- charakterizuje nejstarší formy života, od jednobuněčných k mnohobuněčným

EKOLOGIE

Učivo:

- úvod do ekologie
- globální problémy lidstva
- ochrana přírody

Žák:

- uvede příklady organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi
- rozlišuje a uvede příklady systémů organismů – populace, společenstva, ekosystémy
- uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému
- rozeznává největší globální problémy lidstva
- objasní význam ochrany přírody v národním i mezinárodním měřítku

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- *orientuje se v přehledu vývoje organismů a rozliší základní projevy a podmínky života*
- *zná základní funkce hlavních orgánů a orgánových soustav rostlin i živočichů*
- *rozpozná rozdíl mezi jednobuněčnými a mnohobuněčnými organismy*
- *uvede na příkladech vliv virů a bakterií v přírodě a na člověka*
- *rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby podle charakteristických znaků*
- *pozná lišejníky*
- *porovná vnější a vnitřní stavbu rostlinného těla a zná funkce jednotlivých částí těla rostlin*
- *rozlišuje základní rostlinné fyziologické procesy a jejich využití*
- *uvede význam hospodářsky důležitých rostlin a způsob jejich pěstování*
- *rozliší základní systematické skupiny rostlin a zná jejich zástupce*
- *popíše přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí*
- *porovná vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů*
- *rozliší jednotlivé skupiny živočichů a zná jejich hlavní zástupce*
- *odvodí na základě vlastního pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí*
- *ví o významu živočichů v přírodě i pro člověka a uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy*

- *popíše stavbu orgánů a orgánových soustav lidského těla a jejich funkce*
- *charakterizuje hlavní etapy vývoje člověka*
- *popíše vznik a vývin jedince*
- *rozliší příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby*
- *zná zásady poskytování první pomoci při poranění*
- *popíše jednotlivé vrstvy Země*
- *pozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny*
- *rozliší důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů*
- *rozezná některé druhy půd a objasní jejich vznik*
- *na příkladech uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj a udržení života na Zemi*
- *uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi*
- *rozliší populace, společenstva, ekosystémy a objasní základní princip některého ekosystému*
- *vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech*
- *popíše změny v přírodě vyvolané člověkem a objasní jejich důsledky*
- *pozná kladný a záporný vliv člověka na životní prostředí*
- *využívá metody poznávání přírody osvojované v přírodopisu*
- *dodržuje základní pravidla bezpečného chování při poznávání přírody*

5. 4. Vzdělávací obor: Zeměpis

5. 4. 1. Vyučovací předmět: Zeměpis

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Předmět Zeměpis je vyučován na 2. stupni a svým obsahem navazuje na znalosti získané na 1. stupni ZŠ především v předmětech prvouka a vlastivěda. Zeměpis, zejména společenskovední část tohoto oboru, je úzce propojen se vzdělávací oblastí Člověk a jeho svět. Žáci postupně poznávají složitost a mnohotvárnost skutečnosti, podstatné souvislosti mezi stavem přírody a lidskou činností, především pak závislost člověka na přírodních zdrojích a vlivy lidské činnosti na stav životního prostředí a na lidské zdraví. Učí se zkoumat změny probíhající v přírodě, odhalovat příčiny a následky ovlivňování důležitých místních i globálních ekosystémů a uvědoměle využívat své přírodovědné poznání ve prospěch ochrany životního prostředí a principů udržitelného rozvoje. Zeměpis dotváří komplexní pohled žáka na vztah mezi člověkem a přírodou, jehož významnou součástí je i uvědomování si pozitivního vlivu přírody na citový život člověka. Zeměpisné vzdělávání navíc umožňuje žákům postupně odhalovat souvislosti přírodních podmínek a života lidí i jejich společenství v blízkém okolí, v regionech, na celém území ČR, v Evropě i ve světě.

Předmět Zeměpis úzce souvisí s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověk a příroda:

- chemie: složení atmosféry, znečištění atmosféry, hydrosféry, biosféry...

- fyzika: magnetické póly Země, kompas, sluneční soustava, vesmír, atmosférický tlak...
- přírodopis: rozšíření rostlin a živočichů, biotopy, ekosystémy, CHKO, národní parky...

Mezipředmětové vztahy jsou aplikovány i na předměty z ostatních vzdělávacích oblastí:

- matematika: měřítko mapy, převody jednotek, práce s grafy, diagramy...
- ICT: zdroj aktuálních informací a jejich zpracování
- dějepis: kultura národů, historie států, zámořské objevy...

Obsah, organizace a časové rozvržení:

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Zeměpis, který má přírodovědný i společenskovední charakter, je v zájmu zachování celistvosti oboru umístěn celý v této vzdělávací oblasti. Zeměpis je zaměřen na podporu hledání a poznávání geografických faktů a jejich vzájemných souvislostí. Nabádá žáky k vnímání možných ohrožení plynoucích z přírodních procesů, z lidské činnosti a zásahů člověka do přírody.

Kooperuje především se vzdělávacími oblastmi Matematika a její aplikace (např. při práci s měřítkem mapy, určování zeměpisné polohy nebo hustoty zalidnění), Člověk a společnost, Člověk a zdraví a Člověk a svět práce a přirozeně i s dalšími vzdělávacími oblastmi.

Předmět Zeměpis má celkovou časovou dotaci 7 vyučovací hodin. Vyučuje se jako samostatný předmět v 6., 8., 9. ročníku 2 hodiny týdně, v 7. ročníku 1 hodina týdně. Výuka probíhá v celých třídách převážně v kmenové třídě. V některých hodinách využíváme učebnu výpočetní techniky a učebnu s interaktivní tabulí. Ve výuce mohou být využívány také výukové programy, návštěvy přednáškových sálů.

Formy a metody práce se užívají podle charakteru učiva a cílů vzdělávání:

- frontální výuka s demonstračními pomůckami
- skupinová práce s využitím pomůcek, map a školního atlasu, pracovních listů, odborné literatury, časopisů a internetu
- samostatná práce
- terénní exkurze či vycházky spojené s pozorováním
- krátkodobé projekty

Cílové zaměření vyučovacího předmětu

Vzdělávání v předmětu Zeměpis směřuje a vede žáka k:

- k získávání a rozvíjení orientace v geografickém prostředí
- zkoumání přírodních faktů a jejich souvislostí s využitím různých metod racionálního uvažování

- potřebě klást si otázky o příčinách a průběhu různých přírodních procesů
- pochopení důležitosti udržení přírodní rovnováhy
- osvojení základních zeměpisných pojmů a odborné terminologie
- používání různých zdrojů geografických informací
- posuzování důležitosti, spolehlivosti a správnosti získaných dat pro potvrzení či vyvrácení vyslovovaných hypotéz či závěrů
- pochopení faktorů (přírodních i společenských), které ovlivňují životní prostředí
- správné formulaci otázek ohledně ochrany zdraví, majetku, životů
- zamyšlení nad průběhem a příčinami různých přírodních procesů
- hledání a formulování adekvátních odpovědí na tyto otázky
- zapojování do aktivit směřujících k šetrnému chování k přírodě
- porozumění souvislostem mezi činnostmi lidí a stavem přírodního a životního prostředí
- objevování rozmanitostí různých kultur, jejich tradic a hodnot
- rozvoji trvalého zájmu o poznávání vlastní země a regionů světa jako nedílné součásti životního způsobu moderního člověka
- uvědomování svojí vlastní kulturní identity
- myšlení v globálních souvislostech
- aplikaci geografických poznatků v praktickém životě

Průřezová témata:

OSV, VDo, VMEGS, MuV, EV, MeV

Osobnostní a sociální výchova (OSV):

Osobnostní rozvoj (6. – 9. ročník):

- rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů; dovednosti pro učení a studium
- rozvoj osobních postojů k přírodnímu prostředí
- ochrana zdraví a života
- kreativita
  - soutěže – Přírodovědný klokan, Eurorebus, Zeměpisná olympiáda
  - samostatná práce (referáty, PC prezentace)
  - efektivní domácí příprava

Sociální rozvoj (6. – 9. ročník):

- mezilidské vztahy (lidská práva)
- respektování
- empatie a pohled na svět očima druhého

Morální rozvoj (6. – 9. ročník):

- hodnoty, postoje, praktická etika – analýza vlastních i cizích postojů, hodnot a projevů
- pomáhající a prosociální chování

Výchova demokratického občana (VDo)

Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování (6. – 9. ročník):

- demokratické způsoby řešení problémů
- občan, občanská společnost a stát (občan jako odpovědný člen společnosti)
- občanská společnost a škola (způsoby uplatňování demokratických principů a hodnot)
- formy participace občanů v politickém životě – volební systémy a demokratické volby a politika, obec jako základní jednotka samosprávy státu, organizace a hnutí
- řád, norma
- demokracie jako protiváha diktatury a anarchie

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

(6. – 9. ročník):

- objevujeme Evropu a svět (naše vlast a Evropa, evropské krajiny, Evropa a svět, mezinárodní setkávání, státní a evropské symboly, Den Evropy)
- Evropa a svět kolem nás (rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa, místa a události v blízkém okolí mající vztah k Evropě a světu, naši sousedé v Evropě, život dětí v jiných zemích, zvyky a tradice národů Evropy)
- Jsme Evropané (kořeny a zdroje evropské civilizace, evropská integrace, instituce EU a jejich fungování, co Evropu spojuje a co ji rozděluje, mezinárodní organizace a jejich přispění k řešení problémů dětí a mládeže)
- právo podílet se na spolupráci, udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi
- harmonický rozvoj osobnosti, tolerance, empatie, solidarita
- objasňování důsledků globálních vlivů na životní prostředí v okolí žáků s důrazem na potřebu a závažnost ochrany tohoto prostředí především v dané lokalitě

Multikulturní výchova (MuV)

(6. – 9. ročník):

- schopnost racionálního uvažování, projevování a korigování emocionálního zaujetí v situacích motivujících k setkávání, srovnávání a hledání společných evropských perspektiv
- napomáhá žákům uvědomit si vlastní identitu, být sám sebou, reflektovat vlastní sociokulturní zázemí
- naši sousedé v Evropě, zvyky a tradice národů, evropské krajiny, státní a evropské symboly
- multikulturalita jako prostředek vzájemného obohacování, současný stav a předpokládaný vývoj v budoucnosti
- etnický původ (odlišnost lidí, rovnost všech etnických skupin a kultur, postavení národnostních menšin)
- základní informace o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti
- lidské vztahy (udržování tolerantních vztahů, rozvíjení spolupráce s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženské, zájmové nebo generační příslušnost)

- kulturní diferenciacie – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti, základní problémy sociokulturních rozdílů v ČR a Evropě,

Environmentální výchova (EV)

(6. – 9. ročník):

Ekosystémy:

- les, pole, vodní zdroje, moře, tropický deštný les
- lidské sídlo – město – vesnice (umělý ekosystém)
- kulturní krajina

Lidské aktivity a problémy životního prostředí

- postavení člověka v přírodě
- propojenost složek prostředí
- základní podmínky života na Zemi
- využívání energie, možnosti a způsoby šetření, místní podmínky
- přírodní zdroje energie, principy hospodaření s přírodními zdroji
- dovednosti a návyky nezbytné pro každodenní žádoucí jednání občana vůči prostředí
- ochrana přírody a kulturních památek
- doprava a životní prostředí (globalizace, druhy dopravy a ekologická zátěž)
- zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství
- průmysl a životní prostředí (vliv průmyslové revoluce)
- odpady a hospodaření s odpady
- ekologické problémy

Vztah člověka k prostředí

- náš životní styl (prostředí a zdraví)
- žádoucí i nežádoucí jednání z hledisek životního prostředí a udržitelného rozvoje
- příčiny, souvislosti, důsledky, možnosti řešení, hodnocení, vlastní názor
- změny v krajině, demografický vývoj

Mediální výchova (MeV)

Práce v realizačním týmu (6. – 9. ročník):

- utváření týmu, skupiny
- komunikace v týmu
- stanovení si cíle, časového harmonogramu a delegování úkolů a zodpovědnosti, faktory ovlivňující práci v týmu
- fungování a vliv medií ve společnosti (vliv medií na každodenní život)
- tvorba mediálního sdělení

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Žáci:

- volí vhodné způsoby, metody a strategie pro efektivní učení

- orientují se v mapě, geografických značkách a chápou legendu mapy
- odhadnou a určí vzdálenosti na mapě a ve skutečnosti (chápu měřítko mapy)
- pracují s geografickými tabulkami, grafy, diagramy a schémata
- aplikují všeobecné poznatky na regionální
- propojují získané poznatky do širších celků, nalézají souvislosti
- využívají výpočetní techniku
- zpracovávají nové geografické informace
- vyhledávají a třídí informace a využívají je v procesu učení a praktickém životě
- získané výsledky porovnávají, posuzují, vyvozují z nich závěry

Učitel:

- vyjadřuje se jasně a přesně při důsledném používání odborné terminologie
- vede žáky k osvojování si geografického názvosloví
- vede žáky k vyhledávání, shromažďování, třídění a porovnávání informací (zadáva žákům referáty, PC prezentace, grafy, tabulky)
- vede žáky k používání odborné terminologie
- vede žáky k využívání vlastních zkušeností a poznatků z jiných předmětů, z cestování
- zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů
- zadává úkoly s využitím informační a komunikační technologie
- vede žáky k aplikaci znalostí v ostatních vyučovacích předmětech a v reálném životě
- srovnáváním dat z různě věrohodných zdrojů učí žáka nutnosti ověřovat informace a vede ho k opatrnému a kritickému pohledu na zdroje informací (aktuální počet obyvatel měst, států)
- vede žáky k práci s orientačními, topografickými a meteorologickými pomůckami (kompas, buzola, GPS, teploměr)

Kompetence sociální a personální

Žáci:

- spolupracují ve skupinách na základě vytvořených pravidel
- upevňují dobré mezilidské vztahy
- učí se věcně argumentovat, přispívají k diskusi, oceňují zkušenosti druhých lidí, respektují různá hlediska a čerpají poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- učí se schopnosti sebekontroly, pracují na posílení sebedůvěry, sebeuspokojení a sebeúcty

Učitel:

- vytváří pozitivní klima ve třídě
- podporuje kolektivní spolupráci i zdravou rivalitu
- při práci ve dvojicích nebo ve skupině vede žáky k vytváření pravidel práce ve skupině
- respektuje osobnost žáka
- pěstuje zdravé sebevědomí žáků
- hodnotí žáky způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok

- vede žáky k občanské odpovědnosti za vytváření podmínek pro udržitelný rozvoj v lokálním i globálním měřítku

Kompetence k řešení problémů

Žáci:

- jsou schopni pochopit problém a vedou o něm diskuzi
- vyhledají k němu vhodné informace
- diskutují o možnostech řešení
- učí se zvolit správný postup při řešení reálných problémů
- sledují vlastní pokrok, kriticky myslí, rozhodují, obhajují své názory
- uvědomují si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky své práce se snaží zhodnotit

Učitel:

- vede žáky k vyhledávání a kombinování informací z různých informačních zdrojů
- podněcuje žáka k odhadování a pozorování meteorologických prvků
- učí jej řádovému, hrubému odhadu vzdáleností na mapě
- rozvíjí žákovy dovednosti (práce s tematickými mapami)
- cení intuitivní přístupy
- vede žáky k diskuzi o globálních problémech lidstva
- nabádá žáky k logickému myšlení
- posiluje v žákovi vědomí, že chyby jsou cenným zdrojem poučení
- vede žáka k rozlišení modelu od reality
- vede žáka k diskuzi na dané téma a k obhajování svých výroků
- při posuzování určitých jevů ho nutí vycházet z vlastních zkušeností a prožitků

Kompetence komunikativní

Žáci:

- učí se formulovat své myšlenky a názory
- vyjadřují se souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- komunikují na odpovídající úrovni
- učí se rozvíjet slovní zásobu o geografické pojmy
- popisují modelové a reálné situace
- učí se respektovat názory ostatních žáků
- vytvářejí hypotézy
- rozvíjí základní dovednosti dobré komunikace a k tomu příslušné vědomosti

Učitel:

- důsledně používá geografické názvosloví
- přesně formuluje témata a dotazy v testech a při ověřování vědomostí
- vede žáky k užívání a porozumění mapových značek, zeměpisných zkratk
- nabádá žáky k naslouchání a respektování názorů druhých
- vede žáky k interpretaci či prezentaci různých textů, obrazových materiálů, grafů, schémat

- učí žáky dodržovat předem stanovená pravidla vzájemné komunikace
- podle potřeby žákům pomáhá, vede ke spolupráci

Kompetence občanské

Žáci:

- respektují názory druhých
- učí se toleranci
- chápou základní environmentální problémy
- vnímají rozdílnou úroveň kvality životního prostředí
- zodpovědně se rozhodují
- jednají v zájmu trvale udržitelného rozvoje

Učitel:

- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování
- vede žáky k uvědomělému plnění svých povinností
- vede žáky k pochopení práv a povinností v souvislosti s principem trvale udržitelného rozvoje
- pěstuje v žácích vlastenectví a národní hrdost
- zajímá se, jak žákům vyhovuje způsob jeho výuky

Kompetence pracovní

Žáci:

- dodržují pravidla bezpečného chování v terénu
- učí se efektivně pracovat
- zachovávají při různých pracovních činnostech stanovená pravidla
- učí se šetrně zacházet se zapůjčenými pomůckami
- zdokonalují svou práci s mapou (využívají legendu mapy, různá měřítka)
- pracují s rejstříkem (abecedním seznamem zeměpisných názvu v atlase)
- dodržují dohodnutou kvalitu práce a termín jejího provedení

Učitel:

- vede žáky k dodržování pravidel bezpečného chování v terénu
- dbá na bezpečnost při terénních exkurzích
- definuje přesné pracovní postupy a vyžaduje jejich dodržování
- vede žáky ke správnému používání zeměpisných pomůcek a výpočetní techniky
- nabádá žáky k vyhledávání a využívání různých zdrojů informací
- zdůrazňuje, že zeměpisné informace zejména ze socioekonomické sféry rychleji ztrácí na aktuálnosti (zastarávání informací)
- učí žáky najít aktuální informace, zejména regionální (viz portál Českého statistického úřadu)

Výstupy a učivo

Ročník: VI.

PŘÍRODNÍ OBRAZ ZEMĚ

GEOGRAFICKÉ INFORMACE, ZDROJE DAT

KARTOGRAFIE A TOPOGRAFIE

TERÉNNÍ GEOGRAFICKÁ VÝUKA, PRAXE A APLIKACE

ZEMĚPIS SVĚTADÍLŮ A OCEÁNŮ

- **Země jako vesmírné těleso** – tvar, velikost, pohyby Země, střídání dne a noci, střídání ročních období, světový čas, časová pásma, pásmový čas, datová hranice, smluvený čas
- **Sluneční soustava** – Slunce, planety a jiná vesmírná tělesa
- **vesmír** – vývoj poznání o vesmíru
- **geografická kartografie a topografie** – glóbus, měřítko globusu, zeměpisná síť, poledníky a rovnoběžky, zeměpisné souřadnice, určování zeměpisné polohy v zeměpisné síti
- měřítko a obsah plánů a map, orientace plánů a map vzhledem ke světovým stranám
- praktická cvičení a aplikace s dostupnými kartograf. produkty v tištěné i elektronické podobě
- **krajinná sféra** – přírodní sféra a její složky a prvky
  - litosféra – stavba Země, dno oceánu, zemětřesení a sopečná činnost, vznik pohoří, povrch Země jako výsledek působení přírodních činitelů
  - atmosféra – počasí, podnebí, meteorologické prvky, předpověď počasí
  - hydrosféra – oceány a moře, pohyby mořské vody, vodstvo na pevnině, ledovce
  - pedosféra – půda a její činitelé, půdní typy a druhy, co ohrožuje půdu
  - biosféra – šířková pásma a výškové stupně v krajině
- systém přírodní sféry na planetární úrovni – geograf. pásy, šířková pásma, výškové stupně
- **systém přírodní sféry na regionální úrovni** – přírodní oblasti
- **komunikační geografický a kartografický jazyk** – vybrané obecně používané geografické, topografické a kartografické pojmy
- základní topografické útvary: důležité body, výrazné liniové útvary, plošné útvary a jejich kombinace: síť, povrchy, uzly
- hlavní kartografické produkty: plán, mapa, legenda mapy, symboly, smluvené značky, vysvětlivky
- základní informační geografická média a zdroje dat
- **Afrika** – přírodní poměry, přírodní zdroje, objevování a kolonizace, obyvatelstvo, oblasti
- **Indický oceán**
- **Austrálie** – přírodní poměry a zdroje, objevování, obyvatelstvo
- **Australský svaz, Tichý oceán, Antarktida**

Žák:

- zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy
- prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země
- zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů
- rozlišuje a porovnává složky, prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost
- rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu
- porovná působení vnitřních a vnějších činitelů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost

Ročník: VII.

REGIONY SVĚTA

Učivo:

- světadíly, oceány, makroregiony světa – určující a porovnávací kritéria, jejich přiměřená charakteristika z hlediska přírodních a socioekonomických poměrů s důrazem na vazby a souvislosti (přírodní oblasti, podnebné oblasti, sídelní oblasti, jazykové oblasti, náboženské a kulturní oblasti)
- Amerika – přírodní podmínky, obyvatelstvo, hospodářství, regiony
- Eurasie – přírodní podmínky, obyvatelstvo, hospodářství, regiony
- politické a hospodářské rozdělení Evropy
- modelové regiony světa – vybrané modelové přírodní, společenské, hospodářské, politické a environmentální problémy, možnosti jejich řešení
- Evropská unie

Žák:

- rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa
- umí popsat na mapách světadíly, oceány světa
- lokalizuje makroregiony na mapě světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny
- porovnává a jednoduše hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, společenské, kulturní, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti
- zvažuje potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa nebo vybraných států
- umí pracovat se školním atlasem, mapou
- dokáže prezentovat své prázdninové cestování případně cestovatelské sny

Ročník: VIII.

ČESKÁ REPUBLIKA
REGIONY ČESKÉ REPUBLIKY
MÍSTNÍ REGION

Učivo:

- zeměpisná poloha, rozloha, členitost, přírodní poměry a zdroje ČR
- vývoj státního útvaru
- obyvatelstvo, sídelní poměry
- základní geografické, demografické a hospodářské charakteristiky
- rozmístění hospodářských aktivit
- sektorová a odvětvová struktura hospodářství
- transformační společenské, politické a hospodářské procesy a jejich územní projevy a dopady
- hospodářské a politické postavení ČR v Evropě a ve světě
- zapojení do mezinárodní dělby práce a obchodu, spolupráce se sousedními státy
- územní jednotky státní správy a samosprávy, krajské členění
- hlavní město Praha
- kraj místního regionu
- místní region – zeměpisná poloha, vymezení, vztahy k okolním regionům, základní přírodní a socioekonomické charakteristiky s důrazem na specifika regionu
- potenciál x bariéry dalšího rozvoje místního regionu

Žák:

- hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje ČR
- charakterizuje rozmístění obyvatelstva a dokáže vyjmenovat ovlivňující faktory
- hodnotí lidský a hospodářský potenciál ČR v evropském a světovém kontextu
- lokalizuje na mapách jednotlivé kraje ČR a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení i hospodářských aktivit
- hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni odlišnosti hospodářství jednotlivých regionů ČR a možnosti jejich rozvoje
- uvádí příklady účasti a působnosti ČR na světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států
- vymezí a lokalizuje místní region podle místa bydliště nebo školy
- hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místní oblasti, možnosti dalšího rozvoje, přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům

Ročník: IX.

SPOLEČENSKÉ A HOSPODÁŘSKÉ PROSTŘEDÍ
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Učivo:

- obyvatelstvo světa – základní kvantitativní a kvalitativní geografické a demografické hospodářské a kulturní charakteristiky
- statistická data a jejich grafické vyjádření, tabulky
- aktuální společenské a sídelní poměry současného světa – sídelní systémy, urbanizace, migrace
- světové hospodářství – sektorová a odvětvová struktura, územní dělba práce
- průmysl a jeho struktura ve vztahu k životnímu prostředí
- zemědělství, rybolov, lesní a vodní hospodářství zejména ve vztahu k tvorbě a ochraně krajiny a znečišťování životního prostředí
- doprava a spoje a jejich klíčový význam pro společnost a hospodářství
- služby jako kritérium posouzení hospodářského rozvoje a jejich funkce a struktura ve vyspělém hospodářství
- krajina
- životní prostředí
- abiotické složky krajiny a životního prostředí
- vliv člověka na krajinu v minulosti a v současnosti
- společensko-hospodářské vlivy na krajinu a životní prostředí
- světové ekologické problémy a jejich řešení
- ochrana životního prostředí a trvale udržitelný rozvoj

Žák:

- posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa
- posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla
- pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel
- zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství
- lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje
- porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit
- přiměřeně posoudí úroveň a prostorovou organizaci světového průmyslu jeho rozložení, strukturu a vývoj
- posoudí na přiměřené úrovni prostorové rozmístění světového zemědělství, jeho strukturu a vývoj zejména ve vztahu k zajištění potravin a k životnímu prostředí
- hodnotí na přiměřené úrovni jednotlivé druhy dopravy, jejich preferenci v současnosti, výhody a nevýhody jednotlivých druhů dopravy zvláště v souvislosti s životním prostředím
- posoudí na přiměřené úrovni strukturu a funkci služeb, jejich kvalitu v rozvinutém hospodářství
- vytváří a využívá osobní myšlenková i grafická schémata a myšlenkové mapy pro orientaci v konkrétních problémech

- rozlišuje a posuzuje vliv činnosti člověka na složky a prvky přírodní sféry

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- *objasní důsledky pohybů Země*
- *uvede příklady působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vlivu na přírodu a na lidskou společnost*
- *uvede příklady působení přírodních vlivů na utváření zemského povrchu*
- *umí pojmenovat různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozliší na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajiny*
- *uvede příklady přírodních a kulturních krajinných složek*
- *uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí*
- *vyhledá na mapách jednotlivé světadíly a oceány*
- *rozliší zásadní přírodní a společenské znaky světových regionů*
- *charakterizuje polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry vybraných světadílů, oceánů a vybraných států*
- *uvede příklady, jak přírodní podmínky souvisejí s funkcí a rozmístěním lidských sídel – vyhledá na mapách nejznámější oblasti cestovního ruchu a rekreace*
- *rozumí základní geografické, topografické a kartografické terminologii*
- *získá osobní představu o prostředí, které nás obklopuje, umí ho popsat a určit jednoduché vazby, vyjádří, co mu prospívá a škodí*
- *vymezí a lokalizuje území místní krajiny a oblasti (regionu) podle bydliště nebo školy*
- *charakterizuje přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu*
- *určí zeměpisnou polohu a rozlohu České republiky a její sousední státy*
- *rozlišuje přírodní podmínky ČR, popíše povrch a jeho členitost*
- *uvede hlavní údaje o rozmístění obyvatelstva*
- *vyhledá na mapách jednotlivé kraje České republiky a charakterizuje hospodářské poměry, přírodní zvláštnosti a kulturní zajímavosti*
- *ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu*
- *uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě*

6. Vzdělávací oblast: UMĚNÍ A KULTURA

Charakteristika vzdělávací oblasti:

Vzdělávací oblast Umění a kultura umožňuje žákům jiné než pouze racionální poznávání světa a odráží nezastupitelnou součást lidské existence – umění a kulturu.

Vzdělávání v této oblasti přináší umělecké osvojování světa, osvojování s estetickým účinkem.

V etapě základního vzdělávání je oblast Umění a kultura zastoupena vzdělávacími obory Hudební výchova a Výtvarná výchova.

Na 2. stupni se otevírá cesta širšího nazírání na kulturu a umění. Připomínají se historické souvislosti a společenské kontexty ovlivňující umění a kulturu.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti:

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace
- chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součásti lidské existence; k učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, cítění, prožívání a představy; k rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevů a potřeb a k utváření hierarchie hodnot
- spoluvytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností
- uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince; k tvořivému přístupu ke světu, k možnosti aktivního překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života
- zaujímání osobní účasti v procesu tvorby a k chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě

6. 1. Vzdělávací obor: Hudební výchova

6. 1. 1. Vyučovací předmět: Hudební výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Hudební výchova se uskutečňuje prostřednictvím pěveckých, instrumentálních, poslechových a hudebně pohybových činností.

Směřuje k tomu, aby žáci:

- kultivovali svou hudebnost v oblasti hudebního sluchu, pěveckého hlasu, smyslu pro rytmus, melodického a harmonického cítění, hudební paměti, představivosti a fantazie
- rozvíjeli své receptivní, reprodukční schopnosti a dovednosti
- porozuměli hudebně vyjadřovacím prostředkům a společenským funkcím hudby

- získali vzhled do hudební kultury české a jiných národů

Obsah, organizace a časové rozvržení:

Obsahem vokálních činností je práce s hlasem.

Obsahem instrumentálních činností je hra na hudební nástroje a jejich využití při hudební reprodukci a produkci.

Obsahem hudebně pohybových činností je ztvárňování hudby a reagování na ni pomocí pohybu, tance a gest.

Obsahem poslechových činností je aktivní vnímání (percepce) znějící hudby.

Výuka probíhá téměř pravidelně v učebně hudební výchovy, případně v učebně s interaktivní tabulí či v terénu.

Vyučovací předmět má časovou dotaci 1 hodinu týdně.

Průřezová témata:

OSV, VDo, VMEGS, MuV, EV, MeV

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Osobnostní rozvoj (6. – 9. ročník):

- kreativita – tvořivost v mezilidských vztazích
- rozvoj schopností poznávání - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění
- sebeovládání – regulace vlastního jednání i prožívání, vůle

Sociální rozvoj (6. – 9. ročník):

- komunikace – řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků; komunikace v různých situacích

Morální rozvoj (6. – 9. ročník):

- hodnoty, postoje, praktická etika – vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování

Výchova demokratického občana (VDo)

Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování (6. – 9. ročník):

- demokratické způsoby řešení konfliktů a problémů; spravedlnost, řád, norma, morálka

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

Evropa a svět nás zajímá (6. – 9. ročník):

- zvyky a tradice národů Evropy

Objevujeme Evropu a svět (6. – 9. ročník):

- mezinárodní setkávání

Multikulturní výchova (MuV)

Kulturní rozdíly (6. – 9. ročník):

- poznání vlastního kulturního zakotvení, jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti

Multikulturalita (6. – 9. ročník):

- multikulturalita jako prostředek vzájemného obohacování

Environmentální výchova (EV)

Lidské aktivity a problémy životního prostředí (6. – 9. ročník):

- ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek)

Vztah člověka k prostředí (6. – 9. ročník):

- prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, možnosti a způsoby ochrany zdraví)

Mediální výchova (MeV)

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (6. – 9. ročník)

- chápání podstaty mediálního sdělení, objasňování jeho cílů a pravidel

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Žáci:

- operují s obecně užívanými termíny, znaky a symboly
- uvádí věci do souvislostí, na základě toho si vytváří komplexnější pohled na společenské a kulturní jevy
- mají pozitivní vztah k učení

Učitel:

- koordinuje činnost
- pracuje s učebnicemi, učebními materiály a učebními pomůckami
- využívá vhodné naučené metody - skupinová práce, práce s hudebními zápisy nástroji

Kompetence k řešení problémů

Žáci:

- vnímají nejrozličnější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpoznají a pochopí problém, promyslí způsob řešení problémů
- využívají získané vědomosti a dovednosti k řešení problémů, nenechají se odradit případným nezdarem - volí vhodné způsoby řešení
- ověřují prakticky správnost k řešení problémů, kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, jsou schopni je obhájit

Učitel:

- reaguje na danou situaci, učí žáky diskutovat o problému, navrhuje řešení, zadává úkoly
- metody - výukové programy, rozhovor, řízená diskuze, vlastní příklad

Kompetence komunikativní

Žáci:

- formulují a vyjadřují své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřují se výstižně, souvisle a kultivovaně
- naslouchají promluvám druhých lidí

Učitel:

- navozuje situace, respektuje názory žáků, připouští diskuzi a usměrňuje ji, podněcuje žáky, rozvíjí slovní zásobu a možnosti ústního vyjádření, metody - dialog, diskuze, skupinová práce, dramatizace, brainstorming

Kompetence sociální a personální

Žáci:

- účinně spolupracují ve skupině
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu
- chápou potřebu spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, čerpají poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- ovládají a řídí svoje jednání a chování

Učitel:

- zařazuje skupinovou výuku, určuje různé role žáků, mění složení skupin, vede k vytvoření pravidel ve skupině, vytváří pozitivní klima ve třídě, motivuje žáky k práci,
- respektuje osobnost žáka, oceňuje zlepšení, umožňuje diferencované výkony žáků dle individuálních schopností
- metody - práce ve skupině, dramatizace, modelové situace, brainstorming, rozhovor, diskuze, sebehodnocení

Kompetence občanské

Žáci:

- respektují přesvědčení druhých lidí, odmítají útlak a hrubé zacházení, jsou si vědomi svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- poskytnou dle svých možností účinnou pomoc a chovají se zodpovědně v krizových situacích i situacích ohrožujících život a zdraví člověka
- projevují pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojují do kulturního dění
- respektují požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhodují se v zájmu podpory a ochrany zdraví

Učitel:

- dodržuje normy společenského chování, uplatňuje svá práva a vede žáky k uvědomění si jejich práv, plní své povinnosti a totéž vyžaduje i od žáků, informuje, oceňuje, organizuje, prezentuje, vytváří podmínky žákovských kulturních akcí, reflektuje společenské dění ve výuce
- metody - návštěva kulturních akcí, seberealizace žáka na kulturních akcích

Kompetence pracovní

Žáci:

- používají bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržují vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptují se na změněné nebo nové pracovní podmínky
- přistupují k výsledkům pracovní činnosti z hlediska ochrany kulturních a společenských hodnot
- využívají znalostí a zkušeností získaných v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost

Učitel:

- definuje pravidla a vede k respektování, pojmenuje nástroje, vysvětlí funkci nástrojů, seznámí s bezpečností, zařazuje praktické činnosti, upozorňuje a opravuje nedostatky,
- oceňuje, srovnává, koordinuje metody - výklad, názornost, exkurze, výstava, samostatné práce s nástrojem, hodnocení, sebehodnocení, naslouchání

Výstupy a učivo

Ročník: VI.

VOKÁLNÍ ČINNOSTI

Učivo:

- dechová cvičení
- hlasová cvičení (tvoření tónu, rozšiřování hlasového rozsahu, hlasová hygiena)
- intonace a vokální improvizace - diatonické postupy v durových a mollových tóninách, improvizace jednoduchých hudebních forem
- hudební rytmus – odhalování vzájemných souvislostí rytmu řeči a hudby, využívání rytmických zákonitostí při vokálním projevu
- orientace v notovém záznamu vokální skladby
- vícehlasý a jednohlasý zpěv, lidové a umělé písně

INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI

Učivo:

- hra na hudební nástroje - rytmické nástroje Orffova souboru, použití klavírního nebo kytarového doprovodu, nástrojová improvizace (jednoduché hudební formy), využití hry žáků, kteří hrají na hudební nástroje
- vyjadřování hudebních i nehumánních představ a myšlenek pomocí hudebního nástroje – představy rytmické, melodické, tempové, dynamické, formální

HUDEBNÍ NAUKA

Učivo:

- hudební výrazové prostředky
- hudební nástroje, partitura
- předznamení
- komorní soubory
- stupnice dur a moll; akord dur a moll
- rytmická cvičení
- rytmická improvizace

HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

Učivo:

- pohybový doprovod znějící hudby – taktování, taneční kroky, vlastní pohybové ztvárnění
- pohybové vyjádření hudby v návaznosti na sémantiku hudebního díla – pantomima, improvizace
- pohybové reakce na změny v proudu znějící hudby – tempové, dynamické, rytmicko-metrické, harmonické
- orientace v prostoru – rozvoj pohybové paměti, reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách

POSLECHOVÉ ČINNOSTI

Učivo:

- hudební nástroje (třídění) – poznávání
- hudební žánry (lidová a umělá píseň, variace, opera, opereta muzikál, hudební revue, balet, výrazový tanec, melodram, výrazový tanec)
- vokální a instrumentální skladby českých a světových skladatelů - výběr

Žák:

- využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách, doprovází písně pomocí ostinata
- uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého, interpretuje vybrané lidové a umělé písně
- reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace
- realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností písně a skladby různých stylů a žánrů
- rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu

- orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku

Ročník: VII.

VOKÁLNÍ ČINNOSTI

Učivo:

- dechová cvičení
- hlasová cvičení (tvoření tónu, rozšiřování hlasového rozsahu, hlasová hygiena)
- intonace a vokální improvizace - diatonické postupy v durových a mollových tóninách, improvizace jednoduchých hudebních forem
- hudební rytmus – odhalování vzájemných souvislostí rytmu řeči a hudby, využívání rytmických zákonitostí při vokálním projevu
- orientace v notovém záznamu vokální skladby
- vícehlasý a jednohlasý zpěv, lidové a umělé písně

INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI

Učivo:

- hra na hudební nástroje - rytmické nástroje Orffova souboru, použití klavírního nebo kytarového doprovodu, nástrojová improvizace (jednoduché hudební formy), využití hry žáků, kteří hrají na hudební nástroje
- vyjadřování hudebních i nehumánních představ a myšlenek pomocí hudebního nástroje – představy rytmické, melodické, tempové, dynamické, formální

HUDEBNÍ NAUKA

Učivo:

- lidský hlas
- nešvary v hudbě
- hudební přehrávače a hudební nosiče
- skladatel, interpret
- využívání znalostí notového zápisu, akordů, taktů, dirigování, rytmů, tempa a dynamiky
- rytmická cvičení
- rytmická improvizace, hudebně výrazové prostředky

HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

Učivo:

- pohybový doprovod znějící hudby – taktování, taneční kroky, vlastní pohybové ztvárnění
- pohybové vyjádření hudby v návaznosti na sémantiku hudebního díla – pantomima, improvizace
- pohybové reakce na změny v proudu znějící hudby – tempové, dynamické, rytmicko-metrické, harmonické
- orientace v prostoru – rozvoj pohybové paměti, reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách

POSLECHOVÉ ČINNOSTI

Učivo:

- hudební nástroje (třídění) – poznávání
- hudební žánry (lidová píseň, kánon, fuga, koncert, symfonie, symfonická báseň, duchovní a světská báseň, muzikál)
- vokální a instrumentální skladby českých a světových skladatelů - výběr

Žák:

- využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách, doprovází písně pomocí ostinata
- uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého, interpretuje vybrané lidové a umělé písně
- reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace
- realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností písně a skladby různých stylů a žánrů
- rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu
- orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku

Ročník: VIII.

VOKÁLNÍ ČINNOSTI

Učivo:

- dechová cvičení

- hlasová cvičení (tvoření tónu, rozšiřování hlasového rozsahu, hlasová hygiena, mutace)
- intonace a vokální improvizace - diatonické postupy v durových a mollových tóninách, improvizace jednoduchých hudebních forem
- hudební rytmus – odhalování vzájemných souvislostí rytmu řeči a hudby, využívání rytmických zákonitostí při vokálním projevu
- orientace v notovém záznamu vokální skladby
- vícehlasý a jednohlasý zpěv, lidové a umělé písně

INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI

Učivo:

- hra na hudební nástroje - rytmické nástroje Orffova souboru, použití klavírního nebo kytarového doprovodu, nástrojová improvizace (jednoduché hudební formy),
- využití hry žáků, kteří hrají na hudební nástroje
- vyjadřování hudebních i nehumánních představ a myšlenek pomocí hudebního nástroje – představy rytmické, melodické, tempové, dynamické, formální

HUDEBNÍ NAUKA

Učivo:

- využívání znalostí notového zápisu, akordů, taktů, dirigování, rytmů, tempa a dynamiky
- rytmická cvičení
- rytmická improvizace, hudebně výrazové prostředky

HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

Učivo:

- pohybový doprovod znějící hudby – taktování, taneční kroky, vlastní pohybové ztvárnění
- pohybové vyjádření hudby v návaznosti na sémantiku hudebního díla – pantomima, improvizace
- pohybové reakce na změny v proudu znějící hudby – tempové, dynamické, rytmicko-metrické, harmonické

POSLECHOVÉ ČINNOSTI

Učivo:

- hudba umělejší a neumělejší
- symfonický, jazzový a dechový orchestr
- hudební žánry (jazz, swing, rock and roll, country and western aj.)

- vokální a instrumentální skladby českých a světových skladatelů – výběr (středověk – 21. století)

Žák:

- využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách, doprovází písně pomocí ostinata
- uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého, interpretuje vybrané lidové a umělé písně
- reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace
- realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností písně a skladby různých stylů a žánrů
- rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu
- orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku
- zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami
- vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění

Ročník: IX.

VOKÁLNÍ ČINNOSTI

Učivo:

- dechová cvičení
- hlasová cvičení (tvoření tónu, rozšiřování hlasového rozsahu, hlasová hygiena, mutace)
- intonace a vokální improvizace - diatonické postupy v durových a mollových tóninách, improvizace jednoduchých hudebních forem
- hudební rytmus – odhalování vzájemných souvislostí rytmu řeči a hudby, využívání rytmických zákonitostí při vokálním projevu
- orientace v notovém záznamu vokální skladby
- vícehlasý a jednohlasý zpěv, lidové a umělé písně

INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI

Učivo:

- hra na hudební nástroje - rytmické nástroje Orffova souboru, použití klavírního nebo kytarového doprovodu, nástrojová improvizace (jednoduché hudební formy),
- využití hry žáků, kteří hrají na hudební nástroje
- vyjadřování hudebních i nehupebních představ a myšlenek pomocí hudebního nástroje – představy rytmické, melodické, tempové, dynamické, formální

HUDEBNÍ NAUKA

Učivo:

- technika v hudbě
- využívání znalostí notového zápisu, akordů, taktů, dirigování, rytmů, tempa a dynamiky
- rytmická cvičení
- rytmická improvizace, hudebně výrazové prostředky

HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

Učivo:

- pohybový doprovod znějící hudby – taktování, taneční kroky, vlastní pohybové ztvárnění
- pohybové vyjádření hudby v návaznosti na sémantiku hudebního díla – pantomima, improvizace
- pohybové reakce na změny v proudu znějící hudby – tempové, dynamické, rytmicko-metrické, harmonické

POSLECHOVÉ ČINNOSTI

Učivo:

- druhy a žánry české a světové artificiální hudby (pravěk – 21. století) – vybrané skladby
- druhy a žánry české a světové nonartificiální hudby – vybrané skladby

Žák:

- využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách, doprovází písně pomocí ostinata
- uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého, interpretuje vybrané lidové a umělé písně
- reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace

- realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností písni a skladby různých stylů a žánrů
- rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu
- orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku
- zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami
- vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění

Součástí výuky ve všech ročnících je filmová výuka a návštěva kulturních akcí.

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- *doprovází písni pomocí ostinata*
- *interpretuje vybrané lidové a umělé písni*
- *různé hudební žánry*
- *pozorně vnímá znějící hudbu skladeb většího rozsahu*
- *ro rozpozná vybrané hudební nástroje symfonického orchestru*
- *uvede některá jména hudebních skladatelů a název některého z jejich děl*

6. 2. Vzdělávací obor: Výtvarná výchova

6. 2. 1. Vyučovací předmět: Výtvarná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Výtvarná výchova pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy, které jsou nezastupitelným nástrojem poznávání a prožívání lidské existence. Tvořivý přístup k práci s nimi při tvorbě, vnímání a interpretaci vychází zejména z porovnávání dosavadní a aktuální zkušenosti žáka a umožňuje mu uplatňovat osobně jedinečné pocity a prožitky.

Výtvarná výchova přistupuje k vizuálně obraznému vyjádření (a to jak samostatně vytvořenému, tak přejatému) nikoliv jako k pouhému přenosu reality, ale jako k prostředku, který se podílí na způsobu jejího přijímání a zapojování do procesu komunikace.

Výtvarná výchova je postavena na tvůrčích činnostech – tvorbě, vnímání a interpretaci. Tyto činnosti umožňují rozvíjet a uplatnit vlastní vnímání, citění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici a invenci. K jejich realizaci nabízí výtvarná výchova vizuálně obrazné prostředky (dále jen prostředky) nejen tradiční a ověřené, ale i nově

vznikající v současném výtvarném umění a v obrazových médiích. Tvůrčími činnostmi (rozvíjením smyslové citlivosti, uplatňováním subjektivity a ověřováním komunikačních účinků) založenými na experimentování je žák veden k odvaze a chuti uplatnit osobně jedinečné pocity a prožitky a zapojit se na své odpovídající úrovni do procesu tvorby a komunikace.

Obsah, organizace a časové rozvržení:

Obsahem *Rozvíjení smyslové citlivosti* jsou činnosti, které žákovi umožňují rozvíjet schopnost rozeznávat podíl jednotlivých smyslů na vnímání reality a uvědomovat si vliv této zkušenosti na výběr a uplatnění vhodných prostředků pro její vyjádření.

Obsahem *Uplatňování subjektivity* jsou činnosti, které žáka vedou k uvědomování si a uplatňování vlastních zkušeností při tvorbě, vnímání a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření.

Obsahem *Ověřování komunikačních účinků* jsou činnosti, které žákovi umožňují utváření obsahu vizuálně obrazných vyjádření v procesu komunikace a hledání nových i neobvyklých možností pro uplatnění výsledků vlastní tvorby, děl výtvarného umění i děl dalších obrazových médií.

Výuka probíhá téměř pravidelně v učebně výtvarné výchovy, případně v kmenové třídě, v učebně s interaktivní tabulí či v terénu. K organizačním formám výuky patří i práce v plenéru. Výuka probíhá převážně v odborné učebně formou individuální nebo skupinové práce na základě motivace.

Předmět se vyučuje na 2. stupni s časovou dotací 2 hodiny týdně v 6. – 7. ročníku, v 8. a 9. ročníku 1 hodina týdně, případně jedenkrát za 14 dní 2 hodiny týdně.

Průřezová témata:

OSV, VDo, VMEGS, MuV, EV, MeV

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Osobnostní rozvoj (6. – 9. ročník):

- kreativita – cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity
- rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění

Sociální rozvoj (6. – 9. ročník):

- komunikace – řeč lidských skutků, komunikace v různých situacích

Výchova demokratického občana (VDo)

Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování (6. – 9. ročník):

- principy demokracie; základní kategorie fungování demokracie (spravedlnost, řád, norma, zákon, právo, morálka)

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMESG)

Evropa a svět nás zajímá (6. – 9. ročník):

- rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa; místa, události a artefakty v blízkém okolí mající vztah k Evropě a světu; naši sousedé v Evropě

Multikulturní výchova (MuV)

Kulturní diference (6. – 9. ročník):

- poznávání vlastního kulturního zakotvení

Environmentální výchova (EV)

Vztah člověka k prostředí (6. – 9. ročník):

- náš životní styl

Základní podmínky života (6. – 9. ročník):

- voda, ovzduší, půda

Lidské aktivity a problémy životního prostředí (6. – 9. ročník):

- odpady a hospodaření s odpady, průmysl a životní prostředí

Mediální výchova (MeV)

Tematické okruhy produktivních činností (6. – 9. ročník):

- tvorba mediálního sdělení - uplatnění a výběr výrazových prostředků a jejich kombinací pro tvorbu věcně správných a komunikačně (společensky a situačně) vhodných sdělení

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení:

Žáci:

- samostatně pozorují a experimentují, prostřednictvím vlastní tvorby rozvíjí tvůrčí potenciál, vytváří si hierarchii hodnot, kriticky hodnotí své výsledky, diskutují o nich

Učitel:

- umožňuje žákům, aby se podíleli prostřednictvím vlastní tvorby na utváření a užívání umění, na kultivování projevů a potřeb, utvářeli kritéria hodnocení činností

Kompetence k řešení problémů:

Žáci:

- objevují různé varianty řešení, ověřují si správnost, aplikují získané postupy, učí se rozhodovat, obhajobě, uvědomují si zodpovědnost za své výsledky

Učitel:

- vede žáka k pochopení umění jako specifického způsobu poznání, k tvořivému přístupu, výběru vlastní volby; nabízí inspirační zdroje, dodává žákům sebedůvěru, vede k samostatnému vyhodnocování

Kompetence komunikativní:

Žáci:

- učí se užívat jazyk umění, výstižně se vyjadřují, využívají praktických i teoretických poznatků o vizuálně obrazných prostředcích

Učitel:

- podněcuje žáky, navozuje situace, usměrňuje projevy, zařazuje témata, vytváří vstřícnou a podnětnou atmosféru pro tvorbu a pochopení, poznání uměleckých hodnot

Kompetence sociální a personální:

Žáci:

- spolupracují ve skupině, spolupracují s druhými při procesu tvorby, respektují různá hlediska, vytváří si pozitivní představu o sobě samých

Učitel:

- vede žáky k vytvoření pravidel ve skupině, vytváří pozitivní klima, vytváří vstřícnou a podnětnou atmosféru pro poznání a pochopení uměleckých hodnot v sociálních a kulturních souvislostech, umožňuje žákovi objevovat sebe samého jako svobodného jedince, oceňuje, motivuje

Kompetence občanská:

Žáci:

- učí se respektovat přesvědčení druhých, učí se respektu a ocenění našich tradic, kulturního dědictví, projevují pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro tvořivost, zapojují se do kulturního dění

Učitel:

- vede žáky k pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různým kulturním hodnotám současnosti i minulosti, kulturním projevům a potřebám různorodých skupin; k zaujímání osobní účasti tvorby a k chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě

Kompetence pracovní:

Žáci:

- bezpečně používají výtvarné materiály, nástroje a vybavení, dodržují vymezená pravidla, adaptují se na změněné pracovní podmínky ve výtvarné výchově, využívají znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých oblastech výtvarné výchovy

Učitel:

- definuje pravidla pro tvorbu, seznamuje s BOZP, pojmenovává výtvarné nástroje a materiály, techniky, organizuje exkurze, demonstruje využití znalostí z umělecké oblasti
- umožňuje žákům se rozhodnout v procesu tvorby, vede žáka k poznání vlastních možností

Výstupy a učivo

Ročník: VI.

ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI

Učivo:

- prvky vizuálně obrazného vyjádření – linie, tvary, objemy, textury (struktury), vztahy a uspořádání prvků v ploše, ve vizuálně obrazném vyjádření
- uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu –
- vyjádření vztahů, pohybu a proměn uvnitř a mezi objekty (lineární, světlostní a barevné prostředky) ve statickém i dynamickém vyjádření
- reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly – vědomé vnímání a uplatnění mimo vizuálních podnětů při vlastní tvorbě, reflexe ostatních uměleckých druhů (hudebních, dramatických)
- smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření – umělecká výtvarná tvorba, televize, film; výběr, kombinace a variace ve vlastní tvorbě

UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY

Učivo:

- prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností – akční tvar malby a kresby, uspořádání prostoru a vyjádření proměn
- typy vizuálně obrazných vyjádření – hračky, objekty, ilustrace textů, comics, volná malba; rozlišení, výběr a uplatnění pro vlastní tvorbu
- přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením – hledisko jejich vnímání (vizuální, hmatové, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, založená na smyslovém vnímání); reflexe a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech

OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ

Učivo:

- osobní postoj v komunikaci – jeho utváření a zdůvodňování; důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých)
- komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření – utváření a uplatňování komunikačního obsahu; vysvětlování výsledků tvorby s respektováním záměru autora, prezentace ve veřejném prostoru
- proměny komunikačního obsahu – záměry tvorby a proměny obsahu vizuálně obrazných vyjádření vlastních děl i děl výtvarného umění

Žák:

- vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků

- užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie
- užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace
- vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření; porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících i běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádření
- rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu
- interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků
- porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření; vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů
- ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci

Ročník: VII.

ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI

Učivo:

- prvky vizuálně obrazného vyjádření - základní linie a tvary, textury (struktury), světlostní a barevné kvality, vztahy a uspořádání prvků v ploše, ve statickém i dynamickém vizuálně obrazném vyjádření
- uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu – vyjádření vztahů, pohybu a proměn uvnitř a mezi objekty (lineární, barevné prostředky) ve statickém i dynamickém vyjádření
- reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly – vědomé vnímání a uplatnění mimovizuálních podnětů při vlastní tvorbě, reflexe ostatních uměleckých druhů (hudebních, dramatických)
- smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření – umělecká výtvarná tvorba, televize, reklama, film, tiskoviny

UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY

Učivo:

- prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností – pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby, uspořádání prostoru a vyjádření proměn
- typy vizuálně obrazných vyjádření – hračky, objekty, ilustrace textů, comics, volná malba, plastika; rozlišení, výběr a uplatnění pro vlastní tvorbu
- přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením – hledisko jejich vnímání (vizuální, hmatové, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, založená na smyslovém vnímání); reflexe a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech

OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ

Učivo:

- osobní postoj v komunikaci – jeho utváření a zdůvodňování; důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých), kritéria jejich porovnání, jejich zdůvodňování
- komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření – utváření a uplatňování komunikačního obsahu; vysvětlování výsledků tvorby s respektováním záměru autora, prezentace ve veřejném prostoru, mediální prezentace
- proměny komunikačního obsahu – záměry tvorby a proměny obsahu vizuálně obrazných vyjádření vlastních děl i děl výtvarného umění

Žák:

- vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků
- užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie
- užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace
- vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření; porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících i běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádření
- rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu
- interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků
- porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření; vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů

- ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci

Ročník: VIII.

ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI

Učivo:

- prvky vizuálně obrazného vyjádření - linie a tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury (struktury), vztahy a uspořádání prvků v objemu, prostoru a v časovém průběhu (podobnost, kontrast, rytmus, dynamické proměny), ve statickém i dynamickém vizuálně obrazném vyjádření
- uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu - vyjádření vztahů, pohybu a proměn uvnitř a mezi objekty (lineární, světlostní, barevné, plastické a prostorové prostředky a prostředky vyjadřující časový průběh) ve statickém i dynamickém vyjádření
- reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly – vědomé vnímání a uplatnění mimovizuálních podnětů při vlastní tvorbě, reflexe ostatních uměleckých druhů (hudebních, dramatických)
- smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření – umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, reklama, výběr, kombinace a variace ve vlastní tvorbě

UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY

Učivo:

- prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností – manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, uspořádání
- prostoru, celku vizuálně obrazných vyjádření a vyjádření proměn; výběr, uplatnění a interpretace
- typy vizuálně obrazných vyjádření – objekty, comics, reklama, komunikační grafika; rozlišení, výběr a uplatnění pro vlastní tvorbu
- přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením - hledisko jejich vnímání (vizuální, hmatové, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, symbolická, založená na smyslovém vnímání, racionální konstruktivní); reflexe a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech

OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ

Učivo:

- osobní postoj v komunikaci - jeho utváření a zdůvodňování; důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých), kritéria jejich porovnání, jejich zdůvodňování
- komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření – utváření a uplatňování komunikačního obsahu; vysvětlování a obhajoba výsledků tvorby s respektováním záměru autora, prezentace ve veřejném prostoru, mediální prezentace
- proměny komunikačního obsahu – záměry tvorby a proměny obsahu vizuálně obrazných vyjádření vlastních děl i děl výtvarného umění; historické, sociální a kulturní souvislosti

Žák:

- vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků
- užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie
- užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace
- vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření; porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících i běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádření
- rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu
- interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků
- porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření; vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů
- ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích; nalézají vhodnou formu pro jejich prezentaci

Ročník: IX.

ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI

Učivo:

- prvky vizuálně obrazného vyjádření - linie a tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury (struktury), vztahy a uspořádání prvků v objemu, prostoru a v časovém průběhu (podobnost, kontrast, rytmus, dynamické proměny, struktura), ve statickém i dynamickém vizuálně obrazném vyjádření

- uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, prostoru, prostoru a časovém průběhu - vyjádření vztahů, pohybu a proměn uvnitř a mezi objekty (lineární, světlostní, barevné a prostorové prostředky a prostředky vyjadřující časový průběh) ve statickém i dynamickém vyjádření
- reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly – vědomé vnímání a uplatnění mimovizuálních podnětů při vlastní tvorbě, reflexe ostatních uměleckých druhů (hudebních, dramatických)
- smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření – umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama; výběr, kombinace a variace ve vlastní tvorbě

UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY

Učivo:

- prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností – manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, uspořádání prostoru, celku vizuálně obrazných vyjádření a vyjádření proměn; výběr, uplatnění a interpretace
- typy vizuálně obrazných vyjádření – objekty, comics, reklama, komunikační grafika; rozlišení, výběr a uplatnění pro vlastní tvorbu
- přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením - hledisko jejich vnímání (vizuální, hmatové, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, symbolická, založená na smyslovém vnímání, racionální konstruktivní, expresivní); reflexe a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech

OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ

Učivo:

- osobní postoj v komunikaci - jeho utváření a zdůvodňování; důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých), kritéria jejich porovnání, jejich zdůvodňování
- komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření – utváření a uplatňování komunikačního obsahu; vysvětlování a obhajoba výsledků tvorby s respektováním záměru autora, prezentace ve veřejném prostoru, mediální prezentace
- proměny komunikačního obsahu – záměry tvorby a proměny obsahu vizuálně obrazných vyjádření vlastních děl i děl výtvarného umění; historické, sociální a kulturní souvislosti

Součástí výuky ve všech ročnících je filmová výuka, dle zvážení návštěva kulturních akcí.

Žák:

- vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a

poznatků; variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků

- užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie
- užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace
- vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření; porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících i běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádření
- rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu
- interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků
- porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření; vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů
- ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- *uplatňuje základní dovednosti při přípravě, realizaci a prezentaci vlastního tvůrčího záměru*
- *uplatňuje linie, barvy, tvary a objekty v ploše i prostoru podle vlastního tvůrčího záměru, využívá jejich vlastnosti a vztahy; pojmenovává je ve výsledcích vlastní tvorby i tvorby ostatních; vnímá a porovnává jejich uplatnění v běžné i umělecké produkci*
- *při vlastní tvorbě vychází ze svých vlastních zkušeností, představ a myšlenek, hledá a zvolí pro jejich vyjádření nejvhodnější prostředky a postupy; zhodnotí a prezentuje výsledek své tvorby, porovnává ho s výsledky ostatních*
- *vnímá a porovnává výsledky běžné i umělecké produkce, slovně vyjádří své postřehy a pocity*

7. Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A ZDRAVÍ

Charakteristika vzdělávací oblasti

Zdraví člověka je chápáno jako vyvážený stav tělesné, duševní a sociální pohody. Je utvářeno a ovlivňováno mnoha aspekty, jako je styl života, chování podporující zdraví, kvalita

mezilidských vztahů, kvalita životního prostředí, bezpečí člověka atd. Protože je zdraví důležitým předpokladem pro aktivní a spokojený život a pro optimální pracovní výkonnost, stává se poznávání a praktické ovlivňování podpory a ochrany zdraví jednou z priorit základního vzdělávání v naší škole.

Vzdělávací oblast **Člověk a zdraví** přináší základní podněty pro pozitivní ovlivňování zdraví (poznatky, činnosti, způsoby chování), s nimiž se žáci seznamují, učí se je využívat a aplikovat ve svém životě. Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje především k tomu, aby žáci poznávali sami sebe jako živé bytosti, aby pochopili hodnotu zdraví, jeho ochrany i hloubku problémů spojených s nemocí či jiným poškozením zdraví. Žáci se seznamují s různými riziky, která ohrožují zdraví v běžných i mimořádných situacích, osvojují si dovednosti a způsoby chování (rozhodování), které vedou k zachování či posílení zdraví, a získávají potřebnou míru odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví jiných. Jde tedy z velké části o poznávání zásadních životních hodnot, o postupné utváření postojů k nim a o aktivní jednání v souladu s nimi. K naplnění těchto záměrů je nutné stavět na účinné motivaci a na činnostech a situacích posilujících zájem žáků o problematiku zdraví.

Při realizaci této vzdělávací oblasti klademe důraz především na praktické dovednosti a jejich aplikace v modelových situacích i v každodenním životě školy. Proto je velmi důležité, aby celý život školy byl ve shodě s tím, co se žáci o zdraví učí a co z pohledu zdraví potřebují. Samozřejmostí naší školy je kladný osobní příklad učitele, jeho všestranná pomoc a celková příznivá atmosféra ve škole. Později klademe důraz i na větší samostatnost a odpovědnost žáků v jednání, rozhodování a činnostech souvisejících se zdravím. Vytváříme tímto základy pro vytváření aktivních přístupů žáků k rozvoji i ochraně zdraví.

Vzdělávací oblast **Člověk a zdraví** je vymezena a realizována v souladu s věkem žáků ve vzdělávacích oborech **Výchova ke zdraví** a **Tělesná výchova**, do níž je zahrnuta i zdravotní tělesná výchova. Vzdělávací obsah oblasti **Člověk a zdraví** prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí, které jej obohacují nebo využívají (aplikují), a do života školy.

Vzdělávací obor **Výchova ke zdraví** vede žáky k aktivnímu rozvoji a ochraně zdraví v propojení všech jeho složek (sociální, psychické a fyzické) a učí je být za ně odpovědný. Svým vzdělávacím obsahem navazuje na obsah vzdělávací oblasti **Člověk a jeho svět** a prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí. Žáci si osvojují zásady zdravého životního stylu a jsou vedeni k jejich uplatňování ve svém životě i k osvojování účelného chování při ohrožení v každodenních rizikových situacích i při mimořádných událostech. Vzhledem k individuálnímu i sociálnímu rozměru zdraví obsahuje vzdělávací obor **Výchova ke zdraví** výchovu k mezilidským vztahům a je velmi úzce propojen s průřezovým tématem **Osobnostní a sociální výchova**. Žáci si rozšiřují a prohlubují poznatky o sobě i vztazích mezi lidmi, partnerských vztazích, manželství a rodině, škole a společenství vrstevníků.

Vzdělávací obor **Tělesná výchova** jako součást komplexnějšího vzdělávání žáků v problematice zdraví směřuje na jedné straně k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, na druhé straně k poznávání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. Pohybové vzdělávání postupuje od spontánní pohybové činnosti žáků k činnosti řízené a výběrové, jejímž smyslem je schopnost samostatně ohodnotit úroveň své zdatnosti a řadit do denního režimu pohybové činnosti pro uspokojování vlastních pohybových potřeb i zájmů, pro optimální rozvoj zdatnosti a výkonnosti, pro regeneraci sil a

kompenzaci různého zatížení, pro podporu zdraví a ochranu života. Předpokladem pro osvojování pohybových dovedností je v žákův prožitek z pohybu a z komunikace při pohybu, dobře zvládnutá dovednost pak zpětně kvalitu jeho prožitku umocňuje. V tělesné výchově je velmi důležité motivační hodnocení žáků, které vychází ze somatotypu žáka a je postaveno na posuzování osobních výkonů každého jednotlivce a jejich zlepšování – bez paušálního porovnávání žáků podle výkonových norem (tabulky, grafy aj.), které neberou v úvahu růstové a genetické předpoklady a aktuální zdravotní stav žáků.

Pro pohybové vzdělávání je charakteristické rozpoznávání a rozvíjení pohybového nadání, které předpokládá diferenciaci činností i hodnocení výkonů žáků. Neméně důležité je odhalování zdravotních oslabení žáků a jejich korekce v běžných i specifických formách pohybového učení – v povinné tělesné výchově, případně ve zdravotní tělesné výchově. Proto se nedílnou součástí tělesné výchovy stávají korektivní a speciální vyrovnávací cvičení, která jsou podle potřeby preventivně využívána v hodinách tělesné výchovy pro všechny žáky nebo jsou zadávána žákům se zdravotním oslabením místo činností, které jsou kontraindikací jejich oslabení.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že vede žáky k:

- poznávání zdraví jako důležité hodnoty v kontextu dalších životních hodnot
- pochopení zdraví jako vyváženého stavu tělesné, duševní i sociální pohody a k vnímání radostných prožitků z činností podpořených pohybem, příjemným prostředím a atmosférou příznivých vztahů
- poznávání člověka jako jedince závislého v jednotlivých etapách života na způsobu vlastního jednání a rozhodování, na úrovni mezilidských vztahů i na kvalitě prostředí
- získávání základní orientace v názorech na to, co je zdravé a co může zdraví prospět, i na to, co zdraví ohrožuje a poškozuje
- využívání osvojených preventivních postupů pro ovlivňování zdraví v denním režimu, k upevňování způsobů rozhodování a jednání v souladu s aktivní podporou zdraví v každé životní situaci i k poznávání a využívání míst souvisejících s preventivní ochranou zdraví
- propojování činností a jednání souvisejících se zdravím a zdravými mezilidskými vztahy se základními etickými a morálními postoji, s volným úsilím atd.
- chápání zdatnosti, dobrého fyzického vzhledu i duševní pohody jako významného předpokladu výběru profesní dráhy, partnerů, společenských činností atd.
- ochraně zdraví a životů při každodenních rizikových situacích i mimořádných událostech a k využívání osvojených postupů spojených s řešením jednotlivých mimořádných událostí
- aktivnímu zapojování do činností podporujících zdraví a do propagace zdravotně prospěšných činností ve škole i v obci

7. 1. Vzdělávací obor: Výchova ke zdraví

7. 1. 1. Vyučovací předmět: Výchova ke zdraví

Charakteristika vyučovacího předmětu

V návaznosti na další vyučovací předměty (zejména přírodopis a tělesná výchova) si žáci v předmětu Výchova ke zdraví prohlubují své znalosti a vědomosti o jednotlivých dimenzích zdraví (fyzické, psychické, sociální, spirituální, osobní zdraví). Důraz je kladen na uvědomění si hodnoty zdraví, tedy možnosti prostřednictvím pevného zdraví vést kvalitní život. Náplň jednotlivých hodin směřuje k ochraně a péči o zdraví a k upevňování základních návyků a postojů k vlastnímu zdraví, ale i ke zdraví našich blízkých a vůbec celé společnosti.

Obsah, organizace a časové rozvržení:

Předmět **Výchova ke zdraví** na 1. stupni prolíná především předměty tělesná výchova, prvouka a přírodověda.

Jako samostatný předmět se vyučuje na 2. stupni.

Vzdělávání je zaměřeno na:

- preventivní ochranu zdraví, na základní hygienické, stravovací, pracovní i jiné zdravotně preventivní návyky
- dovednosti odmítat škodlivé látky
- předcházení úrazům
- získávání orientace v základních otázkách sexuality a uplatňování odpovědného sexuálního chování
- upevnění návyků poskytovat základní první pomoc

V rámci výuky budou probírány následující tematické celky: rodina, osobní bezpečí, rozvoj osobnosti, zdravá výživa, sexuální výchova, prevence zneužívání návykových látek. Výuka probíhá klasickou frontální výukou, která je vhodně doplňována prací ve skupinách.

S ohledem na náplň hodin využíváme projektového vyučování, diskusí a besed s odborníky. Předmět Výchova ke zdraví probíhá 1x týdně v 6., 8., 9. ročníku.

Výuka probíhá v kmenových učebnách, v učebně s interaktivní tabulí a v učebně počítačové techniky.

Výchova ke zdraví ovlivňuje i budoucí společenské uplatnění žáků. Vzdělávací obsah předmětu zahrnuje učivo Ochrana zdraví, Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí, Dopravní výchova, Etická výchova.

V učivu předmětu Výchova ke zdraví se nacházejí očekávané výstupy z doplňujícího vzdělávacího oboru Etická výchova.

Průřezová témata:

OSV, VDo, VMEGS, MuV, EV, MeV

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Osobnostní, sociální a morální rozvoj (6., 8., 9. ročník)

- Rozvoj schopností poznávání
- Kreativita
- Poznávání lidí
- Mezilidské vztahy
- Komunikace
- Kooperace a kompetice
- Řešení problémů a rozhodovací dovednosti - prolíná se všemi tematickými celky

Výchova demokratického občana (VDo)

Občanská společnost a škola (6., 8., 9. ročník)

- Občan, občanská společnost a stát - prolíná se všemi tematickými celky

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

Evropa a svět nás zajímá (6., 8., 9. ročník)

Multikulturní výchova (MuV)

Kulturní diferenciacce (6., 8., 9. ročník)

Lidské vztahy (6., 8., 9. ročník)

Etnický původ (6., 8., 9. ročník)

Multikulturalita

- Princip sociálního smíru a solidarity

Environmentální výchova (EV)

Vztah člověka k prostředí (6., 8., 9. ročník)

- Základní podmínky života

Lidské aktivity a problémy životního prostředí (6., 8., 9. ročník)

Mediální výchova (MeV)

Tematické okruhy receptivních činností:

- fungování a vliv médií ve společnosti
- kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

Tematické okruhy produktivních činností:

- tvorba mediálního sdělení - prolíná se všemi tematickými celky

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Žáci:

- seznamují se základy výchovy ke zdraví
- budují si pozitivní vztah ke zdravému životnímu stylu
- učí se být odpovědní za své zdraví a zdraví svých spoluobčanů
- učí se vlastní tvořivosti a myšlení

Učitel:

- využívá individuální schopnosti jednotlivce
- vede k samostatnosti a odpovědnosti za provedenou práci
- vede k vyhledávání informací a novinek z oblasti zdraví (učí rozlišovat fakta od mýtů)
- rozvíjí vlastní tvořivost každého jednotlivce

Kompetence sociální a personální

Žáci:

- spolupracují ve skupinách
- respektují pravidla práce v týmu
- uvědomují si vlastní identitu v rámci pracovní skupiny
- objektivně poznávají rizika patologických jevů ve škole i mimo ni
- budují si pocit sebedůvěry a sebevědomí
- projevují odpovědné chování v situacích ohrožujících zdraví a při mimořádných událostech

Učitel:

- vede žáky k vzájemné spolupráci
- učí žáky respektovat ostatní prostřednictvím projektového vyučování
- dodává žákům sebedůvěru při řešení úkolů
- vytváří pozitivní klima ve třídě
- respektuje osobnost žáka, individuality
- vede žáky k nabídnutí pomoci druhému nebo si o pomoc požádat

Kompetence k řešení problémů

Žáci:

- využívají svých individuálních schopností
- učí se být samostatní a odpovědní za provedenou práci
- učí se vyhledávat, zpracovávat a využívat informace
- pracují na rozvíjení vlastní tvořivosti

Učitel:

- vede žáky k předcházení krizových situací
- učí žáky umět odhadnout rizika a zbytečně se jim nevystavovat (např. nechodit na červenou přes silnici)
- směřuje žáky k tomu, aby se učili ze svých chyb

Kompetence komunikativní

Žáci:

- využívají vlastních nápadů při výchově ke zdraví
- učí se využívat své schopnosti při práci v kolektivu
- využívají své představivosti
- snaží se být aktivní

Učitel:

- vede žáky k tvořivosti a k realizaci vlastních nápadů
- využívá schopností jednotlivců při práci v kolektivu
- podporuje vlastní myšlení a představivost dětí
- ocení vlastní aktivity a tvůrčí přístup k práci
- vede žáky k tomu, aby dokázali vyjádřit vlastní názor k otázkám souvisejícím s jeho vlastním zdravím (např. dokázat odmítnout nabízenou cigaretu, přivolat druhému záchrannou službu)

Kompetence občanské

Žáci:

- chápou nutnost vlastní ochrany zdraví jako předpoklad pro zdárný vývoj jedince
- rozvíjí zásady správné pohybové aktivity
- učí se využívat a ovládat prostředky sloužící k ochraně zdraví
- rozhodují se v zájmu podpory a ochrany zdraví, nesou odpovědnost za své zdraví a bezpečnost i zdraví druhých
- dodržují zásady ochrany životního prostředí
- orientují se v situacích osobního a veřejného ohrožení
- orientují se v rizikových situacích v silničním provozu
- rozhodují se zodpovědně podle dané situace, poskytnou dle svých možností účinnou pomoc a chovají se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka
- respektují přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, jsou schopni vcítit se do situací ostatních lidí, odmítají útlak a hrubé zacházení, uvědomují si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí

Učitel:

- vede žáky k zodpovědnému rozhodování (se všemi jeho důsledky)
- k respektování názoru druhých
- učí žáky rozhodovat se v zájmu podpory a ochrany vlastního zdraví (př. užívání cyklistických přileb na kolech, na lyžích apod.)

Kompetence pracovní

Žáci:

- učí se využívat moderní informační technologie pro hledání novinek z oblasti zdraví (např. závislosti na internetu)

Učitel:

- přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot
- vede žáky k vhodnému střídání práce a odpočinku (fyzická námaha versus psychická)

Výstupy a učivo

Ročník: VI.

RODINA A ŠIRŠÍ SOCIÁLNÍ PROSTŘEDÍ

Učivo:

- utváření vědomí vlastní identity
- cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání
- zaujímá hodnotové postoje
- pomáhající a prosociální chování
- psychohygiena
- empatie, aktivní naslouchání, dialog, asertivní chování, dopad vlastního jednání a chování

Žák:

- vyjmenuje a vysvětlí role členů rodiny a hodnoty důležité pro rodinné soužití
- posoudí vztah mezi rodiči a dětmi, včetně otázek lásky a porozumění
- si uvědomí a posoudí kvality rodičů a jejich předpoklady pro výchovu dětí
- uplatňuje vhodné způsoby komunikace a chování v různých životních situacích
- případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem

ROZVOJ OSOBNOSTI

Učivo:

- zdravý způsob života a péče o zdraví: zásady zdravého stravování, pitný režim
- poruchy příjmu potravy
- vliv vnějšího a vnitřního prostředí na zdraví
- kvalita ovzduší a vody, hluk, osvětlení, teplota

Žák:

- posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních cílů
- vysvětlí a zapamatuje si pojmy: zdraví, zdravý životní styl, prevence, výchova ke zdraví (dokáže komunikovat v otázkách zdraví a nemoci)
- vytváří pozitivní postoje k zásadám zdravého životního stylu a hledá souvislosti s výchovou ke zdraví
- je schopen zdůraznit pozitiva a negativa životního stylu lidí pro zachování zdraví
- má odmítavý postoj k nedodržování zdravého životního stylu a hledání souvislostí s možným vznikem nemoci
- vyjadřuje své názory, pocity a postoje k potřebnosti výchovy ke zdraví
- poznává sama sebe, co vše udělám pro své zdraví a zdravý životní styl
- dokáže vysvětlit na příkladech souvislost mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím

OSOBNÍ BEZPEČÍ

Učivo:

- šikana a jiné projevy násilí
- komunikace s odbornou pomocí
- vztahy mezi účastníky silničního provozu vč. zvládnutí agresivity
- postup při dopravní nehodě (tísňové volání, zajištění bezpečnosti)
- manipulativní reklama a informace
- varovné signály, ochrana obyvatelstva, evakuace, prevence

Žák:

- je schopen posoudit různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých
- dbá na vlastní bezpečnost

PÉČE O ZDRAVÍ, OSOBNÍ HYGIENA, REŽIM DNE

Učivo:

- význam pohybového režimu
- vyváženost pracovních a odpočinkových aktivit

Žák:

- je schopen naplánovat správný režim dne respektující zdravý životní styl
- dokáže zdůvodnit na konkrétním případě možnosti trávení volného času s přihlédnutím k aktivnímu odpočinku
- zhodnotí nezastupitelnost místa pohybových aktivit v péči o zdraví člověka
- je schopen zdůraznit pozitiva a negativa trávení volného času u televize, videa a počítače
- vytvoří si postoje k výchově ke zdravému životnímu stylu

- zaujímá pozitivní postoje k významu pohybových aktivit v životě dítěte
- uvědomuje si svou přednost a slabiny v rozvíjení „těla a ducha“ (období dospívání – významné pro hledání sociální pozice ve skupině), co vše dělá pro své zdraví a zdravý životní styl

ZDRAVÁ VÝŽIVA

Učivo:

- zdravý způsob života a péče o zdraví
- ochrana před chronicky nepřenositelnými chorobami a prevence kardiovaskulárních a metabolických onemocnění

Žák:

- si zapamatuje a vysvětlí pojmy: zdravá výživa, živiny, poživatiny, potraviny, pochutiny, dieta
- obhájí význam zdravé výživy pro fyzické i psychické zdraví člověka
- analyzuje nevhodné stravování a jeho důsledky na zdraví jedince
- je schopen vybrat si správné poživatiny prospěšné lidskému organismu, zdůvodní na konkrétním případě škodlivost vlivu poživatin na zdravotní stav lidí (vznik některých chorob – nádoru tlustého střeva, vysoká hladina cholesterolu a vznik chorob) - zhodnotí nezastupitelnost zdravé výživy v péči o zdraví člověka - vyhledá, třídí a využívá získané informace z odborné literatury, popř. z jiných informačních zdrojů

PREVENCE ZNEUŽÍVÁNÍ NÁVYKOVÝCH LÁTEK A RIZIKA OHROŽUJÍCÍ ZDRAVÍ

Učivo:

- základní cesty přenosu nákaz a jejich prevence
- nákazy respirační, přenosné potravou, získané v přírodě, přenosné krví a sex. kontaktem, přenosné bodnutím hmyzu a stykem se zvířaty
- základy první pomoci
- stres a jeho vztah ke zdraví
- psychická onemocnění, násilí proti sobě samému, alkohol, aktivní a pasivní kouření, zbraně, nebezpečné látky a předměty, nebezpečný internet
- násilné chování, těžké životní situace a jejich zvládání

Žák:

- vysvětlí a zapamatuje si pojmy: hodnota, hodnotový systém, životní cíle
- argumentuje ke změnám žebříčku hodnot během vývoje člověka
- akceptuje systém hodnot a jejich změn u sebe a druhého člověka
- je schopen vyjádřit své pocity a postoje k systému hodnot
- vysvětluje a zapamatuje si pojmy: droga, závislost, nikotin, abstinční příznaky

- obhájí význam výchovy ke zdraví pro fyzické i psychické zdraví člověka, prevence závislostí
- analyzuje negativní důsledky užívání drog, zde zejména otázky spojené s tabakismem
- vyvozuje obecné závěry mapující důsledky kouření, včetně možností odvykání a prevence
- zdůvodňuje škodlivost kouření na lidský organismus
- zhodnotí možné důsledky kouření na vznik nemocí
- dokáže vyhledat, třídit a využít informace z odborné literatury, popř. z jiných informačních zdrojů

SEXUÁLNÍ VÝCHOVA

Učivo:

- zdraví reprodukční soustavy, sexualita jako součást formování osobnosti, promiskuita
- těhotenství a rodičovství mladistvých
- poruchy pohlavní identity

Žák:

- seznámí se s příčinami tělesných a duševních změn v období dospívání
- objasní důvod a důležitost těchto změn v psychice člověka, což vede k možnosti lépe se se změnami vyrovnat
- chápe rozdíl mezi přátelstvím, láskou mateřskou a partnerskou
- učí se jednat s vrstevníky opačného pohlaví, s rodiči a prarodiči
- vyjadřuje své pocity
- chápe důvod častých změn nálad
- je schopen tolerovat odlišné názory
- dokáže se vžít do postojů rodičů

ETICKÁ VÝCHOVA

Učivo:

- asertivní chování – přijatelný kompromis, konstruktivní kritika, přijetí pochvaly, požádání o laskavost, stížnost, otázka po důvodu, realizace svých práv, řešení konfliktu
- pozitivní vzory versus pochybné idoly – senzibilizace pro rozlišování vzorů, vliv reálných vzorů, prosociální vzory ve veřejném životě, vzory ve vlastní rodině, vliv zobrazených vzorů a vhodné literární prameny, smysl autority, vztah k autoritě
- podpora pozitivního působení televize a médií – nabídka pozitivních vzorů v médiích, kritický přístup k působení médií, eliminace vlivu agrese, zvládání agrese, rozlišování

mezi realitou a pseudorealitou, účinná obrana proti manipulaci médii, média a volný čas

- já – potenciální vzor pro druhé – smysl a cíl mého života, postoje, zodpovědný život, mé schopnosti a společnost, zdravý způsob života, autonomie a konformita
- uplatnění komplexní prosociálnosti – bída světa, informovanost o situaci zemí třetího světa, vztah k menšinám, využití prosociálnosti v multikulturní společnosti, pozitivní vztah k diverzitám
- etické hodnoty – zdroje etiky, osobní odpovědnost, smysl života, aplikace mravních zásad a hodnot, ctnosti, svědomí a jeho rozvoj
- sexuální zdraví – zodpovědný vztah k sexualitě, mládí – příprava na lásku, sexuální identita, nezralé rodičovství
- rodina – poznání vlastní rodiny a jejích pravidel, práva a povinnosti v rodině, role v rodině, formulace nevyslovených pravidel a očekávání, hodnota rodiny, zlepšení atmosféry v rodině, komunikace v rodině, úcta k členům rodiny, úcta ke stáří
- ekonomické hodnoty – rozumné nakládání s penězi, zájem o otázky národního hospodářství, vztah mezi ekonomikou a etikou, rozvíjení ekonomických ctností – šetrnost, podnikavost

Žák:

- komunikuje otevřeně, pravdivě, s porozuměním pro potřeby druhých a přiměřeně situaci
- respektuje velikost a důstojnost lidské osoby, objevuje vlastní jedinečnost a identitu a vytváří si zdravé sebevědomí
- analyzuje a aplikuje empatii v kolektivu
- nahrazuje agresivní a pasivní chování asertivním chováním, neagresivním způsobem obhajuje svá práva
- rozlišuje manipulační působení médií a identifikuje se s pozitivními prosociálními vzory
- spolupracuje i v obtížných sociálních situacích
- je vnímavý k sociálním problémům, v kontextu své situace a svých možností přispívá k jejich řešení
- analyzuje etické aspekty různých životních situací
- rozhoduje se uvážlivě a vhodně v každodenních situacích a nevyhýbá se řešení osobních problémů
- aplikuje postoje a způsobilosti, které rozvíjejí mezilidské vztahy

Ročník VIII.

RODINA

Učivo:

- sebepoznání a sebepojetí, vztah k sobě samému, vztah k druhým lidem
- seberegulace a sebeorganizace činností a chování, sebekontrola, sebeovládání
- psychohygiena, stres a jeho vztah ke zdraví, předcházení a zvládání stresu, hledání pomoci při problémech, posilování duševní odolnosti
- mezilidské vztahy, komunikace, kooperace, empatie, přijímání názoru druhých, aktivní naslouchání, dialog, asertivita
- morální rozvoj, hodnotové postoje, rozhodovací dovednosti, prosociální chování

Žák:

- poznává člověka jako biologického jedince závislého v jednotlivých etapách života na způsobu vlastního jednání a rozhodování, na úrovni mezilidských vztahů i na kvalitě prostředí
- propojuje zdraví a zdravé mezilidské vztahy se základními etickými a morálními postoji, s volným úsilím

VÝŽIVA A STRAVOVÁNÍ

Učivo:

- vliv výživy a způsobů stravování na zdravotní stav lidí
- cizorodé látky v potravním řetězci (mykotoxiny, PCB, kovy aj.)
- alternativní výživové směry (makrobiotika, vegetariánství)
- biopotraviny
- ovlivňování stravovacích návyků obyvatelstva
- civilizační choroby jako důsledek nesprávné výživy, anorexie, bulimie, obezita
- výživová hodnota potravy, energetická spotřeba organismu
- výběr, nákup a správné skladování potravin v domácnosti, s ohledem na jejich hygienickou nezávadnost
- navržení reklamy propagující zásady zdravé výživy
- reklama na potraviny

Žák:

- využívá osvojené preventivní postupy pro ovlivňování zdraví v denním režimu, k upevňování způsobů rozhodování a jednání v souladu s aktivní podporou zdraví v každé životní situaci
- dokáže definovat různá nebezpečí, která ohrožují zdraví v běžných i mimořádných situacích
- si osvojil dovednosti a způsoby chování, které vedou k zachování či posílení zdraví
- orientuje se v údajích o složení a trvanlivosti potravinářských výrobků a využívá je při nákupu a uchovávání potravin v domácnosti
- rozpozná klamavou reklamu na potraviny a vyjádří k ní vlastní názor

NÁVYKOVÉ LÁTKY

Učivo:

- seznam, zdravotní a sociální rizika
- nejčastěji zneužívané návykové látky v ČR
- odmítání návykových látek
- pozitivní životní cíle a hodnoty
- návykové látky a zákon
- reklamní vlivy

Žák:

- dává do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka
- používá způsoby odmítání návykových látek v modelových situacích - uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni
- dokáže v případě potřeby vyhledat odbornou pomoc sobě nebo druhým - chápe mechanismy vzniku a rozvoje závislostí a zná možnosti léčení
- uvede zdravotní rizika spojená s konzumací návykových látek a argumentuje ve prospěch zdraví
- projevuje se v jednání i v řešení problémů samostatně a odpovědně

OSOBNÍ BEZPEČÍ

Učivo:

- auto-destruktivní závislosti
- skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita
- brutalita a jiné formy násilí v médiích
- přivolání pomoci v případě osobního nebo cizího ohrožení
- Linky důvěry, krizová centra
- skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita
- brutalita a jiné formy násilí v médiích
- šikana, kriminalita mládeže, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií, sebeochrana a vzájemná pomoc v rizikových situacích a v situacích ohrožení
- rizika silniční a železniční dopravy, vztahy mezi účastníky silničního provozu vč. zvládání agresivity, postup při dopravní nehodě (tísňové volání, zajištění bezpečnosti)
- klasifikace mimořádných událostí, varovné signály, ochrana obyvatelstva, evakuace, činnost po mimořádné události, prevence vzniku mimořádných událostí
- přivolání pomoci v případě osobního nebo cizího ohrožení

Žák:

- učí se odpovědnému chování při úrazech
- zná základy první pomoci

- učí se rozpoznávat a zvládat těžké životní situace
- dokáže v případě potřeby vyhledat odbornou pomoc sobě nebo druhým
- uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí

SEXUALITA

Učivo:

- porozumění tělesným i duševním změnám v období dospívání, vhodně na ně reaguje
- pojmy sex a sexualita
- sexuální deviace
- riziko těhotenství u dětí a mladistvých, plánované rodičovství
- prevence přenosu pohlavních chorob
- zdraví reprodukční soustavy, sexualita jako součást formování osobnosti, promiskuita

Žák:

- zná pojmy jako homosexualita, transsexualita apod.
- umí komunikovat o lidské sexualitě - plánované rodičovství a antikoncepční metody
- respektuje multikulturní zvláštnosti v lásce
- vyhledává informace a pracuje s informacemi v oblasti sexuální výchovy
- respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli; chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování

ETICKÁ VÝCHOVA

Učivo:

- asertivní chování – přijatelný kompromis, konstruktivní kritika, přijetí pochvaly, požádání o laskavost, stížnost, otázka po důvodu, realizace svých práv, řešení konfliktu
- pozitivní vzory versus pochybné idoly – senzibilizace pro rozlišování vzorů, vliv reálných vzorů, prosociální vzory ve veřejném životě, vzory ve vlastní rodině, vliv zobrazených vzorů a vhodné literární prameny, smysl autority, vztah k autoritě
- podpora pozitivního působení televize a médií – nabídka pozitivních vzorů v médiích, kritický přístup k působení médií, eliminace vlivu agrese, zvládání agrese, rozlišování mezi realitou a pseudorealitou, účinná obrana proti manipulaci médii, média a volný čas
- já – potenciální vzor pro druhé – smysl a cíl mého života, postoje, zodpovědný život, mé schopnosti a společnost, zdravý způsob života, autonomie a konformita
- uplatnění komplexní prosociálnosti – bída světa, informovanost o situaci zemí třetího světa, vztah k menšinám, využití prosociálnosti v multikulturní společnosti, pozitivní vztah k diverzitám

- etické hodnoty – zdroje etiky, osobní odpovědnost, smysl života, aplikace mravních zásad a hodnot, ctnosti, svědomí a jeho rozvoj
- sexuální zdraví – zodpovědný vztah k sexualitě, mládí – příprava na lásku, sexuální identita, nezralé rodičovství
- rodina – poznání vlastní rodiny a jejích pravidel, práva a povinnosti v rodině, role v rodině, formulace nevyslovených pravidel a očekávání, hodnota rodiny, zlepšení atmosféry v rodině, komunikace v rodině, úcta k členům rodiny, úcta ke stáří
- ekonomické hodnoty – rozumné nakládání s penězi, zájem o otázky národního hospodářství, vztah mezi ekonomikou a etikou, rozvíjení ekonomických ctností – šetrnost, podnikavost

Žák:

- komunikuje otevřeně, pravdivě, s porozuměním pro potřeby druhých a přiměřeně situaci
- respektuje velikost a důstojnost lidské osoby, objevuje vlastní jedinečnost a identitu a vytváří si zdravé sebevědomí
- analyzuje a aplikuje empatii v kolektivu
- nahrazuje agresivní a pasivní chování asertivním chováním, neagresivním způsobem obhajuje svá práva
- rozlišuje manipulační působení médií a identifikuje se s pozitivními prosociálními vzory
- spolupracuje i v obtížných sociálních situacích
- je vnímavý k sociálním problémům, v kontextu své situace a svých možností přispívá k jejich řešení
- analyzuje etické aspekty různých životních situací
- rozhoduje se uvážlivě a vhodně v každodenních situacích a nevyhýbá se řešení osobních problémů
- aplikuje postoje a způsobilosti, které rozvíjejí mezilidské vztahy

Ročník IX.

RODINA

Učivo:

- škola, skupina vrstevníků, obec, spolek-vztahy a pravidla soužití
- kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství-vztahy ve dvojici
- utváření vědomí vlastní identity, zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností pro řešení problémů v mezilidských vztazích, pomáhající a prosociální chování

Žák:

- si uvědomuje shody a rozdíly mezi funkční a dysfunkční rodinou

- posoudí vztah mezi rodiči a dětmi, včetně otázek lásky a porozumění
- posoudí možné příčiny krizí v rodině, včetně rozvodu, hledání vhodných řešení
- vyhodnotí současné ekonomické zatížení rodiny a posoudí možné opatření, včetně správného zacházení a hospodaření s penězi rodiny
- analyzuje hlavní rysy rodiny v minulosti a vyvození odlišnosti od současného pojetí rodiny

PÉČE O DUŠEVNÍ ZDRAVÍ

Učivo:

tělesná hygiena, psychohygiena, denní režim, vyváženost pracovních a odpočinkových aktivit
pohybový režim-podpora zdravého životního stylu
mezilidské vztahy-komunikace, kooperace, dopad vlastního jednání a chování

Žák:

- vysvětlí na příkladech souvislosti mezi fyzickým, duševním a sociálním zdravím, posouzení vztahu mezi uspokojováním potřeb člověka a hodnotou zdraví
- analyzuje rizika ohrožující zdraví (např. stres, civilizační choroby, zneužívání návykových látek, nebezpečí na ulicích, ve škole apod.) a navrhuje účinná opatření
- dodržuje hygienu duše i těla jako prevence onemocnění
- si uvědomí a pojmenuje příčiny civilizačních onemocnění a dokáže navrhnout účinnou prevenci
- optimálně využívá tělesné aktivity k udržení zdraví a zvolení vhodné aktivity pro osoby s postižením
- zhodnotí význam preventivních prohlídek pro zachování zdraví a prevence onemocnění

ZDRAVÁ VÝŽIVA

Učivo:

- zásady a pitný režim, poruchy příjmu potravy
- vlivy vnějšího a vnitřního prostředí na zdraví - kvalita ovzduší a vody, hluk, osvětlení, teplota
- prevence kardiovaskulárních a metabolických onemocnění a léčebná péče, ochrana před chronicky nepřenositelnými chorobami
- základy první pomoci

Žák:

- vysvětlí a respektuje pravidla zdravého způsobu stravování
- uvědomí si a posoudí vliv životního prostředí na výživu a zdraví člověka
- posoudí rozdíl mezi zdravou a nezdravou výživou a hledá souvislosti se vznikem některých civilizačních chorob

- zhodnotí pozitiva a negativa alternativní výživy
- analyzuje odlišnosti jídelníčků různých národů
- dokáže porovnat jejich kvalitu se zdravou výživou
- vyhledá a porozumí informacím o cizorodých látkách v potravinovém řetězci, hledá souvislosti se zdravou výživou
- pochopí a vysvětlí nevhodné působení reklamy na zdravý životní styl a výživu

PREVENCE ZNEUŽÍVÁNÍ NÁVYKOVÝCH LÁTEK

Učivo:

- drogy, drogová závislost
- příčiny vzniku drogové závislosti
- druhy závislostí
- krizová intervence, pomoc v krizi
- pomoc kamarádovi – empatie, tolerance, aktivní naslouchání

Žák:

- chápe souvislosti mezi důvody vzniku závislosti a chováním člověka
- posoudí zdravotní a psychosociální rizik spojených se zneužíváním návykových látek
- dokáže se bránit vzniku závislosti kvalitním trávením svého volného času, rozvíjením vlastních zájmů
- analyzuje společenská rizika užívání drog a navrhnout jejich možnou prevenci
- vysvětluje a uplatňuje argumenty proti užívání drog
- vyhledá a zprostředkovává informace o protidrogových institucích a odbornících, kteří pomáhají závislým v určitém regionu
- na základě svých znalostí vyhodnotí situaci, jak jednat s lidmi pod vlivem drogy a navrhne postup první pomoci

OSOBNÍ BEZPEČÍ

Učivo:

- psychická onemocnění
- násilí mířené proti sobě samému
- rizikové chování (alkohol, aktivní a pasivní kouření, zbraně, nebezpečné látky a předměty, nebezpečný internet)
- násilné chování
- těžké životní situace a jejich zvládání, kriminalita mládeže
- sebeochrana a vzájemná pomoc v rizikových situacích a v situacích ohrožení
- rizika silniční a železniční dopravy
- vztahy mezi účastníky silničního provozu včetně zvládání agresivity
- postup v případě dopravní nehody (tísňové volání, zajištění bezpečnosti)

Žák:

- respektuje pravidla soužití mezi vrstevníky a ve společnosti a tím přispívá k utváření kvalitních mezilidských vztahů
- bojuje účinnými prostředky proti násilí ve škole, rodině, společnosti lidí
- varuje před různými podobami násilí
- analyzuje příčiny trestné činnosti mladistvých a navrhnout možnosti ochrany
- rozeznává různé podoby vandalismu
- projevuje odpovědné chování v situacích ohrožujících zdraví nebo život, poskytuje možnou pomoc, včetně první pomoci ve stavech ohrožujících život člověka
- dodržuje pravidla silničního provozu
- dbá o bezpečí své i ostatních
- posuzuje priority první pomoci
- nezapomíná na svou ochranu, na ochranu raněného, na ochranu životního prostředí
- projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy, aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí

SEXUÁLNÍ VÝCHOVA

Učivo:

- zdraví reprodukční soustavy, sexualita jako součást formování osobnosti, zdrženlivost, promiskuita, problémy těhotenství a rodičovství mladistvých, poruchy pohlavní identity
- cesty přenosu nákaz a jejich prevence, nákazy přenosné krví a sexuálním kontaktem, přenosné bodnutím hmyzu a stykem se zvířaty

Žák:

- podporuje pozitivní vztahy, jako jsou přátelství, různé podoby lásky, partnerské vztahy, vztahy manželské a rodičovské
- respektuje sebe i druhé
- chápe etické normy v oblasti sexuálního chování, chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování
- rozpozná změny v dospívání, vhodně na ně reaguje
- respektuje a toleruje odlišnosti druhého pohlaví
- chápe rizika předčasného zahájení pohlavního života a uvědomění si všech důsledků
- posoudí vhodné druhy antikoncepce a vysvětlí jejich význam při plánovaném rodičovství
- vyjadřuje vlastní názor na odlišnosti v sexualitě (homosexualita, sexuální deviace apod.)
- porozumí možná rizika při nechráněném pohlavním styku (nechtěné těhotenství s následnou interrupcí, pohlavně přenosné choroby apod.)
- posoudí a odmítá sexuální násilí, prostituci, pornografii jako praktiky komerčního sexu, které snižují lidskou důstojnost

- pochopí bio-psychosociální aspekty těhotenství, porodu a péče o dítě
- zhodnotí význam důkladné připravenosti na manželství a rodičovství

ETICKÁ VÝCHOVA

Učivo:

- asertivní chování – přijatelný kompromis, konstruktivní kritika, přijetí pochvaly, požádání o laskavost, stížnost, otázka po důvodu, realizace svých práv, řešení konfliktu
- pozitivní vzory versus pochybné idoly – senzibilizace pro rozlišování vzorů, vliv reálných vzorů, prosociální vzory ve veřejném životě, vzory ve vlastní rodině, vliv zobrazených vzorů a vhodné literární prameny, smysl autority, vztah k autoritě
- podpora pozitivního působení televize a médií – nabídka pozitivních vzorů v médiích, kritický přístup k působení médií, eliminace vlivu agrese, zvládání agrese, rozlišování mezi realitou a pseudorealitou, účinná obrana proti manipulaci médií, média a volný čas
- já – potenciální vzor pro druhé – smysl a cíl mého života, postoje, zodpovědný život, mé schopnosti a společnost, zdravý způsob života, autonomie a konformita
- uplatnění komplexní prosociálnosti – bída světa, informovanost o situaci zemí třetího světa, vztah k menšinám, využití prosociálnosti v multikulturní společnosti, pozitivní vztah k diverzitám
- etické hodnoty – zdroje etiky, osobní odpovědnost, smysl života, aplikace mravních zásad a hodnot, ctnosti, svědomí a jeho rozvoj
- sexuální zdraví – zodpovědný vztah k sexualitě, mládí – příprava na lásku, sexuální identita, nezralé rodičovství
- otevřená komunikace – úrovně komunikace, zásady verbální komunikace, komunikační chyby, dialog, komunikace ve ztížených podmínkách
- aktivní naslouchání – cíle, výhody, zásady, způsob a nácvik aktivního naslouchání
- úcta k lidské osobě – lidská práva, zdroje lidských práv, svoboda, rovnost, potenciality člověka, pozitivní hodnocení druhých v obtížných situacích, občanská zralost
- jedinečnost a identita člověka – rozvoj sebevědomí, hodnotová orientace, rozvoj sebeovládání a morálního úsudku, selfmanagement, úvahy nad mravními zásadami, radost a optimismus v životě
- rodina – poznání vlastní rodiny a jejích pravidel, práva a povinnosti v rodině, role v rodině, formulace nevyslovených pravidel a očekávání, hodnota rodiny, zlepšení atmosféry v rodině, komunikace v rodině, úcta k členům rodiny, úcta ke stáří
- obrana před manipulací – asertivní techniky – manipulace, vysvětlení a nácvik jednotlivých asertivních technik
- fair play – zdravá soutěživost, dodržování pravidel hry, asertivita a prosociálnost v soutěživých situacích, prosociálnost a sport

- iniciativa a tvořivost – renatalizace, nácvik tvořivosti, prosociální aspekt iniciativy a tvořivosti ve školním prostředí a v rodině, psychická a fyzická pomoc, ochota ke spolupráci, přátelství
- iniciativa ve ztížených podmínkách – pozitivní formulace problému, pomoc neznámému člověku, veřejná osobní angažovanost
- duchovní rozměr člověka – obrana proti sektám, tolerance k lidem s jiným světovým názorem, informace o různých světových názorech
- ochrana přírody a životního prostředí – úcta k životu ve všech jeho formách, citový vztah člověka k přírodě, vnímání krásy a mnohotvárnosti přírody, zodpovědnost za životní prostředí

Žák:

- komunikuje otevřeně, pravdivě, s porozuměním pro potřeby druhých a přiměřeně situaci
- respektuje velikost a důstojnost lidské osoby, objevuje vlastní jedinečnost a identitu a vytváří si zdravé sebevědomí
- analyzuje a aplikuje empatii v kolektivu
- nahrazuje agresivní a pasivní chování asertivním chováním, neagresivním způsobem obhajuje svá práva
- rozlišuje manipulační působení médií a identifikuje se s pozitivními prosociálními vzory
- spolupracuje i v obtížných sociálních situacích
- je vnímavý k sociálním problémům, v kontextu své situace a svých možností přispívá k jejich řešení
- analyzuje etické aspekty různých životních situací
- rozhoduje se uvážlivě a vhodně v každodenních situacích a nevyhýbá se řešení osobních problémů
- aplikuje postoje a způsobilosti, které rozvíjejí mezilidské vztahy

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- *chápe význam dobrého soužití mezi vrstevníky i členy rodiny*
- *uvědomuje si základní životní potřeby a jejich naplňování ve shodě se zdravím*
- *respektuje zdravotní stav svůj i svých vrstevníků a v rámci svých možností usiluje o aktivní podporu zdraví*
- *projevuje zdravé sebevědomí a preferuje ve styku s vrstevníky pozitivní životní cíle, hodnoty a zájmy*
- *dodržuje správné stravovací návyky a v rámci svých možností uplatňuje zásady správné výživy a zdravého stravování*
- *svěří se se zdravotním problémem*

- *dává do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a provozováním hazardních her*
- *uplatňuje osvojené sociální dovednosti při kontaktu se sociálně patologickými jevy*
- *zaujímá odmítavé postoje ke všem formám brutality a násilí*
- *uplatňuje způsoby bezpečného chování v sociálním kontaktu s vrstevníky, při komunikaci s neznámými lidmi, v konfliktních a krizových situacích a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc; ví o centrech odborné pomoci, vyhledá a použije jejich telefonní čísla*
- *chová se odpovědně při mimořádných událostech a prakticky využívá základní znalosti první pomoci při likvidaci následků hromadného zasažení obyvatel*

7. 2. Vzdělávací obor: Tělesná výchova

7. 2. 1. Vyučovací předmět: Tělesná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Předmět **Tělesná výchova** se vyučuje jako samostatný předmět na 1. i 2. stupni základní školy.

Obsah, organizace a časové rozvržení:

Vzdělávání v tělesné výchově je rozděleno:

II. stupeň - 6. - 9. ročník, skupiny dělené na dívky a chlapce nebo dívky a chlapci společně

Vzdělávací obsah je rozdělen na 3 tematické okruhy:

1. činnosti ovlivňující zdraví – význam pohybu pro zdraví, příprava organismu, zdravotně zaměřené činnosti, rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu, hygiena při tělesné výchově, bezpečnost při pohybových činnostech

2. činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností – pohybové hry, základy gymnastiky, rytmické a kondiční cvičení pro děti, průpravné úpoly, základy atletiky, základy sportovních her, turistika, pobyt v přírodě, další pohybové činnosti

3. činnosti podporující pohybové učení – komunikace v tělesné výchově, organizace při tělesné výchově, zásady jednání a chování, pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností, měření a posuzování pohybových dovedností, zdroje informací o pohybových činnostech

V učivu Tělesné výchovy se nalézají očekávané výstupy z doplňujícího vzdělávacího oboru Etická výchova pro 2. stupeň a učivo pro 6. – 9. ročník a výstupy z doplňujícího vzdělávacího oboru Taneční a pohybová výchova (TPV). Ve vzdělávacím obsahu učiva jsou zařazeny výstupy z obsahu učiva Ochrana zdraví (OZ) a Dopravní výchova (DV).

Průřezová témata:

OSV, VDo, VMEGS, MuV, EV, MeV

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Osobnostní rozvoj (6. – 9. ročník)

- Rozvoj schopností poznávání,
  - hry a soutěže zaměřené na pozornost a soustředění
- Sebepoznání a sebepojetí
  - hry, střídání rolí ve skupině, řešení problémových situací
  - samostatná práce, kontrolní testy
- Psychohygiena
  - hry, relaxace, zvládání stresových a problémových situací
  - nikdy se nevzdávej (tematický okruh)
- Kreativita
  - komunikace se spolužáky a s učiteli
  - kruhový trénink, soutěže

Sociální rozvoj (6. – 9. ročník)

- Poznávání lidí
  - hry, zátěžové hry, vytrvalostní sporty
- Mezilidské vztahy
  - skupinové práce (respektování, podpora, pomoc)
  - kruhový trénink
- Komunikace
  - komunikace v různých situacích (nástup, pozdrav, omluva, prosba, vysvětlení, žádost, přesvědčování, aj.)
- Kooperace a kompetice
  - hry ve skupinách (vedení a organizování práce, podřízení se)
  - soutěže

Morální rozvoj (6. – 9. ročník)

- Řešení problémů a rozhodovacích dovedností
  - řešení problémových situací při sportování

Výchova demokratického občana (VDo)

Občanská společnost a škola (6. – 9. ročník)

- hry, soutěže, skupinová práce (zaměřeno na chování žáků jako zodpovědných osobností, uplatňující svá práva a plnící své povinnosti, učí žáky v každodenním jednání zásadám slušnosti, tolerance, ochota pomáhat slabším naslouchat názoru druhého)

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMESG)

Evropa a svět nás zajímá (6. – 9. ročník)

- sport a sportovci v Evropě a ve světě

Multikulturní výchova (MuV)

Lidské vztahy (6. – 9. ročník)

- pohybové a míčové hry (rozvoj tolerance a spolupráce, zapojení žáků z odlišného prostředí do kolektivu třídy)

Environmentální výchova (EV)

Lidské aktivity a problémy životního prostředí (6. – 9. ročník)

- při činnostech v přírodě je zaměřen na chování žáků k životnímu prostředí, k ochraně a tvorbě životního prostředí, vztah člověka k prostředí

Mediální výchova (MeV)

Tematické okruhy produktivních činností

- Tvorba mediálního sdělení (8. – 9. ročník)
  - zpráva, oznámení, tvorba internetových stránek školy (vedení žáků k organizaci a propagaci sportovních činností a soutěží, na zpracování dosažených výsledků, vytváření reklam a plakátů k sportovním soutěžím, sestavování příspěvků do rozhlasu, schopnost komentovat školní sportovní utkání)

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Žáci:

- jsou vedeni k osvojení si základního tělocvičného názvosloví, učí se cvičit podle jednoduchého nákresu nebo popisu cvičení, změří základní pohybové výkony a porovnají je s předchozími

Učitel:

- klade důraz na pozitivní motivaci a vzbudí u žáka zájem o tělesnou výchovu
- předkládá dostatek informačních zdrojů
- používá vhodné učební pomůcky a audiovizuální techniku
- rozvíjí kreativitu učební dovednosti potřebné k samostatnému učení
- věnuje se dovednosti autokorekce chyb

Kompetence sociální a personální

Žáci:

- jsou vedeni k jednání v duchu fair – play, žáci dodržují pravidla, označí přestupky, respektují opačné pohlaví, zvládají pohybové činnosti ve skupině

Učitel:

- vede žáka k práci ve skupině, tj. vytvoření pravidel práce v týmu a jejich respektování
- uplatňuje individuální přístup jak k talentovanému žákovi, tak i k žákovi pohybově slabšímu

Kompetence k řešení problémů

Žáci:

- uplatňují zásady bezpečného chování ve sportovním prostředí a adekvátně reagují v situaci úrazu spolužáka, řeší problémy v souvislosti s nesportovním chováním

Učitel:

- motivuje žáka k řešení daného problému, napomáhá hledat řešení
- zadává úkoly k posílení schopnosti žáka využívat vlastních zkušeností, individuálního přístupu k problému a kreativity při jeho řešení
- instruuje žáka k různým typům cvičebních úloh

Kompetence komunikativní

Žáci:

- jsou vedeni ke spolupráci ke spolupráci při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích, učí se reagovat na základní pokyny a povely, sami je vydávají, zorganizují jednoduché pohybové soutěže

Učitel:

- učí nové názvosloví a rozšiřuje dané tematické úkoly
- učí žáka přirozeně reagovat v běžných situacích
- vede k samostatnému pohybovému vyjádření
- seznamuje žáky s novinkami v tělesné výchově a sportu

Kompetence občanské

Žáci:

- uvědomují si svoje povinnosti i svá práva
- učí se být ohleduplní a taktní

Učitel:

- vede žáka k uvědomění si odpovědnosti k sobě samému, ke spolužákům i k učiteli
- respektuje věkové, intelektové, sociální a etnické zvláštnosti žáka

Kompetence pracovní

Žáci:

- jsou vedeni učitelem k uplatňování hlavních zásad hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech v běžném životě, učí se užívat jednotlivé tělocvičné nářadí a náčiní

Učitel:

- rozvíjí smysl pro povinnost (každodenní pohybová aktivita)
- vede žáka k samostatnosti

Výstupy a učivo

Ročník: VI.

ATLETIKA

Učivo:

- atletická abeceda: lifting, skiping, zakopávání, předkopávání, odpichy oštěpařský krok, cval stranou, skok daleký
- nácvik startu
- sprint
- hod kriketovým míčkem
- vytrvalostní běh

Žák:

- v souladu s individuálními předpoklady zlepšuje výkony v běžecké rychlosti a vytrvalosti
- zná techniky startů, umí vybíhat ze startovních bloků
- uběhne 60 m
- uběhne 800 m, 600 m
- umí skákat do dálky
- zná techniku hodu kriketovým míčkem

SPORTOVNÍ HRY

Učivo:

- Košíková - útok, obrana, osobní, zónová, poziční střelba, střelba z dálky, uvolňování hráče
- Florbal - přihrávka, technika, vedení míče, střelba, nácvik útoku, obrana
- Kopaná
- Minikopaná
- Futsal
- Softbal - pravidla, činnost v poli a na pálce
- Přehazovaná s pravidly volejbalu
- Odbíjená: přihrávky, podání, nácvik útoku, blokování, hra T-ball

Žák:

- spolupracuje při jednoduchých týmových a pohybových činnostech a soutěžích
- zorganizuje nenáročné pohybové činnosti a soutěže
- umí přihrávky jednoruč i obouruč
- nacvičuje střelbu na koš

- učí se ovládat hru s basketbalovým míčem
- zná základní pravidla florbalu a softbalu, zvládá základní herní činnosti, útok a obrana
- rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora
- sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnocuje
- aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem
- usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program
- samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly
- odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší
- uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech
- posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny
- užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu
- naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu
- dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji
- zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže
- zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci

GYMNASTIKA

Učivo:

- Kotoul vpřed a vzad, přemet stranou, přeskok kozy ve zvýšené výšce
- Akrobacie – kotoul plavmo, přeskok vyšší švédské bedny, nácvik přemetu vpřed.
- Kruhy - kotoul vpřed a vzad, houpání ve visu, seskok zákmihem, obraty, shyb v předhupu
- Hrazda - výmyk, vzepření jízdy pravou, podmet

ŠPLH NA TYČI

Žák:

- zvládne cvičení na žíněnce - akrobacie
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady kotoul, přemet stranou, roznožku, skrčku přes nářadí odpovídající výšky, výmyk a přešvihy ve vzporu na hrazdě
- umí správnou techniku odrazu z můstku – při cvičení na bedně, koze – roznožku, skrčku
- zdokonaluje se ve cvičení na ostatním nářadí – kruhy, hrazda
- zvládá záchranu a pomoc při osvojovacích cvicích
- rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora
- sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnocuje
- umí šplhat na tyči
- pracuje s tabulkou (výsledkovou listinou), doplňuje příslušná data

AEROBIC A CHOREOGRAFIE

- zvládá názvosloví a jednoduchou sestavu

CELKOVÉ POSILOVÁNÍ SVALOVÉHO APARÁTU (PREVENCE A KOREKCE JEDNOSTRANNÉHO ZATÍŽENÍ A SVALOVÝCH DYSBALANCÍ)

Učivo:

- rozvoj vytrvalosti, zdravotně orientovaná zdatnost
- žák je schopen individuálního rozcvičení, strečinku celého těla před a po ukončení hodiny, na závěr hodiny uvolnění nejzatíženějších partií těla
- zdravotní tělesná výchova

Žák:

- usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti, z nabídky volí vhodný rozvojový program
- samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonání únavy a předcházení stresovým situacím
- usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti, z nabídky volí vhodný rozvojový program
- samostatně se připraví před pohybovou činností
- usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti, z nabídky volí vhodný rozvojový program
- učí se práci s cvičebním nářadím

SJEZDOVÉ A BĚŽECKÉ LYŽOVÁNÍ (lyžařský kurz)

Učivo:

- základní dlouhý oblouk, střední a krátký
- mírná vlnovka, zvýrazněná vlnovka

- oblouky ke svahu
- regulace rychlosti jízdy
- základy slalomu
- běžecká průprava
- běh dvoudobý střídavý
- běh soupažný
- změny směru a zatačení na běžeckých lyžích

Žák:

- naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky: čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochrana přírody při sportu, dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji
- zvládá jízdu na vleku, v souladu s individuálními předpoklady, zvládá jízdu po upravených sjezdových tratích

TANEČNÍ A POHYBOVÁ VÝCHOVA

Učivo:

- různé druhy pohybu s hudebním a rytmickým doprovodem
- význam jednotlivých pohybových činností pro správné držení těla, estetika pohybu, společenský kontakt, pohybové využití – odpočinek
- technika rytmického cvičení s různými druhy náčiní, specifika bezpečnosti cvičení s různým náčiním
- technika různých forem aerobního pohybu s hudebním a rytmickým doprovodem; fyziologická náročnost aerobních forem cvičení; zdravotní aspekty aerobního cvičení
- druhy tanců (lidové, společenské, disko, country aj.); postavení při tancích (párové, kolové, individuální aj.); držení při tanci; oblečení pro různé druhy tanců
- rytmus, melodie, dynamika, harmonie
- aktivní naslouchání hudby podněcující k pohybu

Žák:

- uplatňuje správné držení těla a dovednost přirozeného pohybu nejen při výuce, ale i v běžném životě
- vnímá měnící se prostorové vztahy a aktivně vytváří partnerství mezi svým tělem a prostorem
- navazuje vzájemné vztahy a aktivně spoluvytváří společenství
- používá své tělo jako nástroj sebevyjádření
- v improvizaci i tvorbě uplatňuje své vlastní zkušenosti a zážitky

Ročník: VII.

ATLETIKA

Učivo:

- atletická abeceda: lifting, skiping, zakopávání, předkopávání, odpichy oštěpařský krok, cval stranou, skok daleký
- nácvik startu
- sprint
- hod kriketovým míčkem
- vytrvalostní běh

Žák:

- v souladu s individuálními předpoklady zlepšuje výkony v běžecké rychlosti a vytrvalosti
- zná techniky startů, umí vybíhat ze startovních bloků
- uběhne 60 m
- uběhne 800 m, 600 m
- umí skákat do dálky
- zná techniku hodu kriketovým míčkem

SPORTOVNÍ HRY:

Učivo:

- Košíková - útok, obrana, osobní, zónová, poziční střelba, střelba z dálky, uvolňování hráče
- Florbal - přihrávka, technika, vedení míče, střelba, nácvik útoku, obrana
- Kopaná
- Minikopaná
- Futsal
- Softbal - pravidla, činnost v poli a na pálce
- Přehazovaná s pravidly volejbalu
- Odbíjená: přihrávky, podání, nácvik útoku, blokování, hra T-ball

Žák:

- spolupracuje při jednoduchých týmových a pohybových činnostech a soutěžích
- zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěže
- umí přihrávky jednoruč i obouruč

- nacvičuje střelbu na koš
- učí se ovládat hru s basketbalovým míčem
- zná základní pravidla florbalu a softbalu, zvládá základní herní činnosti, útok a obrana
- rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora
- sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnocuje
- aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem
- usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program
- samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly
- odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší
- uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech
- posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny
- užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu
- naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu
- dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji
- zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže
- zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci

GYMNASTIKA

Učivo:

- kotoul vpřed a vzad, přemet stranou, přeskok kozy ve zvýšené výšce

Akrobacie - kotoul plavmo, přeskok vyšší švédské bedny, nácvik přemetu vpřed

Kruhy - kotoul vpřed a vzad, houpání ve visu, seskok zákmihem, obraty, shyb v předhupu

Hrazda - výmyk, vzepření jízdmo pravou, podmet

ŠPLH NA TYČI

Žák:

- zvládne cvičení na žíněnce - akrobacie
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady kotoul, přemet stranou, roznožku, skrčku přes nářadí odpovídající výšky, výmyk a přešvihy ve vzporu na hrazdě
- umí správnou techniku odrazu z můstku – při cvičení na bedně, koze – roznožku, skrčku
- zdokonaluje se ve cvičení na ostatním nářadí – kruhy, hrazda
- zvládá záchranu a pomoc při osvojovacích cvicích
- rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora
- sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnocuje
- umí šplhat na tyči
- pracuje s tabulkou (výsledkovou listinou), doplňuje příslušná data

AEROBIC A CHOREOGRAFIE

- zvládá názvosloví a jednoduchou sestavu

CELKOVÉ POSILOVÁNÍ SVALOVÉHO APARÁTU (PREVENCE A KOREKCE JEDNOSTRANNÉHO ZATÍŽENÍ A SVALOVÝCH DYSBALANCÍ):

Učivo:

- rozvoj vytrvalosti, zdravotně orientovaná zdatnost
- žák je schopen individuálního rozcvičení, strečinku celého těla před a po ukončení hodiny, na závěr hodiny uvolnění nejzatíženějších partií těla
- zdravotní tělesná výchova

Žák:

- usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti, z nabídky volí vhodný rozvojový program
- samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonání únavy a předcházení stresovým situacím
- usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti, z nabídky volí vhodný rozvojový program
- samostatně se připraví před pohybovou činností
- usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti, z nabídky volí vhodný rozvojový program
- učí se práci s cvičebním nářadím

SJEZDOVÉ A BĚŽECKÉ LYŽOVÁNÍ (popř. jízda na snowboardu, lyžařský kurz)

Učivo:

- základní dlouhý oblouk, střední a krátký
- mírná vlnovka, zvýrazněná vlnovka
- oblouky ke svahu

- regulace rychlosti jízdy
- základy slalomu
- běžecká průprava
- běh dvoudobý střídavý
- běh soupažný
- změny směru a zatáčení na běžeckých lyžích
- lyžařská turistika

Žák:

- naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky: čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochrana přírody při sportu, dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji
- zvládá jízdu na vleku, v souladu s individuálními předpoklady, zvládá jízdu po upravených sjezdových tratích

TANEČNÍ A POHYBOVÁ VÝCHOVA

Učivo:

- různé druhy pohybu s hudebním a rytmickým doprovodem
- význam jednotlivých pohybových činností pro správné držení těla, estetika pohybu, společenský kontakt, pohybové vyžití – odpočinek
- technika rytmického cvičení s různými druhy náčiní, specifika bezpečnosti cvičení s různým náčiním
- technika různých forem aerobního pohybu s hudebním a rytmickým doprovodem; fyziologická náročnost aerobních forem cvičení; zdravotní aspekty aerobního cvičení
- druhy tanců (lidové, společenské, disko, country aj.); postavení při tancích (párové, kolové, individuální aj.); držení při tanci; oblečení pro různé druhy tanců
- rytmus, melodie, dynamika, harmonie
- aktivní naslouchání hudby podněcující k pohybu

Žák:

- uplatňuje správné držení těla a dovednost přirozeného pohybu nejen při výuce, ale i v běžném životě
- vnímá měnící se prostorové vztahy a aktivně vytváří partnerství mezi svým tělem a prostorem
- navazuje vzájemné vztahy a aktivně spoluvytváří společenství
- používá své tělo jako nástroj sebevyjádření
- v improvizaci i tvorbě uplatňuje své vlastní zkušenosti a zážitky

Ročník: VIII.

ATLETIKA

Učivo:

- atletická abeceda: lifting, skiping, zakopávání, předkopávání, odpichy.
- oštěpařský krok, cval stranou, skok daleký.
- nácvik startu
- sprint
- vrh koulí
- hod kriketovým míčkem
- vytrvalostní běh

Žák:

- uběhne 60 m
- uběhne 1500 m, 1000 m - nacvičuje taktiku při běhu na delší vzdálenost, při běhu terénem s překážkami
- zvládne techniku vrhu koulí
- zvládá techniku skoku vysokého

SPORTOVNÍ HRY

Učivo:

- Košíková - útok, obrana, osobní, zónová, poziční střelba, střelba z dálky, uvolňování hráče
- Florbal - přihrávka, technika, vedení míče, střelba, nácvik útoku, obrana
- Kopaná
- Minikopaná
- Futsal
- Softbal: pravidla, činnost v poli a na pálce
- Odbíjená: přihrávky, podání, nácvik útoku, blokování, hra

Žák:

- Účastní se týmové hry dle platných či dohodnutých pravidel, pravidla osvojovaných aplikace při hře v poli, organizuje, řídí, přebírá roli rozhodčího statistická zjištění, odhady, přesná měření (stopky, pásmo), eviduje a vyhodnocuje zjištěná data
- pracuje s tabulkou (výsledkovou listinou), graficky zpracovává naměřená data a prezentuje je - předvídá možnost nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svoji činnost
- aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem
- usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program
- samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly

- odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší
- uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech
- posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny
- užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu
- naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu
- dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji
- rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora
- sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí
- zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže
- zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci

ŠPLH NA LANĚ A NA TYČI

AEROBIC A CHOREOGRAFIE

- dovede z osvojených prvků připravit krátké sestavy a zacvičit je

CVIČENÍ S GYMBALLY A CVIČENÍ S JINÝMI POMŮCKAMI

ÚPOLY

- význam úpolových sportů pro sebeobranu a obratnost
- přetahy a přetlaky, úpolové odpory, střehové postoje, sebeobrana, držení soupeře, obrana
- pády (vzad, vpřed, stranou).

GYMNASTIKA

Učivo:

- kotoul vpřed a vzad, stoj na rukou se záchranou, přemet stranou přeskok kozy ve zvýšené výšce
- akrobacie: kotoul plavmo, přeskok vyšší švédské bedny, přemet stranou.
- kruhy: kotoul vpřed a vzad, houpání ve visu, seskok zákmihem, obraty, shyb v předhupu.
- hrazda: výmyk, vzepření jízdo pravou, podmet

Žák:

- si sám označí zjevné nedostatky a jejich příčiny, s pomocí spolužáků nebo učitele pracuje na jejich odstranění
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojené pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech
- se zdokonaluje ve cvičení na ostatních nářadí – hrazda, kruhy
- dovede z osvojených prvků připravit krátké sestavy a zacvičit je
- předvídá možnost nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svoji činnost

CELKOVÉ POSILOVÁNÍ SVALOVÉHO APARÁTU (PREVENCE A KOREKCE JEDNOSTRANNÉHO ZATÍŽENÍ A SVALOVÝCH DYSBALANCÍ)

Učivo:

- rozvoj vytrvalosti, zdravotně orientovaná zdatnost
- žák je schopen individuálního rozcvičení, strečink celého těla před a po ukončení hodiny, uvolnění nejzatíženějších partií těla
- zdravotní tělesná výchova

Žák:

- aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem
- samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci
- usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program
- zvládá samostatné správné zapojení dechu
- usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti

TANEČNÍ A POHYBOVÁ VÝCHOVA

Učivo:

- různé druhy pohybu s hudebním a rytmickým doprovodem
- význam jednotlivých pohybových činností pro správné držení těla, estetika pohybu, společenský kontakt, pohybové vyžití – odpočinek
- technika rytmického cvičení s různými druhy náčiní, specifika bezpečnosti cvičení s různým náčiním
- technika různých forem aerobního pohybu s hudebním a rytmickým doprovodem; fyziologická náročnost aerobních forem cvičení; zdravotní aspekty aerobního cvičení
- druhy tanců (lidové, společenské, disko, country aj.); postavení při tancích (párové, kolové, individuální aj.); držení při tanci; oblečení pro různé druhy tanců
- rytmus, melodie, dynamika, harmonie
- aktivní naslouchání hudby podněcující k pohybu

Žák:

- uplatňuje správné držení těla a dovednost přirozeného pohybu nejen při výuce, ale i v běžném životě
- vnímá měnící se prostorové vztahy a aktivně vytváří partnerství mezi svým tělem a prostorem
- navazuje vzájemné vztahy a aktivně spoluvytváří společenství
- používá své tělo jako nástroj sebevyjádření
- v improvizaci i tvorbě uplatňuje své vlastní zkušenosti a zážitky

Ročník: IX.

ATLETIKA

Učivo:

- atletická abeceda: lifting, skiping, zakopávání, předkopávání, odpichy
- oštěpařský krok, cval stranou, skok daleký
- nácvik startu
- sprint
- vrh koulí
- hod kriketovým míčkem
- vytrvalostní běh
- skok vysoký

Žák:

- uběhne 60 m, zná techniku nízkého startu
- uběhne 800m, 1000 m - nacvičuje taktiku při běhu na delší vzdálenost, při běhu terénem s překážkami
- zná techniku štafetového běhu
- zvládne techniku vrhu koulí
- zvládá techniku skoku vysokého (zádový styl – flop)
- umí skákat do dálky
- zvládá statistická zjištění: měření délky, rychlosti a výšky, práce se stopkami, pásmem

SPORTOVNÍ HRY

Učivo:

- Košíková - útok, obrana, osobní, zónová, poziční střelba, střelba z dálky, uvolňování hráče
- Florbal - přihrávka, technika, vedení míče, střelba, nácvik útoku, obrana.

- Kopaná
- Minikopaná
- Futsal
- Softbal: pravidla, činnost v poli a na pálce
- Odbíjená: přihrávky, podání, nácvik útoku, blokování, hra
- Přehazovaná

Žák:

- účastní se týmové hry dle platných či dohodnutých pravidel
- aplikuje pravidla při hře v poli
- zvládá základní herní činnosti jednotlivce
- organizuje, řídí, přebírá roli rozhodčího
- statisticky zjišťuje, odhaduje, přesně měří (stopky, pásmo), eviduje a vyhodnocuje zjištěná data
- pracuje s tabulkou (výsledkovou listinou), graficky zpracovává naměřená data a prezentuje je
- předvídá možnost nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svoji činnost
- aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem
- usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program
- samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly
- odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší
- uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech
- posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny
- užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu
- naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu
- dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji
- rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora
- sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí
- zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže

- zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci

ŠPLH NA LANĚ A NA TYČI

AEROBIK A CHOREOGRAFIE

- dovede z osvojených prvků připravit krátké sestavy a zacvičit je

CVIČENÍ S GYMBALLY A CVIČENÍ S JINÝMI POMŮCKAMI

ÚPOLY

- význam úpolových sportů pro sebeobranu a obratnost
- přetahy a přetlaky, úpolové odpory, střehové postoje, sebeobrana, držení soupeře, obrana
- pády (vzad, vpřed, stranou).

GYMNASTIKA

Učivo:

- kotoul vpřed a vzad, stoj na rukou se záchranou, přemet stranou, přeskok kozy ve zvýšené výšce
- akrobacie: kotoul plavmo, přeskok vyšší švédské bedny, přemet stranou
- kruhy: kotoul vpřed a vzad, houpání ve visu, seskok zákmihem, obraty, shyb v předhupu.
- hrazda: výmyk, vzepření jízdo pravou, podmet

Žák:

- si sám označí zjevné nedostatky a jejich příčiny, s pomocí spolužáků nebo učitele pracuje na jejich odstranění
- se zdokonaluje ve cvičení na ostatních nářadí – hrazda, kruhy
- dovede z osvojených prvků připravit krátké sestavy a zacvičit je
- dokáže odhalit chyby v dané sestavě
- předvídá možnost nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svoji činnost

CELKOVÉ POSILOVÁNÍ SVALOVÉHO APARÁTU (PREVENCE A KOREKCE JEDNOSTRANNÉHO ZATÍŽENÍ A SVALOVÝCH DYSBALANCÍ)

Učivo:

- rozvoj vytrvalosti, zdravotně orientovaná zdatnost
- žák je schopen individuálního rozcvičení, strečink celého těla před a po ukončení hodiny, uvolnění nejzatíženějších partií těla
- zdravotní tělesná výchova

Žák:

- aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem
- samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci
- usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program
- zvládá samostatně správné zapojení dechu
- usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti

TANEČNÍ A POHYBOVÁ VÝCHOVA

Učivo:

- různé druhy pohybu s hudebním a rytmičným doprovodem
- význam jednotlivých pohybových činností pro správné držení těla, estetika pohybu, společenský kontakt, pohybové vyžití – odpočinek
- technika rytmičného cvičení s různými druhy náčiní, specifika bezpečnosti cvičení s různým náčiním
- technika různých forem aerobního pohybu s hudebním a rytmičným doprovodem; fyziologická náročnost aerobních forem cvičení; zdravotní aspekty aerobního cvičení
- druhy tanců (lidové, společenské, disko, country aj.); postavení při tancích (párové, kolové, individuální aj.); držení při tanci; oblečení pro různé druhy tanců
- rytmus, melodie, dynamika, harmonie
- aktivní naslouchání hudby podněcující k pohybu

Žák:

- uplatňuje správné držení těla a dovednost přirozeného pohybu nejen při výuce, ale i v běžném životě
- vnímá měnící se prostorové vztahy a aktivně vytváří partnerství mezi svým tělem a prostorem
- navazuje vzájemné vztahy a aktivně spoluvytváří společenství
- používá své tělo jako nástroj sebevyjádření
- v improvizaci i tvorbě uplatňuje své vlastní zkušenosti a zážitky

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- *usiluje o zlepšení a udržení úrovně pohybových schopností a o rozvoj pohybových dovedností základních sportovních odvětví včetně zdokonalování základních lokomocí*
- *cíleně se připraví na pohybovou činnost a její ukončení; využívá základní kompenzační a relaxační techniky k překonání únavy*
- *odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se zdravím a sportem*

- *vhodně reaguje na informace o znečištění ovzduší a tomu přizpůsobuje pohybové aktivity*
- *uplatňuje základní zásady poskytování první pomoci a zvládá zajištění odsunu raněného*
- *uplatňuje bezpečné chování v přírodě a v silničním provozu*
- *chápe zásady zatěžování; jednoduchými zadanými testy změří úroveň své tělesné zdatnosti*
- *zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a aplikuje je ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech*
- *posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí příčiny nedostatků*
- *užívá osvojovanou odbornou terminologii na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka*
- *naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu*
- *dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji*
- *rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka*
- *sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony a vyhodnotí je*
- *spolurozhoduje osvojované hry a soutěže*
- *uplatňuje odpovídající vytrvalost a cílevědomost při korekci zdravotních oslabení*
- *zařazuje pravidelně a samostatně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením, usiluje o jejich optimální provedení*
- *vyhýbá se činnostem, které jsou kontraindikací zdravotního oslabení*

8. Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Charakteristika vzdělávací oblasti

Oblast **Člověk a svět práce** postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků.

Vzdělávací oblast Člověk a svět práce se cíleně zaměřuje na praktické pracovní dovednosti a návyky a doplňuje celé základní vzdělávání o důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti. Tím se odlišuje od ostatních vzdělávacích oblastí a je jejich určitou protiváhou. Je založena na tvůrčí myšlenkové spoluúčasti žáků.

Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci. V závislosti na věku žáků se postupně buduje systém, který žákům poskytuje důležité informace ze sféry výkonu práce a pomáhá jim při odpovědném rozhodování o dalším profesním zaměření.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že vede žáky k:

- pozitivnímu vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce
- osvojení základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí, k organizaci a plánování práce a k používání vhodných nástrojů, nářadí a pomůcek při práci i v běžném životě
- vytrvalosti a soustavnosti při plnění zadaných úkolů, k uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při pracovní činnosti a k vynakládání úsilí na dosažení kvalitního výsledku
- poznání, že technika jako významná součást lidské kultury je vždy úzce spojena s pracovní činností člověka
- autentickému a objektivnímu poznávání okolního světa, k potřebné sebedůvěře, k novému postoji a hodnotám ve vztahu k práci člověka, technice a životnímu prostředí
- chápání práce a pracovní činnosti jako příležitosti k seberealizaci, sebeaktualizaci a k rozvíjení podnikatelského myšlení
- orientaci v různých oborech lidské činnosti, formách fyzické a duševní práce a osvojení potřebných poznatků a dovedností významných pro možnost uplatnění, pro volbu vlastního profesního zaměření a pro další životní a profesní orientaci

8. 1. Vzdělávací obor: Člověk a svět práce

8. 1. 1. Technické práce

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět technické práce se zaměřuje na praktické pracovní dovednosti a návyky a tím se odlišuje od ostatních vzdělávacích oblastí. Je založen na tvůrčí myšlenkové spoluúčasti žáků. Snažíme se vést žáky k:

- pozitivnímu vztahu k práci,
- osvojení základních pracovních dovedností,
- organizaci a plánování práce,
- používání vhodných nástrojů, nářadí a pomůcek při práci i v běžném životě

Obsah, organizace a časové rozvržení:

- Předmět je vyučován na druhém stupni a to po jedné hodině v 6., 7. a 9. ročníku.
- Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky.

- Žáci se učí plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. Žáci jsou vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci.

Průřezová témata:

OSV, VDo, EV,

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Osobnostní rozvoj (6., 7. a 9. ročník):

- Rozvoj schopností poznávání
- Seberegulace a sebeorganizace
- Psychohygiena
- Kreativita

Sociální rozvoj (6., 7. a 9. ročník):

- Poznávání lidí
- Komunikace
- Kooperace a kompetice

Morální rozvoj (6. 7. a 9. ročník):

- Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- Hodnoty postoje, praktická etika

Výchova demokratického občana (VDo)

(6., 7. a 9. ročník):

- Občanská společnost a škola

Environmentální výchova (EV)

(6., 7. a 9. ročník)

- Lidské aktivity a problémy životního prostředí
- Vztah člověka k prostředí

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení:

Žáci:

- prakticky si osvojují práci podle návodu
- poznávají výhodu pořizování náčrtu při nejrůznějších činnostech
- poznávají vlastnosti materiálů a surovin a jejich použitelnost

Učitel:

- vede žáky k plánování činnosti při práci s technickými materiály
- předkládá dostatečné množství příkladů pro pochopení technické dokumentace jednoduchých zařízení

Kompetence k řešení problémů:

Žáci:

- uvědomují si potřeby praktického ověřování řešení problémů
- aplikují řešení při obdobných zadáních
- hledají nové způsoby využití dovedností při práci s technickými materiály

Učitel:

- vhodně volí problém, který mají žáci vyřešit
- nastíní postup, jak daný problém vyřešit

Kompetence komunikativní:

Žáci:

- seznamují se s přesným významem pojmů ve vztahu k práci s technickými materiály
- předkládají vlastní prezentace na daná témata

Učitel:

- vede k účinné komunikaci při práci s technickými materiály
- předkládá dostatek podnětů a příležitostí pro vlastní prezentaci žáků

Kompetence sociální a personální:

Žáci:

- spolupracují ve dvojici a v malé skupině na řešení zadaného problému
- uvědomují si potřeby ohleduplnosti na pracovišti

Učitel:

- motivuje žáky k práci ve dvojicích nebo ve skupině
- vede žáky k vytváření pravidel práce ve skupině
- vytváří pozitivní klima ve třídě
- respektuje osobnost žáka
- umožňuje žákovi objevovat jeho kladné stránky

Kompetence občanské

Žáci:

- chápou smysl důležitosti různých činností člověka

Učitel:

- utváří představu o různých činnostech člověka

Kompetence pracovní:

Žáci:

- seznamují se s konkrétními podnikatelskými aktivitami od záměrů až po jejich realizaci
- používají bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržují vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky
- přistupují k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých

Učitel:

- vede k uvědomělému, správnému a bezpečnému používání všech nástrojů a materiálů
- vede ke snaze o provedení v co největší kvalitě
- předkládá srovnání hospodárnosti různých postupů, které vedou k těmto cílům
- vyhledává možnosti rizik při různých činnostech a hledá cesty k jejich minimalizaci

Výstupy a učivo

Ročník: VI.

TECHNICKÝ VÝKRES ZÁSADY PRVNÍ POMOCI

Učivo:

- druhy technických výkresů
- popisové pole
- měřítko a druhy čar
- technické písmo
- zásady kótování
- zásady zobrazování
- zásady první pomoci

Žák:

- pozná technický výkres
- orientuje se v jednoduchém technickém výkrese
- seznámí se s technickým písmem
- umí psát technickým písmem jednoduchý text
- ovládá zásady zobrazování
- ovládá zásady kótování
- seznámí se se strojními, stavebními, elektrotechnickými výkresy
- seznámí se se školní dílnou
- zná řád školní dílny, respektuje a dodržuje jej
- zná a dodržuje zásady hygieny a pravidla bezpečné práce

DŘEVO

Učivo:

- zpracování dřeva
- druhy dřeva
- základní nástroje
- práce se dřevem
- správná volba nástroje pro zpracování
- správná manipulace s nástroji

- bezpečnost

Žák:

- zná způsob těžby a zpracování dřeva
- rozpozná základní druhy dřeva
- seznámí se se základními nástroji, umí popsat jejich součásti a pracovat s nimi
- získává zkušenost a znalost správného naměření výrobku
- organizuje a plánuje si jednotlivé fáze práce
- sám hodnotí výsledek své práce, projevuje spokojenost

Ročník: VII.

PRÁCE S OSTATNÍMI MATERIÁLY

Učivo:

- bezpečnost práce, pravidla školní dílny
- kovy a práce s nimi
- plasty a práce s nimi

Žák:

- zná a dodržuje pravidla školní dílny
- zná první pomoc
- seznámí se se základními druhy kovů a plastů
- seznámí se s výrobou železa
- seznámí se se základními nástroji pro práci s kovy a plasty
- organizuje a plánuje si pracovní postupy
- zhotoví vlastní náčrt výrobku
- zná a dodržuje zásady hygieny

Ročník: IX.

**ZÁKLADY ELEKTROTECHNIKY
DESIGN A KONSTUOVÁNÍ**

Učivo:

- základní elektrotechnické značky
- základní elektrotechnické pojmy
- práce se stavebnicí
- sestavování modelů, tvorba konstrukčních prvků, montáž a demontáž
- návod, předloha, náčrt, plán, schéma
- zásady první pomoci
- zásady práce ve školní dílně

Žák:

- zná podmínky pobytu ve školní dílně
- dodržuje zásady bezpečné práce a hygieny
- teoreticky umí poskytnout první pomoc při zásahu el. proudem
- zná základní elektrotechnické značky
- sestaví podle návodu, náčrtu či plánu jednoduchý model
- provádí montáž, demontáž a údržbu jednoduchých předmětů a zařízení

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- *získá základní vědomosti o materiálech, nástrojích a pracovních postupech; provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň*
- *řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí*
- *organizuje svoji pracovní činnost*
- *pracuje s jednoduchou technickou dokumentací, orientuje se v pracovních postupech a návodech*
- *dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu*
- *rozlišuje různé druhy materiálů a zná jejich vlastnosti*
- *zvolí vhodný pracovní postup v souladu s druhem zpracovávaného materiálu*
- *správně vybere a používá vhodné pracovní nástroje a pomůcky*
- *dovede pracovní postupy k finálnímu výrobku*
- *dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytuje první pomoc při drobném úrazu*
- *sestaví podle návodu, náčrtu, plánu daný model*
- *ovládá montáž a demontáž jednoduchého zařízení, provádí údržbu jednoduchých předmětů a zařízení*
- *dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy; poskytne první pomoc při úrazu*

8. 1. 2. Pěstitelské práce

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět pěstitelské práce se zaměřuje na praktické pracovní dovednosti a znalosti v oblasti pěstování rostlin a chovu drobného zvířectva. Žáci získávají přehled v rostlinné i živočišné výrobě, učí se uplatňovat získané dovednosti v praxi.

Obsah, organizace a časové rozvržení:

- Předmět je vyučován na druhém stupni a to po jedné hodině v 6.- 8. ročníku.
- Žáci se učí různé zemědělské postupy při práci s půdou a pěstování rostlin, získávají základní pracovní dovednosti a návyky z dané oblasti.
- Žáci se učí plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu.
- Žáci jsou vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci.
- Výuka probíhá jak v učebně, tak i na školním pozemku, jsou využívány různé pomůcky praktické i multimediální.

Průřezová témata:

OSV, EV

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Osobnostní rozvoj (6. - 8. ročník):

- Rozvoj schopností poznávání
- Seberegulace a sebeorganizace
- Psychohygiena
- Kreativita

Sociální rozvoj (6. - 8. ročník):

- Poznávání lidí
- Komunikace
- Kooperace a kompetice

Morální rozvoj (6. - 8. ročník):

- Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- Hodnoty postoje, praktická etika

Environmentální výchova (EV)

(6. - 8. ročník)

- Lidské aktivity a problémy životního prostředí
- Vztah člověka k prostředí
- Základní podmínky života

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení:

Žáci:

- prakticky si osvojují práci podle návodu
- samostatně řeší problémy, volí vhodné způsoby řešení
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, jsou schopni je obhájit

Učitel:

- vede žáky k plánování činnosti při práci

- předkládá dostatečné množství příkladů pro pochopení určitého problému

Kompetence k řešení problémů:

Žáci:

- uvědomují si potřeby praktického ověřování řešení problémů
- aplikují řešení při obdobných zadáních
- hledají nové způsoby využití dovedností při práci

Učitel:

- vhodně volí problém, který mají žáci vyřešit
- nastíní postup, jak daný problém vyřešit

Kompetence komunikativní:

Žáci:

- seznamují se s přesným významem pojmů ve vztahu k práci v zemědělství i živočišné výrobě
- předkládají vlastní prezentace na daná témata

Učitel:

- vede k účinné komunikaci při práci
- předkládá dostatek podnětů a příležitostí pro vlastní prezentaci žáků

Kompetence sociální a personální:

Žáci:

- spolupracují ve dvojici a v malé skupině na řešení zadaného problému
- uvědomují si potřeby ohleduplnosti na pracovišti

Učitel:

- motivuje žáky k práci ve dvojicích nebo ve skupině
- vede žáky k vytváření pravidel práce ve skupině
- vytváří pozitivní klima ve třídě
- respektuje osobnost žáka
- umožňuje žákovi objevovat jeho kladné stránky

Kompetence občanské

Žáci:

- chápou smysl důležitosti různých činností člověka

Učitel:

- utváří představu o různých činnostech člověka

Kompetence pracovní:

Žáci:

- seznamují se s konkrétními podnikatelskými aktivitami od záměrů až po jejich realizaci
- používají bezpečně a účinně pracovní nářadí a nástroje, dodržují vymezená pravidla

- přistupují k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví a zdraví druhých

Učitel:

- vede k uvědomělému, správnému a bezpečnému používání všech nástrojů a materiálů
- vede ke snaze o provedení v co největší kvalitě
- předkládá srovnání hospodárnosti různých postupů, které vedou k témuž cíli
- vyhledává možnosti rizik při různých činnostech a hledá cesty k jejich minimalizaci

Výstupy a učivo

Ročník: VI.

PRÁCE NA ŠKOLNÍM POZEMKU

ARANŽOVÁNÍ

PŮDA

OSIVO A SADBA

ZELENINA

OKOPANINY

Učivo:

- použití různých pomůcek při praktických aranžovacích postupech
- vznik, složení, struktura a význam půdy
- způsoby, doba, hloubka setí a sázení
- jednotlivé skupiny zeleniny
- sezónní práce na školním pozemku

Žák:

- naučí se pracovat na školním pozemku a zacházet s různým nářadím
- zná aranžovací techniky, tvary
- orientuje se v aranžovacích pomůckách
- ovládá teorii aranžování
- umí prakticky uplatnit své schopnosti
- chápe a dokáže vysvětlit význam půdy pro člověka a přírodu
- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu
- volí správné osivo, sadbu a volí správnou dobu setí a sázení
- zvládne praktický postup
- provádí jednoduché pěstitelské činnosti
- zvládne pěstování nejběžnější zeleniny
- volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a nářadí

Ročník: VII.

PRÁCE NA ŠKOLNÍM POZEMKU

ARANŽOVÁNÍ

PŮDA

OVOCNICTVÍ, OKRASNÉ SADOVNICTVÍ A KVĚTINÁŘSTVÍ

CHOVATELSTVÍ

Učivo:

- základní pravidla aranžování, praktické příklady
- využití půdy, zpracování a výživa rostlin
- okrasné rostliny – ošetření, pěstování pokojových rostlin
- podmínky chovu drobných domácích zvířat
- setí a sklizeň plodin na školním pozemku

Žák:

- zvládá základní praktické postupy - rytí, okopávání, mulčování, hnojení a odplevelování
- zná aranžovací techniky, tvary
- orientuje se v aranžovacích pomůckách - ovládá teorii aranžování
- umí prakticky uplatnit své schopnosti
- rozezná půdní typy a jejich lokalizaci na území ČR, zná nároky na hnojení a obdělávání
- ovládá zásady pěstování běžných pokojových rostlin
- umí ošetřovat okrasné keře, živé ploty
- provádí jednoduchou vazbu sušených květín,
- ovládá základy aranžování
- prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty
- volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a nářadí

Ročník: VIII.

ARANŽOVÁNÍ

POLNÍ PLODINY

OVOCNÉ STROMY A KEŘE

OCHRANA ROSTLIN PROTI CHOROBÁM A ŠKŮDCŮM

LÉČIVÉ ROSTLINY

PRÁCE NA ŠKOLNÍM POZEMKU

Učivo:

- rozlišování obilnin a jejich využití
- význam, rozdělení a charakteristika hlavních druhů ovocných stromů
- hlavní zásady rozmnožování a pěstování ovocných rostlin
- ochrana rostlin proti chorobám a škůdcům

- rozpoznání plevelů
- charakteristika a význam léčivých rostlin
- zásady sběru, sušení a uchování léčivých rostlin

Žák:

- zvládá základní praktické postupy – rytí, okopávání, mulčování, hnojení a odplevelování
- zná aranžovací techniky, tvary
- orientuje se v aranžovacích pomůckách - ovládá teorii aranžování
- umí prakticky uplatnit své schopnosti
- rozlišuje polní plodiny a zástupce obilovin
- orientuje se v době výsevu (výsadby) a sklizně jednotlivých plodin
- určí nároky na pěstování jednotlivých plodin
- volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin
- provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně provádí pěstitelské pokusy a pozorování
- orientuje se v základních, běžných prostředcích používaných na ochranu rostlin proti chorobám a škůdcům
- rozezná základní zástupce plevelů
- dodržuje obecné zásady sběru a použití léčivých bylin, rozezná zástupce jedovatých bylin
- volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a nářadí

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- získá základní vědomosti o materiálech, nástrojích a pracovních postupech; provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň
- řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí
- organizuje svoji pracovní činnost
- pracuje s jednoduchou technickou dokumentací, orientuje se v pracovních postupech a návodech
- dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu
- rozlišuje různé druhy materiálů a zná jejich vlastnosti
- zvolí vhodný pracovní postup v souladu s druhem zpracovávaného materiálu
- správně vybere a používá vhodné pracovní nástroje a pomůcky
- dovede pracovní postupy k finálnímu výrobku
- dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytuje první pomoc při drobném úrazu
- sestaví podle návodu, náčrtu, plánu daný model

- ovládá montáž a demontáž jednoduchého zařízení, provádí údržbu jednoduchých předmětů a zařízení
- dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy; poskytne první pomoc při úrazu

8. 1. 3. Vyučovací předmět: Domácí nauky

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět domácí nauky se zaměřuje na praktické pracovní dovednosti a návyky a tím se odlišuje od ostatních vzdělávacích oblastí.

Snažíme se vést žáky k:

- pozitivnímu vztahu k práci,
- osvojení základních pracovních dovedností
- organizaci a plánování práce,
- získání správných hygienických návyků
- osvojení si základů stolování a přípravy potravin

Obsah, organizace a časové rozvržení:

Předmět je realizován na druhém stupni a to v 7. ročníku. Časová dotace je 1 hodina týdně. Výuka probíhá v cvičné kuchyňce.

Průřezová témata:

MuV, VDO, VMEGS, EV, MeV

Multikulturní výchova (MuV)

Kulturní diferenciac

- různosti a odlišnosti jednotlivých národů a skupin, srovnání kultur

Výchova demokratického občana (VDO)

Občan, občanská společnost a stát

- oblast respektování kulturních odlišností a skupin

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

Oblast člověk a zdraví

- pochopení ekonomických, globálních a sociálních problémů

Evropa a svět nás zajímají

- lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy

Environmentální výchova (EV)

Základní podmínky života

- ochrana životního prostředí, význam vody, ohrožování životního prostředí, propojenost světa, energetické zdroje, obnovitelné a neobnovitelné, hospodaření s nimi

Lidské aktivity a problémy životního prostředí

- příčiny a důsledky zvyšování rozdílů globalizace, principy udržitelnosti rozvoje
- zemědělství
- hospodaření s energiemi, zpracování odpadu, šetření a hospodaření s přírodními zdroji

Vztah člověka k prostředí

- přírodní zdroje, jejich původ, využívání a řešení odpadového hospodaření

Mediální výchova (MeV)

- fungování a vliv médií ve společnosti

Výstupy a učivo

VII. ročník

Učivo:

- seznámení s cvičnou kuchyní, základní vybavení, udržování pořádku a čistoty, zásady bezpečnosti a hygieny provozu
- výživa člověka celoročně – samostatná příprava pokrmů
- zásady správné výživy - sestavení jídelníčku pro různé skupiny (děti, pracující, senioři)
- potraviny – výběr, nákup, skladování, skupiny potravin
- zásady správného stolování, prostírání rodinného stolu, jednoduché prostírání, obsluha a chování u stolu, slavnostní stolování, zdobné prvky a květiny na stole
- prostírání ke slavnostním příležitostem, podávání pokrmů a nápojů
- tepelná úprava potravin - vaření, dušení, pečení, grilování
- zpracování potravin živočišného původu - základní rozlišení druhů masa, pojmenování vepřových a hovězích částí
- technologie zpracování potravin rostlinného původu - základní způsoby zpracování brambor, luštěnin, zeleniny, užití ovoce v kuchyni
- výživa člověka - hygiena výživy, výpočet kalorií, nutriční hodnota potravin
- polotovary - zpracování konzerv, zmrazené potraviny, koření
- stravování za mimořádných okolností - vaření v přírodě, kempování
- základní informace o stravování za situace ohrožení obyvatelstva
- finance, provoz a údržba domácnosti – rozpočet, příjmy, výdaje, platby, úspory; hotovostní a bezhotovostní platební styk, ekonomika domácnosti; údržba oděvů a textilií, úklid domácnosti, postupy, prostředky a jejich dopad na životní prostředí, odpad a jeho ekologická likvidace; spotřebiče v domácnosti

- elektrotechnika v domácnosti – elektrická instalace, elektrické spotřebiče, elektronika, sdělovací technika, funkce, ovládání a užití, ochrana, údržba, bezpečnost a ekonomika provozu, nebezpečí úrazu elektrickým proudem

Žák:

- orientuje se v základním vybavení kuchyně
- provádí jednoduché operace platebního styku a účetnictví
- ovládá jednoduché postupy při základních činnostech a obsluze běžných domácích spotřebičů
- dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování u stolu
- správně zachází s kuchyňskými potřebami, dbá na bezpečnost, provádí běžnou údržbu a úklid - dodržuje hygienické normy
- umí samostatně zpracovat maso – dbá na oddělení tepelného a syrového pracoviště,
- bezpečně zachází s elektrickým sporákem a elektrickou troubou
- provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví
- ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů
- správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízením včetně údržby
- provádí drobnou domácí údržbu
- dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- *pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu*
- *udržuje pořádek na svém pracovním místě, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti*
- *užívá jednoduché pracovní nástroje a pomůcky*
- *provádí jednoduché operace platebního styku*
- *ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů*
- *správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízením, provádí drobnou domácí údržbu, používá vhodné prostředky při práci v domácnosti*
- *připraví jednoduché pokrmy podle daných postupů v souladu se zásadami zdravé výživy*
- *dodržuje základní principy stolování a obsluhy u stolu*
- *dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni*

8. 1. 4. Vyučovací předmět: Volba povolání

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět **Volba povolání** si klade za cíl vybavit žáky orientací v pracovních činnostech vybraných profesí, vést žáky při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy a schopnost využití profesních informací a poradenských služeb při výběru vhodného vzdělávání.

Předmět **Volba povolání** chápeme především jako prostředek pro nácvik schopnosti prezentace žákovy osoby při vstupu na trh práce. Z tohoto pohledu k předmětu přistupujeme během vyučování. Chápeme jej v rovině kulturní, sociální a psychické.

Volba povolání je předmět, který žákům poskytuje prostor pro poznávání sebe sama, pro kvalifikované rozhodování o svém budoucím povolání a zároveň je vybavuje dovednostmi, jež budou moci využívat v celém svém životě. Žákům poskytuje návody na uplatnění rozhodovacích procedur i v životních situacích nesouvisejících s volbou povolání.

Obsah, organizace a časové rozvržení

Předmět Volba povolání je vyučován v osmém a devátém ročníku. Jeho obsahem je naplňování očekávaných výstupů vzdělávacího oboru Volba povolání a souvisejících tematických okruhů průřezových témat Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Cílem předmětu je vybavit žáky orientací v pracovních činnostech vybraných profesí, vést žáky při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy a schopnost využití profesních informací a poradenských služeb při výběru vhodného vzdělávání.

Cílem předmětu Volba povolání v 8. ročníku je poskytnout žákům základní informace o trhu práce – nabídka povolání, druhy pracovišť, pracovních prostředků, pracovních objektů, charakter a druhy pracovních činností, požadavky kvalifikační, zdravotní a osobnostní, rovnost příležitostí na trhu práce, a především o oblasti - Volba profesní orientace. Jedná se o sebezpoznávání, osobní zájmy a cíle, tělesný a zdravotní stav, osobní vlastnosti a schopnosti, sebehodnocení, vlivy na volbu profesní orientace.

Cílem předmětu Volba povolání v 9. ročníku je seznámit žáky s informační základnou pro volbu povolání, s profesními informacemi a možnostmi využití poradenských služeb při volbě dalšího vzdělávání. Z oblasti vzdělávání je kladen důraz na náplň učebních oborů a organizaci přijímacího řízení.

Je třeba se zmínit i o faktorech vedoucích k volbě budoucího povolání z hlediska pracovních příležitostí v regionu, způsobu hledání zaměstnání, psaní životopisu, pohovoru u zaměstnavatele, problémů nezaměstnanosti, úřadů práce, práv a povinnostech zaměstnanců a zaměstnavatelů.

Výuka probíhá vždy v celém ročníku najednou. Vyučovací předmět má časovou dotaci 1 vyučovací hodinu týdně v 8. a 9. ročníku. Zpravidla se vyučuje ve dvou vyučovacích hodinách 1x za 14 dní.

Výuka probíhá ve třídách, v některých hodinách využíváme učebny výpočetní techniky a učebny s interaktivní tabulí. Součástí výuky mohou být návštěvy Informačního

střediska pro volbu povolání při úřadu práce, návštěva Veletrhu středních škol, zapojení se do výukových programů připravovaných středními školami pro budoucí studenty, atd.

Vybrané tematické okruhy jsou doplněny o výstupy z Finanční gramotnosti a to především v 9. ročníku.

Průřezová témata

OSV, MuV

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Osobnostní rozvoj (8. – 9. ročník)

- Rozvoj schopnosti poznávání (cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovedností, zapamatování řešení problémů, dovednosti pro učení a studium)
- Sebepoznání a sebepojetí (já jako zdroj informací o sobě, druhí jako zdroj informací o mně, moje psychika, co o sobě vím a co ne, moje učení, zdravé a vyrovnané sebepojetí)
- Seberegulace a sebeorganizace (sebeovládání, organizace vlastního času, plánování učení a studia)
- Kreativita (pružnost nápadů, schopnost vidět věci jinak, citlivost, schopnost dotahovat, nápady do reality)

Sociální rozvoj (8. – 9. ročník)

- Mezilidské vztahy (péče o dobré vztahy, chování podporující dobré vztahy, vzájemné poznávání se ve skupině, třídě, rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech)

Morální rozvoj (8. – 9. ročník)

- Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- Hodnoty, postoje, praktická etika (odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd.)

Multikulturní výchova (MuV)

Kulturní diferenciaci (8. – 9. ročník):

- Jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti

Lidské vztahy (8. – 9. ročník):

- Právo podílet se na spolupráci, udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi
- Harmonický rozvoj osobnosti, tolerance, empatie, solidarita

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Žáci:

- osvojují si základní znalosti v oblasti trhu práce
- orientují se v pracovních činnostech vybraných profesí
- posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání

- osvojují si základní poznatky finanční gramotnosti

Učitel:

- vede žáky k plánování činnosti
- podněcuje k samostatnosti vyhledávat nástroje k odstraňování problémů při výběru dalšího vzdělávání
- seznamuje žáky se základními pojmy a procesy z oblasti finanční gramotnosti

Kompetence k řešení problémů

Žáci:

- zaujímají zodpovědný postoj při rozhodování o vlastní profesní orientaci
- vyzkouší si jednotlivé možnosti vedoucí k nalezení pracovního uplatnění
- využívají své individuální schopnosti

Učitel:

- seznamuje žáky s možnostmi poradenství v oblasti volby dalšího studia

Kompetence komunikativní

Žáci:

- předkládají vlastní prezentace na daná témata
- využívají své schopnosti při práci v kolektivu
- uplatňují vlastní myšlení a představivost
- uvědomují si vlastní aktivity a tvůrčí přístup k práci

Učitel:

- seznamuje žáky s pojmy související s volbou povolání
- předkládá dostatek podnětů a příležitostí pro vlastní prezentaci žáků

Kompetence sociální a personální

Žáci:

- spolupracují s ostatními na řešení zadaného problému
- uvědomují si potřebu ohleduplnosti na pracovišti

Učitel:

- přiřazuje různé role žákům v pracovní skupině a sleduje jejich prožívání

Kompetence občanské

Žáci:

- chápou smysl důležitosti různých činností člověka

Učitel:

- utváří představu o různých činnostech člověka

Kompetence pracovní

Žáci:

- chápou důležitost správného výběru budoucího povolání

Učitel:

- vede ke snaze o výběru povolání k všeobecné spokojenosti
- vytváří prostor pro přijímání promyšlených rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesní orientaci

Výstupy a učivo

Ročník VIII.

Učivo:

- individuální schopnosti a dovednosti pro výkon různých druhů povolání
- sebepoznávání, sebehodnocení
- silné a slabé stránky člověka
- mozek, paměť, inteligence
- sny, plány, osobní zájmy a cíle
- povolání lidí, trh práce, podnikání
- pracovní činnosti vybraných profesí
- kvalifikační, zdravotní a osobnostní požadavky profesí
- profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání
- vyhledávání pracovních míst na internetu

Žák:

- využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělání
- orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí
- posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy
- prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce
- využívá sebepoznání a sebehodnocení v procesu volby
- odhaluje své silné a slabé stránky
- formuluje své sny, plány, osobní zájmy a cíle
- orientuje se na trhu práce, v problémech nezaměstnanosti, v právech a povinnostech zaměstnanců a zaměstnavatelů
- rozlišuje druhy a strukturu organizací, nejčastější formy podnikání, drobné a soukromé podnikání
- aktivně užívá internet k vyhledávání informací

Ročník IX.

Učivo:

- životopis, osobní akční plán
- informace o trhu práce, úřady práce, sociální zajištění, práva a povinnosti

- návštěva Informačního a poradenského centra při úřadu práce
- vyplnění přihlášky, vyplnění zápisového lístku
- náplň učebních a studijních oborů, přijímací řízení
- povolání – kritéria dělení, klady a zápory vybraných profesí
- profese a jejich charakteristika
- odpověď na inzerát, motivační dopis
- průběh pohovoru, sebe prezentace, modelové situace
- nalezení vhodné střední školy
- základní dovednosti ve finanční gramotnosti – finanční produkty, podnikatelský záměr
- hospodaření domácnosti – příjmy, výdaje, závazky, sestavení rozpočtu
- finanční produkty – investice – podnikání, zisk, role státu – garance vkladů, pojištění – životní, důchodové, úrazové, investiční, penzijní, vytváření finanční rezervy – opatření ze strany domácnosti, peněžní operace
- finanční produkty – peníze – svět peněz, běžný účet, kreditní karty, daně, státní dávky a příspěvky, zákonné pojištění zdravotní, sociální, státní rozpočet

Žák :

- vytvoří osobní akční plán
- využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání
- seznámí se s náplní učebních a studijních oborů
- dokáže vyhledat informace o školách v Atlase školství, dokáže vyhledávat v databázi středních škol na webových vyhledávačích
- diskutuje o volbě vhodného povolání a profesní přípravě
- orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí
- vyhledává inzeráty s nabídkou práce a pozoruje požadavky zaměstnavatele, porovnává je se svými schopnostmi
- prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce
- osvojí si základní dovednosti ve finanční gramotnosti – finanční hospodaření domácnosti
- ovládá základní dovednosti ve finanční gramotnosti
- rozumí pojmům podnikání, zisk, pojištění, peněžní operace
- seznamuje se se světem peněz
- chápe pojmy běžný účet, úvěrový účet, kreditní karta, daně, zdravotní pojištění, sociální pojištění, státní rozpočet

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- *orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí, v učebních oborech a středních školách*

- *posoudí své možnosti v oblasti profesní, případně pracovní orientace přihlédnutím k potřebám běžného života*
- *využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného dalšího vzdělávání*
- *prokáže v modelových situacích prezentaci své osoby při ucházení se o zaměstnání*
- *byl seznámen s právy a povinnostmi zaměstnanců a zaměstnavatelů*
- *byl seznámen s možnostmi využití poradenské pomoci v případě neúspěšného hledání zaměstnání*

VII. HODNOCENÍ VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ

1. Úvod

Ve výchovně vzdělávacím procesu je velmi důležité hodnocení žáka. Pedagogičtí pracovníci naší školy si všímají všech podmínek, které procesy a výsledky vzdělávání ovlivňují. Naším cílem je obohacení životních hodnot a postojů žáků, jejich rozvoj ve vztahové oblasti, pozitivní působení k jejich sociálnímu rozvoji, povzbuzení touhy po objevování a snahy podat co nejlepší výkon.

Hodnocení chápeme jako poskytování zpětné vazby žákovi o tom, jak pracuje, jak a co se učí, jaký posun nastal v jeho procesu vzdělávání. Žáci prostřednictvím hodnocení dostávají konkrétní návod, jak postupovat, aby případné nedostatky odstranili. Smyslem hodnocení je mimo jiné posílení sebedůvěry žáka důstojnými prostředky.

Každý pedagogický pracovník zaznamenává a sumarizuje hodnotící informace o žákovi tak, aby mohl kdykoliv podat informace žákovi i jeho rodičům. Zhodnotíme, jak se žákovi daří zvládat cíle, jaké má potíže a jaký by měl být jeho další postup. Snažíme se postupně vést žáky k přebírání zodpovědnosti za výsledky vzdělávání.

Součástí celkového hodnocení žáka je klasifikace. Hodnotící škála je v rozsahu stupnice 1 až 5 a řídí se legislativními normami, které stanovují ve školním roce podobu vysvědčení. Klasifikaci známkou lze kombinovat se slovním hodnocením, neboť lépe postihne individuální pokrok každého žáka. Slovní hodnocení poskytuje celistvější informace o silných či slabých stránkách žáka. Po celý školní rok systematicky provádíme:

- hodnocení žáků
- sebehodnocení (vlastní hodnocení žáka)
- výchovná opatření
- klasifikaci chování
- klasifikaci a hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
- klasifikaci žáků mimořádně nadaných
- klasifikaci ve vyučovacích předmětech s převahou teoretického zaměření
- klasifikaci ve vyučovacích předmětech s převahou praktického zaměření
- klasifikaci ve vyučovacích předmětech s převahou výchovného zaměření

Ve výchovně vzdělávacím procesu je velmi důležité také hodnocení chování a kázně žáků. V této oblasti dáváme přednost motivujícímu a pozitivnímu systému pochval.

Vlastní hodnocení žáka, tzv. sebehodnocení je nezbytně nutnou součástí hodnocení. Podporuje žákovu tvořivost, logické myšlení i jazykové cítění, důstojnost a sebedůvěru.

Pedagogičtí pracovníci poskytují kdykoliv možnost poradenské služby žákům a po telefonické či osobní domluvě i zákonným zástupcům. Cílem je hledat společně vhodné prostředky a možnosti spolupráce v nejlepším zájmu žáka.

2. Pravidla pro hodnocení žáků

I. Zásady hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a chování ve škole a na akcích pořádaných školou, zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků

1. Pedagogičtí pracovníci zajišťují, aby žáci, zákonní zástupci nezletilých žáků, popřípadě osoby, které vůči nezletilým žákům plní vyživovací povinnost byly včas informovány o průběhu a výsledcích vzdělávání žáka.
2. Každé pololetí se vydává žákovi vysvědčení; za první pololetí lze místo vysvědčení vydat žákovi výpis z vysvědčení.
3. Hodnocení výsledků vzdělávání žáka na vysvědčení je vyjádřeno klasifikačním stupněm (dále jen "klasifikace"), slovně nebo kombinací obou způsobů. O způsobu hodnocení rozhoduje ředitel školy se souhlasem školské rady.
4. Škola převede slovní hodnocení do klasifikace nebo klasifikaci do slovního hodnocení v případě přestupu žáka na školu, která hodnotí odlišným způsobem, a to na žádost této školy nebo zákonného zástupce žáka. Škola, která hodnotí slovně, převede pro účely přijímacího řízení ke střednímu vzdělávání slovní hodnocení do klasifikace.
5. U žáka se speciálními vzdělávacími potřebami rozhodne ředitel školy o použití slovního hodnocení na základě žádosti zákonného zástupce žáka.
6. Důležitou součástí hodnocení žáka je vlastní sebehodnocení, kterým se posiluje sebevědomí a sebeúcta. Sebehodnocení provádí žák pod vedením vyučujícího předmětu a třídního učitele. Je zařazováno do procesu vzdělávání průběžně všemi vyučujícími, způsobem přiměřeným věku žáků. Sebehodnocení žáků nenahrazuje klasické hodnocení žáka pedagogem, ale vede k zodpovědnosti, motivaci, sebedůvěře a aktivizaci žáka.

Při sebehodnocení se žák zaměřuje na pochopení a popsání:

- co se mu daří
- co ještě zcela nezvládl
- jak by měl postupovat dál

Žáka vedeme k tomu, aby:

- popisoval a komentoval svoje výkony a výsledky
- chápal chybu jako přirozenou věc v procesu učení
- nechápal známku jako jedinou motivaci k učení

7. Do vyššího ročníku postoupí žák, který na konci druhého pololetí prospěl ze všech povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem s výjimkou předmětů výchovného zaměření stanovených rámcovým vzdělávacím programem a předmětů, z nichž byl uvolněn. Do vyššího ročníku postoupí i žák prvního stupně základní školy, který již v rámci prvního stupně opakoval ročník, a žák druhého stupně základní školy,

který již v rámci druhého stupně opakoval ročník, a to bez ohledu na prospěch tohoto žáka.

Žák, jehož prospěch je na konci druhého pololetí nedostatečný z jednoho nebo dvou vyučovacích předmětů, koná opravnou zkoušku v termínu určeném ředitelem školy. Ke konzultacím a opravné zkoušce se žák dostaví v doprovodu rodinného zástupce. Žák, který se bez závažných důvodů k vykonání zkoušky nedostaví, je klasifikován v daném vyučovacím předmětu stupněm prospěchu nedostatečný.

8. Nelze-li žáka hodnotit na konci prvního pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení za první pololetí bylo provedeno nejpozději do dvou měsíců po skončení prvního pololetí. Není-li možné hodnotit ani v náhradním termínu, žák se za první pololetí nehodnotí.
9. Nelze-li žáka hodnotit na konci druhého pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení za druhé pololetí bylo provedeno nejpozději do konce září následujícího školního roku. V období měsíce září do doby hodnocení navštěvuje žák nejbližší vyšší ročník, popřípadě znovu devátý ročník.
10. Má-li zákonný zástupce žáka pochybnosti o správnosti hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí, může do 3 pracovních dnů ode dne, kdy se o hodnocení prokazatelně dozvěděl, nejpozději však do 3 pracovních dnů od vydání vysvědčení, požádat ředitele školy o komisionální přezkoušení žáka; je-li vyučujícím žáka v daném předmětu ředitel školy, krajský úřad. Komisionální přezkoušení se koná nejpozději do 14 dnů od doručení žádosti nebo v termínu dohodnutém se zákonným zástupcem žáka.
11. Žák, který plní povinnou školní docházku, opakuje ročník, pokud na konci druhého pololetí neprospěl nebo nemohl být hodnocen. To neplatí o žákovi, který na daném stupni základní školy již jednou ročník opakoval; tomuto žákovi může ředitel školy na žádost jeho zákonného zástupce povolit opakování ročníku pouze z vážných zdravotních důvodů. Žák, který úspěšně ukončil základní vzdělávání, nebo žák, který splnil povinnou školní docházku a nepokračuje v základním vzdělávání, přestává být žákem školy 30. června příslušného školního roku. Žák, který splnil povinnou školní docházku a koná opravnou zkoušku nebo bude hodnocen v náhradním termínu, je žákem školy do termínu konání těchto zkoušek, pokud mu nebylo povoleno opakování ročníku. Žák, který byl přijat ke vzdělávání ve střední škole, je považován za žáka základní školy do 31. srpna příslušného školního roku.
12. Ředitel školy může žákovi, který splnil povinnou školní docházku a na konci druhého pololetí neprospěl nebo nemohl být hodnocen, povolit na žádost jeho zákonného zástupce opakování ročníku po posouzení jeho dosavadních studijních výsledků a důvodů uvedených v žádosti.
13. Výchovnými opatřeními jsou pochvaly nebo jiná ocenění a kázeňská opatření. Pochvaly, jiná ocenění a další kázeňská opatření může udělit či uložit ředitel školy nebo školského zařízení nebo třídní učitel. Ředitel školy nebo školského zařízení může v případě závažného zaviněného porušení povinností stanovených tímto zákonem nebo školním nebo vnitřním řádem rozhodnout o podmíněném vyloučení nebo o vyloučení žáka nebo studenta ze školy nebo školského zařízení. V rozhodnutí o podmíněném vyloučení stanoví ředitel školy nebo školského zařízení zkušební lhůtu, a to nejdéle na dobu

jednoho roku. Dopustí-li se žák nebo student v průběhu zkušební lhůty dalšího zaviněného porušení povinností stanovených tímto zákonem nebo školním nebo vnitřním řádem, může ředitel školy nebo školského zařízení rozhodnout o jeho vyloučení. Žáka lze podmíněně vyloučit nebo vyloučit ze školy pouze v případě, že splnil povinnou školní docházku.

14. Zvláště hrubé slovní a úmyslné fyzické útoky žáka nebo studenta vůči pracovníkům školy nebo školského zařízení se vždy považují za závažné zaviněné porušení povinností.
15. O podmíněném vyloučení nebo o vyloučení žáka rozhodne ředitel školy do dvou měsíců ode dne, kdy se o provinění žáka dozvěděl, nejpozději však do jednoho roku ode dne, kdy se žák provinění dopustil, s výjimkou případu, kdy provinění je klasifikováno jako trestný čin podle zvláštního právního předpisu. O svém rozhodnutí informuje ředitel pedagogickou radu. Žák přestává být žákem školy dnem následujícím po dni nabytí právní moci rozhodnutí o vyloučení, nestanoví-li toto rozhodnutí den pozdější.
16. Ředitel školy může na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu jiné právnické či fyzické osoby žákovi po projednání v pedagogické radě udělit pochvalu nebo jiné ocenění za mimořádný projev lidskosti, občanské nebo školní iniciativy, záslužný nebo statečný čin nebo za dlouhodobou úspěšnou práci.
17. Třídní učitel může na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu ostatních vyučujících žákovi po projednání s ředitelem školy udělit pochvalu nebo jiné ocenění za výrazný projev školní iniciativy nebo za déletrvající úspěšnou práci.
18. Při porušení povinností stanovených školním řádem lze podle závažnosti tohoto porušení žákovi uložit:
  - a) napomenutí třídního učitele,
  - b) důtku třídního učitele,
  - c) důtku ředitele školy.

Napomenutí třídního učitele ukládáme za opakované, méně závažné porušení školního řádu (vyrušování, zapomínání, lhaní, atd.). Uložení napomenutí vždy předchází domluva učitele. Napomenutí udělí a zapíše do žákovské knížky třídní učitel a oznámí udělení zástupkyni ředitele. Následně je toto opatření projednáno na pedagogické radě.

Důtku třídního učitele je možné uložit za závažnější porušení školního řádu (nevhodné chování k učiteli, opakované porušení školního řádu, pokračující drobnější přestupky i po udělení napomenutí, narušování činnosti třídy, atd.). Důtku třídního učitele ukládá a do žákovské knížky zapíše třídní učitel, toto oznámí zástupkyni ředitele a připraví k projednání na pedagogické radě.

Důtku ředitele školy ukládá za ohrožování zdraví žáků, za 10 až 25 neomluvených hodin, šikanování spolužáků, způsobení úrazu z nedbalosti, opakované nedodržování školního řádu, opakované, záměrné narušování výuky a činnosti třídy, záměrné ničení majetku, pomůcek a školní dokumentace (žákovská knížka, třídní kniha), opakované ztráty žákovské knížky (třikrát a více), drobné krádeže, hrubé a vulgární vyjadřování k učitelům, žákům a ostatním zaměstnancům školy. Důtku ředitele školy ukládá ředitel školy po předchozím projednání a schválení v pedagogické radě. Do žákovské knížky zapisuje opatření třídní učitel. Zákonní zástupci žáka jsou vyrozuměni ředitelem školy dopisem.

19. Třídní učitel neprodleně oznámí řediteli školy uložení důtky třídního učitele. Důtku ředitele školy lze žákovi uložit pouze po projednání v pedagogické radě. V případě nutnosti bude k projednání výchovného opatření svolána mimořádná pedagogická rada. Návrh na výchovná opatření může předložit každý vyučující po předchozím seznámení třídního učitele.
20. Ředitel školy nebo třídní učitel neprodleně oznámí udělení pochvaly a jiného ocenění nebo uložení napomenutí nebo důtky a jeho důvody prokazatelným způsobem žákovi a jeho zákonnému zástupci.
21. Při záměrném a závažném narušování výuky má učitel právo vyčlenit žáka z kolektivu a zadat mu náhradní práci, kterou žák bude plnit pod dohledem jiného pedagoga. Po třech vyloučeních bude žákovi snížena známka z chování.
22. Při opakované nekázní a výchovných problémech na základě rozhodnutí třídního učitele bude žák vyloučen ze školních akcí a výletu a bude konat náhradní práci ve škole.
23. Udělení pochvaly a jiného ocenění a uložení napomenutí nebo důtky se zaznamená do dokumentace školy. Udělení pochvaly a jiného ocenění se zaznamená na vysvědčení za pololetí, v němž bylo uděleno.

II. Stupně hodnocení prospěchu a chování v případě použití klasifikace, zásady pro používání slovního hodnocení

1) Kritéria chování

1. Chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou se v případě použití klasifikace hodnotí na vysvědčení stupni:
  - 1 - velmi dobré,
  - 2 - uspokojivé,
  - 3 - neuspokojivé.
2. Klasifikaci chování žáků navrhuje třídní učitel po projednání s ostatními učiteli a rozhoduje o ní ředitel po projednání v pedagogické radě. Možnost podat návrh na pedagogické radě mají i další vyučující. Kritériem pro klasifikaci chování je dodržování pravidel chování školního řádu a vnitřního řádu školy během klasifikačního období.
3. Při klasifikaci chování se přihlíží k věku, rozumové a morální vyspělosti žáka. Rovněž se přihlíží k účinnosti či neúčinnosti udělených opatření k posílení kázně v průběhu klasifikačního období. Podklady pro udělování kázeňských opatření a pro klasifikaci chování jsou zapisovány do pedagogického deníku přiloženého k třídní knize. Zapisují se sem i udělené pochvaly, výchovná opatření a další údaje o chování žáka, jeho pracovní aktivitě, činnosti ve škole a reprezentaci školy.
4. Kritéria pro jednotlivé stupně klasifikace chování:

Stupeň 1 (velmi dobré)

Žák uvědoměle dodržuje pravidla chování a ustanovení školního řádu a vnitřního režimu školy. Zřídka se dopouští méně závažných přestupků. Žák je přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.

Stupeň 2 (uspokojivé)

Chování žáka je v rozporu s pravidly chování a s ustanoveními školního řádu a vnitřního řádu školy. Žák se dopustí závažného přestupku proti pravidlům slušného chování nebo vnitřnímu řádu školy; nebo se opakovaně dopustí méně závažných přestupků. Zpravidla se přes důtku třídního učitele školy dopouští dalších přestupků, narušuje výchovně vzdělávací činnost školy. Ohrožuje bezpečnost a zdraví svoje nebo jiných osob.

Stupeň 3 (neuspokojivé)

Chování žáka ve škole je v příkrém rozporu s pravidly slušného chování. Dopustí se takových závažných přestupků proti školnímu řádu nebo provinění, že je jimi vážně ohrožena výchova nebo bezpečnost a zdraví jiných osob. Záměrně narušuje hrubým způsobem výchovně vzdělávací činnost školy. Zpravidla se přes důtku ředitele školy dopouští dalších přestupků. Žák má více než 25 neomluvených hodin.

2) Stupně hodnocení prospěchu v případě použití klasifikace a jejich charakteristika, včetně předem stanovených kritérií

Pro potřeby klasifikace se předměty dělí do tří skupin:

- předměty s převahou teoretického zaměření,
- předměty s převahou praktických činností
- předměty s převahou výchovného a uměleckého odborného zaměření.

Kritéria pro jednotlivé klasifikační stupně jsou formulována především pro celkovou klasifikaci. Učitel však nepřeceňuje žádné z uvedených kritérií, posuzuje žákovy výkony komplexně, v souladu se specifikou předmětu.

a) Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou teoretického zaměření

Převahu teoretického zaměření mají jazykové, společenskovední, přírodovědné předměty a matematika.

Při klasifikaci výsledků ve vyučovacích předmětech s převahou teoretického zaměření se v souladu s požadavky učebních osnov hodnotí:

- ucelenost, přesnost a trvalost osvojení požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic, zákonitostí a vztahů, kvalita a rozsah získaných dovedností vykonávat požadované intelektuální a motorické činnosti,
- schopnost uplatňovat osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení společenských a přírodních jevů a zákonitostí,
- kvalita myšlení, především jeho logika, samostatnost a tvořivost,
- aktivita v přístupu k činnostem, zájem o ně a vztah k nim,
- přesnost, výstižnost a odborná i jazyková správnost ústního a písemného projevu,
- kvalita výsledků činností,
- osvojení účinných metod samostatného studia.

Výchovně vzdělávací výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:

Stupeň 1 (výborný)

Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti uceleně, přesně a úplně a chápe vztahy mezi nimi. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Samostatně a tvořivě uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Myslí logicky správně,

zřetelně se u něho projevuje samostatnost a tvořivost. Jeho ústní a písemný projev je správný, přesný a výstižný. Grafický projev je přesný a estetický. Výsledky jeho činnosti jsou kvalitní, pouze s menšími nedostatky. Je schopen samostatně studovat vhodné texty.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti v podstatě uceleně, přesně a úplně. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Samostatně a produktivně nebo podle menších podnětů učitele uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Myslí správně, v jeho myšlení se projevuje logika a tvořivost. Ústní a písemný projev má menší nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Kvalita výsledků činnosti je zpravidla bez podstatných nedostatků. Grafický projev je estetický, bez větších nepřesností. Je schopen samostatně nebo s menší pomocí studovat vhodné texty.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení si požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic a zákonitostí nepodstatné mezery. Při vykonávání požadovaných intelektuálních a motorických činností projevuje nedostatky. Podstatnější nepřesnosti a chyby dovede za pomoci učitele korigovat. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se dopouští chyb. Uplatňuje poznatky a provádí hodnocení jevů a zákonitostí podle podnětů učitele. Jeho myšlení je vcelku správné, ale málo tvořivé, v jeho logice se vyskytují chyby. V ústním a písemném projevu má nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti se projevují častější nedostatky, grafický projev je méně estetický a má menší nedostatky. Je schopen samostatně studovat podle návodu učitele.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení si požadovaných poznatků závažné mezery. Při provádění požadovaných intelektuálních a motorických činností je málo pohotový a má větší nedostatky. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují závažné chyby. Při využívání poznatků pro výklad a hodnocení jevů je nesamostatný. V logice myšlení se vyskytují závažné chyby, myšlení není tvořivé. Jeho ústní a písemný projev má vážné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti a v grafickém projevu se projevují nedostatky, grafický projev je málo estetický. Závažné nedostatky a chyby dovede žák s pomocí učitele opravit. Při samostatném studiu má velké těžkosti.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák si požadované poznatky neosvojil uceleně, přesně a úplně, má v nich závažné a značné mezery. Jeho dovednost vykonávat požadované intelektuální a motorické činnosti má velmi podstatné nedostatky. V uplatňování osvojených vědomostí a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují velmi závažné chyby. Při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí nedovede své vědomosti uplatnit ani s podněty učitele. Neprojevuje samostatnost v myšlení, vyskytují se u něho časté logické nedostatky. V ústním a písemném projevu má závažné nedostatky ve správnosti, přesnosti i výstižnosti. Kvalita výsledků jeho činnosti a grafický projev mají vážné nedostatky. Závažné nedostatky a chyby nedovede opravit ani s pomocí učitele. Nedovede samostatně studovat.

b) Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou praktického zaměření.

Převahu praktické činnosti mají v základní škole pracovní vyučování, pěstitelské práce, technické práce, domácí nauky. Při klasifikaci v předmětech uvedených v s převahou praktického zaměření v souladu s požadavky učebních osnov se hodnotí:

- vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem,
- osvojení praktických dovedností a návyků, zvládnutí účelných způsobů práce,
- využití získaných teoretických vědomostí v praktických činnostech,
- aktivita, samostatnost, tvořivost, iniciativa v praktických činnostech,
- kvalita výsledků činností,
- organizace vlastní práce a pracoviště, udržování pořádku na pracovišti,
- dodržování předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a péče o životní prostředí,
- hospodárné využívání surovin, materiálů, energie, překonávání překážek v práci,
- obsluha a údržba laboratorních zařízení a pomůcek, nástrojů, nářadí a měřidel.

Výchovně vzdělávací výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:

Stupeň 1 (výborný)

Žák soustavně projevuje kladný vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Pohotově, samostatně a tvořivě využívá získané teoretické poznatky při praktické činnosti. Praktické činnosti vykonává pohotově, samostatně uplatňuje získané dovednosti a návyky. Bezpečně ovládá postupy a způsoby práce; dopouští se jen menších chyb, výsledky jeho práce jsou bez závažnějších nedostatků. Účelně si organizuje vlastní práci, udržuje pracoviště v pořádku. Uvědoměle dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a aktivně se stará o životní prostředí. Hospodárně využívá suroviny, materiál, energii. Vzorně obsluhuje a udržuje laboratorní zařízení a pomůcky, nástroje, nářadí a měřidla. Aktivně překonává vyskytující se překážky.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák projevuje kladný vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Samostatně, ale méně tvořivě a s menší jistotou využívá získané teoretické poznatky při praktické činnosti. Praktické činnosti vykonává samostatně, v postupech a způsobech práce se nevyskytují podstatné chyby. Výsledky jeho práce mají drobné nedostatky. Účelně si organizuje vlastní práci, pracoviště udržuje v pořádku. Uvědoměle udržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a stará se o životní prostředí. Při hospodárném využívání surovin, materiálů a energie se dopouští malých chyb. Laboratorní zařízení a pomůcky, nástroje, nářadí a měřidla obsluhuje a udržuje s drobnými nedostatky. Překážky v práci překonává s občasnou pomocí učitele.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák projevuje vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem s menšími výkyvy. Za pomoci učitele uplatňuje získané teoretické poznatky při praktické činnosti. V praktických činnostech se dopouští chyb a při postupech a způsobech práce potřebuje občasnou pomoc učitele. Výsledky práce mají nedostatky. Vlastní práci organizuje méně účelně, udržuje pracoviště v pořádku. Dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a v malé míře přispívá k tvorbě a ochraně životního prostředí. Na podněty učitele je schopen hospodárně využívat suroviny, materiály a energii. K údržbě laboratorních zařízení,

přístrojů, náradí a měřidel musí být částečně podněcován. Překážky v práci překonává jen s častou pomocí učitele.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák pracuje bez zájmu a vztahu k práci, k pracovnímu kolektivu a praktickým činnostem. Získané teoretické poznatky dovede využít při praktické činnosti jen za soustavné pomoci učitele. V praktických činnostech, dovednostech a návycích se dopouští větších chyb. Při volbě postupů a způsobů práce potřebuje soustavnou pomoc učitele. Ve výsledcích práce má závažné nedostatky. Práci dovede organizovat za soustavné pomoci učitele, méně dbá o pořádek na pracovišti. Méně dbá na dodržování předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a o životní prostředí. Porušuje zásady hospodárnosti využívání surovin, materiálů a energie. V obsluze a údržbě laboratorních zařízení a pomůcek, přístrojů, náradí a měřidel se dopouští závažných nedostatků. Překážky v práci překonává jen s pomocí učitele.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák neprojevuje zájem o práci a vztah k ní, ani k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Nedokáže ani s pomocí učitele uplatnit získané teoretické poznatky při praktické činnosti. V praktických činnostech, dovednostech a návycích má podstatné nedostatky. Nedokáže postupovat při práci ani s pomocí učitele. Výsledky jeho práce jsou nedokončené, neúplné, nepřesné, nedosahují předepsané ukazatele. Práci na pracovišti si nedokáže zorganizovat, nedbá na pořádek na pracovišti. Neovládá předpisy o ochraně zdraví při práci a nedbá na ochranu životního prostředí. Nevyužívá hospodárně surovin, materiálů a energie. V obsluze a údržbě laboratorních zařízení a pomůcek, přístrojů a náradí, nástrojů a měřidel se dopouští závažných nedostatků.

c) Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou výchovného zaměření

Převahu výchovného zaměření mají: výtvarná výchova, hudební výchova a zpěv, tělesná a sportovní výchova. Žák zařazený do zvláštní tělesné výchovy se při částečném uvolnění nebo úlevách doporučených lékařem klasifikuje s přihlédnutím ke zdravotnímu stavu. Při klasifikaci v předmětech s převahou výchovného zaměření se v souladu s požadavky učebních osnov hodnotí:

- stupeň tvořivosti a samostatnosti projevu,
- osvojení potřebných vědomostí, zkušeností, činností a jejich tvořivá aplikace,
- poznání zákonitostí daných činností a jejich uplatňování ve vlastní činnosti,
- kvalita projevu,
- vztah žáka k činnostem a zájem o ně,
- estetické vnímání, přístup k uměleckému dílu a k estetice ostatní společnosti,
- v tělesné výchově s přihlédnutím ke zdravotnímu stavu žáka všeobecná, tělesná zdatnost, výkonnost a jeho péče o vlastní zdraví.

Výchovně vzdělávací výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:

Stupeň 1 (výborný)

Žák je v činnostech velmi aktivní. Pracuje tvořivě, samostatně, plně využívá své osobní předpoklady a velmi úspěšně podle požadavků osnov je rozvíjí v individuálních a kolektivních projevech. Jeho projev je esteticky působivý, originální, procítěný, v hudební a tělesné výchově přesný. Osvojené vědomosti, dovednosti a návyky aplikuje tvořivě. Má

výrazně aktivní zájem o umění, estetiku, brannost a tělesnou kulturu a projevuje k nim aktivní vztah. Úspěšně rozvíjí svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák je v činnostech aktivní, tvořivý, převážně samostatný na základě využívání svých osobních předpokladů, které úspěšně rozvíjí v individuálním a kolektivním projevu. Jeho projev je esteticky působivý a má jen menší nedostatky z hlediska požadavků osnov. Žák tvořivě aplikuje osvojené vědomosti, dovednosti a návyky v nových úkolech. Má aktivní zájem o umění, o estetiku a tělesnou zdatnost. Rozvíjí si v požadované míře estetický vkus, brannost a tělesnou zdatnost.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák je v činnostech méně aktivní, tvořivý, samostatný a pohotový. Nevyužívá dostatečně své schopnosti v individuální a kolektivním projevu. Jeho projev je málo působivý, dopouští se v něm chyb. Jeho vědomosti a dovednosti mají četnější mezery a při jejich aplikaci potřebuje pomoc učitele. Nemá dostatečný aktivní zájem o umění, estetiku a tělesnou kulturu. Nerozvíjí v požadované míře svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák je v činnostech málo aktivní a tvořivý. Rozvoj jeho schopností a jeho projev jsou málo uspokojivé. Úkoly řeší s častými chybami. Vědomosti a dovednosti aplikuje jen se značnou pomocí učitele. Projevuje velmi malou snahu a zájem o činnosti, nerozvíjí dostatečně svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák je v činnostech převážně pasivní. Rozvoj jeho schopností je neuspokojivý. Jeho projev je povětšinou chybný a nemá estetickou hodnotu. Minimální osvojené vědomosti a dovednosti nedovede aplikovat. Neprojevuje zájem o práci a nevyvíjí úsilí rozvíjet svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

d) Zásady pro používání slovního hodnocení

1. O slovním hodnocení výsledků vzdělávání žáka na vysvědčení rozhoduje ředitel školy po projednání v pedagogické radě.
2. Třídní učitel po projednání s vyučujícími ostatních předmětů převede slovní hodnocení do klasifikace nebo klasifikaci do slovního hodnocení v případě přestupu žáka na školu, která hodnotí odlišným způsobem, a to na žádost této školy nebo zákonného zástupce žáka.
3. Třídní učitel po projednání s vyučujícími ostatních předmětů převede slovní hodnocení do klasifikace pro účely přijímacího řízení ke střednímu vzdělávání.
4. Na základně žádosti zákonného zástupce rozhodne ředitel školy o použití slovního hodnocení u žáka se speciálními vzdělávacími potřebami.
5. Výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem a chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou jsou v případě použití slovního hodnocení popsány tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům formulovaným v učebních osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, k jeho vzdělávacím a osobnostním předpokladům a k věku žáka. Slovní

hodnocení zahrnuje posouzení výsledků vzdělávání žáka v jejich vývoji, ohodnocení píle žáka a jeho přístupu ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon, a naznačení dalšího rozvoje žáka. Obsahuje také zdůvodnění hodnocení a doporučení, jak předcházet případným neúspěchům žáka a jak je překonávat.

Zásady pro vzájemné převedení klasifikace a slovního hodnocení

Prospěch	
Ovládnutí studia	
1 - výborný	Ovládá bezpečně
2 - chvalitebný	Ovládá
3 - dobrý	V podstatě ovládá
4 - dostatečný	Ovládá se značnými mezerami
5 - nedostatečný	Neovládá

Chování	
1 – velmi dobré	Žák uvědoměle dodržuje pravidla chování a ustanovení školního řádu a vnitřního režimu školy. Zřídka se dopouští méně závažných přestupků. Žák je přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.
2 - uspokojivé	Chování žáka je v rozporu s pravidly chování a s ustanoveními školního řádu a vnitřního řádu školy. Žák se dopustí závažného přestupku proti pravidlům slušného chování nebo vnitřnímu řádu školy; nebo se opakovaně dopustí méně závažných přestupků. Zpravidla se přes důtku třídního učitele školy dopouští dalších přestupků, narušuje výchovně vzdělávací činnost školy. Ohrožuje bezpečnost a zdraví svoje nebo jiných osob.
3 - neuspokojivé	Chování žáka ve škole je v příkrém rozporu s pravidly slušného chování. Dopustí se takových závažných přestupků proti školnímu řádu nebo provinění, že je jimi vážně ohrožena výchova nebo bezpečnost a zdraví jiných osob. Záměrně narušuje hrubým způsobem výchovně vzdělávací činnost školy. Zpravidla se přes důtku ředitele školy dopouští dalších přestupků.

e) Zaznamenávání hodnocení žáků

V 1. a 2. ročníku je hodnocení žáků zaznamenáváno do notýsků. Výsledky vzdělávání žáka 3. až 9. ročníku se zapisují do žákovské knížky.

f) Hodnocení v případě použití klasifikace

Výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem se v případě použití klasifikace hodnotí na vysvědčení stupni prospěchu:

- a) 1 - výborný,
- b) 2 - chvalitebný,
- c) 3 - dobrý,
- d) 4 - dostatečný,
- e) 5 - nedostatečný.

Při hodnocení touto stupnicí jsou výsledky vzdělávání žáka a chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou hodnoceny tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména vzhledem k očekávaným výstupům formulovaným v učebních osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, k jeho vzdělávacím a osobnostním předpokladům a k věku žáka. Klasifikace zahrnuje ohodnocení píle žáka a jeho přístupu ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon.

g) Zápis stupně hodnocení na vysvědčení

Při hodnocení žáka na vysvědčení se na prvním stupni použije pro zápis stupně hodnocení číslice, na druhém stupni se použije slovní označení stupně hodnocení.

h) Celkové hodnocení žáka na vysvědčení

Celkové hodnocení žáka se na vysvědčení vyjadřuje stupni:

- a) prospěl (a) s vyznamenáním,
- b) prospěl (a),
- c) neprospěl (a).

Žák je hodnocen stupněm:

- a) prospěl(a) s vyznamenáním, není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu horším než 2, tj. chvalitebný, průměr stupňů prospěchu ze všech povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem není vyšší než 1,5 a jeho chování je hodnoceno stupněm velmi dobré,
- b) prospěl (a), není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 - nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením,
- c) neprospěl (a), je-li v některém z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 - nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením.

i) Výsledky práce v zájmových útvarech

Zájmové útvary organizované školou se na vysvědčení neuvádějí.

III. Podrobnosti o komisionálních a opravných zkouškách

1. Žáci devátých ročníků a žáci, kteří na daném stupni základní školy dosud neopakovali ročník, kteří na konci druhého pololetí neprospěli nejvýše ze dvou povinných předmětů s výjimkou předmětů výchovného zaměření, konají opravné zkoušky.
2. Opravné zkoušky se konají nejpozději do konce příslušného školního roku v termínu stanoveném ředitelem školy. Žák může v jednom dni skládat pouze jednu opravnou zkoušku. Opravné zkoušky jsou komisionální.
3. Žák, který nevykoná opravnou zkoušku úspěšně nebo se k jejímu konání nedostaví, neprospěl. Ze závažných důvodů může ředitel školy žákovi stanovit náhradní termín opravné zkoušky nejpozději do 15. září následujícího školního roku. Do té doby je žák zařazen do nejbližšího vyššího ročníku, popřípadě znovu do devátého ročníku.
4. V odůvodněných případech může krajský úřad rozhodnout o konání opravné zkoušky a komisionálního přezkoušení na jiné základní škole. Zkoušky se na žádost krajského úřadu účastní školní inspektor.
5. Pokud má zákonný zástupce pochybnosti o správnosti hodnocení žáka, může do 8 dnů od konání zkoušek písemně požádat ředitele školy o přezkoušení žáka; byl-li zkoušejícím žáka ředitel školy, krajský úřad. Pokud ředitel školy nebo krajský úřad žádosti vyhoví, nařídí komisionální přezkoušení žáka.

Odlíšnosti pro individuální vzdělávání

Odlíšnosti pro zkoušky při plnění povinné školní docházky v zahraničí

1. Žák, který plní povinnou školní docházku v zahraniční škole, a koná zkoušku ve spádové škole, koná ji:
  - a) ve všech ročnících ze vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura, stanoveného Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání,
  - b) v posledních dvou ročnících prvního stupně ze vzdělávacího obsahu vlastivědné povahy vztahujícího se k České republice vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět, stanoveného Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání,
  - c) na druhém stupni ze vzdělávacího obsahu vztahujícího se k České republice vzdělávacího oboru Dějepis a ze vzdělávacího obsahu vztahujícího se k České republice vzdělávacího oboru Zeměpis, stanovených Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání.
2. Žák, který plní povinnou školní docházku formou individuální výuky v zahraničí, koná zkoušku z každého předmětu uvedeného ve školním vzdělávacím programu zkoušející školy.
3. Obsahem zkoušky je vzdělávací obsah za období, po které žák plnil povinnou školní docházku podle odstavce 1 nebo 2. Konkrétní obsah a rozsah zkoušky stanoví ředitel zkoušející školy v souladu se školním vzdělávacím programem zkoušející školy. Se stanoveným obsahem a rozsahem zkoušky seznámí ředitel zkoušející školy s dostatečným časovým předstihem zákonného zástupce žáka, nejpozději však při stanovení termínu zkoušky.
4. Zkoušku lze konat za období nejméně jednoho pololetí školního roku, nejdéle však za období dvou školních roků.

5. Zkouška je komisionální. Komisi jmenuje ředitel zkoušející školy.
6. Komise je tříčlenná a tvoří ji:
  - a) předseda, kterým je ředitel zkoušející školy, popřípadě jím pověřený učitel,
  - b) zkoušející učitel, jímž je vyučující daného předmětu ve třídě, v níž je žák zařazen, popřípadě jiný vyučující daného předmětu,
  - c) přísedící, kterým je jiný vyučující daného předmětu nebo předmětu stejné vzdělávací oblasti stanovené Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání.
7. Termín konání zkoušky dohodne ředitel zkoušející školy se zákonným zástupcem žáka tak, aby se zkouška uskutečnila nejpozději do dvou měsíců po skončení období, za které se zkouška koná. Nedojde-li k dohodě mezi zákonným zástupcem žáka a ředitelem zkoušející školy, stanoví termín zkoušky ředitel zkoušející školy. Není-li možné žáka ze závažných důvodů v dohodnutém termínu přezkoušet, stanoví ředitel zkoušející školy náhradní termín zkoušky tak, aby se zkouška uskutečnila nejpozději do čtyř měsíců po skončení období, za které se zkouška koná.
8. Před konáním zkoušky předloží zákonný zástupce žáka řediteli zkoušející školy vysvědčení žáka za příslušný ročník zahraniční školy a jeho překlad do českého jazyka. Pokud toto vysvědčení neobsahuje jednoznačné vyjádření o úspěšnosti ukončení příslušného ročníku základního vzdělávání nebo pololetí školního roku, předloží zástupce žáka potvrzení zahraniční školy o úspěšnosti ukončení příslušného ročníku základního vzdělávání nebo pololetí školního roku a jeho překlad do českého jazyka. Pro stanovení stupně celkového hodnocení žáka devátého ročníku na konci školního roku je rozhodný výsledek zkoušky a vyjádření zahraniční školy, že žák úspěšně ukončil devátý ročník základního vzdělávání. V případě pochybností o správnosti překladu je ředitel zkoušející školy oprávněn požadovat předložení úředně ověřeného překladu.
9. O zkoušce se pořizuje protokol, který se stává součástí dokumentace školy.
10. Výsledek zkoušky stanoví komise hlasováním. Výsledek zkoušky se vyjádří slovním hodnocením nebo stupněm prospěchu. Ředitel zkoušející školy sdělí výsledek zkoušky prokazatelným způsobem žákovi a zákonnému zástupci žáka. Po vykonání zkoušek vydá ředitel zkoušející školy žákovi vysvědčení. Na vysvědčení žák není hodnocen z chování. Na vysvědčení se uvede text "Žák(yně) plní povinnou školní docházku podle § 38 školského zákona".
11. V případě, že zákonný zástupce žáka má pochybnosti o správnosti výsledku zkoušky, může požádat o přezkoumání výsledků hodnocení žáka.

Komisionální přezkoušení na základní škole

1. Komisi pro komisionální přezkoušení jmenuje ředitel školy; v případě, že je vyučujícím daného předmětu ředitel školy, jmenuje komisi krajský úřad.
2. Komise je tříčlenná a tvoří ji:
  - a) předseda, kterým je ředitel školy, popřípadě jím pověřený učitel, nebo v případě, že vyučujícím daného předmětu je ředitel školy, krajským úřadem jmenovaný jiný pedagogický pracovník školy,

- b) zkoušející učitel, jímž je vyučující daného předmětu ve třídě, v níž je žák zařazen, popřípadě jiný vyučující daného předmětu,
  - c) přisedící, kterým je jiný vyučující daného předmětu nebo předmětu stejné vzdělávací oblasti stanovené Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání.
3. Výsledek přezkoušení již nelze napadnout novou žádostí o přezkoušení. Výsledek přezkoušení stanoví komise hlasováním. Výsledek přezkoušení se vyjádří slovním hodnocením nebo stupněm prospěchu. Ředitel školy sdělí výsledek přezkoušení prokazatelným způsobem žákovi a zákonnému zástupci žáka. V případě změny hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí se žákovi vydá nové vysvědčení.
  4. O přezkoušení se pořizuje protokol, který se stává součástí dokumentace školy.
  5. Žák může v jednom dni vykonat přezkoušení pouze z jednoho předmětu. Není-li možné žáka ze závažných důvodů ve stanoveném termínu přezkoušet, stanoví orgán jmenující komisi náhradní termín přezkoušení.
  6. Konkrétní obsah a rozsah přezkoušení stanoví ředitel školy v souladu se školním vzdělávacím programem.
  7. Vykonáním přezkoušení není dotčena možnost vykonat opravnou zkoušku.

IV. Způsob získávání podkladů pro hodnocení, zásady pro stanovení celkového hodnocení žáka na vysvědčení v případě použití slovního hodnocení nebo kombinace slovního hodnocení a klasifikace, charakteristika jednotlivých stupňů hodnocení

1. Při celkové klasifikaci přihlíží učitel k věkovým zvláštěnostem žáka i k tomu, že žák mohl v průběhu klasifikačního období zakolísat v učebních výkonech pro určitou indispozici.
2. Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a chování žáků pedagogickými pracovníky je jednoznačné, srozumitelné, srovnatelné s předem stanovenými kritérii, věcné, všestranné, pedagogicky zdůvodněné, odborně správné a doložitelné.
3. Podklady pro hodnocení a klasifikaci získávají vyučující zejména: soustavným diagnostickým pozorováním žáků, sledováním jeho výkonů a připravenosti na vyučování, různými druhy zkoušek (písemné, ústní, grafické, praktické, pohybové, atd.), kontrolními písemnými pracemi, analýzou výsledků různých činností žáků, konzultacemi s ostatními vyučujícími a podle potřeby i psychologickými a zdravotnickými pracovníky.
4. Žák 2. až 9. ročníku základní školy musí mít z každého předmětu, alespoň dvě známky za každé pololetí, z toho nejméně jednu za ústní zkoušení. Znamky získávají vyučující průběžně během celého klasifikačního období. Není přípustné ústně přezkoušovat žáky koncem klasifikačního období z látky celého tohoto období. Zkoušení je prováděno zásadně před kolektivem třídy, nepřípustné je individuální přezkoušování po vyučování v kabinetech. Výjimka je možná jen při diagnostikované vývojové poruše, kdy je tento způsob doporučen ve zprávě psychologa.
5. Učitel oznamuje žákovi výsledek každé klasifikace, klasifikaci zdůvodňuje a poukazuje na klady a nedostatky hodnocených projevů, výkonů, výtvorů. Po ústním

vyzkoušení oznámí učitel žákovi výsledek hodnocení okamžitě. Výsledky hodnocení písemných zkoušek a prací a praktických činností oznámí žákovi nejpozději do 14 dnů. Učitel sděluje všechny známky, které bere v úvahu při celkové klasifikaci, zástupcům žáka a to zejména prostřednictvím zápisů do žákovské knížky - současně se sdělováním známek žákům.

6. Kontrolní písemné práce a další druhy zkoušek rozvrhne učitel rovnoměrně na celý školní rok, aby se nadměrně nenahromadily v určitých obdobích.
7. O termínu písemných prací většího rozsahu informuje vyučující žáky dostatečně dlouhou dobu předem. Ostatní vyučující o tom informuje formou zápisu do třídní knihy. V jednom dni mohou žáci konat jen jednu zkoušku uvedeného charakteru.
8. Učitel je povinen vést soustavnou evidenci o každé klasifikaci žáka průkazným způsobem tak, aby mohl vždy doložit správnost celkové klasifikace žáka i způsob získání známek (ústní zkoušení, písemné,...). V případě dlouhodobé nepřítomnosti nebo rozvázání pracovního poměru v průběhu klasifikačního období předá tento klasifikační přehled zastupujícímu učiteli nebo vedení školy.
9. Vyučující zajistí zapsání známek také do žákovské knížky a dbá o jejich úplnost. Vyučující zajistí zapsání výsledných známek do katalogových listů. Do katalogových listů jsou zapisovány známky z jednotlivých předmětů, udělená výchovná opatření, údaje o chování žáka a jeho činnosti ve škole.
10. Klasifikační stupeň určí učitel, který vyučuje příslušnému předmětu. Při dlouhodobějším pobytu žáka mimo školu (lázeňské léčení, léčebné pobyty, dočasné umístění v ústavech, apod.) vyučující respektuje známky žáka, které škole sdělí škola při instituci, kde byl žák umístěn; žák se znovu nepřežkušuje. Třídní učitel zapíše nepřítomnost žáka do poznámek v třídní knize, absence se nepočítá). Výsledky hodnocení zaznamenává vyučující tak, aby byli zákonní zástupci žáka průběžně informováni. Evidenci známek si provádí každý vyučující sám. Ze zápisu musí být jasné, kdy a za co byla známka udělena. Povinností každého žáka je dát si zapsat známku při zapomenutí žákovské knížky.
11. Při určování stupně prospěchu v jednotlivých předmětech na konci klasifikačního období se hodnotí kvalita práce a učební výsledky, jichž žák dosáhl za celé klasifikační období. Stupeň prospěchu se neurčuje na základě průměru z klasifikace za příslušné období. Výsledná známka za klasifikační období musí odpovídat známkám, které žák získal a které byly sděleny rodičům.
12. Případy zaostávání žáků v učení a nedostatky v jejich chování se projednají v pedagogické radě, a to zpravidla k 15. listopadu a 15. dubnu.
13. Na konci klasifikačního období, v termínu, který určí ředitel školy, nejpozději však 48 hodin před jednáním pedagogické rady o klasifikaci, zapíše učitelé příslušných předmětů číselní výsledky celkové klasifikace do katalogových listů a třídního výkazu a připraví návrhy na umožnění opravných a komisionálních zkoušek, na klasifikaci v náhradním termínu apod. O klasifikaci chování a prospěchu informují pedagogickou radu zpravidla třídní učitelé.

14. Zákonné zástupce žáka informuje o prospěchu a chování žáka: třídní učitel a učitelé jednotlivých předmětů v polovině prvního a druhého pololetí; třídní učitel nebo učitel, jestliže o to zákonní zástupci žáka požádají.
15. Informace jsou rodičům předávány převážně při osobním jednání na třídních schůzkách nebo hovorových hodinách, na které jsou rodiče písemně zváni. Rodičům, kteří se nemohli dostavit na školou určený termín, poskytnou vyučující možnost individuální konzultace. Údaje o klasifikaci a hodnocení chování žáka jsou sdělovány pouze zástupcům žáka, nikoli veřejně.
16. V případě mimořádného zhoršení prospěchu žáka informuje rodiče vyučující předmětu bezprostředně a prokazatelným způsobem.
17. Pokud je klasifikace žáka stanovena na základě písemných nebo grafických prací, vyučující tyto práce uschovávají po dobu, během které se klasifikace žáka určuje nebo ve které se k ní mohou zákonní zástupci žáka odvolat - tzn. celý školní rok včetně hlavních prázdnin, v případě žáků s odloženou klasifikací nebo opravnými zkouškami až do 30. 10. dalšího školního roku. Opravené písemné práce musí být předloženy všem žákům a na požádání ve škole také rodičům.
18. Vyučující dodržují zásady pedagogického taktu, zejména neklasifikují žáky ihned po jejich návratu do školy po nepřítomnosti delší než jeden týden. Žáci nemusí dopisovat do sešitů látku za dobu nepřítomnosti, pokud to není jediný zdroj informací. Účelem zkoušení není nacházet mezery ve vědomostech žáka, ale hodnotit to, co umí, učitel klasifikuje jen probrané učivo, zadávání nové látky k samostatnému nastudování celé třídy není přípustné, před prověřováním znalostí musí mít žáci dostatek času k naučení, procvičení a zažití učiva, prověřování znalostí lze provádět až po dostatečném procvičení učiva.
19. Třídní učitelé (výchovný poradce) jsou povinni seznamovat ostatní vyučující s doporučením psychologických vyšetření, které mají vztah ke způsobu hodnocení a klasifikace žáka a způsobu získávání podkladů. Údaje o nových vyšetřeních jsou součástí zpráv učitelů (nebo výchovného poradce) na pedagogické radě.

V. Způsob hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

1. Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Tito žáci mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření z výčtu uvedeného v § 16 školského zákona. Podpůrná opatření realizuje škola a školské zařízení. Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti člení do pěti stupňů. Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola nebo školské zařízení i bez doporučení školského poradenského zařízení na základě plánu pedagogické podpory. Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením školského poradenského zařízení.
2. Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na vytvoření nezbytných podmínek při vzdělávání i klasifikaci a hodnocení.

3. Při hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami se přihlíží k povaze postižení nebo znevýhodnění. Vyučující respektují doporučení psychologických vyšetření žáků a uplatňují je při klasifikaci a hodnocení chování žáků a také volí vhodné a přiměřené způsoby získávání podkladů.
4. U žáka se speciálními vzdělávacími potřebami rozhodne ředitel školy o použití slovního hodnocení na základě žádosti zákonného zástupce žáka.
5. Pro zjišťování úrovně žákových vědomostí a dovedností volí učitel takové formy a druhy zkoušení, které odpovídají schopnostem žáka a na něž nemá porucha negativní vliv. Kontrolní práce a diktáty píše tento žák po předchozí přípravě. Pokud je to nutné, nebude dítě s vývojovou poruchou vystavováno úkolům, v nichž vzhledem k poruše nemůže přiměřeně pracovat a podávat výkony odpovídající jeho předpokladům.
6. Vyučující klade důraz na ten druh projevu, ve kterém má žák předpoklady podávat lepší výkony. Při klasifikaci se nevychází z prostého počtu chyb, ale z počtu jevů, které žák zvládl.
7. Klasifikace je provázena hodnocením, tj. vyjádřením pozitivních stránek výkonu, objasněním podstaty neúspěchu, návodem, jak mezery a nedostatky překonávat.
8. Všechna navrhovaná pedagogická opatření se zásadně projednávají s rodiči a jejich souhlasný či nesouhlasný názor je respektován.
9. V hodnocení se přístup vyučujícího zaměřuje na pozitivní výkony žáka a tím na podporu jeho poznávací motivace k učení namísto jednostranného zdůrazňování chyb.
10. Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami se řídí příslušnými vyhláškami.
11. Slovní hodnocení lze využívat u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do dohody vyučujícího s rodiči. Pokud je takový žák vzděláván podle individuálního vzdělávacího plánu je to zřetelně vyznačeno v pedagogické dokumentaci a na vysvědčení.

Kritéria pro slovní hodnocení:

Ovládnutí úrovně dosažených výstupů a učiva kompetence

- Ovládá bezpečně
- Ovládá
- V podstatě ovládá
- Ovládá se značnými mezerami
- Neovládá

Úroveň myšlení (kompetence k učení)

- Pohotový, bystrý, dobře chápe souvislosti
- Uvažuje celkem samostatně
- Menší samostatnost v myšlení
- Nesamostatné myšlení
- Odpovídá nesprávně na návodné otázky

Úroveň komunikace

- Výstižná, poměrně přesná
- Celkem výstižná, ne dost přesná
- Vyjadřuje se s potížemi

- Nepřesná
- Nesprávná i na návodné otázky

Úroveň ovládnutí (kompetence sociální, personální a občanské)

- Aktivní, učí se svědomitě, se zájmem
- Učí se svědomitě
- K učení a práci potřebuje větší množství podnětů
- Malý zájem o učení, potřebuje státní podmínky
- Pomoc a pobízení k učení jsou neúčinné

Úroveň aplikace vědomostí (kompetence k řešení problémů a pracovní)

- Spolehlivě užívá vědomostí a dovedností, pracuje samostatně, přesně a s jistotou
- Dovede používat vědomostí a dovedností, dopouští se jen menších chyb
- S pomocí učitele řeší úkoly, překonává potíže a odstraňuje chyby, jichž se dopouští
- Dělá podstatné chyby, nesnadno je překonává
- Praktické úkoly nedokáže splnit ani s pomocí učitele

Charakteristika klasifikačních stupňů pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

Známka	Učivo
1	Bezpečně ovládá
2	Ovládá
3	V podstatě ovládá
4	Ovládá jen částečně, má značné mezery ve vědomostech
5	Neovládá

VI. Hodnocení žáků nadaných a výjimečně nadaných

1. Mimořádně nadaným žákem se rozumí jedinec, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých rozumových oblastech, pohybových, uměleckých a sociálních dovednostech.
2. Zjišťování mimořádného nadání žáka provádí školské poradenské zařízení
3. Ředitel školy může mimořádně nadaného nezletilého žáka přearadit do vyššího ročníku bez absolvování předchozího ročníku. Podmínkou přearazení je vykonání zkoušek z učiva nebo části učiva ročníku, který žák nebude absolvovat. Obsah a rozsah zkoušek stanoví ředitel školy.
4. Individuálně vzdělávaný žák koná za každé pololetí zkoušky z příslušného učiva, a to ve škole, do níž byl přijat k plnění povinné školní docházky. Nelze-li individuálně vzdělávaného žáka hodnotit na konci příslušného pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení bylo provedeno nejpozději do dvou měsíců po skončení pololetí. Ředitel školy zruší povolení individuálního vzdělávání, pokud žák na konci druhého pololetí příslušného školního roku neprospěl, nebo nelze-li žáka hodnotit na konci pololetí ani v náhradním termínu.